ION ARAMĂ

Luntraşii lui Vlad-Vodă

EDITURA ION CREANGĂ

ION ARAMĂ

LUNTRAŞII LUI VLAD VODĂ

ROMAN

EDITURA ION CREANGĂ
BUCUREŞTI

CAPITOLUL ÎNTÂI

Doi călăreţi goneau pe drum. Goneau şi colbul înălţat de sub copite se înfoia încet în urmă, acoperind vârfurile copacilor. Din ceaţa aceasta de praf învolburat, ascuns în ea, folosind-o ca pe-o oglindă înşelătoare, se strecura al treilea. Pe la jumătate cale între cetatea Giurgiului şi mănăstirea Glavacioc, drumul trecea peste o coamă de deal, acoperită cu pădure deasă.

— Acuma nu ne mai scapă, spuse primul călăreţ.

— Fie precum gândeşti, Selim Bei. Numai că e viclean tare ghiaurul şi mi-e teamă pentru vieţile noastre.

— Ruşine, păcătosule, spuse Selim domolind puţin goana calului. Suntem doi şi el e unul singur; l-am putea doborî cu mâinile goale. Ia seama, eu o să mă ascund în tufişuri, iar tu îţi urmezi calea, făcând larmă, să creadă că suntem tot amândoi. Pe urmă o să-i sar în spate şi gata.

— Allah să-ţi întărească braţul, Selim Bei.

— Hai, dă pinteni calului, că ne apucă noaptea pe drum.

Intrând în pădure, călăreţul care se numea Selim găsi un loc potrivit, la un cot al drumului, numai bun ca să-l ascundă cu cal cu tot. Însoţitorul său îşi urmă drumul singur, râzând şi vorbind tare pe limba osmanlâilor.

Călăreţul care venea pe urmele lor îşi domoli goana intrând în pădurea plină de umbre. Mergea în voia calului, privind nepăsător înainte, dar cu urechea aţintită la tot ce s-ar petrece în jur. Deodată, calul dădu semnul acela tainic, ştiut numai de stăpânul său: ridică puţin botul şi-şi ascuţi urechile fine. Destul ca omul să priceapă şi, fără a da semne de nelinişte, să ducă uşurel mâna la mânerul sabiei. Pasul calului rămăsese neschimbat, iar legănatul călăreţului în şa, asemenea.

Selim sări. Se năpusti din urmă, cu iataganul ridicat, chiuind din răsputeri ca să sperie calul celuilalt. Dar calul simţise din vreme primejdia, o aşteptase încordat şi acum doar se feri într-o parte, îngăduind stăpânului să-şi ridice sabia grozavă.

Oţelul vâjâi prin aer şi întâlni oţel; scântei şi scrâşnete tulburară tihna pădurii. Selim încercă vreo două vicleşuguri ostăşeşti, dar tânărul care-i stătea împotrivă părea deprins cu asemenea vicleşuguri şi se apără viteješte. Iataganul lui Selim, din oţel de Damasc, călit în sânge de berbec, se îndoi ca o vargă de salcie sub apăsarea lamei celuilalt, dar nu se frânse; scăpat, zvâcni scurt, se destinse şi fulgeră iarăşi prin văzduh. Tânărul îşi plecă iute capul până-n coama calului şi lama lucioasă şuieră la două degete de el, mai-mai să-i atingă chica. Îndreptat acum în scări, tânărul izbi de sus în jos, cu sete, şi Selim Bei se prăbuşi lovit de moarte.

Între timp, însoţitorul beiului se întorsese din drum ca să-şi ajute mai-marele, dar ajunse prea târziu. Văzându-şi stăpânul atârnat în scări, înţelese că a rămas singur. Dădu un răcnet de furie şi, înainte ca tânărul să ridice iarăşi sabia, azvârli de la depărtare jungherul său greu, cu mâner de corn, ţintindu-i inima. Calul tânărului se săltă în aceeaşi clipă pe picioarele dindărăt şi primi în piept lovitura îndreptată spre stăpânul său. Tânărul sări la vreme din şa, fără să lase sabia, gata de luptă, în vreme ce calul se prăbuşea ucis; dar turcul dăduse deja pinteni şi se depărta în galop.

Tânărul privi după el, apoi căută cu ochii calul duşmanului răpus; acesta, târând în scări trupul nemişcat, fugise înspăimântat în desiş. Vru să alerge după el, dar pădurea, până atunci tăcută, se însufleţi deodată. Un şuierat ascuţit răsună în stânga drumului, un glas porunci din dreapta:

— Stăi! Oricine-ai fi, stăi locului şi aruncă arma!

Tânărul lăsă sabia să-i cadă la picioare şi aşteptă liniştit. Din tufişurile negre se desprinseră câteva căciuli ţuguiate, apoi cojoace de miel acoperind umeri încovoiaţi; un tăiş de coasă îi aţinu calea şi un vârf de lance i se opri în faţa pieptului.

— Nu pe mine, proştilor, ci pe fugar trebuia să-l opriţi, strigă tânărul mânios. E o iscoadă turcească. Mă ţin după el tocmai din cetate, după el şi după celălalt câine…

— Cine eşti? întrebă bătrânul care îndreptase lancea spre el.

— Dar tu cine eşti? îi întoarse vorba tânărul. Tu, care mă opreşti din urma duşmanului şi mă împiedici să-l pedepsesc.

Bătrânul întinse braţele în lături, aruncând o privire spre locul unde dispăruse calul turcului:

— N-am ştiut, boierule. Eram cu oamenii la săpat bordeie când am auzit larmă. Puteam ghici ce se petrece?

— Cine eşti, te-am întrebat.

— Sunt Mărin, starostele Voivodenilor, dăruiţi de Vlad vodă boierului Stanciu.

— E pe-aici boierul Stanciu? întrebă tânărul în grabă. Sau poate Roman, fratele lui?

— Ia te uită, îi cunoaşte pe boierii noştri! Cine eşti, străine? Nu cumva… nu cumva eşti Drăculea, fiul lui Vlad vodă?

— Eu sunt, într-adevăr, rosti tânărul înclinând puţin fruntea.

Starostele îşi scoase încet căciula. Îşi scoaseră căciulile şi ceilalţi ţărani, privind pe sub sprâncene şi nevenindu-le să creadă.

— Să trăieşti, măria ta, spuse bătrânul. Şi iartă-ne răul pe care ţi l-am făcut din neştiinţă. Te credeam departe, în solie la craiul unguresc.

— Am fost, nea Mărine.

— Din câte ştiu, Giurgiul nu-i prin partea Ungariei, spuse un tânăr cu îndrăzneală.

— Taci, prostănacule, strigă starostele. Iartă-l, măria ta. E Costea, fiul meu cel mai mic. Se trezeşte vorbind.

— Nu mă trezesc vorbind, măria ta. Un negustor de oale te-a văzut duminică în târg la Sibii. Poţi fi în două locuri deodată cum spune lumea? Ţi-e calul vrăjit? Dacă era…

Vlad se întoarse spre calul său pag. Mângâie ochii stinşi, botul cald încă, coama mătăsoasă, şi simţi amarul ghemuindu-i-se în gâtlej.

— Nu era vrăjit, spuse el trist. Dar era soi bun. Şi-acum, murind, mi-a scăpat viaţa. Am făcut multe isprăvi împreună, şi credeam c-o să mai facem…

— Om găsi noi alt cal pe placul măriei tale, spuse iar tânărul. Bine că ai scăpat teafăr. O să mai faci multe isprăvi…

Fiul lui Vlad Dracul îl bătu pe umăr:

— Isteţ fiu ai, nene Mărine. Mi-ar plăcea să am alături un tânăr ca el. Ce zici, Costea, n-ai vrea să mă slujeşti?

— Eu vreau, spuse tânărul fără să stea pe gânduri. Dar nu ştiu ce spune taica.

— E o cinste mare pentru neamul nostru, făcu. Bătrânul în doi peri. Avem vreme să vorbim de asta. Acuma, măria ta, eu zic să ne faci bucuria de a găzdui în casele noastre sărace; vine seara şi drumurile sunt primejdioase, iar calul turcului n-o să-ţi fie de mare folos. O sălbăticiune ca asta îşi schimbă greu stăpânul…

Drăculea se aplecă să ia şaua de pe calul răpus. Costea sări să-l ajute, cu o îndemânare care stârni zâmbetul tovarăşilor săi.

— Ce mai şa! se miră el. Adevărat lucru domnesc!

— Nene Mărine, spuse Vlad cu un zâmbet, să ştii că pe Costea tot ţi-l iau în cele din urmă. Bate palma!

— Să fie-ntr-un ceas bun, se învoi bătrânul. O să-i dau poveţe cum să te slujească cu credinţă. Toţi din neamul nostru sunt oameni cinstiţi şi fără viclenie. Eu am fost stegar în oastea bunicului măriei tale, Mircea cel Bătrân. Trag nădejde că şi fiul meu va fi un oştean bun!

Cele două bombarde de pe metereze bubuiră straşnic şi ecoul lor se repetă departe, în zidurile înnegrite de fum. Clopotele sunau mereu a sărbătoare. Meşteşugari, oşteni cu suliţele lungi sprijinite-n şold, femei şi copii, moşnegi cu plete dalbe alcătuiau zid viu prin care trecea, în sunetele trâmbiţelor, alaiul domnesc.

— Se bucură cu toţii, şopti Vlad, fiul cel mai mare al domnului.

— Se bucură, încuviinţă Mircea, fiul cel mai, mic. Au şi de ce. Tata a statornicit pacea în ţară, negoţul merge înainte, târgurile înfloresc… Cinci ani de linişte! Un răgaz atât de scurt, şi tot dat roade!

Al treilea fiu al domnului, Radu, înălţă spre oamenii de pe margine privirea dreaptă, cu ochi albaştri, care-i aduseseră din faşă porecla de Cel Frumos.

— Eu mă gândesc, fraţilor, că tata ar putea face din ţara asta o grădină.

— Dacă i-ar da duşmanii răgazul, râse Vlad amar. Chiar acum, venind de la Pesta, m-am abătut de la drum prin Giurgiu şi am aflat de venirea unor iscoade către cetatea de Argeş.

— Iscoade aici, în cetatea de scaun? se miră Radu.

— Da, frăţioare. Le-am luat urma când au plecat din cetate, voind să le aflu gândurile şi drumurile. Dar m-au simţit şi s-au năpustit asupra mea. Pe unul l-am doborât în luptă cinstită, cu iataganul. Celălalt însă mi-a scăpat. Mi-a omorât calul şi a venit încoace. Pun rămăşag că se ascunde prin mulţime şi trage cu urechea.

— Ce vor de la noi? Doar suntem în pace cu sultanul, spuse Mircea.

— Are taica o vorbă: pacea cu turcii e înşelătoare. O ştie de la bunicul nostru, slăvitul Mircea cel Bătrân. Turcii sunt lacomi şi visează să se-ntindă în toată lumea, şi vai de cel care încearcă să le stea în cale. Au mijloace felurite să se răzbune. Ştiţi voi ce-au făcut în primăvara asta? Aveau la curte pe feciorii lui Brancovici, despotul sârbesc. Ostatici. Şi cum Brancovici i-a supărat cu nu ştiu ce pricină, sultanul a poruncit gâdelui să-i orbească.

— Să-i orbească! spuse înspăimântat Mircea. Tatăl lor făcea mai bine să se supună. După vorba veche: capul ce se pleacă sabia nu-l taie.

— Ce ştii tu, ţâncule! îi tăie Vlad vorba. Cu sultanul oricum o dai, tot rău iese. Dar să orbeşti nişte copii… mare cruzime, fraţii mei!

— Or fi poveşti, se îndoi Radu.

— Poveşti! Bine-ar fi, dar e adevărul curat. Sultanul Murad e un om rău şi nesocotit; astrologii i-au prezis domnie lungă şi de aceea nu se teme nici de dracul.

— O să se teamă de Dracul nostru, de măria sa, murmură Radu cel Frumos. Numai să-ncerce să ne supere cu ceva…

— Ce de lume! îl întrerupse Vlad. Numai la încoronare era aşa frumos. Mai ţineţi minte? Tu, Mircea, erai mititel pe atunci.

— Aveam opt ani, se împotrivi Mircea. Tata purta o mantie albă ca zăpada…

Alaiul mergea încet, cu mari opriri pe la răspântii, unde oştenii abia ţineau piept mulţimii venite să-l salute pe voievod. Unii încercau să-i sărute mâna, dar străjile îi îmbrânceau, de teamă să nu se urzească vreo ticăloşie împotriva domnului.

— Să trăieşti mulţi ani, măria ta! strigau zeci de glasuri.

— Şi să nu laşi păgânii să ne prade!

— Şi nici pe ai noştri, adause un ţăran zdrenţăros, făcând cu ochiul spre ceilalţi.

Străjile se repeziră să-l înşface, dar omul se pierdu printre lume, ocrotit de cei din jur care făceau haz.

— Oameni proşti, măria ta, nu-i lua-n seamă, spuse încruntat boierul Coica, marele vistiernic.

Birurile s-au mai înmuiat. Dar aşa-i obiceiul lor. Ţipă mereu după dreptate.

— Om vedea noi unde-i dreptatea, spuse voievodul cu cumpătare. Trebuie să le ascultăm cu grijă plângerile.

Un bătrân se desprinse deodată din mulţime, îmbrânci străjile care încercau să-l oprească şi îngenunche în praf, în faţa domnului:

— Măria ta! Apleacă-ţi o clipă urechea la vorba unui oştean bătrân!

— Du-te de-aici, omule, nu ţi-e ruşme? Strici serbarea domnească cu pârile tale! făcu supărat boierul Coica.

— Vorbeşte! porunci Vlad Dracul.

— Măria ta, l-am slujit cu credinţă pe părintele măriei tale, slăvit fie-i numele. Am fost oştean sub steagul lui Mircea cel Bătrân; am lucrat la înălţarea cetăţii Giurgiului şi la apărarea ei. Pârvu e numele meu. De-acuma sunt bătrân şi zile multe nu mai am, dar mi-e milă de sărmanii mei copii şi neamuri şi de toată gloata din cetatea Giurgiului. Amarnic se mai chinuiesc sub apăsarea păgânului, măria ta!

— Luaţi-l de-aici, strigă marele vistiernic. Nu vedeţi că tulbură inima domnului?

— Lasă-l, făcu încruntat Vlad Dracul. Ascultă, moş Pârvule, mâine să mi te înfăţişezi în zorii zilei. Şi să-mi dai veşti despre oamenii din cetatea Giurgiului. Iar acuma, urmează-ne alaiul. Se va găsi şi pentru tine un colţ de masă şi o vorbă bună…

Moşneagul făcu o plecăciune, se feri din calea domnului şi-şi făcu loc printre curtenii mai mărunţei. Alaiul trecu prin faţa clădirii sfatului, de mai multe ori dărâmată şi refăcută în vremea din urmă, şi se opri în faţa caselor domneşti. Palatul, din piatră mare şi zgrumţuroasă, netencuită, era străjuit de un pridvor larg, cu stâlpi groşi de piatră, frumos cioplişi cu frunze şi ramuri de viţă. Vlad Dracul se opri în faţa pridvorului. După datină, vornicul cetăţii de scaun îi ieşi în cale cu o tabla de aur pe care se afla o pâine proaspătă şi o mână de sare. Voievodul făcu un pas pe prima treaptă a scării. Mulţimea care-l urma se opri cu respect şi amuţi. În tăcerea ce se lăsase, lumea ascultă vorbele vornicului, rostite cu glas tare, dar plin de căldură:

— Măria ta, cetatea de Argeş şi tot poporul Ţării Româneşti te cinsteşte. Să cârmuieşti ţara cu pace şi cu fruntea sus, asemenea slăvitului tău părinte. Îţi dorim viaţă lungă şi domnie nesupărată, înconjurată de prieteni şi ferită de duşmani. Întru mulţi ani, măria ta!

Întinse tablaua şi făcu o plecăciune adâncă. Bombarda cea mare de la poarta cetăţii glăsui iarăşi, cutremurând văzduhul, şi mulţimea adunată la poartă îşi răcni din răsputeri urările. Vlad îşi scoase căciula din blană scumpă, împodobită cu pană de păun, şi plete negre i se

revărsară pe umeri. Se apleacă asupra pânii albe, atunci scoasă din cuptor. Rupse un colţ de coajă fragedă şi fierbinte, întinse în sare, gustă. Mestecă rar, cu dinţii lui puternici, zâmbind mai mult cu ochii. Îl bătu apoi pe umăr pe vornicul Albu, prietenul lui vechi, şi se întoarse către însoţitorii lui:

— Cinstiţi boieri, şi oameni buni, şi dragi oşteni ai domniei! Vă mulţumesc pentru vorbele voastre şi vă făgăduiesc să slujesc ţara şi pe voi cât oi putea de bine. Pentru prieteni se află totdeauna în Ţara Românească pâine şi sare; pentru duşmani, de oriunde ar veni ei, avem o sabie ascuţită!

— Întru mulţi ani, măria ta! strigă mulţimea, bucuroasă de aceste vorbe care-i înaripau nădejdile.

— Şi-acum, dragii mei, vă poftesc să ospătăm ce-om găsi. Oştenilor să li se dea hrană şi băutură, asemenea şi oamenilor cetăţii. Să se bucure tot românul!

Vodă îşi luă de umeri copiii şi făcu un semn prietenos boierilor să-l urmeze în casa domnească. Paşii lor răsunau voios pe dalele de piatră. În capătul coridorului, doi paji cu făclii deschiseră uşile largi de la spătăria cea mare, unde masa lungă pentru ospăţ era pregătită. Vlad se aşeză în capul mesei, înconjurat de fiii săi şi de boierii cei mari; apoi, pe laturi, se aşezară, precum le era rangul, ceilalţi boieri şi căpitani de oaste. Paharnicul Micle veni în spatele domnului, gustă el însuşi mai întâi din băutură, apoi îi întinse voievodului pocalul de aur, cu încrustaţii frumoase făcute de un meşter armean pripăşit de vreun an în cetate. Domnul se ridică; se ridicară cu larmă toţi mesenii, ţinând în mâna dreaptă cupele cu vin.

— N-o să vă spun multe vorbe, fiindcă de felul meu îmi plac mai mult faptele, cuvântă Vlad Dracul. Dar ştiţi şi voi, dragii mei, că-mi pun viaţa în slujba ţării. Am nevoie de voi ca să cârmuiesc şi să apăr ce mi-a fost dat, şi să ridicăm iarăşi slava Ţării Româneşti acolo unde a ridicat-o Mircea cel Bătrân!

— Aşa să fie!

— Trăiască măria sa Vlad!

— Mulţi ani, mulţi ani!

Vlad zâmbi urărilor şi ţinând cupa în mâna-ntinsă, îşi roti privirea peste masa înconjurată de cei mai vrednici bărbaţi ai ţării. Apoi duse cupa la buze şi tunurile bubuiră iarăşi. De afară răzbătură strigătele voioase ale gloatei. Petrecerea începu astfel cu voie bună şi pahare harnic golite; se aduseră la masă bucatele, oaspeţii începură să mănânce, printre îmbucături schimbau vorbe bune despre domnia aceasta care urma de cinci ani fără supărări prea mari din afara hotarelor. Într-un târziu se simţi oarecare mişcare la uşă; cineva făcu vornicului un semn şi acesta îşi apleacă barba albă spre urechea voievodului:

— Măria ta, boierii sfatului au vrut să-ţi facă o bucurie. Au adus anume un cântăreţ vestit, un lăutar de prin părţile despre munte, să-ţi desfete urechea cu cântecele lui.

— Să intre! porunci voievodul.

Străjile de la uşă descrucişară lăncile şi lăsară să intre un tânăr cu plete blonde lunecând pe umeri, cu iţari negri împodobiţi cu frunze de argint, şi un ilic negru peste cămaşa albă ca zăpada. În mâna stângă ţinea o lăută frumoasă, din lemn gălbui; în dreapta, o pălărie veneţiană împodobită cu pene.

— Apropie-te, spuse cu bunăvoinţă domnul.

Cântăreţul făcu o plecăciune frumoasă, rotindu-şi pălăria până ce atinse cu ea pardoseala, şi toată lumea îşi dădu seama că nu e om de rând. Apoi el păşi fără sfială în lungul mesei şi se opri într-o lăture, la câţiva paşi în dreapta domnului.

— Cine eşti? îl întrebă Vlad.

— Sunt Trandafir Braşoveanul, mărite voievod. Am cântat la curţile mari ale nobililor de peste munţi; am înveselit petrecerile domniei sale banul Craiovei, iar luna trecută însuşi slăvitul comite Iancu de Hunedoara mi-a făcut cinstea de a mă asculta câteva clipe.

— Fii binevenit, spuse domnul. Şi aici, la curtea noastră, vei vedea că meşterii cântăreţi sunt preţuiţi cum se cuvine. Vei gusta din vinul nostru, apoi îţi vei înstruna lăuta ca să-ţi ascultăm cântările!

Un slujitor aduse o cupă, dar cântăreţul o îndepărtă cu o mişcare plină de graţie.

— Vinul pe urmă, spuse el. Îl voi gusta numai după ce-mi veţi fi spus că v-a plăcut cântarea. Vreau să am mintea limpede ca să pot zice pe placul măriei tale şi al cinstitei adunări.

Vodă încuviinţă din cap şi-şi propti obrazul smead cu mâna, în semn că-i gata de ascultare. Vorbele din colţurile mesei conteniră şi ele. Cântăreţul îşi înstrună lăuta, sprijinind-o pe genunchi; tuşi uşurel în pumn, să-şi dreagă glasul, şi începu:

— Aş vrea să spun pentru măriile voastre povestea plină de fapte măreţe a unui bărbat din aceste locuri; el a pierit de mult, dar fiul său se află-n capul mesei şi-i poartă cu cinste moştenirea, ducând spre slavă numele de Basarab…

Murmure de încuviinţare se auziră de-a lungul mesei mari. Cântăreţul avea un fel ciudat de a-şi spune cântecul; el nu cânta aievea, ci mai mult vorbea, cu vorbă caldă, aproape şoptită, mângâind strunele lăutei care scoteau sunete dulci.

— A fost acest domn, Mircea pe numele lui, un bărbat viteaz şi înţelept; el a înfruntat pe însuşi Baiazid Ildârâm, spaima creştinătăţii, şi l-a învins în luptă cinstită; el i-a ajutat pe principii Europei în cruciada pornită împotriva turcilor şi numai trufia altora i-a răpit izbânda la care avea dreptul. El, Mircea, a clădit biserici şi a înălţat

cetăţi în calea năvălitorilor; a stăpânit munţii şi Dunărea; ţara lui se întindea până la Marea cea Mare… Dar acest Mircea avu prieteni numai pe jumătate prieteni, care l-au lăsat singur în faţa duşmanului, şi atunci turcii îi răpiră cetatea de el ctitorită, cetatea Giurgiului…

— Adevărat, strigă voievodul lovind cu pumnu-n masă; ne stă ca un junghi în coastă stăpânirea turcească asupra cetăţii!

— Când a clădit cetatea, cântă mai departe Trandafir Braşoveanul, acest Mircea a plătit-o cu bani grei: un bulgăre de sare a dat pentru fiecare piatră pusă la temelia ei, făcută să dăinuie peste veac; cetate bogată, pe ţărmul Dunării…

— E adevărat, măria ta! strigă moş Petcu din capătul celălalt al mesei.

— Mai departe, ceru încruntat domnitorul.

— Şi într-o noapte de ghenar, când îşi dădea sufletul, acest Mircea a poruncit fiului său: „Împlineşte-mi voia şi răzbună-mă, ia înapoi cetatea mea din mâna padişahului, că eu n-am izbutit”. Şi fiul acela, îngenuncheat la căpătâiul lui, a jurat… Şi numele lui e Vlad, fiul lui Mircea Basarab…

Vlad Dracul sări în picioare. Răsturnă cupa cu vin din faţa lui. Pe faţă i se citea o tulburare nespusă.

— E drept, strigă el. Am jurat să iau înapoi cetatea! Şi jur şi acum să-mi ţin cuvântul. Ascultaţi voi, fiii mei, şi voi, boieri şi căpitani! N-am uitat nicio clipă porunca părintelui meu! Numai vitregia vremurilor m-a împiedicat s-o împlinesc. Dar va veni ziua aceea! Jur din nou, în faţa voastră şi cu gândul smerit la slăvitul meu tată Mircea cel Bătrân. Juraţi cu mine, fraţilor!

Se ridicaseră, toţi ca unul. Întinseră mâinile deasupra mesei mari. Mâinile lor aproape că se atingeau. Mâna boierului Dragotă, spătarul domnesc, străpunsă de lance, cu urma rănii vechi şerpuind pe braţul gol până la cot; mâna zbârcită dar vânjoasă a bătrânului postelnic Voicu, care-i fusese domnului alături în anii grei dinaintea domniei; mâna fraţilor Stanciu şi Roman, vechi prieteni de ostăşie, mâna lui vodă însuşi, arsă de soare, puternică şi fără să tremure…

— Jurăm să smulgem din mâini străine ce e al nostru! tună glasul domnitorului.

— Jurăm! se auzi răspunsul aprig al tuturora.

Apoi se aşezară cu zarvă mare, şi cântăreţul primi chiar din mâna voievodului cupa cu vin roşu:

— Iată vinul tău, meştere cântăreţ. Ţi se cuvine pe deplin! Cântarea ta ne-a mers tuturora la inimă!

Din spătăria cea mare se auzeau cântece vesele. Vlad Dracul îşi ceruse iertare faţă de oaspeţi şi-i lăsase pe băieţii lui să urmeze petrecerea. Era ostenit şi voia să gândească. Îl luase cu sine pe

postelnicul Voicu, dregătorul care prin datină se îngrijea de odaia domnului şi-i era sfetnic în treburile cele mai de taină. Vlad îl îndemnă spre spătăria cea mică, o încăpere liniştită, aflată spre capătul coridorului. Un oştean înalt şi bărbos îi întâmpină cu o plecăciune; când Vlad se opri în faţa uşii zăvorâte cu grijă, el descuie la iuţeală uşa, o împinse cu umărul, apoi smulse dintr-o firidă a coridorului o făclie de ceară aprinsă şi păşi înăuntru cel dintâi. Vlad îl urmă, şi apoi Voicu, care făcu semn oşteanului să iasă.

— Ce-i asta? întrebă domnul arătând spre lada mare de stejar care stătea într-un colţ al încăperii.

— O bucurie pentru măria ta, răspunse Voicu. Boierii din divan ţi-au adus în ea nişte daruri, în semn de dragoste. Vrei să le cercetezi? Sunt lucruri de preţ şi frumoase!

Vlad ridică din umeri şi se îndreptă spre jilţul cel mare de lemn din colţul de răsărit al odăii, unde obişnuia să-şi petreacă ceasurile de singurătate şi cugetare, în preajma pergamentelor scumpe inimii sale.

— O să le văd mâine, la lumina zilei, spuse. Şi o să le mulţumesc tuturora. Acuma altceva mă frământă, Voicule.

Voicu plecă fruntea.

— Ghicesc eu ce te frământă! Cântăreţul.

— Da, cântăreţul. Ştie lucruri frumoase şi le spune cu meşteşug.

— Ar trebui să-l chemi şi să stai de vorbă cu el, măria ta, îl sfătui postelnicul. Cântecul lui are un tâlc, asta-i neîndoielnic. De ce a adus vorba tocmai de cetatea Giurgiului?

— Cheamă-l, porunci scurt Vlad.

Îşi scoase mantia şi cămaşa de zale. Rămase în cămaşa albă de borangic cusută de mâna slăvitei doamne Eupraxia, care căzuse bolnavă şi se afla în grija măicuţelor de la mănăstirea Snagovului. Voievodul nu mai era tânăr; la vremea când primise scaunul domniei trecuse de patruzeci de ani, însă era sănătos şi ager. Se privi cu plăcere în oglinda veneţiană poruncită la meşteri mari de către înaintaşul lui la tron.

— Oglinda asta a atârnat cât un cal arăpesc de soi, spuse în treacăt postelnicul Voicu oprindu-se în prag.

— A venit? întrebă repede domnul, ruşinat că fusese găsit oglindindu-se ca muierile.

— Da, a venit. Aşteaptă porunca.

Domnul făcu un gest şi postelnicul se dădu la o parte din prag:

— Intră, cinstite cântăreţ. Te pofteşte domnul ţării!

Tânărul intră cu pălăria lui mare în mână. Făcu o plecăciune şi rămase lângă uşă cuviincios şi liniştit.

— Ei, dar unde ţi-e lăuta? întrebă voios Vlad Dracul. Poate ţi-oi cere să-mi desfeţi urechea cu alte cântece.

— Dacă porunceşti, înalte domn, o aduc îndată. Dar ceva îmi spune

că nu pentru cântece m-ai chemat în faţa măriei tale. Ceasul petrecerii a trecut şi locul cântecelor e acolo, în jurul mesei pline. Aici e loc mai prielnic pentru cugetare. Totuşi, dacă porunceşti să cânt, eu cânt.

— Ai dreptate, nu pentru cântec te-am poftit aici, spuse domnul cu un râs scurt şi aspru. Aş vrea, cinstite cântăreţ, să aflu cine eşti.

— Numele meu e prea umil ca să rămână mai mult de-o clipă în mintea unor înalte feţe boiereşti şi domneşti. Mă cheamă Trandafir Braşoveanul. Iar slujba mea e să înrâuresc gândurile oamenilor.

Domnul făcu un gest de nerăbdare înnegurată. Postelnicul se apropie pe furiş de tânăr şi-i şopti repede, în vreme ce Vlad se uita în treacăt către lada cea nouă dăruită de boieri:

— Nu glumi cu cine nu se glumeşte, fiule, Vlad vodă e mai mult oştean decât curtean, şi nu-i place vorba meşteşugită. Mai bine răspunde-i drept şi fără ocolişuri.

Trandafir Braşoveanul îşi mută privirea ageră de la unul la altul: vodă stătea în jilţ, lângă raftul încărcat cu suluri de pergament şi cărţi mari cu scoarţe de piele aurită; postelnicul rămăsese lângă el, morocănos, pieptănându-şi cu degetele barba albă colilie.

— Vorbele mele nu vin de la mine, spuse tânărul încet, apoi păşi în vârful picioarelor şi deschise uşa grea, de stejar încrustat cu vulturi şi balauri.

Din umbra coridorului se arătă chipul aspru şi bărbos al ostaşului de strajă:

— Poruncă, măria ta!

— Nimica, Trăistarule, du-te, spuse liniştitor postelnicul. Fraţii tăi benchetuiesc, dar tu eşti de strajă. Fii cu ochii-n patru.

— Nicio grijă, stăpâne.

— Va mai rămâne ceva vin în butoaie şi pentru cei ce mă slujesc în noaptea asta, adăugă voievodul.

Oşteanul îşi sticli dinţii albi, salută ducându-şi mâna cu suliţă cu tot în dreptul inimii şi se retrase iarăşi în umbra coridorului. Trandafir Braşoveanul închise uşa în urma oşteanului şi se întoarse spre voievod cu un surâs:

— Nu-s un fricos, măria ta, dar solia pe care o aduc e mai de preţ decât propria mea viaţă. Ştiu că ai mulţi prieteni, dar mai sunt printre ei şi oameni vânduţi duşmanului…

— Ăia or să ajungă la butuc, mormăi domnitorul. Dar văd că ştii mai multe decât se cuvine să ştie un oarecare cântăreţ. Şi mai spuneai şi de-o solie. Vorbeşte!

— Măria ta, îţi aduc gânduri bune de la stăpânul meu, slăvitul conte Iancu de Hunedoara, voievodul Transilvaniei. El îţi urează domnie lungă şi izbândă împotriva duşmanului cu semilună…

— Să-i duci salutul meu şi să-i spui că vestea cea mare mi-a bucurat inima. A ajuns voievod prin vitejia braţului şi agerimea minţii. Dar

cum de ştie că am de gând să mă împotrivesc sultanului?

— Contele Iancu ştie multe, zâmbi tânărul. Slujitori de-ai lui toarnă apă să se spele marelui vizir. La curtea craiului polon se află oameni de-ai noştri, ca şi în palatul din Buda şi la Veneţia şi chiar în ţara Francilor. Contele Iancu vrea să ştie tot ce se petrece în lume ca să afle clipa cea mai prielnică pentru a lovi în puterea sultanului. Contele Iancu nu va avea în veci pace cu sultanul, aşa mi-a poruncit să spun în auzul măriei tale.

— Nici eu nu mă-mpac uşor cu Poarta, spuse Vlad Dracul.

— Contele Iancu ştie asta, spuse Trandafir. De aceea m-a trimis să-ţi vorbesc limpede, măriei tale şi oamenilor în care crezi cu adevărat. Nu mi-a dat solie scrisă, de teama iscoadelor. Turcii au şi ei prietenii lor în Ţara Românească… Nu te încrunta, slăvite, ştii bine că aşa-i. De aceea, înălţimea sa îţi trimite vorbă de prietenie şi de unire împotriva sultanului, care de atâtea ori a prădat şi ţara asta, ca şi pe-a noastră. Vezi bine cum semiluna se întinde de la an la an tot mai puternică şi unde calcă hoardele ei, s-a dus liniştea oamenilor…

— Ştiu, gemu Vlad. Tatăl meu a bătut războaie grele cu turcii şi a văzut curgând mult sânge. Copil fiind, m-a dat la învăţătură ostăşească; am deprins meşteşugul războiului la Nürenberg şi la Adrianopol, mi-am petrecut tinereţea în tabere ostăsesti…

— Dar asta ţi-a fost de folos, măria ta. Nu-s mulţi nobilii care să fi primit semnul Dragonului din mâna împăratului nemţesc.

— Ştii şi asta, şopti domnul plecând privirea.

— Ştiu, măria ta. Eşti războinic viteaz şi domnitor înţelept; acuma ai o oaste bună şi o ţară bogată. Aşteptăm să le uneşti cu armia creştină şi să ne dai ajutor în lupta noastră…

Vlad Dracul rămase cu ochii în jos, cu braţele încrucişate pe piept, sub semnul acela rotund, mai mare decât un galben împărătesc, cu un dragon încovrigat, care-i atârna de gât prins cu un lănţişor de aur. Tăceau toţi trei; se auzea numai trosnetul uşor al făcliei care lumina odaia. Postelnicul se aplecă într-un târziu spre un ungher întunecos şi dădu la iveală un ulcior:

— Îngăduie să ne limpezim gândurile cu nişte vin de la noi, de pe valea Argeşului, spuse el încet.

Domnul încuviinţă din cap. Băură în tăcere vinul uşor, păstrat rece în vasul de lut. Apoi, când postelnicul vru să mai umple o dată cupele, vodă făcu un semn hotărât din mână asupra ulciorului.

— Răspunsul nu-i uşor de dat, spuse el cu glas înăbuşit. Ştiu că slăvitul conte Iancu m-a ajutat să primesc tronul, ştiu că-i sunt dator prietenie şi credinţă. Dar mă aflu aici sub mâna turcului, cinstite boier Trandafir, şi m-a silit să plătesc bir, cum i-a silit pe înaintaşii mei.

— Nu plăti, spuse aspru tânărul.

— De nu plătesc cu aur, voi plăti cu sânge, oftă domnitorul. Cu

sângele meu şi alor mei.

— Unirea face puterea, mărite Vlad. De te uneşti cu contele Iancu, el te va ajuta să scapi de năpastă. Nu poţi rămâne în veci dator acestui sultan hrăpăreţ care se pregăteşte să înghită toată Europa. Lumea se mişcă, măria ta; acum doi ani, conciliul de la Florenţa a hotărât să nu lase păgânilor oraşul lumină, Constantinopolul…

— Oraşul-lumină, murmură voievodul. Îi cunosc fiecare casă, fiecare colină, şi am îndrăgit marea care-i oglindeşte palatele de marmură. Află, tinere Trandafir, că în anii tinereţii mele am fost în garda împăratului Ioan al Bizanţului.

— Dacă nu se unesc grabnic creştinii, împăratul Ioan va rămâne fără împărăţie, spuse Trandafir. De aceea s-a hotărât o cruciadă. Sfetnicul său apropiat, şambelanul Torzello, a dat conciliului lămuriri despre sorţii noştri de izbândă. Şi a spus Torzello o vorbă care a făcut ocolul creştinătăţii. Stă scris în pergamentele lui, dar eu aş săpa vorba asta cu litere de piatră aici, la poarta cetăţii măriei tale.

— Ce vorbă? zâmbi Vlad Dracul.

— Vorba şambelanului o ţin minte şi ţi-o spun întocmai, mărite voievod. Torzello a spus că cruciada poate izbândi numai dacă i se alătură domnul Ţării Româneşti cu cei cincisprezece mii de călăreţi ai săi, care-s cei mai viteji oameni de pe lume!

Ochii lui Vlad străluciră sub sprâncenele stufoase.

— Aşa spunea?

— Întocmai aşa, mărite voievod. Şi erau de faţă căpitani de oşti vestiţi până la marginea pământului. Şi nimeni nu s-a arătat uimit de o asemenea laudă. Dimpotrivă, s-au bucurat că pot nădăjdui la sprijinul măriei tale.

— Contele Iancu a aflat şi el vorba asta?

— De la înălţimea sa o ştiu. Şi mi-a poruncit să-ţi spun că dacă trăim dezbinaţi sultanul ne loveşte pe rând şi ne preschimbă în robi netrebnici…

Vlad Dracul făcu câţiva paşi în dreptul raftului de cărţi. Pintenii săi zăngăneau plăcut pe dalele de piatră. O clipă, spătăria cea mică se afundă din nou în tăcerea plină de gânduri căreia-i fusese menită.

— Du răspuns înălţimii sale, voievodul de Transilvania, că suntem alături de el, spuse Vlad deodată. Prietenia noastră cu turcii e numai vremelnică şi poruncită de nevoie; nu peste mult voi avea gata cei cincisprezece mii de călăreţi şi ceva oaste de ţară pe deasupra… Deci să fie înălţimea sa gata de drum când se dezgheaţă Dunărea. Până atunci, avem răgaz să ne pregătim cum se cuvine. Şi du-i urările mele de domnie lungă!

Trandafir se plecă într-un genunchi, după obiceiul cavalerilor apuseni, sărută inelul cu pecete ce împodobea dreapta domnitorului, făcu o plecăciune către postelnic şi ieşi. Vlad privi îngândurat uşa

grea, de stejar, parcă citind acolo un mesaj tainic. Se întoarse apoi către sfetnicul său:

— Ce spui de asta, frate Voicule?

— Spun că ai judecat bine, măria ta. Turcii ne sug vlaga şi ne iau bunurile, iar pacea cu ei o plătim în aur şi durere. Ţăranii din Putineiu s-au plâns iarăşi că din Giurgiu au ieşit ienicerii la pradă.

— Mulţi?

— Ca la două sute de săbii, măria ta. I-au jefuit şi le-au ars casele.

— N-o să-mi aflu liniştea până nu-mi iau înapoi cetatea, spuse Vlad printre dinţi.

— De pe uscat e cu neputinţă, stăpâne. Are ziduri trainice, cum le-a poruncit slăvitul Mircea. Iar partea dinspre apă o străjuiesc cu corăbiile.

— Corăbiile… murmură voievodul. Am eu un gând al meu, postelnice, cu corăbiile astea. Dac-om avea răgazul, până la anul… Dar despre asta om mai vorbi mâine, după sfatul domnesc. Sunt pricini multe?

— Destule, măria ta. De aceea zic că e vremea să te odihneşti. Mai e niţel şi se luminează de ziuă.

— Porunceşte să-mi ducă lângă pat lumânări şi nişte apă proaspătă. Am primit o carte latinească de la Nürenberg şi vreau s-o cercetez înainte de culcare.

— Crezi că vei afla acolo vreo desluşire pentru sfatul de mâine?

— Nădăjduiesc. În toate cărţile găseşti o desluşire, postelnice. Dacă ştii s-o înţelegi şi să-i prinzi tâlcurile ascunse.

Drăculea, fiul voievodului, petrecu cât petrecu cu oaspeţii domniei, apoi se întoarse deodată îngrijorat către omul lui care-i stătea în preajmă:

— Costea, am o nelinişte în inimă. Crezi că iscoada turcească doarme în ceasul ăsta?

— Nu cred, măria ta. Cred mai degrabă că se află pe undeva, prin preajmă.

— S-ar cuveni să cercetăm.

— Să cercetăm, măria ta.

— Hai. Când n-or prinde de veste boierii, o luăm binişor din loc.

Avea Vlad Drăculea un fel de a se strecura neauzit şi neluat în seamă, de-i mersese vorba că e vrăjitor. El plecă uşurel din spătăria cea mare unde boierii, încălziţi de cântec şi de vin, îşi povesteau cu glas înalt ispràvile. Mircea şi Radu, fraţii săi, erau tot în capul mesei şi-i ascultau cu încântare; clipa era prielnică şi Vlad ştiu s-o folosească, în coridorul întunecos, vegheat ici şi colo de făclii pâlpâitoare, care aruncau umbre părelnice pe pereţii de piatră zgrumţuroasă, fiul domnului se opri şi-i făcu semn lui Costea să apropie urechea.

— Unde-o fi straja de la spătăria cea mică?

Costea ridică din umeri şi făcu câţiva paşi către colţul coridorului. Dădu un strigăt:

— Străjerul e aici, pare mort!

Dintr-o săritură, Vlad Drăculea ajunse lângă el. Străjerul acela bărbos zăcea de-a latul coridorului cu pieptul însângerat.

— Mort! spuse Vlad, apoi răcni cu glas cumplit: Strajă!

Câţiva oşteni se năpustiră dintr-o odaie alăturată, cu săbiile în mână.

— Cine mai era de strajă cu Trăistaru? întrebă Vlad aspru.

— Eu, măria ta, spuse un oştean mărunţel. Am intrat o clipă să beau apă. O clipă, atâta.

— A fost de ajuns clipa aceea, mormăi Vlad. Trăistaru a fost ucis. Iar pe tine te aşteaptă o ţeapă, mâine în zorii zilei.

— Măria ta, am copii şi muiere acasă, spuse soldatul repede. Iertare, măria ta. O să-mi răscumpăr vina luptând. Măcar să nu mor ca un tâlhar. Îngăduie, măria ta!

— Bine, să te văd. Hai, nu pierdeţi vremea. Scotociţi tot palatul. Şi curtea. Şi împrejurimile. N-a putut ajunge departe. Întrebaţi din om în om dacă n-a fost văzut un străin!

Străjile se repeziră să îndeplinească porunca. Vlad se întoarse către tatăl său care ieşise în uşa iatacului domnesc şi asculta uimit toată larma.

— Tată, măria ta, straja a fost ucisă. Un vrăjmaş s-a strecurat în casa domnească. Şi cam ştiu eu cine-i acela.

— Cine să fie? întrebă domnul.

— Iscoada turcească venită din cetatea Giurgiului. Ştia de serbarea măriei tale şi a venit să tragă cu urechea.

— Şi ce s-audă? Cântecele noastre? se prefăcu nepăsător Vlad Dracul, apoi adăugă încet: Ascultă, fiule! Dacă-i vorba de cântece, mă gândesc mai cu seamă la cântăreţ. Şi de-o fi aşa, e rău de tot. Urmează-mă!

Alergă, urmat de Vlad şi de Costea, spre spătăria cea mică. Uşa grea de stejar era deschisă. Înăuntru, întuneric. Costea smulse o făclie din mâna unui oştean şi păşi primul înăuntru, cu sabia în mână, Domnul şi fiul său îl urmară. Îşi rotiră privirile în jur. Odaia era goală. Vlad Dracul se apropie de lada uriaşă în care-i fuseseră aduse darurile boierilor. O cercetă de aproape şi scoase un strigăt:

— Priveşte, fiule! Lada avea o ascunzătoare cu capac deschis într-o lăture, numai bună să adăpostească un om. Uite şi găurile pentru răsuflare. Cine-a făurit lada?

— Regep, meşterul armean, spuse postelnicul care venise şi el auzind larmă.

Domnul se aplecă, desfăcu laturea lăzii, care căzu cu zgomot pe

podea.

— A fost înţeles cu iscoada, spuse. Ascultaţi, dragii mei. Ce s-a vorbit azi între aceşti pereţi nu era pentru urechile turcilor. Tâlharul s-a strecurat aici, s-a ascuns în ladă şi a aşteptat. Ştia că se vor vorbi lucruri de seamă, şi n-a greşit. O sută de ducaţi cui îmi aduce capul lui!

Această din urmă vorbă a domnitorului, spusă cu glas mânios, făcu înconjurul curţii domneşti şi mări sârguinţa căutătorilor. Dar iscoada parcă intrase în pământ. Vlad Drăculea se zbătea mai tare decât toţi, ca unul ce avea o socoteală mai veche cu omul turcului. Înţelegând repede că turcul n-avea de ce să mai rămână în palat după ce auzise ce era de auzit, el se duse întins la casa lui Regep, meşterul armean. Bătrâna cusătoreasă care-l găzduia, trezită în toiul nopţii, spuse că meşterul s-a călătorit în mare grabă încă de dimineaţă, fără să poată spune încotro o luase. Fiul domnului se gândi apoi să meargă la poarta cetăţii. El şi Costea tropăiră îndelung pe uliţele pustii şi întortocheate, copleşite de întuneric. Când ajunseră în preajma porţii, straja le strigă:

— Cine vine?

— Fiul domnesc, strigă Vlad.

— Apropie-te, măria ta, spuse straja lăsând în jos suliţa scurtă. Ce se petrece?

— Căutăm un fugar, oşteanule, spuse Vlad când fu la doi paşi de el. Un bărbat voinic, poate călare, poate pe jos.

— N-am văzut niciun fugar, spuse straja şovăind.

— Gândeşte-te bine, voinice. Nu-mi vine a crede că a rămas în cetate după ce a ucis straja de la uşa domnului.

— O, măria ta!… poate fi… spuse văicărindu-se oşteanul. Te pomeneşti că e ţiganul lăieţ care a trecut pe aici adineauri. Spunea că se duce la şatra lui poposită pe malul Argeşului. Că a zăbovit la un han şi că-l biciuieşte bulibaşa dacă află.

— Şi l-ai lăsat să treacă? răcni Vlad.

— Iertare, măria ta!

— Nemernicule, nu-i nicio şatră pe malul Argeşului. Te-a minţit. Deschide poarta degrabă!

Porniră în galop pe urmele fugarului. După câteva leghe de alergătură, Vlad domoli goana calului şi spuse slujitorului său:

— Zadarnic, Costea. Nu-l mai ajungem sau am trecut de el. Poate în clipa asta e la zece paşi de noi, culcat într-o tufă, şi aşteaptă să ne depărtăm. E noapte, n-o să-l găsim.

— Atunci să-l lăsăm să ne vândă? strigă Costea. Nu se poate, măria ta. Să mergem îadărăt în cetate, să luăm oşteni cu făclii, să scotocim tot ţinutul…

— Nu-i nevoie, îl potoli Vlad Drăculea. E viclean şi se poate ascunde lesne. Dar oricât s-ar ascunde, noi ştim unde se va duce în cele din

urmă: la stăpânul care l-a trimis. Să ne-ntoarcem. În zorii zilei, Costea băiatule, o pornim spre cetatea Giurgiului. Mergem să facem negustorie. Iar câştigul nostru va fi capul iscoadei.

Costea îşi privi stăpânul. În lumina lunii, dinţii albi ai lui Vlad Drăculea străluceau. Şi se gândi că iscoadei n-o să-i fie moale…

CAPITOLUL AL DOILEA

Hasan, subaşiul cetăţii Giurgiului, îşi plătise cu bani grei dregătoria. Fusese simplu oştean şi luptase în multe campanii, în Balcani şi în Asia, punându-şi viaţa în primejdie, doar-doar va sări în ochii celor mari şi-l vor înălţa între ai lui. Pofta de mărire îl îndemnase apoi la ticăloşii, la vânzări de prieteni, până când un văr al său, despre care şoptise la urechea emirului că l-a vorbit de rău pe însuşi măritul padişah, sfârşise în ştreang. Din ziua aceea nimeni nu-i mai vorbi şi Hasan hotărî să-şi schimbe cursul vieţii prin alte mijloace. În cursul războaielor jefuise oraşele prin care trecea, având grijă să ia numai lucruri mici care preţuiau mult; smulgea podoabele de la gâtul şi din degetele femeilor, ameninţa pe bătrâni cu iataganul pentru fiecare bănuţ de aur şi izbutise să strângă o adevărată comoară, uşor de purtat la brâu, într-o pungă mai măricică. Nu se despărţea de punga asta nici în somn; iar când luă hotărârea să se lipsească de ea, plânse cu lacrimi amare… Dar punga dăruită cu mari temenele şi rugăminţi unui demnitar din preajma marelui vizir îi aduse o răsplată pe potrivă: devenise mai mare peste preţuita cetate a Giurgiului, dincolo de Dunăre, în ţara Valahilor plină de făgăduinţi…

Şi n-avea de ce să-i pară rău. Când ienicerii din cetate năvăleau prin satele vecine să prade, lui îi aduceau ce era mai bun; subaşiul îşi bea ceaiul cu miere proaspătă de albine şi se ştergea pe mâini cu prosoape din cel mai bun borangic, subţire ca pânza de păianjen, ţesut de harnicele fete ale Valahiei. Ba ostaşii săi, întrecându-se să-i fie pe plac, începură de la o vreme să-i aducă fete frumoase şi sprâncenate, care ştiau cântece multe, şi care-i deveneau roabe. În serile urâte şi lungi de iarnă, când Dunărea se acoperea cu pod de gheaţă iar lupii hoinăreau urlând pe lângă ziduri, Hasan îşi punea roabele să joace în odaia cea mare a casei sale, la lumina focului sau le asculta, tolănit pe şapte perne, poveştile lor de-acasă.

Într-o seară, după ce cercetă cu grijă străjile din cele patru turnuri ale cetăţii, Hasan dădu târcoale prin preajma grajdurilor, să asculte ce mai vorbesc ostaşii. Vreo patru inşi stăteau întinşi pe fân şi tăifăsuiau. Subaşiul se apropie cu pas neauzit şi trase cu urechea,

— Amară slujbă mi-a hărăzit Allah, spuse unul. Eu sunt din Edirne, din mahalaua negustorilor; eram dintre cei care-şi plecau frunţile în praf când trecea luminăţia sa prin târg. La zile mari, când biruia în bătălie, se făceau serbări şi toată prostimea primea o ciosvârtă de berbec şi cântau muzicile pe la răspântii.

— Muzicile! mormăi un altul. Mai vrei şi muzici! Să-i dai slavă lui Allah că mai eşti viu. Aici, la marginea pământului, nu ştii niciodată când te trezeşti cu un junghier în spinare. Când ieşim la pradă, unii

dintre noi nu se mai întorc. Valahii ştiu să ucidă fără veste.

— S-aude că principele lor s-a înţeles cu diavolul, spuse al treilea oştean. Aşa-l şi cheamă pe limba valahilor: Dârak, adică Şeitan. Când era tânăr l-au închis într-o temniţă ferecată şi a venit o pisică şi a intrat printre gratii, şi pisica s-a prefăcut în cal şi a rupt gratiile şi a zburat cu el peste ziduri…

— Prostii, îi tăie vorba primul. Nu în cal stă puterea lui. Eu l-am văzut la Edirne, pe când nu era încă domn. Am stat la doi paşi de el, că eram strajă. Puterea lui, fraţilor, stă în banul de aur ce-l poartă la gât. Are semnul dragonului pe el şi se ştie că dragonul…

— Isprăviţi cu poveştile voastre blestemate, strigă Hasan apropiindu-se. O să vă ţin în turn, la pâine şi apă, de nu vă potoliţi. Vlad Dârak este un om ca toţi oamenii. Doar că e puternic şi iscusit. Tocmai de aceea slăvitul padişah s-a încrezut în el. Dar ştie luminatul nostru stăpân ce face; poate are un gând anume şi se foloseşte de acest principe ghiaur ca să păstreze pacea câtă vreme are de lucru prin Asia. Allah a hotărât ca neamul nostru să stăpânească lumea, şi o să vină ziua când strălucitul sultan Murad al doilea va călca pe pieptul lui Vlad Dârak, iar noi vom fi mari şi tari în târgurile Valahiei.

— Allah să te audă, încuviinţară ienicerii bucuroşi că au scăpat de pedeapsă.

— Atunci, urmă Hasan cu un zâmbet, s-ar putea să vă închinaţi în faţa mea, păcătoşilor, pentru că voi fi paşă al Valahiei. Mi-a făgăduit cineva care stă alături de luminatul padişah în *divan-i-humaium*, sfatul cel mare împărătesc. Ca unul ce slujesc steagul lui Mahomed de-atâta amar de ani aici, la hotarul Valahiei, mi se cuvine o slujbă ca aceasta.

Ienicerii făcură câteva temenele, gândindu-se că n-are de ce să le strice. Iar Hasan plecă la culcare, încântat de sine şi de soarta lui de mâine, nu înainte de a cerceta pentru a suta oară tainiţa sa plină cu pungi de aur, pe care-o socotea mijlocul cel mai bun pentru împlinirea dorinţei sale tainice. Căci era hotărât. Undeva în ceruri: Valahia va ajunge în scurtă vreme paşalâc. Împărăţia lui Murad creştea ca un aluat peste ţărmii mărilor, la răsărit şi la apus, şi nu se ivise încă putere în stare să-i stea împotrivă. Să se-mpiedice slăvitul padişah tocmai de Vlad Dârak?

— Stăpâne! Stăpâne!

— Ce-i? tresări subaşiul din somnul lui uşor, ostăşesc.

— S-a întors sluga lui Selim Bei.

— Vrei să spui, Selim Bei cu sluga lui.

— Iertare, stăpâne, de vestea proastă pe care ţi-o dau. Selim Bei nu mai este, iar sluga lui a scăpat ca prin urechile acului.

— Adu-l grabnic la mine, şi să nu fie nimeni prin preajmă!

Slujitorul se grăbi să împlinească porunca. După câteva clipe, pe uşă

năvăli un om zdrenţăros, murdar şi frânt de oboseală, care căzu în genunchi lângă patul subaşiului:

— Stăpânul meu e mort, efendi! Şi nici n-am putut să-l îngrop cu faţa spre piatra cea sfântă, după datină!

— Cine l-a ucis?

— Fiul cel mare al lui Dârak. Eu abia am scăpat de sabia ghiaurului, şi n-am putut să-i fiu de folos stăpânului meu…

— Nu cumva ai fugit şi l-ai lăsat singur faţă cu duşmanul?

— Jur pe Coran că i-am stat alături până-n cea din urmă clipă.

— Allah să ierte păcatele lui Selim Bei, murmură subaşiul. Hai, linişteşte-te, omule, şi spune dacă ai dobândit ceva. Ori am pierdut degeaba un viteaz ca el?

— Nu l-am pierdut degeaba, oftă sluga. Am fost cu el până alături de cetate. Când am rămas singur, m-am strecurat cum am putut în casele lui Dârak, folosind slujba meşterului Regep. El m-a închis în lada care-i fusese hărăzită domnului, cu odoare, de ziua lui…

— Nu-mi pasă cum ai ajuns acolo, omule. Spune ce-ai aflat, vreau să ştiu dacă avem pricini temeinice să-l pierdem pe voievodul ghiaur.

— Avem, cinstite stăpân. Precum ţi-am spus, meşterul Regep mi-a pregătit un locaş anume în lada cu odoare a boierilor. Când au venit slugile de la curte s-o ducă, în dimineaţa serbării, m-am vârât înăuntru şi am tăcut chitic. Unul din oamenii domniei s-a mirat de greutatea lăzii, dar meşterul i-a arătat brâurile de fier care-o ferecau şi l-a luat cu vorba, spunând că e lemn gros şi sănătos de stejar, care atârnă ca plumbul. Apoi l-a certat spunându-i nevolnic şi omul s-a opintit, dimpreună cu însoţitorul lui, de-a ridicat-o. Îl auzeam dinăuntru cum gâfâia când a dus-o până la car. Pe urmă l-am auzit blestemându-şi slujba faţă de celălalt slujitor, care i-a dat dreptate. Când au dus lada în casa domnească au venit şi doi oşteni să pună mâna, că sluga se plângea de şale.

— Scurteaz-o, ticălosule, că pun să te biciuiască, strigă subaşiul întărâtat. Ce-ai aflat despre Vlad Dârak? Numaidecât să-mi spui, auzi?

— Iertare, stăpâne, murmură sluga repede. Am stat singur până seara, închis într-o odaie liniştită. Numai la prânz au venit câţiva inşi care aduceau odoarele pentru domn. Le-au pus frumos înăuntru şi au plecat. Iar seara târziu, după ce s-au potolit muzicile, Dârak a venit acolo însoţit de un sfetnic şi-a pus să-l cheme pe un oarecare cântăreţ. Cântăreţ care s-a dovedit a fi un sol de taină al lui Iancu de Hunedoara, venit să-l îndemne pe Dârak la luptă împotriva slăvitului padişah.

— Cum anume? Vorbeşte, slugă proastă! Când să se pornească? Şi cu câtă oaste?

— Vlad a făgăduit cincisprezece mii de călăreţi, care vor fi la Dunăre îndată ce se desprimăvărează. Şi a jurat să ia înapoi cetatea

Giurgiului.

— Cetatea Giurgiului! ţipă Hasan. Ai auzit bine, omule?

— Eram la doi paşi, stăpâne.

— Vai, nouă! Ne-aşteaptă zile grele. Trebuie să ducem toate veştile acestea la Edirne, la urechea slăvitului padişah!

— N-am spus tot, îl întrerupse iscoada. Solul l-a îndemnat pe Dârak să nu mai plătească bir. Şi mai vorbea de-o cruciadă pe care-o pun la cale principii Europei…

— De cruciadă ştie tot Aliotmanul, prostule, mormăi subaşiul. Vorba e, cum dovedim că Dârak se va alătura duşmanilor sultanului? Scrisori, ceva, n-ai agonisit?

— Nimic altceva, stăpâne, decât vorbele. Dar jur pe sufletul meu că tot ce spun am auzit cu urechile mele şi mi-am pus viaţa-n joc ca să aflu cât mai multe.

— Oricum, ai făcut treabă bună, spuse subaşiul după o clipă de gândire. Stăpânul tău, Selim Rei, Allah să-l odihnească, nu mai este. De azi înainte eşti omul meu. Îţi voi da leafa ce se cuvine unui slujbaş iscusit. Iar pentru vestea despre Dârak, ţine asta. Şi să mă slujeşti cu credinţă!

Sluga prinse din zbor punga cu bani pe care i-o aruncase subaşiul şi făcu o plecăciune adâncă:

— Allah să te ocrotească, cinstite stăpân. Te voi sluji cu tot sârgul!

— S-ar putea ca veştile tale să aibă mare preţ pentru soarta mea, murmură subaşiul. Poate ajung paşă de Valahia!

Iscoada căzu în genunchi şi-i sărută papucul, iar subaşiul râse mulţumit..

Slujbaşul cel nou al lui Hasan o porni pe uliţa mare, luminată de lună, care tăia în două cetatea, jucându-şi cu degetele aurul din punga din sân. Ştia demult că subaşiul ţinteşte o dregătorie înaltă şi mai auzise printre ostaşi zvonul potrivit căruia, cu ajutorul lui Allah, padişahul va supune Valahia şi o va preface în paşalâc. Să fii om de încredere în casa unui paşă i se părea a fi cea mai înaltă culme pe care-o putea ajunge el, fiu de oameni săraci, fără altă nădejde pe lume decât bunăvoinţa cerească şi îndurarea celor mari.

Mergea iscoada pe uliţă şi se gândea la toate acestea. În capătul dinspre Dunăre al zidului pe lângă care trecea, văzu umbrele înalte a doi ieniceri şi-şi spuse că cetatea putea dormi fără grijă câtă vreme străji voinice se plimbă agale pe uliţe. Cum ajunse în dreptul lor, vru să dea bineţe celor doi oşteni, dar auzi pe unul spunând celuilalt în graiul valahilor:

— Ăsta-i omul nostru, Costeo!

Vru să strige după ajutor, dar îşi simţi gâtlejul strâns de un braţ de fier…

Costea îl lăsă să cadă de-a curmezişul uliţei.

— De-acum n-o să mai pârască pe nimeni, spuse el scurt.

— Povestea e cum plecăm de-aici, murmură Drăculea.

— Tot pe unde am venit, măria ta.

O luară la picior pe uliţă, spre Dunăre. Străjile de pe ziduri, pe care le doborâseră la venire, nu fuseseră înlocuite. Vlad ştia obiceiul ienicerilor: din vreme-n vreme, oştenii de pază erau datori să-şi dea semn unul altuia. Şi răstimpul dintre semnul străjilor se cam dusese…

— A mers repede, Costea. Dar tot au să bage de seamă. Ar fi bine să fim departe-n clipa aia.

Grăbiră pasul. Ajunseră sus, pe zid, tocmai când straja vecină, neprimind răspuns, îl trezise pe maimarele ienicerilor. Pe uliţă se auzeau tropăituri. Vlad desfăşură frânghia cu care era încins, o legă de suliţa străjii ucise, şi suliţa o propti între două metereze. Coborî pe frânghie, cu jungherul între dinţi, sprijinindu-se cu tălpile de zidul zgrumţuros. Costea îl urmă îndată. Curând, paşii lor călcau moale pe pământul clisos al ţărmului. Pe când se cufundau în luciul Dunării, auziră strigătele celor din cetate. Oameni cu făclii se arătară pe înălţimea turnului cel mare de pază. Vlad râse batjocoritor şi începu să înoate. Din pridvorul turnului detună o archebuză. Câteva săgeţi biciuiră apa în preajma fugarilor.

— Costea, hai să căutăm scoici, glumi fiul voievodului.

Se afundă în aceeaşi clipă, iar Costea îi urmă pilda. Ieşiră deasupra apei în apropierea malului, după ce se lăsară duşi de apă mai la vale de cetate. Se uitară înapoi. Făcliile de pe ziduri dispăruseră.

— I-am fugărit până pe ziduri, se dezvinovăţi aga ienicerilor. Erau doi. Au sărit în apă. Oamenii mei i-au împroşcat cu plumbi şi cu săgeţi. Cred că i-au nimerit. Nu i-am mai văzut ieşind la mal.

— Poate fi Şeitan nimerit cu o săgeată? spuse batjocoritor subaşiul.

— Stăpâne! Stăpâne! strigă un slujitor năvălind în încăpere. Iată ce am găsit lângă trupul celui mort!

Îi întinse o monedă mică de argint, din cele pe care începuse să le bată domnul Valahiei. Hasan apropie palma de lumină şi cercetă bănuţul.

— Semnul dragonului, murmură el. Cam ştiu eu, mieluşeilor, cine ne-a călcat pragul.

— Dârak? se cutremură mai-marele ienicerilor.

— Nu el, ci fiul lui. Tot Vlad îl cheamă, şi lumea spune că-i vândut lui Şeitan. Întăriţi străjile! Zece oameni să se gătească de drum. Înşeuaţi-mi calul. Şi o barcă să fie gata de trecut Dunărea. Dumneata, efendi, rămâi în locul meu. Ai grijă pe-aici până mă-ntorc!

— Dar unde pleci acum, la vreme de noapte, cinstite subaşiu? se miră aga ienicerilor. Drumurile sunt pustii, iar ghiaurii n-au linişte.

După fiecare copac te pot pândi cu o săgeată. Mai adastă până-n zori, pentru numele lui Allah! Ce pricină te poate porni atât de grabnic la drum?

— Nu mai e de trai cu valahii, efendi. Plec la Edirne. Mă voi prosterna la picioarele slăvitului padişah şi-i voi povesti tot ce-am aflat. Mai departe, va hotărî luminăţia sa.

— Luminăţia sa! repetă aga cu evlavie.

Subaşiul Giurgiului călătorea întovărăşit de zece călăreţi care purtau steagul cu semnul slujbei sale. Prin satele pe unde treceau uliţele erau pustii, puţini oameni cutezau să se arate pe la porţi, privind cu duşmănie spre micul alai care galopa ridicând praful şi stârnind larma îndrăcită a câinilor.

— Nu ne iubeşte lumea prin părţile astea, spuse Mustafa, oşteanul care călărea în rând cu subaşiul.

— Eşti un prost, Mustafa. Nu trebuie să ne iubească, ci să plătească. Oamenii de pe aici par săraci, dar tu ştii câtă bogăţie varsă ei în visteria măritului padişah?

— De-am găsi un sat mai măricel, poate acolo sunt de-ai noştri şi vom putea înnopta fără frică.

— Frică! spuse subaşiul cu dispreţ. Vremea răscoalelor s-a dus, Mustafa. Oamenii şi-au dat seama de puterea noastră şi se supun, fie că le place, fie că nu.

— Se supun! cârti oşteanul. Un văr de-al meu a fost înjunghiat acum două săptămâni, ziua-n amiaza mare, chiar în preajma unui han.

— Nu mai cobi, netrebnicule! îl certă subaşiul. Suntem mulţi şi avem arme; nu va cuteza nimeni să ne atingă!

Drumul se întindea lung şi pustiu, peste dealuri împădurite, peste poieni ce nu păreau călcate de picior omenesc. Doar urmele statornice de roţi şi de copite adevereau că se află pe calea cea bună.

— Ciudate locuri, spuse iarăşi Mustafa. Ai zice că le-a pustiit o urgie şi că numai noi am rămas vii pe-aici. Noi şi caii noştri. Parc-am fi în pustiul Anatoliei.

— Ajungem îndată, îl linişti subaşiul. Parcă aud lătrat de câine. Ai să vezi că dăm de-un sat, dincolo de dealul ăsta. Uite nişte semănături. Suntem pe-aproape, ţi-am spus!

— Ai avut dreptate, stăpâne! spuse Mustafa când ajunseră pe coama dealului.

— Cunosc locurile, se lăudă subaşiul.

Călătorilor li se înfăţişă deodată un sat mare, cu casele răsfirate printre pomi. Mai încolo, pe o înălţime, sclipea turla unei biserici. Călăreţii îşi îndemnară cu chiote voioase caii şi porniră la trap pe drumul care cobora lin. Deodată se opriră. Dinspre sat venea către ei un cal fără călăreţ.

Curând văzură că purta şaua ostăşească şi părea înspăimântat de moarte.

— Ce-o mai fi şi asta? se nelinişti Hasan. Ia vezi, Mustafa. Ia cu tine un om şi du-te în sat de află ce se petrece.

Mustafa îşi puse armele la îndemână şi privi către oştenii care se cam codeau. Făcu semn cu degetul unui găligan care se aţinea în urma tuturor. Acesta îl urmă oftând adânc. Ceilalţi îşi pregătiră iataganele şi aşteptară fără să scoată o vorbă. Erau cu toţii îngrijoraţi. Curând se auziră dinspre sat strigăte vesele. Apoi cei doi trimişi să iscodească se întoarseră la galop.

— A fost o răscoală, povesti Mustafa aprins la faţă. Ţăranii i-au ucis pe strângătorii de biruri. Unul dintre oştenii care păzeau carele cu grâne a scăpat cu viaţă şi a chemat ajutor. Ai noştri au năvălit şi au aprins satul, iar pe răsculaţi i-au luat robi. Putem intra fără grijă.

— Mai sunt de-ai noştri acolo? întrebă Hasan.

— Da, douăzeci de spahii cu comandantul lor.

— Lăudat fie Allah! Să mergem, mieluşeilor!

Pe uliţa cea mare a satului, aga spahiilor, un ofiţer vârstnic, chior de-un ochi, îl întâmpină cu temenele pe subaşiul Giurgiului. În urma sa se înşirau vreo douăzeci de bărbaţi cu straiele sfâşiate, plini de răni, legaţi câte doi. În jurul lor, ameninţându-i cu bicele lor lungi, se aflau în treabă câţiva spahii cu mantiile murdare de sânge.

— O, cinstite subaşiu, spuse ofiţerul, du veste la cinstitele feţe de la Edirne despre ce vezi aici. Ghiaurii ne ucid oamenii, mai în fiece noapte ne pomenim cu o năvală sau un foc. Slujba noastră e grea şi leafa mică. Noroc că mai dăm iama prin tainiţele acestor diavoli; au bani şi odoare ascunse. Dar toate astea le plătim cu sânge, şi ar trebui să se ştie la Edirne…

— N-am vreme să vorbesc despre lucruri mărunte, spuse cu îngâmfare Hasan; mă duc de-a dreptul la măritul padişah cu treburi înalte. Chiar mâine în zorii zilei mă voi înfăţişa sultanului.

— Slăvit fie numele lui şi s-ajungă stăpân deplin al lumii, răspunse cu smerenie ofiţerul. N-aş cuteza să cred că luminatul Murad al doilea, pentru slava căruia înfruntăm aici primejdii de tot felul, va auzi vreodată de mine; dar poate vreunui vizir să-i şopteşti cum îmi fac slujba. Mă cheamă Gelal, fiul lui Gelal, neguţător din Brusa. Şi spre aducere aminte aş vrea să-ţi dăruiesc, cinstite subaşiu, câteva lucruri din vrednica noastră agoniseală. Când vei da de ele poate te vei gândi o clipă la un om mic şi neînsemnat ca mine.

Zicând acestea, îi puse în palmă o pungă mică şi grea. Hasan cântări pe dată greutatea pungii şi o strecură în sân, îndulcindu-şi glasul:

— Cinstite Gelal, fii pe pace, orice slujbă credincioasă e răsplătită cum se cuvine în împărăţia noastră. Voi vorbi celor mari despre râvna ta şi nădăjduiesc să-ţi aduc veşti bune.

Aga făcu o temenea şi întinse mâna a chemare către subaşiu:

— Vă poftesc să găzduiţi peste noapte în tabăra noastră. Oştenii mei au pregătit casa sfatului pentru mine şi pentru ei; de vom rămâne împreună, vrăjmaşilor le va fi teamă să se apropie.

Răzvrătiţii din satele vecine, care aveau de gând să-şi elibereze prinşii, aflară prin iscoade că pâlcul turcilor s-a mărit pentru noapte şi amânară pentru a doua zi lupta. Subaşiul şi ai săi dormiră nesupăraţi şi în zorii zilei porniră iarăşi mai departe.

În cea de a patra zi de la plecare, mâncând pe apucate, silindu-şi oştenii să scoată sufletul bieţilor cai, Hasan ajunse la poarta cetăţii Edirne. Pe drum era mare îngrămădeală de căruţe şi oameni cu poveri; neguţători din toate colţurile împărăţiei cercau să pătrundă pe uliţele pline de făgăduinţi. Mustafa şi uriaşul său, în capul cetei, cu bicele ridicate, abia izbutiră să deschidă calea până la slujbaşii care vămuiau şi scriau în condici la intrare; de la ei aflară că sultanul este în tabără, cu toţi vizirii lui şi cu oastea, pe câmpia din apropierea oraşului. Micul alai se întoarse deci şi luă drumul taberei împărăteşti. Aici altă îngrămădeală; sute şi mii de oameni – negustori de turtă dulce şi de bragă, părinţi ai oştenilor, sacagii, oameni nedreptăţiţi care nădăjduiau să dobândească dreptatea chiar la cortul sultanului, hoţi de buzunare, vrăjitori, gură-cască – aţineau calea trecătorului şi cu greu se fereau din drum.

— Loc! Faceţi loc! răcnea Mustafa răguşit. Trece subaşiul Giurgiului! Veşti grabnice din Valahia!

Mulţimea îngrămădită între corturi lărmuia nepăsătoare. Numele şi rangul subaşiului de Giurgiu nu spuneau mare lucru unor oameni deprinşi să vadă pe uliţe chipurile celor mai vestiţi bărbaţi ai împărăţiei. Dar amănuntul că aduce veşti din Valahia aprinse o scânteie în ochii multora; unii luaseră parte la bătălii pe acele meleaguri depărtate, alţii îşi pierduseră acolo părinţii, în războaiele purtate de Baiazid şi de urmaşii săi. Înţelegând că locul de unde venea preţuieşte mai muât decât propriul său nume, Hasan se folosi de acest cuvânt însemnat şi văzu că drumurile i se deschid ca prin minune. Din strajă-n strajă, din cort în cort ajunse în inima taberei, pe o înălţime unde era aşezat cortul măreţ de mătase verde, croit în patru laturi ca o adevărată casă. Acolo-şi avea adăpost sultanul Murad al doilea, când cobora în mijlocul oastei. În jurul cortului, oştenii din garda împărătească, cu iatagane şi suliţe lucitoare, făceau un zid de netrecut. Hasan lăsă calul în grija lui Mustafa şi se apropie de o strajă, spunându-i ce doreşte. Oşteanul îl măsură uimit şi chemă pe un altul, căruia îi repetă vorbele subaşiului şi care se miră şi el la rându-i, chemând pe al treilea, un paşă încruntat şi îmbrăcat strălucitor. Acesta se apropie de subaşiu şi-l luă din scurt:

— Vrei să ajungi la luminăţia sa?

— Da. Am veşti însemnate din Valahia.

— Toată lumea are veşti însemnate. Dacă padişahul ar sta să-l asculte pe fiecare…

— Veşti însemnate şi grabnice, stărui Hasan.

— Stăpânul lumii se odihneşte. Dă scrisoarea încoace şi o vom încredinţa secretarului său.

— Nu pot, gemu Hasan. Nu e vorba de o scrisoare oarecare. M-am nevoit, pe drum plin de primejdii, eu şi oamenii mei. Trebuie să vorbesc eu însumi luminatului sultan.

— Se vede că vii de departe, râse paşa. Ai uitat obiceiurile de la curtea împărătească. Îţi închipui că oricine poate avea cinstea să sărute papucii padişahului?

Cu o mişcare iute, Hasan îi strecură o punguţă mică, pe care-o ţinea anume la-ndemână, şi paşa se îmblânzi:

— Secretarul va hotărî, spuse el. Te voi înfăţişa cinstitului Fadullah, secretarul sultanului. E tot ce pot să fac pentru dumneata, subaşiule. Dă-mi armele. Prin locurile astea e mai bine să umbli fără fier asupra ta.

Subaşiul Giurgiului îşi descinse iataganul şi-l încredinţă ofiţerului, care-i făcu semn să-l urmeze.

Îl duse la cortul stacojiu din faţa locuinţei sultanului. Îl lăsă să aştepte la uşă şi în cele din urmă îl pofti să intre.

Fadullah, secretarul sultanului, un bătrân ştirb şi vioi, cu ochii-n toate părţile, îşi bea cafeaua sorbind înghiţituri mici dintr-un feligean cu înveliş de aur. Stătea pe două perne mari, rotunde, din mătase stacojie. De-a dreapta şi de-a stânga lui, doi hadâmbi negri la faţă, goi până-n brâu, cu săbii late-n mână, stăteau încremeniţi ca stâncile. Fadullah îl măsură cu o privire curioasă pe subaşiul plecat asupra papucilor săi.

— Ridică-te, efendi, spuse el cu glas subţire. Cine eşti şi cu ce-ţi pot fi de folos?

— Sunt Hasan, subaşiul Giurgiului, cinstite Fadullah. Aduc veşti însemnate din Valahia. Numai că… ce am eu de spus nu-i pentru urechi străine.

— Poţi vorbi fără grijă. Sărmanii mei paznici sunt surzi şi muţi din născare.

Subaşiul Giurgiului mai făcu o temenea asupra papucilor secretarului şi se ridică, rămânând înclinat din şale, cu privirea plină de umilinţă:

— Cinstite Fadullah, am dovezi că Vlad Dârak este viclean şi umblă să lege prietenie cu duşmanii padişahului.

— Ha, ha! râse triumfător Fadullah. Vlad Dârak este viclean! Asta o ştiam de acum cinci ani, când am fost împreună cu luminatul Murad şi-am pustiit Ţara Bârsei. De atunci dădea semne de trădare acest

tâlhar şi l-am pârât padişahului. Luminăţia sa m-a ascultat şi a întors pe dată oştile sale acasă. Norocul nostru şi al steagului lui Mahomed. De mai zăboveam, primea ghiaurul ajutoare şi nu sfârşeam bine. Dar stăpânul nostru a fost prea milostiv şi nu l-a pedepsit pe Dârak. Dimpotrivă, i-a dat daruri şi şi-au făgăduit unul altuia pace. De atunci nu ne-a mai supărat.

— O să ne supere, spuse repede Hasan. Vlad Dârak a jurat că va lua înapoi cetatea Giurgiului. Şi cum se dezgheaţă apa Dunării se va uni cu oştile lui Iancu de Hunedoara şi va da năvală împotriva noastră. Am călărit patru zile şi patru nopţi fără încetare ca să aduc această veste. Ştiu că slăvitul nostru stăpân vrea să cuprindă Valahia. Ar trebui s-o facă mai degrabă. Să n-apuce Dârak să adune oaste, că atunci îi va fi mai greu.

— Nu te îndoi de puterea padişahului, fiule, spuse Fadullah cu asprime. Nu-i pasă de cei zece mii de călăreţi ai lui Dârak.

— Cincisprezece mii, îl îndreptă smerit Hasan. Oamenii mei au aflat chiar din gura lui Dârak tăria oastei valahilor. Şi dacă i se mai alătură şi Iancu de Hunedoara, cu oştenii săi îmbrăcaţi în fier…

— Cavalerii lui Iancu sunt toţi pe la casele lor, spuse liniştit Fadullah. Îi trebuie vreme multă ca să-i adune şi să-i pună sub arme. Iscoadele mele ştiu tot. Iancu abia de un an a ajuns voievod al Transilvaniei; are el destule treburi înainte de a începe un război… în scurtă vreme suntem gata să luăm toată Europa sub copitele cailor. Mergi la datoria ta, subaşiule, şi veghează. Lasă cui se cuvine treburile politiceşti.

Hasan tresări la aceste cuvinte dar, îşi ascunse supărarea. Fadullah era unul dintre oamenii cei mai apropiaţi ai sultanului Murad al doilea. Trebuia să-l câştige pentru a câştiga mai apoi ce-şi pusese în gând. Făcu o jumătate de pas înainte şi se aplecă spre urechea lui Fadullah:

— Aud că luminăţia sa vrea să preschimbe Valahia în paşalâc, spuse el scoţând din sân punga cu giuvaere dăruită de ofiţerul de spahii.

— Ai auzit bine, spuse Fadullah cu ochii la pungă. Şi ce-i cu asta?

Hasan îi întinse punga şi secretarul sultanului o strecură în buzunarul adânc al şalvarilor, sub ochii nepăsători ai celor doi slujitori care-l păzeau.

— Am slujit ani îndelungaţi pe luminăţia sa ca subaşiu al Giurgiului, spuse repede Hasan. Cunosc bine Valahia, oamenii şi locurile şi obiceiurile. Aş putea îndeplini orice dregătorie acolo. Chiar şi… – înghiţi în sec, stânjenit de zâmbetul ciudat al secretarului – chiar şi pe aceea de paşă!

— Îmi placi, fiule, zâmbi Fadullah şi faţa i se acoperi deodată de creţuri mărunte. Sunt mulţi care doresc să ajungă stăpâni în Valahia. Despre asta mai vorbeşte cu Şehabeddin. El ştie bine treburile din

partea europeană a împărăţiei.

— Mulţumesc pentru sfatul cel bun, spuse Hasan făcând temeneaua obişnuită de plecare.

Fadullah îl opri cu un gest:

— Ia stai! Nu cumva, cinstite subaşiu, pâra ta e mincinoasă şi porneşte din dorinţa de a-l pierde pe Dârak?

— Dârak e duşmanul padişahului şi deci şi al meu, spuse Hasan cu demnitate. Noi, la marginile împărăţiei, ducem o viaţă aspră, efendi. Oamenii care puteau pune mărturie despre vânzarea ghiaurului au fost răpuşi. Eu însumi mă simt primejduit din partea valahilor. Iar Dârak a jurat să-şi ia înapoi cetatea. Nu-s acestea pricini destule pentru plângerea mea?

— Bagă de seamă, subaşiule, spuse secretarul cu asprime. Murad stăpânul nostru e om aspru şi nu-i plac mincinoşii. Dacă stărui şi dacă ăsta-i adevărul, o să-i vorbesc despre tot ce mi-ai spus. Aşteaptă porunca lui. O s-o primeşti până înainte de apusul soarelui. Şi-acuma du-te. Cortul lui Şehabeddin e pe aproape…

Subaşiul tresări. Nu ştia dacă Fadullah nu-şi bate joc de el. Pe-o parte îi punea la îndoială cinstea; pe de altă parte, îl sfătuia să meargă la Şehabeddin; acum o clipă îl ameninţase cu mânia sultanului… Murmură o laudă lungă, arătând că preţuieşte înţelepciunea secretarului împărătesc şi mai făcu câteva temenele.

— Allah să te păzească, spuse Fadullah.

În timp ce se retrăgea spre uşă, Hasan îl privi în ochi. Secretarul sultanului zâmbea nedesluşit, cu gândul la cine ştie ce treburi înalte.

Şehabeddin, beglerbegul Turciei Europene, era unul dintre războinicii de vază. De tânăr se dovedise iscusit în luptă şi izbutea să câştige bătălii pe care alţii le-ar fi pierdut. Deprinsese meşteşugul armelor de la un mercenar vestit care-şi ucisese seniorul pentru o femeie şi căutase scăpare în umbra steagului verde cu semilună. După ce-l învăţase lupta cu spada, legile turnirului şi vicleşugurile în lupta călare, mercenarul îi dăduse poveţe preţioase despre folosirea cetelor de călăreţi ţinute ascunse până-n toiul luptei şi-i vorbise despre marele ajutor pe care-l pot da armele cele noi, bombardele, în cucerirea unei cetăţi. Şehabeddin se dovedise sârguitor şi avusese deseori prilejul să-şi arate vrednicia. Din biruinţă-n biruinţă, din război în război, faima lui creştea şi sultanul îi încredinţa oşti tot mai puternice. Astfel ajunse cu vremea mai mare peste o bună parte din imperiu. Dar totdeauna se dovedise supus şi sultanul se încredea în el.

Când o slugă îl înştiinţă de venirea subaşiului, Şehabeddin se afla la masă în cortul său. Mâncău din fire, se deprinsese cu traiul bun şi în ordie se spunea despre el că-l preţuieşte pe bucătar la fel de mult ca şi pe calul cu care se avânta în bătălie.

— Intră, subaşiule, spuse el cu bunăvoinţă, luptându-se cu o ciosvârtă de berbec.

— Allah să-ţi ţină braţul tare şi inima tânără, îl salută Hasan din prag, plecându-se până la pământ.

— Vino la masa mea, Hasane, spuse beglerbegul, apoi bătu din palme şi porunci slugii care se ivise în aceeaşi clipă în stânga lui: Am un oaspete, nu vezi?

Hasan mulţumi cu o nouă plecăciune neobişnuitei invitaţii: însuşi beglerbegul să poftească la masă pe un comandant de cetate! Dar Şehabeddin îl lămuri:

— Nu-mi place să prânzesc singur, Hasane. Când sunt mai mulţi, te îndemni mai bine la mâncare. Ia spune, ce veşti ai din părţile Dunării?

— Şi bune, şi rele, mărite stăpân. Cetatea e-n bună pace, nimeni nu ne-a supărat până acum. Dar se-aude că vor veni zile grele,

— Veştile proaste după masă, spuse gazda încruntându-se uşor. Ia şi gustă din bucatele mele ostăşeşti.

Musafirul dădu ascultare îndemnului şi gustă din pilaful care aburea. Dar în aceeaşi clipă tresări şi suflă:

— Uf! Pipărat mai el

— Te-ai deprins cu mâncările dulci ale valahilor, râse beglerbegul. Bea din cupa asta, să potoleşti văpaia. Vin de Chios, ieri mi l-au adus.

— Vin! făcu speriat subaşiul. Stăpâne, Coranul nu îngăduie.

— Nu îngăduie prostimii, fiindcă se îmbată şi pe omul beat nu-l poţi ţine-n frâu. Mahomed a fost un mare înţelept, subaşiule. Ia şi bea, te dezleg eu de pedeapsă.

— Allah să mă ierte, făcu subaşiul şi dădu paharul pe gât. E bun, preţui el vinul, ştergându-şi mustăţile. Seamănă cu vinul de Argeş…

— Şi eu care gândeam că-n Valahia nu se află vin! se prefăcu mirat Şehabeddin.

— E vin destul, mărite. Nu numai vin, ci şi aur.

Scoase o pungă, o răsturnă în palmă şi făcu să joace în lumina săracă din cort luciul cald al monedelor. Ochii lui Şehabeddin rămaseră însă nepăsători la vederea aurului.

— Ia şi bea, subaşiule, îl îndemnă el. La mine, prietenii preţuiesc mai mult decât aurul. Viaţa omului e scurtă, numai Allah hotărăşte cât ne va lăsa să zăbovim pe această lume. De aceea trebuie să ne folosim cum se cuvine zilele. La bătaie să ne batem, iar la petreceri să petrecem!

Hasan făcu nevăzută la iuţeală punga cu galbeni. Puse mâna pe cupa umplută iarăşi de sluga harnică, închină către gazda sa şi mai trase o duşcă. Plescăi cu plăcere din limbă şi Şehabeddin râse din toată inima:

— Aşa, băiete, nu te feri de mine! Ia şi bea. În vin stă adevărul lumii, şi trebuie să ne supunem. Şi acum vorbeşte, dragul meu, spune

ce ai pe suflet!

— Mărite stăpân, mă aduce la tine un gând tainic. Dârak se găteşte de luptă împotriva împărăţiei. Un om de-al meu se afla în casa voievodului când acesta punea totul la cale împreună cu trimisul lui Iancu de Hunedoara.

— Iancu de Hunedoara? făcu moale Şehabeddin. Am mai auzit eu de el. Ba parcă ne-am aflat şi faţă-n faţă, acum câţiva ani. Oştean bun, dar n-are oaste.

— Da, dar împreună cu Vlad Dârak…

— Alt sărac, spuse tot aşa, moale, beglerbegul. Te-ai uitat în jurul tău, băiete? ţipă el deodată. Ai văzut câtă oştire s-a adunat la un semn al padişahului? Care dintre craii Europei poate ridica o oaste măcar pe sfertul acesteia?

— Aşa gândeam şi eu, se grăbi Hasan cu vorba.

— Şi-atunci ce vii să mă-nspăimânţi pe mine cu poveşti? Sau îi porţi sâmbetele lui Dârak şi vrei să-l vezi mazilit? Ce dovezi poţi aduce despre tot ce spui? Unde-i omul care a auzit vorbele vicleanului?

— A fost ucis, stăpâne, de fiul lui Dârak. O, stăpâne, dacă nu-mi dai crezare sunt pierdut. Întâiul ţel al lui Dârak este cetatea mea.

— Şi de te-aş crede, ce folos ai avea, subaşiule?

— L-ai îndemna pe slăvitul padişah să cuprindă mai iute ţara, Valahia ar fi un paşalâc bogat…

— Iar tu ai fi un paşă vrednic, asta vrei să spui? râse beglerbegul. Mai bea un pahar şi te visezi sultan, păcătosule!

— O, stăpâne, nu-ţi râde de un biet oştean ca mine. Am fost şi rămân credincios ţie şi slăvitului nostru stăpân…

— Asta poate fi cum spui. Ţi-ai dovedit credinţa în slujba ta. De ce n-ai fi şi un paşă vrednic? Nu eşti nici mai bun, nici mai rău decât alţii.

— O, stăpâne! Ţi-aş da atâta aur!

— Ţi-am spus că nu-mi pasă de aur.

— Ţi-aş trimite în fiecare toamnă zece buţi de vin la fel de bun ca acesta.

— Aşa mai merge.

— Şi ti-aş trimite roabe tinere şi frumoase.

— E şi mai bine, hohoti Şehabeddin. Ei, destul cu gluma, Hasane. O să mă gândesc la vorbele tale. Dacă padişahul hotărăşte să cuprindem Valahia, îmi măresc şi eu stăpânirea. Şi vreau să am acolo om de credinţă. Dar să mai ştii un lucru, băiete: cine mă înşală o sfârşeşte rău!

— O să-ţi fiu credincios până dincolo de mormânt, spuse Hasan cu ochi strălucitori de lacrimi. Binefăcătorul meu, stăpânul meu bun, încrede-te în mine!

Un ofiţer în zale veni şi şopti ceva beglerbegului. Acesta se ridică

grăbit de la masă şi ceru slugii apă de trandafiri să-şi clătească gura.

— Mă cheamă luminăţia sa, îi spuse el lui Hasan. Mergi cu bine, subaşiule, şi fii liniştit, N-o să-mi uit făgăduiala!

CAPITOLUL AL TREILEA

— Mă încred în voi şi nu-mi ascund niciodată gândurile, spuse Vlad Dracul netezindu-şi pletele negre ca pana corbului care-i cădeau pe umeri. Mă gândesc, cinstiţi boieri, că nu putem răbda la nesfârşit jugul turcului.

— Dar nu tot măria ta i te-ai închinat? întrebă vornicul din capătul celălalt al spătăriei celei mari.

— Da, vornice Albu, dar pentru ce am făcut-o? N-aveam de ales pe atunci; principii Europei se hărţuiau între ei, mă trezisem singur în faţa primejdiei. Nu uitaţi, boieri dumneavoastră, al cui fiu sunt. Şi nu mă socotiţi nedemn de numele tatălui meu Mircea. Îi urăsc pe turci tot atât ca şi el şi am căzut la pace cu sultanul numai ca să-i fie ţării bine.

— Şi-atunci de ce l-am stârni tocmai acum? întrebă vistiernicul Coica. Îi plătim birul, că avem de unde, şi păstrăm pacea ţării. O oaste ne înghite bani mai mulţi decât i-am da sultanului. Să plătim, măria ta.

Vlad Dracul făcu un gest de nerăbdare. Îşi domoli mânia stârnită de vorbele vistiernicului, unul dintre cei mai bogaţi oameni din Ţara Românească, şi spuse tuturor:

— Să plătim, nu-i aşa? Aţi auzit bine vorba vistiernicului: avem de unde. Ştiţi voi oare câtă sudoare preţuieşte acest bir pe care-l aruncăm în gura mereu nesătulă a împărăţiei turceşti? Fiul meu cel mare, Vlad, umblă prin sate şi prin târguri, după cum îi e obiceiul, şi asta n-are de ce să-i strice: află ce spune norodul. Să ştiţi, boieri dumneavoastră, că oamenii gem de apăsarea birurilor. Le luăm vite şi grâne şi bani ca să ne plătim pacea. Până când acest târg ruşinos? Toată Europa se mişcă; eu socotesc că a sosit clipa prielnică să-i spunem luminăţiei sale sultanului: ajunge.

Un vălmăşag surd de glasuri urmă acestor cuvinte; boierii îşi arătau mirarea, încercau să afle unul de la altul ce împrejurări noi îl îndreptăţeau pe voievod să rupă pacea cu turcii, dar cei mai mulţi ridicau din umeri; nimănui dintre cei de faţă nu-i era cunoscută vreo veste deosebită, care să îndreptăţească nădejdea unei izbânzi.

— Crezi că nouă ne e uşor? glăsui pieptănându-şi cu degetele barba albă postelnicul Voicu. Nu răbdăm de bună voie închinarea ţării, dar ştim că puterea sultanului e mare şi ne poate strivi dacă încercăm a ne împotrivi. Nu uita, măria ta, Murad al doilea e un om care nu cunoaşte mila; adu-ţi aminte că Mara, fiica despotului sârbesc, a fost silită să ajungă în haremul lui. Asta, fiindcă Brancovici dorea să-l îmbuneze pe padişah. Şi ce i-a folosit? Într-o clipă de mânie, Murad i-a orbit băieţii. De la sultan ne putem aştepta la cele mai mari ticăloşii. E cuminte oare din partea noastră să ne împotrivim lui?

— Are dreptate, mormăiră câţiva.
— Are dreptate, întări Vlad. Dar vreau să vă spun, dragii mei, că de data asta nu suntem singuri în faţa semilunii; împăratul Ioan al Bizanţului cheamă creştinătatea la o cruciadă, însuşi papa de la Roma sprijină acest gând. Regele polon Vladislav e mai puternic de când s-a încoronat şi rege al Ungariei. Veneţienii şi burgunzii pregătesc corăbii pentru apărarea Constantinopolului; iar contele Iancu, prietenul nostru, mi-a trimis vorbă tainică şi m-a întrebat de partea cui voi lupta.
— Măria ta! strigă un curtean năvălind în sala sfatului.
— Ce este? se încruntă domnitorul.
— O solie turcească se apropie de cetate!
Larma care urmă acestor cuvinte fu cu greu domolită abia când voievodul se ridică din jilţul său împodobit cu semnul acela cunoscut tuturor – un balaur încolăcit în chip de cerc, cu coada în jurul capului, cu spinarea sfâşiată în lung de la cap la coadă: semnul Dragonului.
— Se vede că Murad a simţit ceva, zise el cu asprime. Dar nu putem şti până nu aflăm ce este. Mă duc să-mi pun veşmintele de zile mari. Ne vom da silinţa să-i primim cum se cuvine pe solii luminăţiei sale. Adăugă zâmbind cu două înţelesuri: Cât suntem încă pe pace…
La porunca domnului, un pâlc de curteni ieşi la poarta cetăţii să întâmpine solia. Şi cum steagul solului arăta rangul de subaşiu, vodă porunci să fie întâmpinat de un boier cu dregătorie asemănătoare. Vornicul curţii domneşti, bătrânul boier Albu, trebui, de voie de nevoie, să-şi îmbrace mantia de sărbătoare şi să-şi încingă spada. El călări cu semeţie până-n poarta cetăţii, descălecă şi aşteptă. În urma lui, curtenii înarmaţi se aşezară pe două şiruri, având în frunte steagul Ţării Româneşti. Sus, pe metereze, doi trâmbiţaşi îşi umflară fălcile. Când pâlcul de călăreţi turci cu steagul verde-n frunte fu la cincizeci de paşi, văzduhul limpede al dimineţii răsună de sunetele dulci şi pătrunzătoare totodată, iscusit aduse şi prelungite, ale trâmbiţelor.
Pâlcul turcesc se opri. Stegarul din frunte descălecă. Se dădu într-o parte să facă loc solului, un bărbat înalt, cu turban alb şi mantie verde care flutura în vânt. Urmat de stegar, el făcu câţiva paşi înainte. Se mişcă înainte şi vornicul Albu, însoţit de stegarul său. Apoi turcul rosti un şir lung de cuvinte pe limba sa şi dragomanul din urma vornicului tălmăci cu glas tare:
— Din partea strălucitului sultan Murad al doilea, stăpânul Turciei, Greciei şi Macedoniei aduc solie de pace măriei sale Vlad al doilea Dârak.
— Măria sa Vlad voievod şi domn, stăpânitor neatârnat al Ţării Româneşti, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului, urează bun venit trimisului împărătesc, spuse vornicul Albu.
Tălmaciul strigă aceste cuvinte în limba lui Mahomed. Turcul din

frunte făcu o plecăciune, apoi înaintă câţiva paşi cu tălmaciul în urma lui.

— Numele meu este Hasan, subaşiul cetăţii Giurgiului, spuse el. Aduc veşti voievodului din partea măritului sultan.

— Prin gura boierului Albu, vornicul curţii domneşti şi al cetăţii Argeşului, Vlad vodă te pofteşte să-i fii oaspete, tu şi ai tăi, la curtea măriei sale.

Turcul făcu iarăşi o plecăciune şi Albu îi răspunse. Apoi încălecară cu toţii. Pâlcul solului, însoţit de curtenii înarmaţi, porni spre curtea domnească. Vlad îl aştepta pe trimisul sultanului în pragul sălii de sfat, potrivit obiceiului. Îi ură bun venit şi-l pofti în faţa sfatului domnesc, făgăduind să asculte cu luare-aminte solia. Vorba urmă acolo, în spătăria cea mare, fiind îngreuiată de faptul că turcul vorbea numai în limba sa, iar Vlad vodă, deşi stătuse ani de zile la Adrianopol şi folosea cu uşurinţă limba turcă, ţinea să vorbească şi el în graiul părinţilor săi. Dragomanii aveau aşadar destulă treabă, tălmăcind vorbele şi ale unuia, şi ale celuilalt, în auzul întregii adunări.

— Măritul sultan îţi trimite urările sale de bine ţie şi poporului tău, spuse Hasan. El nu uită credinţa pe care te-ai legat să i-o porţi şi te socoteşte prietenul său apropiat.

— Mulţumesc luminăţiei sale pentru această cinste.

— Padişahul, urmă Hasan, îşi aminteşte cu plăcere de ziua în care te-a avut oaspete, pe tine, pe boierii şi curtenii tăi acum cinci ani, în vară…

În vreme ce dragomanul tălmăcea, Vlad îşi aminti vara anului 1437, când abia luase domnia şi fusese nevoit să se închine sultanului. Murad plănuia să jefuiască târgurile mari şi bogate de peste munţi, dar pentru asta era nevoie să treacă nesupărat şi cu oastea bună de luptă prin Ţara Românească. Aflat în tabără dincolo de hotare, Murad l-a poftit pe Vlad la sine. După cuvenitele vorbe curtenitoare îi spusese voievodului ce doreşte. Vlad a stat pe gânduri o clipă; abia luase domnia, oştenii se risipiseră pe la casele lor. De nu îngăduia sultanului să treacă, acesta tot îşi va fi împlinit gândul, tăindu-şi drum cu iataganul; era deci mai înţelept să-l lase în pace.

— Dacă oştile făgăduiesc să treacă în bună ordine şi să nu se dedea jafului prin sate, a spus el, atunci îngăduim să treceţi.

— Eşti un înţelept, voievoade, s-a bucurat Murad îmbrăţişându-l. Fă-mi cinstea şi ospătează alături de mine. Iar pe boierii tăi îi voi răsplăti cu daruri pentru bunăvoinţa cu care te-au sfătuit.

Vlad se gândi la toate acestea în vreme ce dragomanul său tălmăcea în graiul valah cuvintele meşteşugite ale subaşiului. Dacă turcii vorbeau de prietenia sultanului, putea nădăjdui că Murad nu aflase de înţelegerea cu contele Iancu şi veneau cu gânduri bune. Dădu răspuns solului:

— M-am bucurat de cinstea pe care mi-a făcut-o luminăţia sa poftindu-mă lângă sine la masă. Aş vrea să-i fac şi eu o bucurie asemănătoare. Spune-i din partea mea că va fi bine venit şi primit cu cinste şi aşezat în fruntea mesei noastre, de va voi să ne fie oaspete.

Boierii îşi mişcară uimiţi bărbile, Hasan clipi mărunt în timp ce i se tălmăceau aceste cuvinte. Dar se vedea că are răspunsul pregătit, pentru că nu păru prea tulburat.

— Padişahul ar fi bucuros să vină aici, însă treburile îl cheamă în alte părţi ale împărăţiei. Cu toate astea, nu se poate lipsi de plăcerea de a te avea lângă sine. De aceea, el te pofteşte pe tine şi pe boierii tăi săptămâna viitoare în tabăra lui de lângă Edirne, unde îşi priveşte oastea şi petrece împreună cu soli de vază din ţările apusene. Cavaleri vestiţi vor lua parte la petrecerea pe care luminăţia sa padişahul are de gând s-o dea în cinstea voievodului Ţării Româneşti. Aşadar vei fi primit cu mare cinste, ca un prieten al împărăţiei noastre.

Sprâncenele negre ale voievodului se uniră la rădăcina nasului, dar gura continua să zâmbească. O clipă de tăcere urmă vorbelor dragomanului, încordaţi, boierii aşteptau răspunsul voievodului. Şi într-adevăr, Vlad glăsui fără să stea mult pe gânduri:

— Cinstite sol, mulţumesc adânc sultanului de bunăvoinţa pe care mi-o arată. Dar vezi şi domnia ta, vremurile sunt tulburi şi pe drumuri te pasc multe primejdii. Nu ştiu dacă luminăţia sa a ales bine clipa asta ca să mă poftească lângă sine.

— Luminăţia sa a gândit adânc şi a socotit că este o clipă prielnică. Spre încredinţare, mi-a dat acest *salv-conduct* iscălit de mâna lui, prin care porunceşte să nu ţi se facă niciun rău cât îi vei fi oaspete.

Dădu deoparte poala mantilei sale de culoarea ierbii şi scoase un sul lung de pergament în capătul căruia atârna o pecete grea de ceară roşie. Se plecă cu evlavie, duse la buze pecetea sultanului, o atinse de surgiucul ce-i împodobea turbanul, apoi înaintă spre domn şi-i înmână pergamentul cu o plecăciune. Vlad desfăşură sulul, înclină fruntea în semn de cinstire pentru iscălitura padişahului şi-şi aruncă ochii pe înscris. Cunoscând bine scrierea turcească, înţelese dintr-o privire că solul spusese adevărul.

— Salv-conductul e bun, se adresă el boierilor. Dar mă gândesc că oamenii sunt schimbători şi s-ar putea ivi vreunul care să nesocotească spusa hârtiei sau să n-o poată desluşi.

— Padişahul s-a gândit şi la aceasta, spuse Hasan repede. El mi-a poruncit să fac jurământ: eu însumi, subaşiul Giurgiului, stau chezăşie cu viaţa mea că te vei întoarce teafăr în cetatea de scaun.

Boierii din divanul domnesc murmurară iarăşi: nu le stătea turcilor în obicei să facă astfel de jurăminte! Domnul însuşi rămase puţin pe gânduri înainte de a vorbi.

— Cinstite sol, spuse el cu glas potolit, cred că eşti ostenit de atâta

cale. Slujitorii mei ţi-au pregătit o odaie. Mergi şi te odihneşte, iar după-masă om mai sta de vorbă.

Turcul clipi iarăşi din ochi şi se retrase cu o plecăciune. După plecarea lui, boierii se apropiară de jilţul domnului. Tăceau cu toţii, parcă neştiind cum să înceapă sfatul acesta, hotărâtor pentru viaţa ţării şi a voievodului.

— Măria ta, cuvântă postelnicul Voicu, cel mai în vârstă boier din sfatul domnesc, eu zic să chibzuieşti bine înainte de a da răspuns. Tare mi-e teamă că sultanul vrea să te piardă.

— Ar avea el alte mijloace, spuse Vlad cu îndoială. N-ar trebui pentru asta să dea o serbare în cinstea mea.

Dragotă, spătarul domnesc, făcu un pas spre voievod:

— Am primit veşti de la Edirne, măria ta. Iscoadele noastre au văzut tabăra sultanului. Se află în vale de oraş un întreg câmp de corturi. Serbările ţin cu săptămânile. În faţa lui Murad se dau lupte între cetele de călăreţi, se fac întreceri cu caii, aruncări de suliţă, şi tot felul de trânte şi pehlivanii. De faţă sunt şi cavaleri din Europa. Eu socotesc că turcul are o ţintă anume: vrea să arate puterea şi meşteşugul oştenilor săi, ca să înfricoşeze pe cei ce i-ar sta împotrivă.

— Pe mine n-are să mă înfricoşeze, spuse Vlad.

— Dacă te-ai face bolnav şi nu te-ai duce? întrebă vornicul.

— Să mint ca o slugă leneşă care nu vrea să iasă la muncă? tună Vlad Dracul. La ce mi-ar sluji?

— Ca să nu-l superi pe sultan.

— Oricum, tot s-ar supăra de nu m-aş duce. Ascultaţi la mine, boierilor: Murad ne pune la încercare. Vrea să se încredinţeze de prietenia noastră. E îngrijorat de veştile ce-i vin din apus. Nu uitaţi un lucru, fraţii mei: avem jurământul de pace cu el. Până n-om fi destul de puternici ca să-l înfruntăm, nu putem strica această pace.

— Măria ta însuţi spuneai să nu mai răbdăm, se miră postelnicul Voicu.

— Spuneam, dar nu mă aşteptam la împrejurarea asta. Nu suntem pregătiţi să-l înfruntăm; adunarea oastei cere timp. Vom păstra pacea cu el în acest răgaz.

— Dar dacă e viclean? întrebă alt boier.

— Mi-a dat salv-conduct iscălit de mâna lui. Şi l-a pus chezăşie pe acest sol. Ce temei am ca să mă îndoiesc de cinstea lui?

Căută în ochii celor care-l înconjurau. Boierii plecară privirile întristate: n-aveau ce să răspundă.

— Şi-apoi nu uitaţi, adăugă voievodul râzând, că am mai dat ochi cu sultanul. Şi de fiecare dată am scăpat teafăr din îmbrăţişarea lui.

— Aşadar te vei duce? întrebă încet Voicu.

— Ne vom duce, dragul meu prieten. Cred că mă însoţeşti şi tu la serbarea luminăţiei sale.

— Te urmez oriunde, la bine şi la rău.

— Măria ta, îţi primejduieşti capul, încercă să stăruie vornicul Albu.

— O fac pentru liniştea ţării, spuse domnul. Până diseară să se hotărască cine merge cu mine. Nu vă fie teamă, dragii mei. Vom petrece de minune la curtea padişahului.

Înţelegând că nu-l puteau opri, boierii începură să se sfătuiască între ei, pregătind alaiul domnesc.

În odaia bogat împodobită unde fusese poftit să se odihnească, subaşiul Giurgiului aştepta. Privea pe fereastră forfota din curtea domnească. Văzu caii arăbeşti nărăvaşi, cu coamele în vânt, abia stăpâniţi de bicele şi chiotele comişilor; văzu un şir de care trase de boi zdraveni care aduceau merinde pentru curte; argaţi voinici descărcau poloboace cu vin şi cu miere, burdufuri de brânză, păsări şi alte bunătăţi. Hasan preţui cu ochi de gospodar toate acestea şi se pomeni visând la ziua când toate vor fi ale lui, când va gusta pe rând din poloboace hotărând care din vinuri e mai potrivit pentru petrecere; când fetele trupeşe şi sprâncenate îi vor mângâia auzul cu cântecele lor.

— Putem intra, efendi?

Hasan tresări. Se duse el însuşi la uşă şi o deschise. Vornicul Albu, însoţit de dragoman, îl salută şi-l întrebă dacă s-a odihnit bine. Hasan îi răspunse cu un zâmbet mieros. Atunci vornicul făcu semn slugilor care-l urmau şi oamenii aduseră tot felul de lucruri pe care le înşirară pe masa mare din mijlocul odăii.

— Voievodul nostru îţi mulţumeşte pentru vestea bună ce i-ai adus-o şi te roagă să primeşti din partea lui câteva daruri. Iată aici o mantie din postav de Sibiu ţesută anume pentru curtea domnească. Vodă îţi trimite şi un val de borangic lung de o sută de coţi pentru împodobirea femeilor ce-ţi sunt dragi. Asemenea un ceainic de aur cu lucrături veneţiene şi un inel cu piatră scumpă. În grajdurile domniei se află un cal arăbesc din cei mai iuţi, pe care domnia nu-i înstrăinează decât dăruindu-i oaspeţilor cei mai de vază. Calul e al tău, cu şaua şi frâul ţintuite în argint. Oamenii care au venit cu tine au şi ei, din partea voievodului, daruri pe măsura rangului lor.

— Mulţumesc măriei sale pentru toate darurile, spuse Hasan cu o privire lacomă. Voi vorbi padişahului, fie-i slăvit numele, despre bunăvoinţa cu care am fost primiţi în ţara voastră.

Albu aşteptă cu răbdare ca dragomanul să-i spună pe româneşte vorbele iscusite ale turcului, apoi îşi drese glasul şi cuvântă iarăşi:

— Măria sa voievodul mi-a poruncit să te vestesc că a primit bucuros poftirea sultanului şi se găteşte de drum. Împreună cu el vor merge zece boieri, o sută de curteni, patruzeci de slujitori şi o sută de oameni din oastea călare. Vor mai veni zece care cu merinde pentru drum şi cu daruri pe care voievodul le va duce sultanului şi

dregătorilor lui. Un dragoman şi-un cântăreţ vor fi şi ei în alaiul domnesc. Cu totul, trei sute de oameni.

— Voievodul şi însoţitorii lui vor fi bine primiţi şi găzduiţi, spuse subaşiul. Dar n-am auzit pomenindu-se de feciorii domneşti.

— Ei vor rămâne aici să cârmuiască ţara în lipsa tatălui lor.

Subaşiul nu mai întrebă nimic. Făcu o nouă plecăciune către vornic, mulţumind iarăşi.

— Mâine în zorii zilei plecăm spre Edirne, adăugă vornicul. Ca să ajungem la vreme pentru serbarea padişahului.

Cu aceste cuvinte, bătrânul boier ieşi pe uşă, lăsându-l pe subaşiu să se bucure în tihnă de darurile primite.

Seara târziu, în spătăria cea mică, Vlad cel Tânăr şi postelnicul Voicu mai făcură o încercare să-l oprească pe voievod de la gândul plecării. Dar Vlad Dracul le-o tăie:

— Nu mai stăruiţi, că e zadarnic. Am hotărât să plec. De nu m-aş duce acum, Murad s-ar gândi că mă tem. Iar eu, dragii mei, nu mă tem!

— Tată, spuse Vlad Drăculea, n-aş vrea să lipseşti mult. Treburile domniei sunt multe şi încurcate şi n-am putere să le duc pe toate. Iar pe fraţii mei îi ştii: Mircea abia a împlinit treisprezece ani, iar Radu e cu gândul doar la turnire şi vânători. Învaţă-mă ce să fac.

— Multe nu-s de făcut până la întoarcerea mea. Mai îmboldeşte-i pe braşoveni să ne dea archebuzele făgăduite; dă o raită pe la dogarii care făuresc bombardele. Văd că nu le-au sfârşit până azi. Să fii cu grijă pentru leafa oştenilor. Iar dacă vin neguţători cu plângeri, judecă şi hotărăşte. Numai nu te pripi şi stăpâneşte-ţi firea. Mânia n-a fost niciodată sfetnic bun.

— Îţi voi urma întocmai porunca, tată. Dar n-o să fiu liniştit până nu te-ntorci.

— Învaţă, băiete, râse Vlad Dracul, învaţă să porţi povara domniei. Plecarea mea o să fie o şcoală pentru tine. Acuma du-te; mâine ne trezim în zori.

La zi-ntâi de martie 1442, Vlad Dracul porni spre Edirne, oraşul sultanului, numit de europeni Adrianopol. Îl însoţeau cei trei sute de oameni ai săi, precum şi pâlcul de călăreţi turci avându-l în frunte pe subaşiul Giurgiului. De cu zori vornicul Albu repezise înainte pristavi care să străbată satele din cale şi să ducă oamenilor poruncă domnească: nimeni să nu-i supere, cu vorba sau cu arma, pe turcii care întovărăşesc alaiul. De-a lungul drumului de la Argeş spre Giurgiu, în marginea satelor, oamenii ieşeau în calea alaiului domnesc cu pâine şi sare; bătrânii juzi şi starosti sărutau mâna voievodului şi-i făceau urări de sănătate şi cale bună; fetele întindeau oştenilor cofiţe

cu apă proaspătă şi faguri de miere. Înşiraţi pe lângă garduri, oameni voioşi strigau cuvinte de slavă şi închinare voievodului.

— Te iubeşte lumea, măria ta, spuse subaşiul care călărea în dreapta şi un pas mai în urma domnului. Ce le-ai dat de i-ai făcut să-ţi fie credincioşi? Cu ce i-ai cumpărat?

— Cu lucrul cel mai de preţ pentru ei, răspunse Vlad folosind de astă dată limba lui Mahomed.

— Şi care-i lucrul acela?

— Pacea şi dreptatea, subaşiule.

Hasan zâmbi, cum zâmbise tot drumul. Avea iscusinţa de a-şi zugrăvi după voie pe chipul smead, tânăr încă, cu totul altă stare decât cea adevărată din sufletul lui. Cu ochii săi ageri, clipind prietenos către oamenii satelor, socotea la iuţeală galbenii pe care aceşti oameni îi vor vărsa în teşchereaua paşei de Valahia; număra vitele şi măsura câmpurile cu grâul abia răsărit, preschimbând recolta de mâine în bani sunători, bani şi iarăşi bani pentru sine şi pentru cei ce l-ar fi sprijinit să-şi păstreze stăpînirea. Mergea Hasan şi în legănatul calului depăna dulci visuri de mărire şi bogăţie, săgetate în răstimpuri de grija, repede ascunsă, pentru uneltirile pe care sufletul său negru le pregătea demult.

Popasurile, scurte dar multe, prin satele din jos de cetatea Argeşului stricară oarecum socotelile marelui spătar Dragotă, care nădăjduia ca alaiul să ajungă până-n seară la Ruşii-de-Vede. Domnitorul stătea de vorbă cu oamenii, le asculta păsurile, le dădea poveţe pentru gospodărirea satelor şi a drumurilor, îi întreba de nevoi. După un popas mai lung în târgul cel nou al Piteştilor, unde domnul prânzi în casa judeţului, alaiul se puse iar în mişcare. Dar opririle în satele din câmpie erau tot mai dese. Aproape de apusul soarelui, Dragotă se sfătui cu ceilalţi boieri şi se apropie de domn să-i vorbească. Subaşiul înţelese că se sfătuiau asupra drumului şi rămase în urmă, spunând că vrea să-şi arunce privirea asupra oştenilor săi.

— Ce-i, spătare Dragotă? întrebă Vlad.

— Măria ta, ne apucă seara pe drum. Nu putem ajunge la Ruşii-de-Vede. Şi ne-am gândit să mânem peste noapte la mănăstirea Glavaciocului. E o aşezare însemnată în drumul cel mare către Dunăre, lămuri el repede. Pe aici trec carele spre vama Nicopolei şi spre târgul de la Slatina şi spre Giurgiu. Numai dacă măria ta îngăduie.

— De ce n-aş îngădui? se miră Vlad.

— Mă gândeam la părintele Ilie, spuse pe ocolite marele spătar. E un om cu vorbă aspră. Nu se prea are bine cu mărimile. Boierii dimprejur nu-l iubesc. I-a certat în faţa oamenilor pentru nedreptăţile săvârşite.

— Şi i-a certat fără temei?

— Ba cu temei, măria ta. Dar crezi că asta are vreo însemnătate? Erau prieteni cu turcii, iar părintele Ilie are ceva împotriva turcilor.

— Mulţi au ceva împotrivă, spătare Dragotă. Iar părintele Ilie acesta mă pune pe gânduri. Aş vrea să-l văd la faţă.

Vorba porni din gură-n gură şi oştenii mai vechi, care ştiau locurile, se bucurară că locul de popas e aproape. Curând, în depărtare zăriră sclipind turla bisericii. Caii grăbiră singuri pasul, iar glasurile oamenilor se înviorară. Peste ogoarele negre, de curând arate şi semănate, plutea o ceaţă uşoară care învăluia zidurile mănăstirii într-un zăbranic albăstriu, parcă de basm, parcă de taină.

— Frumoasă aşezare, spuse Vlad cu ochii la zidul rotund şi înalt, ca de cetate, care înconjura vârful dealului.

— A fost de totdeauna o piedică în calea năvălitorilor spre Argeş, spuse Dragotă. De sus, din clopotniţă, se văd toate drumurile până la nouă poştii în prejur. Se spune că locul i l-a ales însuşi întemeietorul acestei ţări, strămoşul măriei tale Basarab întâiul.

Vlad se lumină şi încuviinţă din cap:

— Un loc bine ales, într-adevăr. Ascultă, spătare Dragotă. Dacă mânem peste noapte aici, n-o să-i ducem pe turci între zidurile mănăstirii.

— Nici gând, măria ta. Credinţa nu îngăduie să…

— Nu-i vorba de credinţă, îi tăie vorba domnitorul. N-aş vrea ca turcii să afle prea multe despre întăritura asta. Poate ne va sluji vreodată drept adăpost.. De ce să-i ştie grosimea zidurilor, şi tainiţele, şi locurile mai puţin ocrotite?

— O să-i îndrumăm în satul din vale. Sat de clăcaşi, dăruit de tatăl măriei tale mănăstirii.

— Aşa vom face, încuviinţă Vlad. Dar de-i lăsăm singuri, cine ştie ce se-ntâmplă. Te rog, spătare, du-te cu ei şi veghează. Ia şi un pâlc de oşteni.

— Prea bine, măria ta.

Dragotă se apropie de Hasan, şi-i spuse care era voia domnitorului. Turcul încuviinţă bucuros. Se gândea că în sat va petrece oricum mai bine decât între călugări. Porunci răsunară; după câteva clipe, un şir de călăreţi din alaiul domnesc porni dimpreună cu turcii lui Hasan către sat. Iar Vlad şi ai săi îşi urmară drumul, având drept ţintă turnul de piatră ce străjuia despre apus zidurile albe ale mănăstirii. Înaintea sa ţâşni un ceauş călare, să dea de veste călugărilor că însuşi voievodul se milostivise a le călca pragul. Aşa încât la apropierea alaiului clopotele începură să bată pe mai multe glasuri, vestind împrejurimilor fericita întâmplare.

În poarta mare de stejar afumat, ferecată cu balamale şi drugi de fier lucraţi în chip de frunze, îi întâmpină un călugăr frumos, înalt, cu

barbă de culoarea mătăsii de porumb:

— Ne închinăm cu plecăciune domnului Ţării Româneşti, spuse el. Părintele Ilie roagă pe măria ta să-l ierte că nu i-a ieşit în cale, dar se află în slujba de seară. Dar dacă măria ta porunceşte, el îşi va lăsa într-o clipă lucrul său şi va veni aici.

— Să-şi urmeze slujba, hotărî Vlad. Ne vom duce noi la el. Mergem să-i auzim glasul. Ajutaţi pe oştenii mei să-şi întindă tabăra pentru noapte.

— S-au şi dat poruncile cuvenite, măria ta. Intraţi şi binevoiţi să fiţi oaspeţii noştri!

Copitele cailor pocniră plăcut pe pavelele late de piatră cenuşie, printre care mijea colţul ierbii. În urma oştenilor veneau carele cu merinde. Porunci grabnice răsunară; şetrarul alese loc pentru corturi, comisii întrebară de apă pentru cai, bucătarii zoriră spre cuhnea mănăstirii. Într-acestea, voievodul se îndreptă către boierii care descălecaseră. Intrară cu toţii în urma domnului, în biserica întunecoasă şi rece ca o pivniţă. De la uşă îi întâmpină glasul înalt al părintelui Ilie care dădu binecuvântarea şi se rugă pentru sănătatea domnului şi a oştenilor săi. Apoi preotul adăugă:

— Măria ta, e cinste mare pentru acest lăcaş că te afli aici. Porunceşti slujbă de sărbătoare, ori să-mi urmez tipicul de toate zilele?

— Urmează tipicul, părinte, noi nu te stingherim, îi spuse cu blândeţe voievodul.

Preotul rosti cu glas cântat o rugăciune lungă, îngânat de glasurile limpezi ale călugărilor. Când sfârşi, se urcă pe treapta din faţa altarului şi cuvântă astfel:

— Fraţilor, de treizeci de ani mă aflu aici, la Glavacioc. De treizeci de ani ochii mei au văzut multe şi inima mea a tresărit la dureri fără număr. Aceste dureri au îndoit izvor: nedreptăţile dinăuntru, pe care oamenii şi le fac unul altuia, cel mare celui mic iar cel bogat săracului, şi apăsarea din afara ţării. Mulţi dintre noi închid ochii la durerile norodului şi nu-i ascultă geamătul. S-au năpustit de-atâtea ori tâlhari cu iataganu-n mână şi ne-au dus copiii robi şi ne-au luat vitele şi ne-au ars bordeiele. Acuma îi avem în preajma noastră cu zâmbete şi steag de pace, dar să ştiţi, fraţii mei, că pacea cu turcul e scurtă şi vicleană…

Boierii din jurul domnului se mişcară, neliniştiţi. Vlad Dracul îl privi ţintă pe preotul care vorbea cu atâta cutezanţă şi acesta îi înfruntă liniştit privirea, urmând:

— Suntem aşezare săracă. Oamenii noştri trudesc din greu pământul, vin ploi de le strică recolta, vin secete şi le pârjolesc câmpurile. Dar din sărăcia noastră, tot putem da domniei o mână de oameni vrednici ca oşteni, câţiva cai buni şi ceva bani pentru săbii.

Sunt atâtea mănăstiri şi târguri şi sate care-ar da bucuros obolul pentru un lucru sfânt ca acesta: mântuirea ţării de asupritori. Cu gândul la mărirea şi puterea ţării din vremurile de demult, când stăpânea Mircea cel Bătrân, s-ar cuveni să ridicăm sabia…

Dragotă spătar tuşi tare în pumn. Părintele Ilie se opri, oftă, rosti o binecuvântare scurtă şi încheie slujba. Apoi veni lângă domn şi-şi înclină fruntea în faţa lui:

— Iartă, măria ta, vorbele unui biet călugăr. Ştiu că treburile războaielor nu se tocmesc la mănăstire, dar omenii vin aici şi ascultă şi duc cu ei ce aud de la mine. Folosesc prilejul şi le strecor o vorbă, ca să nu-şi uite obârşia şi să le fie pildă vitejia celor vechi. Îi învăţ să-şi urască vrăjmaşii, aşa cum îi urăsc eu însumi.

— Dar ce ai dumneata cu turcii, părinte?

— Multe, măria ta. În zilele slăvitului Mircea trăiam împreună cu taica şi cu surorile mele la Giurgiu. Eram copii când turcii au cuprins cetatea, folosind prilejul că tatăl măriei tale era bătrân şi bolnav şi slăbit de războaiele necurmate. Tata era pârcălabul cetăţii, şi a pierit de sabie, în luptă dreaptă cu duşmanul. Când ai noştri au fost dovediţi şi turcii au dat iama prin casele oamenilor, puşi pe jaf şi silnicii, am fugit împreună cu surorile mele. Dar ne-au dat ienicerii de urmă şi ne-au fugărit călări pe câmp, până-n sat la Putineiu. Pe surorile mele le-au prins şi le-au dus roabe; eu m-am vârât într-o claie de fân şi am scăpat. Am scăpat şi am cerut adăpost la această mănăstire, unde am făcut jurământ să nu-mi aflu odihna până nu mi-oi răzbuna cumplita durere…

Vlad Dracul îl asculta nemişcat, cu capu-n piept; numai în răstimpuri ridica ochii săi negri către faţa aspră, îmbătrânită, a preotului. Lumea plecase din biserică, lumânările se stingeau una câte una; în umbra vechilor ziduri, chipul părintelui Ilie părea el însuşi zugrăvit cu văpsele triste, posomorite…

— Îţi dau dreptate, părinte Ilie, şi aş dori să-ţi poţi împlini jurământul. Un legământ asemănător am făcut şi eu în faţa tatălui meu, prin a cărui strădanie a fost ridicată cetatea Giurgiului. Dar n-a sosit încă ziua răzbunării; dacă am ridica sabia acum, ne-am vărsa în van sângele şi ne-am risipi ţara fără izbândă. Trebuie deci să aşteptăm şi să răbdăm, dar fii încredinţat: ziua aceea va veni, şi nu peste multă vreme!

— Şi pân-atunci? murmură preotul. Măria ta, îţi cer încă o dată iertare, dar te-a văzut lumea călărind alături de turci…

— Mă duc în ospeţie la sultan, părinte Ilie.

— În ospeţie? se miră preotul.

— El m-a poftit. Suntem în vreme de pace şi trebuie să-i fac pe voie.

— Întoarce-te, măria ta. Sultanul te poate pierde. E un om schimbător ca vântul primăverii. De tânăr a fost aşa. L-am cunoscut

acum unsprezece ani, când a venit cu oastea să-i prade pe braşoveni. Azi prieten, mâine duşman de moarte. S-a dus vestea în cele patru zări despre fărădelegile lui…

— N-am altă cale, spuse Vlad Dracul. Trebuie să mă duc. Îţi mulţumesc că-mi porţi de grijă, dar drumul acesta e spre folosul ţării. Şi nu mă-ntorc din cale, odată ce m-am hotărât.

— Cerul să te păzească, spuse preotul încet. Şi să te-ntorci sănătos şi teafăr!

Voievodul primi cu zâmbet trist urările. Şi îl pofti pe preotul Glavaciocului la masa sa, alături de boierii cei mari ai ţării, unde sfătuiră îndelung. Mănăstirea putea fi lesne preschimbată în cetate şi folosită ca adăpost pentru vremuri de restrişte.

După noaptea petrecută în bună pace la mănăstirea Glavaciocului, alaiul se puse în mişcare în zorii zilei, tăind-o de-a dreptul pe câmpul Clejanilor, către Giurgiu cetate. Spre seară, li se arătară cele patru turnuri ce străjuiau oraşul: mai întâi cel de la miază-noapte, mai mare decât toate, înalt de opt stânjeni, pătrat şi întărit cu galerii şi pridvoare de lemn pentru apărare. De la turn pornea zidul înalt, care împrejmuia cetatea, până la turnul celălalt.

Şi tot de la turnurile mari porneau alte ziduri către apă, având în capăt foişoarele ce străjuiau poarta cetăţii. Poarta avea pod ce se ridica noaptea sau la vreme de primejdie; acest pod era singura legătură a cetăţii cu pământul Valahiei, cetatea fiind clădită pe un ostrov. Vlad Dracul privea cu tristeţe când la zidurile înălţate de tatăl său, deasupra cărora flutura acum steagul cel verde cu semilună, când la însoţitorii săi, care se uitau tăcuţi la turnurile mari, ameninţătoare. Fulgeră deodată cu privirea spre Hasan. Subaşiul zâmbea şi Vlad simţi deodată o ură sălbatică şi fără pricină iscându-se în sufletul lui.

De sus, din pridvorul turnului cel mare, sună prelung un corn. Cu scrâşnet greu de lanţuri, podul cetăţii începu să coboare încet. Hasan dădu pinteni calului şi coborî spre pod. Ai săi îl urmară.

— Ce-i asta? întrebă neliniştit spătarul.

— Se duce să ne gătească întâmpinarea, lămuri Vlad. Uiţi că el e mai mare peste cetate? Ne e gazdă, spătare… Ne e gazdă în casa noastră, dacă stai să cugeţi.

— Trist, măria ta. Şi ce minune de cetate! Se spune că e cea mai puternică de pe toată Dunărea.

— Mult rău ne fac ei stăpânind-o, spuse încet voievodul. Vin din Bulgaria nesupăraţi cu luntrile, ajung pe ostrov, iar de acolo, pe pod, trec încoace şi pradă. Iar când ai noştri îi gonesc din urmă, ca să le ia înapoi cele furate, se adăpostesc în cetate şi nu mai au ce le face.

— De-am izbuti să le-o luăm înapoi…

— Va veni şi ziua aceea.

Cornul din turnul cel mare sună iarăşi, mai lung, mai lin decât întâia oară. În poarta cetăţii, larg deschisă, se arătă Hasan, de data asta pe jos, întovărăşit de zece oşteni tot descălecaţi. El merse câţiva paşi în calea domnului, se opri, făcu o plecăciune adâncă. Oştenii care-l însoţeau îngenuncheară de o parte şi de alta a porţii, plecându-şi frunţile până la pământ.

— Te primesc ca pe-un înalt dregător otoman, măria ta, spuse vornicul repede.

— Cunosc obiceiul. Aş fi dorit o primire mai simplă, dar pornită din inimă…

— Fii binevenit în cetatea luminatului padişah Murad al doilea, ocrotitorul lumii, strigă Hasan cu faţa plină de zâmbet. Prietenii luminăţiei sale sunt şi prietenii noştri!

Vlad descălecă. Descălecară şi boierii. Turcii îi primiră cu temenele şi zâmbete mieroase în cetatea zidită de părinţii celor ce veneau azi ca oaspeţi. Vlad Dracul oftă pe ascuns, cu ochii la zidurile groase, de nepătruns, pe care se înşirau ieniceri neclintiţi ca statuile.

— Rămânem aici peste noapte, vesti subaşiul. Măria ta, te poftesc să-mi fii oaspete în casa mea umilă, de oştean. Mâine vom porni către Edirne.

În preajma taberei sultanului, cale de zece mile înainte de a ajunge, un sangeac de spahii cu turbane albe şi suliţe scurte veni să întâmpine oaspetele împărătesc. Curând Vlad trecu printre sutele de corturi, care alcătuiau un mare patrat, în mijlocul căruia strălucea cortul verde al sultanului. De când venise pe tronul Tării Româneşti, Vlad nu se luptase cu sultanul. Îi fusese de ajutor în câteva rânduri, îngăduind ordiei să treacă prin ţară şi dându-i merinde şi călăuze. Pâra lui Fadullah, din vremea când Murad năvălise în Ţara Bârsei, nu putuse fi dovedită cu nimic şi turcii plecaseră din Ţara Românească nesupăraţi; doar atâta, că sultanul poruncise să se întărească cetatea Giurgiului şi lăsase acolo încă trei sute de ieniceri din oastea lui, ca dovadă că vechea încredere în domnul Valahiei se cam clătinase. La toate acestea se gândea Vlad Dracul apropiindu-se în pasul calului de cortul împărătesc; pe acest drum se înşiraseră oşteni de-ai padişahului, în semn de cinstire, iar mai apoi un ofiţer de rang înalt veni să-i ureze bun sosit şi să-l conducă în faţa luminăţiei sale.

— Mulţumesc de bună primire, spuse Vlad descălecând. Primeşte, beiule, din partea mea, o sabie ferecată în argint.

Beiul făcu o plecăciune şi luă sabia pe care i-o întinsese marele spătar domnesc. Apoi se îndreptă iarăşi spre domn.

— Luminăţia sa te pofteşte să priviţi împreună întrecerile de pehlivănie dintre doi luptători vestiţi în toată Asia Mică.

— Te rog să mă duci la luminăţia sa.

Beiul o luă înainte, printre şirurile de suliţi ale străjilor. Vlad, însoţit de boieri, venea în urmă cu pas liniştit. Se opriră în faţa cortului împărătesc, unde se adunase o mulţime de lume în straie scumpe şi bogat colorate, înconjurându-l pe sultan.

Murad al-II-lea era un bărbat arătos, în putere, deşi cârmuia treburile împărăţiei de mai bine de douăzeci de ani. Purta o barbă scurtă, tăiată cu grijă pe lângă obraji şi în dreptul urechilor. Când Vlad dădu cu ochii de el, sultanul tocmai râdea cu poftă, arătându-şi dinţii mărunţi şi albi. Stătea într-un jilţ din tablă de aur, împodobit cu pietre verzi şi roşii, un jilţ lat cât o laviţă, pe care fuseseră trântite câteva perne de mătase încreţită. Când beiul se aplecă la urechea lui şi-l vesti de sosirea oaspetelui, sultanul zâmbi, se ridică din jilţul său şi făcu o jumătate de pas în întâmpinarea lui Vlad.

Acesta înaintă domol, se opri în faţa lui şi-l salută în limba turcă.

— Bucuros să te văd, prietene al meu, spuse sultanul îmbrăţişându-l. Sosirea ta va da mai multă strălucire serbării mele.

— Nimic nu poate străluci mai mult când e luminăţia ta de faţă, îi întoarse Vlad complimentul.

— Ai călătorit bine, dragul meu Dârak?

— Bine, luminăţia ta. Solul pe care mi l-ai trimis şi care m-a însoţit şi-a făcut slujba cu vrednicie.

— Unde eşti, Hasane? întrebă binevoitor Murad.

Cel chemat răsări din spatele voievodului, îngenunche şi-şi lipi fruntea de papucul stacojiu al sultanului.

— Mai strălucitor ca soarele… Mai viteaz ca leul… bolborosi el.

— Lasă, ridică-te. O să te răsplătesc pentru râvna ta. Trag nădejde că voievodului Dârak nu i-a lipsit nimic pe drum.

— Aşa cum a poruncit luminăţia ta.

Sultanul făcu semn unui paj:

— Ajunge cu bătăile astea. Să se pună masa. Iar până atunci, vreau să văd o alergare de cai.

— Aşa va fi, luminate stăpân.

— Aşează-te lângă mine, Dârak, şi povesteşte-mi ce mai e prin ţara ta.

— În ţara mea e bine, luminăţia ta. Oamenii muncesc pământul, îşi cresc copiii şi se bucură de pace.

— Pacea e un lucru de preţ, spuse sultanul tare. Dar uneori e nevoie să tragi sabia ca s-o aperi…

Cei din jur râseră slugarnic la auzul acestor vorbe înţelepte; logofeţii se grăbiră s-o scrie pentru viitorime, iar dragomanii o şoptiră, tălmăcind-o, la urechea oaspeţilor străini. Cu toţii zâmbiră în bărbi şi înclinară capetele încuviinţând. După câteva clipe, un paj şopti la urechea padişahului că masa e gata. Murad se lumină la faţă şi se întoarse spre oaspeţi:

— Dragii mei, vă poftesc la petrecerea dată în cinstea oaspetelui meu de azi, Vlad al doilea Dârak, principele Valahiei.

Oaspeţii mulţumiră cu plecăciune, apoi îl salutară pe Vlad, care, cu o mână-n şold iar cu cealaltă pe piept, în dreptul inimii, răspunse după obiceiul cavaleresc salutului. Apoi sultanul îl luă de braţ pe Vlad şi porni spre corul cel mare, unde era aşezată masa. Îi urmau ceilalţi oaspeţi, care se aşezară la masă după rangul şi însemnătatea lor. Boierii din alaiul voievodului se pomeniră astfel aşezaţi printre străini. Vornicul Albu lângă un sol genovez, postelnicul Voicu avea în dreapta pe subaşiul Hasan, iar în faţa lor, pe cealaltă lăture a mesei, vistiernicul Coica se întrecea în glume cu Şehabeddin. Veni vorba despre politică Europei şi curând se pomeni numele lui Iancu de Hunedoara.

— Se zvoneşte că cumpără arme din apus, spuse solul genovez, care venise să încheie un tractat de negoţ cu Poarta.

— Are ambiţii mari, adăugă Şehabeddin. Lumea spune că noaptea citeşte cărţi despre bătăliile vechi.

— Se spun multe despre el, zise sultanul în auzul întregii mese. Vorbe şi iar vorbe. Că a jurat să ne alunge în Asia. Că are o spadă vrăjită, găsită în temelia castelului său din munţi. Dar cel mai potrivit să ne spună adevărul despre el este prietenul lui, Dârak, principele Valahiei!

La aceste cuvinte, Vlad sări în picioare. Săriră în picioare şi boierii săi, neînţelegând ce se petrece.

Sultanul, din capul mesei, îl ţintuia pe Vlad cu privirea.

— Nu te preface, spuse el cu răceală. Ştiu că ai legat prietenie în taină cu acest duşman al semilunii. Ştiu că ai de gând să te uneşti cu el împotriva noastră. Iar eu… eu am avut slăbiciunea să te socotesc prieten!

— Luminate padişah, încercă Vlad să se apere.

— Niciun cuvânt! Viclenia ta m-a umplut, de mânie. Şi iată ce-am hotărât: de azi, nu mai eşti domn în Valahia!

— N-ai dreptul! Am primit sceptrul domniei nu de la tine, ci de la împăratul Sigismund.

— De ce nu priveşti adevărul în faţă, Dârak? rânji sultanul. Împăratul Sigismund nu mai este. Şi dacă era, nu se putea împotrivi. Aici eu sunt împărat. Şi poruncesc să-mi rămâi ostatic cât îmi va plăcea.

Vlad se întoarse cu privirile scăpărând către Hasan:

— Ai spus că pui chezăşie viaţa ta!

— Viaţa mea e la porunca luminăţiei sale, zâmbi Hasan.

— Câine mincinos! şuieră Vlad printre dinţii încleştaţi.

Vru să facă un pas spre el, dar doi oşteni iviţi ca din pământ îi încrucişară suliţele în faţă.

— Cum! strigă Vlad, aşa se poartă slăvitul Murad al doilea cu oaspeţii săi? Oare minciuna a ajuns să se cuibărească şi la curtea unui sultan? Oare dreptatea a fost izgonită de pe tărâmul acesta?

— Dreptatea o hotărăsc eu, spuse Murad. Spre binele împărăţiei mele. Altă dreptate nu cunosc, în turn la Gallipoli, unde vei sta deacum înainte, vei avea vreme să cugeţi la toate astea!

— Şi cine va domni în locul meu? Ce se va alege din ţara pe care am adus-o la liman?

— Poate un domn din neamul tău… Poate un paşă… spuse gânditor sultanul. Cum va hotărî Allah.

— Încearcă numai să pătrunzi în Valahia cu sila, luminăţia ta. Au mai fost şi alţii care au încercat, şi ştii cu ce s-au ales.

— Să lăsăm istoria, se încruntă padişahul. Uite, ca să vezi cât sunt de mărinimos, voi pune domn pe fiul tău cel mai mic, pe Mircea.

— Dar e un copil, gemu Vlad. N-are nici paisprezece ani. Oare luminăţia ta vrea să facă politică cu pruncii? Am doi băieţi mai mari ca el şi mai pricepuţi în treburile ţării.

— Băieţii tăi cei mari vor fi aduşi aici cât de curând. În schimb, nu te îngriji pentru ţară. În mila mea nemărginită, am hotărât să dau drumul boierilor şi căpitanilor care te-au însoţit. Vezi, Dârak, firea mea e milostivă. Puteam să-ţi pun capul pe butuc. Sau să te pierd în alt chip. Dar vreau atâta, să te răcoresc puţin. Să te fac să-mi vezi puterea şi să nu-mi stai în cale. Hai, ia-ţi rămas bun de la ai tăi. Beiul cetăţii Gallipoli te aşteaptă afară!

Cu faţa împietrită, Vlad se apropie pe rând de boierii săi şi-i îmbrăţişă. Lui Voicu îi şopti la ureche:

— Ai grijă cu Mircea. E cam fluşturatic. Nu-l lăsa să aducă vreo nenorocire ţării. Trimite solie la Iancu, cât poţi de repede. Poate ne ajută să scăpăm de năpastă.

— Nicio grijă, măria ta, făgădui postelnicul cu ochii plini de lacrimi.

Vlad se opri la uşa cortului, îi dădu deoparte pe păzitorii săi şi se întoarse spre sultan:

— Ia seama, puternice Murad! Poporul meu n-a suferit niciodată jugul. Nu-i pune tăria la-ncercare. Ogoarele Valahiei sunt udate cu sânge, iar sângele înseamnă putere!

Se întoarse şi ieşi, neîncovoiat, cu fruntea sus. În faţa cortului aştepta un rădvan cu patru cai. Opt oşteni îşi jucau caii în jurul lui. Beiul din Gallipoli deschise uşa rădvanului şi-l pofti pe voievod:

— Urcă, cinstite Dârak. Eu sunt beiul cetăţii Gallipoli. Ţi-am fost oaspete acum cinci ani, şi te-ai purtat omeneşte cu mine. Mi-ar fi plăcut să te văd într-o împrejurare mai bună. Nu mă-ntreba ce e-n sufletul meu. Voinţa sultanului îmi ţine loc de suflet.

— Mulţumesc de vorbă bună, beiule, spuse Vlad. Cunosc cetatea ta. E un loc cu oameni cumsecade.

Se urcă în rădvan şi beiul urcă lângă el, vârându-şi iataganul în teacă.

— Nu încerca să fugi, Dârak. Oştenii care te păzesc au porunci aspre şi nu cunosc mila.

— Ascultă, prietene, dacă ţi-e sufletul cinstit precum zici, desluşeşte-mă şi pe mine: ce-nseamnă toate acestea?

— Mi-ai făcut, un bine şi ştiu să plătesc binele. Iată: luminăţia sa are o bănuială. Cineva te-a pârât. Că eşti viclean, dar n-a avut dovezi. Şi-atunci sultanul a hotărât să te închidă, până se va lămuri.

— Dar ţara mea, gospodăria mea, copiii mei?

— Băiatul cel mic va fi domn, precum ai auzit, îi va sta în preajmă Mezit-beg, un oştean priceput, cu douăsprezece mii de săbii lângă el, ca să împiedice tulburările. Dacă sultanul a hotărât să trimită asemenea oaste, înţelegi că are o grijă mare şi vrea să fie liniştit, din partea Valahiei. După cum bine ştii, are şi aşa destui duşmani…

Rădvanul porni în goană. Se auzeau pocnetele de bici ale vizitiilor şi tropotul cailor din escortă. Vlad Dracul îşi lăsă capul pe rezemătoare şi închise ochii.

— Douăsprezece mii! şopti el. Săraca ţară…

CAPITOLUL AL PATRULEA

În peninsula Gallipoli primăvara vine devreme. Apele calde ale mării spală cu dărnicie urmele iernii de pe pomi şi de pe crestele povârnite; mugurii se desfac şi plesnesc peste noapte, copacii înfrunzesc şi iarba îşi arată colţul când în alte părţi ale lumii e încă zăpadă. Curând slujitorii încetară să mai facă focul în odaia din turnul cel mare, unde stătea închis voievodul Valahiei; iar într-o dimineaţă unul dintre ei lăsă ca din întâmplare pe masă o ramură înverzită de măslin.

— Ce-i asta? întrebă mirat Vlad Dracul.

— Semnul primăverii, mărite, făcu turcul. După credinţa voastră, a ghiaurilor, semnul nădejdii.

— Nădejde! râse voievodul cu amărăciune. Cu lanţuri legate de picioare, în turnul acesta de la capătul lumii!

— Cât mai eşti viu trebuie să nădăjduieşti, o voievoade. Ramura asta e ruptă din copac de fiul tău, Vlad cel Tânăr, care se află acum închis, dimpreună cu Radu, la Nymphaeon.

— La Nymphaeon! strigă voievodul. Atât de departe!

— Fii mulţumit că-s sănătoşi amândoi, spuse enigmatic turcul şi părăsi încăperea.

Vlad rămase pe gânduri. Aşadar, sultanul îşi ţinuse făgăduiala. Pusese să fie aduşi amândoi băieţii şi închişi într-un oraş din inima Asiei Mici, în vreme ce Mircea, mezinul, gospodărea Ţara Românească pe placul turcilor! De-ar mai fi avut un răgaz cât de cât ca să încheie tractatul cu Iancu! De-ar fi avut vreme să strângă oaste şi să bată cetăţile dunărene! Altfel ar fi vorbit cu sultanul, şi nu s-ar fi lăsat ademenit cu o vorbă mincinoasă! Gândindu-se la înşelăciunea prin care Hasan îl adusese la mâna sultanului, Vlad scrâşni din măsele. L-ar fi sugrumat cu mâna lui pe acest trădător obraznic, căruia îi sclipeau ochii după aur!

Înăbuşit de furie, se apropie de gemuleţul îngust al turnului ca să simtă mai de aproape adierea proaspătă dinspre mare. Prin geamul acela îngust vedea mereu un singur colţ de lume: curtea mică a cetăţii, cu zidul mărunt învecinat cu apa mării, şi doi-trei oşteni lenevind la soare. Pe mare nu se clintea nimic; de-o lună întreagă de când se afla întemniţat aici, nu văzuse decât de două ori câte-o luntre de pescar trecând agale şi omul dinăuntru vâslind fără grabă către satul lui.

De data asta, în curtea unde de obicei leneveau doi-trei oşteni, văzu oarecare mişcare. Glasuri învălmăşite, un tropot de cal, cineva cerând să fie chemat beiul cetăţii. Desluşi câteva cuvinte:

— Un cerşetor ghiaur… L-au prins ai noştri la caravanserai… Un ghiaur…

Vlad simţi că-i bate inima mai repede. Ce să caute un ghiaur în locurile acestea pustii şi depărtate? Se uită spre poarta care se deschidea încet.

Îl văzu pe Trandafir Braşoveanul, murdar, cu barba crescută, cu veşminte zdrenţuite. Îl cunoscu doar după privirea ageră şi după mersul drept, voinicesc, neîmpiedicat de zdrenţele în care se înfăşurase. Voevodul înţelese că nu era singur, uitat, părăsit de ai săi. Contele Iancu îi trimitea veşti până şi aici, deci nu era pierdută orice nădejde! Dădu cu ochii de ramura de măslin adusă de oştean. Era şi ăsta un semn. O, nu trebuia să se lase pradă gândurilor negre! Mai erau încă pricini să nădăjduiască!

Târându-şi lanţurile care-i ferecau picioarele, vodă merse cu paşi mici spre colţul camerii. Luă cana şi-şi răcori fruntea cu doi pumni de apă rece. Îşi netezi pletele negre, îşi îndreptă statura aruncând braţele în lături. Şi aşteptă…

— Ai oaspeţi, cinstite Dârak! se auzi dincolo de uşă glasul beiului cetăţii. Putem intra?

— Fiţi bineveniţi, strigă Vlad repezindu-se spre uşă.

Se auzi scrâşnetul zăvorului. Beiul deschise uşa şi se dădu la o parte, lăsându-l pe Trandafir să intre şi să-şi îmbrăţişeze prietenul.

— Măria ta! spuse cântăreţul. Mă bucur că te văd sănătos.

— Cum ai ajuns aici? se miră Vlad Dracul.

Trandafir aruncă o privire spre beiul cetăţii.

— Oameni de bine se găsesc pretutindeni, măria ta. Acest, senior se numără printre ei. M-am lăsat prins de oştenii săi care m-au dus la dânsul. L-am rugat să mă asculte şi el mi-a ascultat povestea. Şi i-am spus că faptele bune nu rămân niciodată fără plată.

— Mie nu-mi trebuie plată, clătină turcul din cap. Vlad Dârak mi-a făcut odată un bine şi acum îi răspund la fel. Vă las să staţi de vorbă pe îndelete.

Mă duc să-mi liniştesc oştenii. Nu prea avem oaspeţi aici la Gallipoli…

Se retrase cu un zâmbet şi Vlad îl ajută el însuşi să închidă uşa. Apoi se întoarse către vizitatorul său care-şi lepădase mantia zdrenţuită şi-şi descheiase la gât cămaşa groasă de cânepă.

— Cald prin părţile astea, se miră Trandafir. Mult mai cald ca pe la noi. Abia s-a topit, zăpada şi râurile curg tulburi la vale…

— Cum ai ajuns aici?

— Alteţa sa contele Iancu m-a trimis. Mi-a dat bani, un jungher şi-un cal. Şi poruncă să te găsesc în toată împărăţia. Banii i-am folosit, ca să dezleg limbile. Trebuia să aflu unde te-au dus. Calul mi l-au furat la Edirne, într-un han. Nu puteam să fac prea mare zarvă, ca să nu-i întărit pe ieniceri. Am înghiţit în sec şi mi-am văzut de drum. De jungher nu m-am folosit. Am poruncă să umblu în bună pace şi să nu

pun mâna pe armă decât la mare primejdie. Trebuia să ajung teafăr aici, la măria ta, şi am ajuns.

— Îţi mulţumesc că ai venit, spuse Vlad cu căldură. Iar dac-oi scăpa vreodată din lanţuri voi şti să te răsplătesc.

— Răsplata mea e slujba pe care o fac pentru neamul meu, stăpâne. Ai înţeles, poate, că sunt om umblat şi cu carte multă. Ştiu că valahii din Transilvania şi cu cei de la Dunăre sunt de-un sânge, că se trag de la Roma şi vorbesc un singur grai. E păcat să trăiască dezbinaţi, şi să-i lovească pe rând, vecinii puternici.

— Mă voi înfrăţi cu contele Iancu! îl socotesc de pe acum fratele şi suzeranul meu. Vom lupta împreună…

— Aşa va fi, întări Trandafir Braşoveanul. Măria ta, află mai întâi că sultanul şi-a greşit socotelile. Precum ştii, a hotărât să te închidă şi să lase în loc, la Argeş, pe fiul tău cel mic. S-a dus acolo o oaste de douăsprezece mii de turci, în cap cu un anume Mezit-beg, să păzească domnia lui Mircea. Când au plecat cei din alaiul măriei tale spre ţară, eu am luat-o înainte. Mă grăbeam să-i aduc alteţii sale veştile cele proaste. Şi am ajuns oarecum la vreme. Contele Iancu a tresărit auzind de fapta sultanului. A chemat pe mai-marii comitatelor şi scaunelor din Transilvania, pe căpitanii de oaste şi pe cei doi vicevoievozi ai săi. În capitală la Alba Iulia s-a petrecut asta. M-a pus să povestesc în faţa tuturor cum te-a nedreptăţit sultanul, adăugind din loc în loc desluşiri pentru căpitanii şi comiţii săi. Când a venit vorba că Mircea va fi înscăunat, el m-a oprit şi-a zis:

— Precum vedeţi cinstiţi domni, sultanul a pus la cale un lucru mârşav: de mult ţinteşte să facă paşalâc din Valahia, cum de altfel ţinteau şi înaintaşii lui. Văzând că nu izbuteşte a găsit acum prilejul nimerit: pune pe tron un prunc din neamul Basarab, dar îi dă sfetnic un paşă. E acelaşi lucru, nu-i aşa?

— Şi o oaste de douăsprezece mii de săbii, am adăugat eu.

— Asta-i o ameninţare făţişă asupra noastră, a încuviinţat alteţa sa. Dacă-i lăsăm să se statornicească astfel, ne aşteaptă zile grele.

— Alteţă, mi-a dat de gândit o vorbă de-a sultanului. Spunea că are nevoie de linişte dinspre Valahia. Înseamnă că pune ceva la cale. Liniştea asta…

— O să i-o spulberăm noi, m-a întrerupt alteţa sa. Cu sabia, domnilor!

— Dar oastea nu e pregătită, a spus unul dintre căpitani. Aşteptăm din zi în zi armele şi pulberea de la Braşov. Oamenii sunt pe la casele lor…

— Îi vom chema! Îndată să plece ştafete în toate comitatele. Aici, la Alba Iulia, oastea e gata. Aşteptăm să sosească românii din ţara Oltului şi din Haţeg, precum şi secuii şi saşii din scaunele Sibiului şi Mediaşului. Pornim îndată ce sosesc aceste trupe. Ceilalţi ne vor

ajunge din urmă în câteva zile. Şi acum să ne uităm pe hartă, domnilor…

Trandafir Braşoveanul se opri o clipă să desluşească:

— Măria-ta ştie că contele Iancu a fost de tânăr un mare strateg. Gândul lui cel dintâi a fost să iasă în calea turcilor, şi să-i împiedice de la fapta lor. Nu voia s-apuce acel Mezit-beg să-l întroneze pe răposatul Mircea…

— Cum răposatul? strigă Vlad tresărind.

— Oh, s-a pierdut, sărmanul băiat, murmură Trandafir. N-am vrut să-ţi spun din capul locului, ca să nu-ţi stric inima. E-adevărat că nebunia lui l-a pierdut, dar asta-i altă poveste pe care ţi-o voi spune la timpul cuvenit.

— Mircea… murmură Vlad. Era cam nestatornic, ce-i drept, dar asta poate fi pusă pe seama vârstei lui fragede.

— Nu de vârstă, ci de pornirea inimii e vorba mai întâi, spuse cu asprime Trandafir. S-a dat cu turcii, măria ta, şi până-n cea din urmă clipă s-a dovedit prieten înverşunat al lor. Nu-l plânge. Vânzarea ţării e păcat greu, care nu se iartă, măria ta…

— Era fiul meu… gemu Vlad. Dar spune mai departe, Trandafire. Trebuie să mă împac cu loviturile sorţii. E un veac de urgie şi nefericire acesta… Urmează-ţi povestea şi nu-mi lua în seamă lacrimile.

— Ei bine, precum spuneam, contele Iancu voia să ţină calea turcilor, dar n-a avut vreme.

Prea era neaşteptată vestea, iar oştirea lui nu se tocmise încă. Mezit-beg ştia că voievodul Transilvaniei nu e pregătit şi a cutezat să atace el cel dintâi. În zorii zilei de optsprezece martie – ziua asta mi s-a întipărit adânc în inimă – s-a arătat oastea turcului chiar în preajma cetăţii noastre Alba Iulia. Mezit-beg avea iscoade bune, aflase că nu poate pătrunde cu una cu două în cetate. A aşteptat în preajmă, la satul numit Sântimbru, până au venit voievodul cu oamenii ce putuse să adune. Şi s-au lovit năprasnic şi ai noştri au fost dovediţi de numărul mare al duşmanilor. Acolo a pierit tatăl meu, bărbat de seamă în sfatul Braşovului…

— Câtă durere ni se trage de pe urma acestui nesătul Murad! spuse Vlad ţinându-şi fruntea-n mâini. De s-ar aduna oasele celor morţi în războaie, s-ar ridica munţi mai înalţi decât Carpaţii. Spune mai departe, Trandafire, loveşte-mi inima cu veşti dureroase. Contele Iancu, învins în bătălie chiar lângă cetatea sa! Asta-i lucru dureros şi de mirare…

— Înfrângere vremelnică, măria ta. Căci turcii, socotindu-se de-acum stăpâni, au luat-o către Sibiu cu oastea lor. Dar după şase zile, când contelui Iancu i-au venit oştile aşteptate, a fost rândul său să lovească. Şi a lovit amarnic. Acolo, la câteva leghe de Sibiu, s-a dat o

luptă grea. Contelui Iancu i-au stat într-ajutor şi oşteni adunaţi pe ascuns din Valahia. Spre seară, cei douăsprezece mii de luptători ai lui Mezit-beg zăceau pe pământ sau erau prinşi şi legaţi ca robii cei netrebnici.

— Aşa le trebuie! spuse cu bucurie voievodul.

— Da, aşa le trebuia, întări Trandafir. De Mezit-beg nu se ştie nimic. Poate a căzut în bătălie, poate a scăpat cu fuga. Dar oastea turcească nu s-a mai întors pe Argeş. Acolo a pătruns în schimb stăpânul meu cu oastea şi, fiindcă Mircea încerca să i se împotrivească…

— L-a ucis, murmură Vlad.

— L-a ucis, încuviinţă Trandafir cu glas scăzut. Am fost de faţă, măria ta, şi jur pe amintirea tatălui meu că era în drept s-o facă. Vremurile sunt tulburi, aşa cum spuneai domnia ta însuţi; nu ne e îngăduită slăbiciunea, căci ea se poate întoarce asupra noastră. Contele Iancu te iubeşte pe tine şi pe ai tăi, dar răposatul Mircea nu mai era al tău, ci al sultanului.

— Durere şi ruşine asupra neamului meu, spuse Vlad Dracul înnegurat. Eu, Trandafire, n-am să-i port ură contelui Iancu pentru asta. Dacă stau şi mă gândesc bine, nici eu n-aş fi răbdat trădarea. Dezbinarea este pieirea noastră, şi sultanul se bucură când poate vârî zâzanie între noi. Spune-i alteţei sale toate acestea. Spune-i toate gândurile mele. Spune-i că de aici, din temniţa turcească, eu mă aflu cu inima lângă el. Şi dac-o fi să scap, dacă sultanul nu va avea dovezi destule ca să mă piardă, trag nădejde că o s-ajung din nou pe tron. Şi-atunci sabia mea va sta alături de sabia contelui Iancu la bine şi la rău, la pagubă şi la izbândă. Aşa să-i spui, Trandafire.

— Aşa-i voi spune, şopti Trandafir. E vremea să mă duc, măria ta. Nu vreau să pun la încercare bunătatea acestui om, beiul cetăţii. Iată că şi printre turci se află oameni de omenie.

— Războaiele nu le fac ei, ci lăcomia şi pofta de mărire a celor mari, spuse Vlad. Nici turcii nu-şi lasă bucuroşi oasele pe câmpurile de bătaie. Eu, Trandafire, visez o lume împăcată cu sine, popoare statornicite veşnic între hotarele lor, iar săbiile şi tunul, ruginind nefolosite… Atunci pământul ar înflori cu toate roadele lui şi oamenii ar trăi liniştiţi… Veni-va lumea aceea, Trandafire?

— Greu de spus, măria ta. Poate peste ani, peste veacuri, cine ştie? Oare turcii n-au învăţat din înfrângerile lor? De câte ori nu s-a izbit Baiazid, strămoşul acestui Murad, peste Dunăre? De câte ori nu s-a întors cu umilinţa înfrângerii şi cu lacrimile după oamenii jertfiţi? Zadarnic însă. Sultanii n-ascultă decât de glasul ambiţiei lor şi-şi trimit cu bunăştiinţă oamenii la moarte…

Se auzi zăvorul de la uşa temniţei. Vlad se ridică, îl îmbrăţişă cu căldură pe tânărul cântăreţ. În uşă, beiul cetăţii aştepta răbdător.

— Îţi mulţumesc, beiule, spuse Vlad către ofiţerul turc. Mi-ai făcut

un mare bine lăsându-l să vină aici.

— Ţi se cuvine binele, dacă ai asemenea prieteni, voievoade. Un tânăr ca acesta, înfruntând atâtea primejdii ca să stea o oră de vorbă cu tine… îmi placi, tinere. Şi o să te ajut să-ţi urmezi drumul până-n ţara ta.

— Rămâi cu bine, măria ta, spuse Trandafir cu lacrimi în ochi. Trag nădejde că ne-om mai întâlni, dar într-o împrejurare mai fericită decât aceasta.

Ieşi, făcând reverenţa aceea frumoasă, atât de firească pentru un tânăr de neam, dar atât de nepotrivită cu straiele lui de cerşetor. Vlad oftă şi se întoarse cu spatele. În urma lui, zăvorul temniţei scrâşni. Se duse la fereastră să privească trecerea tânărului spre poartă. Trandafir ridică ochii spre el şi-i făcu un semn uşor din cap. Apoi, însoţit de un oştean, ieşi pe poartă. Vlad îşi muşcă pumnul ca prin durerea trupului să taie întrucâtva durerea cealaltă care-i măcina sufletul. Simţi pe buze gustul sărat al sângelui. Îşi rezemă fruntea de zidul rece. De afară se auzea un cântec depărtat, tărăgănat ca un plânset.

Scăpat cu chiu cu vai prin pădurile ce înconjurau ţinutul Sibiului, Mezit-beg izbuti să se strecoare până la Dunăre şi ceru să intre în cetate la Giurgiu. Fu primit, ca unul ce vorbea limba lui Mahomed dar bănuitorii oşteni ai lui Hasan îl legară cu mâinile la spate şi-l duseră între iatagane în faţa subaşiului. Acesta nu-l recunoscu în prima clipă; apoi, când îşi dădu seama cine este dădu grăbită poruncă slugilor să-l dezlege şi să-i aducă de mâncare. Mezit-beg arăta ca scăpat de lingoare; era slab şi palid şi abia vorbea. Subaşiul îl privi cum se aşază, frânt de oboseală, pe perna de puf din odaia lui cea mare şi făcu în gând o rugăciune de mulţumire. Când aflase că sultanul i-a încredinţat lui Mezit-beg o oaste de douăsprezece mii ca să păzească tronul unui copil, îl pizmuise. Şi iată-l acum ajuns mai rău decât un pribeag înainte de a fi gustat o picătură din paharul puterii.

— Cinstite Mezit-beg, am auzit de nenorocirea ta. Cum a fost cu putinţă? Ia şi bea ceaiul, o să te mai întărească. Iar între timp, ai să-mi povesteşti ce s-a petrecut.

Mezit-beg, războinicul viteaz şi plin de sine, ajunsese acum numai o umbră. Sorbi îndelung din ceaşca fierbinte şi mărturisi:

— De-o săptămână mă hrănesc cu rădăcini, subaşiule. Şi am dormit sub stelele cerului, ca un pelerin sărman.

Hasan îi zâmbi ca să-i dea curaj şi begul îşi spuse povestea: cum se bizuise pe spusele iscoadelor şi pătrunsese în inima Transilvaniei; cum Allah îl ajutase în prima bătălie încât credea că oastea lui Iancu nu se va mai putea ridica; pe urmă, voind să jefuiască bogata cetate a Sibiului, pregătise asediul şi fusese lovit de avangarda voievodului; veniseră apoi cetele de călăreţi valahi cu laţuri şi alte vicleşuguri,

doborând copaci în calea oştenilor şi ologindu-le caii…

— Greşeala noastră, spuse Mezit-beg în cele din urmă, este că-i socotim pe valahi mai slabi decât sunt. Cinstite subaşiu, mă lupt sub flamura luminăţiei sale de douăzeci de ani; am apărat steagul lui Mahomed în Persia şi-n Egipt, la Vavilon şi în jumătate din Asia. Îmi cunosc meseria şi am oşteni aleşi; dar luptă ca asta n-am pomenit. Acest Iancu e un mare strateg. Ştie să-şi împartă oştile, să te înşele şi să-ţi dea câştig ca să te îndemne la nebunii; te face să te avânţi şi te prinde în capcană. M-am uitat de sus, de pe deal, cum mi se mistuiau călăreţii; am trimis pe aripa stângă trupa mea cea mai bună şi-am văzut-o doborâtă în praf de cavalerii-de-fier; la fiecare izbitură de-a mea, acest Iancu izbea de două ori mai tare, cu toate că oastea lui în totul n-o întrecea pe a mea la numărătoare cinstită. De-acuma mă duc la padişah să cer o oaste mai mare, ca să mă pot răzbuna.

— Eu zic să nu ceri oaste, spuse liniştit Hasan. Luminăţia sa a poruncit să ţi se taie nasul şi urechile, iar după ce te vindeci să rămâi în oastea lui ca luptător de rând.

— Eu, luptător de rând? strigă Mezit-beg. Eu, care la Vavilon…

— Spune-i luminăţiei sale toate astea, nu mie. Eu ştiu porunca lui scrisă de mâna lui Fadullah.

— Mai bine pribeag în ţara ghiaurilor, decât să…

— Nu poţi pribegi, cinstite Mezit-beg. Am poruncă să te duc în faţa luminăţiei sale, la judecată. Iar de va fi să trimită o oaste mare în Valahia, apoi se va găsi alt comandant…

— Ca tine, de pildă? strigă Mezit-beg.

— Ca mine, de ce nu? Eu n-am pierdut douăsprezece mii de săbii într-o zi…

— Câine şi fiu de câine! scrâşni begul..

Hasan bătu din palme. Doi gealaţi se iviră pe dată în uşă.

— Luaţi-l pe acest diavol şi ţineţi-l în turn până mâine. Dacă fuge, vă scurtez de cap. Iar mâine dimineaţă vom porni spre Edirne împreună cu el, să-l dau în mâna sultanului.

Cei doi făcură o plecăciune geamănă şi-l luară între ei pe sărmanul şi uimitul Mezit-beg. A doua zi, în zori, subaşiul porni iarăşi la drum, frământând în inimă bucuria apropiatei izbândiri a visului său.

Sultanul începu să spumege de mânie îndată ce-l văzu pe Mezit-beg. Răcni la el, cerându-i socoteală pentru cei douăsprezece mii şi pentru tânărul voievod răpus de oamenii lui Iancu. Pe urmă ascultă, mai potolit, descrierea luptei. Ceru să i se aducă harta cea mare, pe care erau trecute amănunţit râurile şi dealurile din partea Transilvaniei. Chibzui îndelung asupra mişcărilor oastei lui Mezit-beg şi înţelese că beiul n-avea nicio vină. Oştean el însuşi, sultanul vru să ştie în amănunt care era tactica acestui Iancu, de numele căruia aflase pe

când contele era doar ban de Severin şi-i înfruntase oastea în Serbia.
— Aşadar e un strateg deosebit, îşi spuse el mângâindu-şi barba. Ei bine, dacă nu poate fi copleşit prin iscusinţă, atunci prin putere. Voi trimite o oaste mai mare…
— Întocmai, luminate stăpâne, strigă Mezit-beg. Trebuie oaste mare. Şi dacă luminăţia ta, în bunătatea ei nemărginită, ar vrea să mă ierte, atunci să-mi îngăduie să-i cer comanda acestei oşti…
— Ţie, comanda? tresări padişahul. Nu, Mezit-beg, îmi ajunge o încercare.
— Stăpâne, spuse Hasan plecându-se cu fruntea în pământ până atinse blana de leu de la picioarele sultanului, m-aş încumeta să-ţi cer pentru mine această cinste. Cunosc tactica valahilor şi ţara lor; m-ai trimis în solie la ei, ţi l-am adus pe Vlad Dârak precum ai poruncit, iar acum ţi l-am înfăţişat pe Mezit-beg. Dă-mi mie oastea cea mare, şi să-mi tai capul dacă n-o duc la izbândă.
— Preţuieşte capul tău cât o oaste întreagă? făcu sultanul cu o strâmbătură. Tu, Hasan, eşti mai bun de viclenii şi de pâri. Aici trebuie cap de strateg… Voi trimite… hm!… voi trimite pe însuşi Şehabeddin, mâna mea dreaptă în treburile despre Europa!
Fadullah făcu un semn slugii din spatele său. Acesta dispăru într-o clipă. Nici n-apucase secretarul să înscrie cu litere înflorite hotărârea sultanului pe pergament, că Şehabeddin se înfăţişă la intrarea în cort. Glasul lui puternic făcu să pâlpâie flacăra feştilelor ce luminau cortul, când îl salută pe sultan:
— Allah să-ţi ducă steagul la izbândă, luminate padişah!
— Bine-ai venit, prietene, spuse binevoitor Murad. O să-ţi dau o treabă pe măsura vitejiei tale.
— Însemnată sau măruntă, orice poruncă a luminăţiei tale se împlineşte! tună voios glasul lui Şehabeddin.
— Uite, cinstite beglerbeg, despre ce e vorba. Avem necazuri în Valahia,
— Am aflat, luminate stăpân. Mare nenorocire pe capul nostru. Dar trebuie să-i venim de hac acestui Iancu, care tot ascute săbiile împotriva semilunei.
— M-am gândit să-ţi încredinţez ţie aceasta însărcinare.
— O s-o împlinesc cu dragoste, spre slava luminăţiei tale. Numai că… îmi trebuie oaste. Ca la vreo patruzeci de mii de oameni.
— Îţi dau optzeci de mii, spuse liniştit padişahul.
Şehabeddin făcu ochii mari. Îşi netezi cu palma mustăţile care miroseau a vin.
— Optzeci de mii! strigă el. Eşti prea darnic stăpâne! Cu o oaste ca asta, ajung până-n Francia!
— Până-n Francia nu, spuse sultanul mulţumit. Dar vreau să-l alungi din Valahia pe omul lui Iancu şi să înscăunezi acolo un paşă. Vom

îngenunchea pe veci acest popor nesupus. Facă-se voia lui Allah! Scrie, Fadullah, să ştie urmaşii că-n ziua de azi am luat această hotărâre. Iar tu, Şehabeddin, ai două luni ca să-ţi găteşti armata. Vei primi aur pentru oşteni şi cai şi arme. Plătesc oricât, fiindcă voi lua înzecit înapoi, când voi avea Valahia la picioare!

— Allah să te audă, mărite padişah! spuse Şehabeddin prosternându-se la picioarele lui Murad.

— Ridică-te, dragul meu, îl dojeni sultanul. Un viteaz ca tine merită pe deplin asemenea slujbă, şi sunt încredinţat c-o vei îndeplini. Rămâi să bei ceaiul cu mine şi cu Fadullah. Iar voi, se adresă lui Hasan şi lui Mezit-beg, duceţi-vă la rostul vostru. Mă voi gândi la soarta ta, Mezit-beg, şi o să hotărăsc. Tu, Hasan, păzeşte-ţi bine cetatea şi lasă altora isprăvile războinice!

La semnul lui Fadullah, sluga se strecură neauzită afară din cort şi reveni cu tacâmul pentru ceai. Îl urma, aducând casete cu dulciuri, un tânăr oacheş, cu privirile plecate.

— Ce-i cu ăsta? întrebă în şoaptă secretarul sultanului.

— Ajutorul meu e bolnav de friguri, spuse slujitorul tot în şoaptă. L-am adus pe băiatul ăsta. E nepotul hogei din satul meu. Surd din naştere, sărmanul. L-a pedepsit Allah pe taică-său, fiindcă-i plăcea vinul.

Noul ajutor al slugii lui Fadullah aşeză pernele în jurul tăvii mari şi se strecură afară din cort tot aşa, cu privirile-n pământ. Ajuns dincolo de cort, se apropie de un oştean din gardă:

— Vreau un cal, spuse el gângăvind. Sultanul cere să-i aducem colivia cu canari de la palat…

— Canarii? se miră oşteanul. Ai grijă să nu-i scapi, frate.

— Nu aud, arătă tânărul spre ureche. Vreau un cal. Sultanul cere să-i aducem colivia cu canari de la palat…

— Bine, bine, spuse oşteanul plictisit. Cum or fi primind în slujbă nepricopsiţi ca tine? Aşteaptă!

După câteva clipe, reveni cu o iapă sură, cu şa frumos împodobită. Îl ajută să încalece şi dădu un chiot. Iapa se urni greoi din loc. Călăreţul îi făcu un semn de mulţumire şi împunse cu călcâiele în coastele animalului. Iapa porni într-un trap şleampăt, trecu printre şirurile de corturi şi ajunse la marginea taberei. Aici, cunoscând şaua slujbaşilor împărăteşti, străjile îi dădură drumul să treacă. Călăreţul făcu vreo jumătate de milă pe drumul spre Edirne, apoi strânse de hăţuri şi-şi îndemnă calul peste câmp, spre miază-noapte.

— Încet, bătrâno, spuse el, că pân-la Alba Iulia e drum lung. Dar o s-ajungem. Să nu-mi spui mie Trandafir Braşoveanul de n-ajungem!

CAPITOLUL AL CINCILEA

Sultanul hotărâse bine data năvalei lui Şehabeddin: tocmai la vremea când pe câmpiile mănoase ale Valahiei fuseseră strânse bucatele. Astfel, Murad ţintea să scoată şi un câştig mai apropiat, lăsând pe seama ţăranilor valahi grija pentru hrana oştilor. La începutul lui august, oastea cea mare de optzeci de mii de oameni, pe care ambiţiosul padişah o pusese în mişcare pentru a îndeplini visul strămoşilor săi, porni cu mare vâlvă la drum. O avangardă de douăzeci de mii de călăreţi, cu steagul cel sfânt în frunte – steag verde, legat pe o suliţă având în vârf o măciulie de aur şi trei cozi de cal – deschidea calea cu câteva mile înainte. După avangardă venea oastea de elită a beglerbegului, plătită de el însuşi, ostaşi credincioşi şi bine hrăniţi, gata să-şi dea viaţa pentru stăpânul lor. Această trupă era bine învăţată în meşteşugurile războiului, iar caii pe care călărea fuseseră aleşi din toate colţurile imperiului: toţi deopotrivă de înalţi, de iuţi şi de ageri. În mijlocul lor călărea beglerbegul însuşi, cu patru bei aleşi dintre ofiţerii cei mai iscusiţi în războaie, câte unul de fiecare steag. Pe urmă veneau celelalte două steaguri de oaste, cuprinzând câte douăzeci de mii de oameni. Fiecare steag îşi avea muzica sa, cu tobe şi trâmbiţe răsunătoare; şi era împărţit ca o adevărată armată, cu călăreţi şi pedestraşi, cu tunuri şi bombarde trase de boi, cu pulberea rânduită în care cu roţi de fier. Oastea cea mare avea tot ce-i trebuia pentru un drum îndelungat: corturi şi pavilioane pentru adăpostirea oamenilor, bucătării, căruţe anume pregătite, unde cei bolnavi sau răniţi găseau prafuri şi doftori care să le aline suferinţa. Alaiul acesta era întregit de însoţitorii obişnuiţi ai oastei turceşti, care deşi nu făceau parte din luptători, îi întovărăşeau pretutindeni: sacagii, vânzători de dulciuri, ghicitori, saltimbanci şi pungaşi de rând.

Până la Dunăre, oastea cea mare îşi duse cu ea provizii, aprinse focuri de seară şi tăbărî în bună pace pe unde o apuca seara. Ajungând la cetatea Dârstorului, beglerbegul porunci să se gătească un mare pod de luntri, după ce iscoadele dădură seamă că nu erau luptători duşmani prin preajmă. Ca ostaş încercat, Şehabeddin ştia că la trecerea unei ape e primejdia la fel de mare ca-ntr-o bătălie: oastea e împărţită pe cele două maluri, oamenii sunt îngrămădiţi mulţi la un loc şi nu se pot mişca în voie, iar cei care se află pe pod sunt o ţintă fericită pentru tunarii şi arcaşii inamici. De aceea porunci să treacă mai întâi avangarda, care îndată se răspândi într-un cerc larg în jurul capului de pod, pentru a ocroti trecerea celorlalţi. La căderea nopţii, această parte a oştii rămase de veghe, gata să răspundă vreunui atac. Dar nu se întâmplă nimic. Şehabeddin, venit peste apă împreună cu avangarda, se trezi în zorii zilei şi porunci să urmeze trecerea. Cu

zarvă mare, bulucurile se scurgeau pe podul lung de vase, răcnind şi certându-se; uneori se făcea vreo învălmăşeală şi câte doi-trei oşteni zburau peste parapet, în apă, spre hazul privitorilor. Dunărea era caldă şi scăzută; trecerea urmă astfel până la capăt, fără nicio supărare din partea valahilor.

— Oare n-au prins de veste că ne apropiem? întrebă gânditor Şehabeddin pe căpetenia iscoadelor.

— Nu-nţeleg ce se petrece, stăpâne. Oamenii mei au mers cale de zece mile în adâncul ţării şi n-au văzut nimic. Grânele au fost secerate de pe ogoare, dar în sate nu-s nici oameni, nici vite. Doar ici şi colo câte un câine de pripas.

— Au fugit, fără-ndoială, spuse beglerbegul. Treaba lor, noi ne urmăm drumul. Oamenii tăi să cerceteze prin tainiţile caselor; avem nevoie de bucate pentru oaste.

— Aşa va fi, stăpâne!

Iscoadele care însoţeau avangarda erau oameni pricepuţi cu vicleşugurile valahilor. Ei cutreierau prin curţile din sate, târând în urmă un lanţ de fier, şi după sunetul lanţului ghiceau unde este pământul mai gol. Săpau în locul acela şi dădeau peste vase cu vin şi saci cu grâne, ascunse de gospodari la plecare. Şi oastea lua îndată în stăpânire bunătăţile acelea, din care căpeteniile îşi opreau partea lor cea mai bună. În primele zile de trecere prin această ţară îmbelşugată şi liniştită, ordia se înveseli; oştenii mâncau pe săturate, beau cu plăcere vinul păstrat la răcoare în tainiţele pământului şi jefuiau de prin case lucruri pe care locuitorii le lăsaseră în fuga lor.

Oastea cea mare a beglerbegului îşi urmă astfel drumul anevoios, prin arşiţa verii, timp de mai multe zile, ţintind să ajungă în cetatea Argeşului, să zdrobească orice împotrivire în cale şi să ridice deasupra turnului cel mare al cetăţii steagul cu semilună. Iscoadele mişunau în dreapta şi-n stânga, în faţă şi-n urmă, cu gând să dea de veste dacă se apropie duşmanul; dar drumurile şi satele şi pădurile rămâneau mereu pustii…

Şehabeddin prinse curaj. Petrecerile lui erau tot mai dese, popasurile tot mai lungi. Iar oastea, moleşită de căldură şi de greutatea armelor, se mişca tot mai anevoie. Luptători bătrâni leneveau la umbra copacilor, gustând din oala cu vin şi lămurind pe cei tineri, încă neîncercaţi în bătălii:

— Iată, fraţilor, aşa e la război!

De la o vreme, cei care însoţeau pe beglerbeg începură să se îngrijoreze. Într-o seară fierbinte, după ce mai-marele lor, istovit de o petrecere cu cântece şi giumbuşlucuri care durase două zile şi două nopţi, aţipise în pacea unei poeni la umbra cortului, cei patru comandanţi îşi apropiară bărbile:

— Nu prea seamănă a război ce facem noi aici.

— Oamenii îşi pierd agerimea.
— Au început să se îmbolnăvească de prea multă mâncare.
— O să dea molima-n cai.
— Iscoadele nu mai au râvnă.
— Duşmanul poate sări în orice clipă.
— Hai să-i spunem beglerbegului.
— Să-i spunem!
Îl treziră pe Şehabeddin şi-i vorbiră despre îngrijorările lor. Beglerbegul îi ascultă, cu mintea tulbure încă, apoi îşi veni în fire şi râse de ei:
— Vă e teamă, cu asemenea oaste? Nu-mi vine-a crede, beilor. Păi dacă duşmanul îmi zăreşte numai turbanul, are să fugă cale de mai multe zile!
Beii râseră şi ei, se înclinară şi porunciră slugilor să le aducă vin.

Trandafir Braşoveanul, îndată ce aflase gândul sultanului, se grăbise către Alba Iulia să dea de veste mai-mareiui său de nenorocirea care pândea ţara. Iancu însă nu părea prea îngrijorat; puterea lui de voievod al Transilvaniei se întărise în anul de când o primise; comiţii şi căpitanii de oaste îl ascultau, luau parte la sfaturi cu păreri înţelepte şi înţelegeau cu toţii primejdia turcească. Iancu hotărî deci împreună cu ei să strângă oastea cea mare a ţării, să ridice, alături de curtenii războinici, de nobili şi de oştenii cu leafă, mulţimile din sate şi oraşe, alcătuind astfel o oaste vrednică să dea piept cu beglerbegul. Ştafete repezi porniră către oraşele cele mari ale Transilvaniei; din Sibiu, Braşov, Bistriţa, Sighişoara, Sebeş şi Cluj sosiră curând bani şi arme, apoi începură să vină oştenii înşişi: ostaşi cu leafă ai cetăţilor şi tineri târgoveţi dornici să se avânte în război vitejesc; românii din satele vecine cetăţilor îşi luară armele lor vechi – ţepuşele de lemn arse-n foc, coasele preschimbate-n suliţe, securile şi săbiile; secuii ţinură sfat după obiceiul lor, strigând tare şi sfătuindu-se ca să aleagă dintre ei căpitanii; saşii îşi cercetară armele şi zalele moştenite din bătrâni; de la o zi la alta, oastea cea mare a Transilvaniei se aduna, se închega, căpăta puteri.
În sala cea mare a castelului voievodal din Alba Iulia, Iancu de Hunedoara ţinu sfat cu toţi sfetnicii şi mai-marii cetăţilor transilvane.
— Domnilor, le spuse el, turcii vin asupra noastră cu una din cele mai mari armate pe care le-a cunoscut istoria. Prin iscusinţa oamenilor mei le-am aflat gândul: vor să preschimbe Valahia în paşalâc. Dar asta ar însemna pieirea noastră. Sultanul urmăreşte să se întindă pe rând în toată Europa; curând ne vine nouă rândul, şi Ungariei, şi-apoi cine ştie ce va mai fi. Nu trebuie să îngăduim aceasta. Cunoaşteţi lupta pe care am dus-o în primăvară, şi ştiţi că am izbândit prin bunăvoinţa cu care m-au ajutat cetăţile şi târgurile şi satele. Am pus în Valahia un domn

credincios nouă, pe Basarab al doilea. E un tânăr slab, recunosc asta, şi singur nu va putea ţine piept sultanului. De aceea l-am sfătuit să pustiiască ţinuturile din jurul cetăţii de scaun şi să-şi ducă poporul în munţi. Oştirea lui stă gata, dar e prea mică în faţa ordiei turceşti. Se cuvine să-i dăm tot ajutorul şi să alungăm peste Dunăre pe duşmanul hrăpăreţ!

Notabilii strânşi la sfat aprobară cu însufleţire aceste cuvinte şi Iancu îşi dădu pe faţă planurile de luptă. Apoi îşi luă rămas bun de la ei şi se duse să-şi îmbrace armura. Poruncise ca garda sa să se adune în faţa episcopiei. Voia să-şi cerceteze el însuşi oştenii şi să-i îmbărbăteze pentru luptă.

Din porunca Iancului, Trandafir Braşoveanul luă calea Valahiei. Avea o înfăţişare paşnică: purta straie de neguţător, iar în samar avea la-ndemână tot felul de mărunţişuri care plac femeilor: podoabe ieftine, cutioare cu dresuri pentru obraz, sculuri de mătase pentru brodat şi foarfeci mititele pentru unghii. Dar neguţătorul ascundea la piept, sub mantia care-i acoperea cămaşa de zale, un răvaş de-al contelui Iancu către voievodul Valahiei, care se retrăsese la Câmpulung împreună cu oastea sa.

De teama iscoadelor sultanului care s-ar fi putut amesteca prin mulţimea ce umpluse târgul, Trandafir Braşoveanul nu dădu pe faţă cine este nici măcar în faţa casei domneşti, unde străjuiau doi seimeni cu căciulile trase pe frunte şi cu săbiile-n mână.

— Vreau să mă închin măriei sale, spuse călătorul. Sunt. Neguţător din Alba Iulia şi i-am adus nişte daruri de la prieteni.

— Domnul se sfătuieşte cu boierii, spuse gros oşteanul. A poruncit să nu-l tulbure nimeni. Suntem în prag de război, străine.

— Atunci dă-i măriei sale semnul acesta, şi spune-i că vreau să-i vorbesc.

Îi întinse oşteanului un ban de argint cu herbul voievodului Iancu încrustat pe-o parte. Omul primi banul cu mirare, îl cercetă în palmă, spuse celuilalt străjer să fie cu ochii-n patru şi intră în casa domnească. Se întoarse după o clipă şi-l pofti înăuntru. Trandafir intră în curte. Când să urce treptele pridvorului, ridică ochii: domnul îl aştepta cu braţele deschise.

— Ai venit la vreme, dragul meu, strigă Basarab al doilea. Iscoadele mele vestesc că o ordie întreagă a trecut Dunărea şi vine încoace. Sunt, după spusele unora, vreo sută de mii de săbii.

— Optzeci de mii, îl îndreptă liniştit Trandafir. Ştim numărul oastei de când a plecat din Edirne.

— Nici optzeci de mii nu-i puţin, spuse trist voievodul. Cinstit să fiu, nu văd cum m-aş putea împotrivi acestui furnicar. Lumea vorbeşte că aduc cu ei un paşă, că vor trece prin foc şi sabie ţara, vor dărâma

bisericile şi vor înălţa în locul lor geamii. Ne aşteaptă un veac de nenorociri, Trandafire. Turcii vor să schimbe Ţara Românească în paşalâc.

— Măria ta, asta-i dorinţa lor. Dar de la dorinţă la faptă mai e un drum, şi pe drumul acesta se aţine contele Iancu. Mai întâi, el te roagă să-ţi iei oastea şi să te furişezi cu ea prin codri, de-a lungul apei Ialomiţei. Şi să trimiţi pristavi în sate să ridice gloata, fiecare cu furci, cu coase, cu ciomege, cu ce-or găsi. Dar a spus alteţa sa să nu te simtă nici vântul, nici pământul. A hotărât să-i întâmpine pe turci între apă şi munţi, ca să nu-şi poată mişca oştile după voia lor.

— Aşa voi face, spuse Basarab păstrând în ochi flacăra nădejdii.

Iancu cu o parte din oastea sa aşteptă ordia turcească mai sus de cetatea Târgoviştei, într-un câmp pustiu şi urât, nu departe de Târguşor. Îşi ascunsese călăreţii în pădurea ce mărginea câmpul către miază-noapte. Ştia că nu se va putea lovi cu duşmanul faţă-n faţă, măsurându-şi puterea oştilor: beglerbegul avea de două ori mai mulţi oameni decât sine. De aceea folosi tactica atât de încercată prin veacuri a valahilor: războiul de hărţuială, care să macine treptat puterea năvălitorului.

Ordia înainta fără grijă către cetatea Argeşului. Pustiirea ţării dăduse curaj beglerbegului care nu se mai ferea. Socotindu-şi uriaşa oaste drept o putere de neînvins, el nu mai trimise iscoade înainte, să cerceteze drumul; plin de fală, porunci steagurilor de oaste să se înşire pe drumul larg la o depărtare de câteva mile unul de altul, cu muzicile în frunte ca să ţină inima oştenilor. El însuşi, în loc să meargă în cap, lăsă celui mai vârstnic seraschier această cinste, încredinţându-i steagul de douăzeci de mii de oameni care alcătuia avangarda, iar el rămase cu grosul oştirii, poruncind popasuri dese şi gustând din bucatele şi vinul locurilor pe unde trecea. Steagul din frunte îşi urma netulburat drumul, fără să bănuiască cum că între el şi ordie golul se mărea cu fiecare ceas…

Astfel că în ziua de întâi septembrie, înainte de apusul soarelui, seraschierul avangardei se pomeni singur în faţa duşmanului care ţâşnise fără veste din pădurea din dreapta drumului. Oştean încercat, turcul îşi rândui într-o clipă oamenii pentru luptă: mai întâi porunci deliilor să-şi îndemne caii şi să-şi scoată iataganele, făcând faţă călăreţilor lui Iancu; arcaşii se tocmiră îndată într-un genunchi, iar peste umerii lor îşi înălţă archebuzele trupa cea nouă de puşcaşi de care însuşi marele vizir se îngrijise. Dar puşcaşii n-apucară să tragă foc, căci deliii ajunseseră repede în pieptul duşmanilor. Urmă o învălmăşeală cumplită; un nor de praf crescu asupra bulucurilor încăierate; călăreţii lui Iancu îi traseră pe turci mai spre stânga, unde urmară să se războiască, în vreme ce din norul de praf se prăvăli deodată asupra ienicerilor şi puşcaşilor o gloată de ţărani cu ţepoaie

din lemn de stejar aţintite înainte. Din cealaltă lăture a oştii turceşti se ridică altă gloată războinică: mii de valahi îmbrăcaţi cu hainele turceşti dobândite în lupta din primăvară. Avangarda turcească se apăra cu deznădejde, blestemându-i pe cei din grosul oastei care zăboveau. Archebuzierii îşi lăsară în jos armele, de teamă să nu-i lovească tot pe-ai lor, căci după veşminte nu-i mai puteau deosebi. Când se lăsă întunericul, din steagul de douăzeci de mii mai rămăseseră câteva pâlcuri răzleţe, care se apărau cum puteau făcându-şi drum spre răsărit, ca să ajungă la grosul oştirii ce înainta nepăsătoare.

La porunca Iancului, românii încetară să-i mai gonească pe turcii risipiţi pe câmpie; cetele se alcătuiră iarăşi şi-şi luară locul – unii în pădure, ceilalţi spre Dunăre, lăsând pândari în toate părţile ca să puie mâna pe iscoadele turceşti ce le-ar fi dat târcoale.

Şehabeddin ascultă uluit veştile proaste pe care i le aducea seraschierul înfrânt. El îl descusu în amănunt asupra tăriei Iancuhlui şi chibzui îndelung înainte de a lua o hotărâre. Îşi chemă lângă sine seraschierii şi paşalele care-l însoţeau, se sfătui cu ei şi în cele din urmă hotărî: tabăra din această noapte avea să fie nu un loc obişnuit de popas, ci o întăritură de care să se izbească şi să se sfarme Iancu cu oastea lui. Porunci şi strigăte aspre se auziră curând deasupra mulţimii înarmate; lucrând pe bâjbâite, turcii se apucară să-şi tocmească tabăra de război. Câte zece oameni ajutară carelor cu boi care duceau bombardele să urce pe povârnişuri; mii de lopeţi şi sape muşcară pământul, trăgând şanţuri de adăpost pe malul Ialomiţei şi îngrădind locurile de unde aveau să tragă puşcaşii; cămilele şi caii de povară se adăpostiră în partea de mijloc a taberei, unde săgeţile şi plumbii ajungeau cu greu; iar peste toată zarva aceasta, glasul tânguitor al muftiilor implora cerul să dea izbândă oastei padişahului.

În zorii zilei următoare, 2 septembrie, iscoadele care împânziseră ţinutul aduseră vestea că Iancu e pe aproape. Şehabeddin dădu poruncă să se aprindă feştilele pentru tunuri şi îşi privi cu mândrie oştirea. Feluritele pâlcuri de luptători se aşezaseră în rânduri, precum cercurile unui pom având în miez cortul beglerbegului. Urmau carele cu merinde, cămilele, corturile seraschierilor şi agalelor, apoi rânduri de călăreţi gata de goană, puşcaşi, arcaşi şi aruncători de lance, pedestraşi ascunşi în şanţuri, apoi iarăşi rânduri de călăreţi…

Călăreţii transilvani, înveşmântaţi în zale lucitoare, cu coifuri sclipind şi săbii fulgerând, se prăvăliră deodată din pădure. Beglerbegul făcu un semn şi bombardele trăsniră, umplând văzduhul de vuiet şi de fum. Dar ghiulelele de piatră căzură prea aproape şi nu vătămară pe nimeni din oastea ce se apropia. Comandantul turc nu-şi mai lăsă tunarii să încarce tunurile şi să tragă încă o dată; ar fi zăbovit

prea mult. Aruncă deci asupra năvălitorilor un buluc de spahii, al căror paşă era un viteaz neîntrecut. Călăreţii se ciocniră cu mare larmă şi astfel lupta începu.

Deodată, Şehabeddin auzi în urma lui un răcnet grozav. Zări mai mult cu coada ochiului cum o întreagă oaste, ivită fără veste din spate, cuprinsese şanţurile şi se lupta cu suliţaşii din preajma tunurilor. Îndreptă într-acolo o ceată de călăreţi. Dar în ajutorul pedestraşilor veniră cetele de ţărani valahi înarmaţi cu furci şi topoare; caii se prăvăleau nechezând sfâşietor; puşcaşii trăgeau fără contenire; un fum alb plutea deasupra taberei, încât cu greu mai puteai deosebi prieten de duşman.

Încercând să înconjoare mulţimea pedestraşilor valahi, Şehabeddin înţelese cu groază că n-are destul loc să-şi mişte în voie bulucurile de călăreţi; malurile Ialomiţei se surpau sub copite, sute de oşteni se prăvăliră în apă, împinşi de furcile ţăranilor; puterea ordiei se măcina în loc, fără niciun folos. Clocotind de mânie, mai-marele ostii turceşti dădu cu glas răguşit porunci noi; toboşarii chemară din valea vecină pe cei zece mii de hasichii odihniţi, călări pe cai iuţi; hasichiii veniră într-adevăr, le vedea mantiile fluturând ca nişte aripi; dar când veniră, se năpustiră tot într-ai lor, făcând prăpăd…

— Ce se-ntâmplă? strigă înnebunit beglerbegul.

— I-au ucis pe ai noştri şi le-au luat veşmintele, răspunse un agă însângerat, oprindu-şi calul la un pas de calul lui.

— Să intre azapii, porunci Şehabeddin.

Azapii, înarmaţi cu scuturi şi iatagane, ţâşniră din umbra corturilor. Erau odihniţi şi dornici de luptă; se aruncară în vârtejul bătăliei chiuind şi răcnind. Iancu hotărî să-şi strângă pâlcurile risipite în largul câmpiei şi trâmbiţaşii vestiră adunarea călăreţilor spre pădure. Neştiind ce se petrece, pe urmele lor se repeziră câteva sute de spahii, învârtind iataganele deasupra capetelor şi scoţând strigăte de izbândă. Călărimea Iancului se despărţi în două, apoi laturile se închiseră asupra turcilor şi îi strânseră ca într-un cleşte. Şehabeddin se înălţă în scări să vadă mai bine ce se întâmplă acolo, spre pădure, unde călăreţii transilvani îi înconjuraseră pe spahii. Zări steagul verde ca o flamură a nădejdii fluturând între sclipirile săbiilor; apoi steagul se clătină, se pierdu, se înălţă iarăşi şi în cele din urmă pieri între luptătorii încăieraţi.

La vremea prânzului, soarta bătăliei nu se hotărâse încă; bulucurile turceşti, pe care Şehabeddin le repezea din inima taberei asupra rândurilor potrivnice, piereau unul câte unul. Atunci beglerbegul hotărî o năvală generală. Tunarii îşi lăsară bombardele şi păzitorii de cămile îşi scoaseră iataganele; o gloată uriaşă se desprinse din tabăra alcătuită cu trudă şi porni asupra călăreţilor lui Iancu. Lovit din mai multe părţi deodată, voievodul se nelinişti; oastea lui Basarab nu se

arătase încă, luptătorii erau istoviţi şi împuţinaţi. Se trase deci din calea duşmanului care venea în iureş, aşteptând ca rândurile duşmanilor să se lărgească întrucâtva. Ochiul său ager găsi curând locuri goale în şirurile năvălitorilor şi acolo înfipse, ca nişte pene, cete de cavaleri-de-fier, împotriva cărora iataganele rămâneau neputincioase. Spartă astfel, năvala turcească puternică prin număr începu să slăbească; serascherii porunciră bulucbaşilor să-şi strângă oamenii din faţa lăncilor cumplite ale cavalerilor-de-fier. Oastea turcească, încă puternică, făcu zid în faţa taberei.

Atunci se auzi dinspre apă chiot mare. Oastea lui Basarab, călărind pe cai iuţi, având pe urmele ei câteva mii de ţărani munteni, se apropia în goană. Din partea turcilor se desprinse o aripă de oaste să le taie drumul. Atunci Iancu trimise călăreţii secui să ţină turcii-n loc. Valahii trecură apa nesupăraţi şi împreună cu oştenii Iancului dădură năvală din două părţi. După bătălia de-o zi întreagă, turcii erau slăbiţi. Rândurile lor începură să dea îndărăt sub apăsarea oştii proaspete.

— Înapoi! Retragerea în tabără! răcni Şehabeddin.

Tobele bătură într-un chip anume şi turcimea se întoarse avându-i pe urme pe luptătorii întărîtaţi ai celor doi voievozi. În preajma şanţurilor păzite de archebuze şi arcuri, românii se opriră. Iancu hotărî să înceteze lupta. Se însera, şi de pe câmpul răscolit de copite se auzeau până departe vaietele răniţilor.

Oastea lui Iancu şi a lui Basarab înnoptă în preajma taberei turceşti, păzind drumurile. Dar turcii nu cutezară să iasă din întăritura lor.

În dimineaţa următoare, oastea lui Şehabeddin îşi adună carele rămase tefere, se alcătui în rânduri de luptă şi porni să-şi deschidă drum cu sabia către Dunăre. Iancu o lăsă să plece, dar o goni din urmă, lovind-o fără veste când dintr-o coastă, când din spate, hărţuind-o şi împiedicând-o să-şi caute hrană. Mulţi dintre turci căzură răpuşi de sabie sau loviţi de boli împotriva cărora n-aveau nici vreme, nici pricepere să lupte; caii mureau de sete şi călăreţii deveneau pedestraşi purtându-şi cu greutate armele; îi chinuia foamea, îi măcinau spaimele codrilor întunecoşi prin care treceau, îi slăbeau nopţile de veghe în jurul taberei alcătuite în grabă, asupra căreia cădeau mereu pâlcuri de valahi dornici de răzbunare.

În urma luptei de pe Ialomiţa, spun cronicile că Ţara Românească s-a îmbogăţit. Turcii au lăsat aici mii de cămile şi de cai, precum şi nenumărate căruţe, corturi, veşminte şi arme.

La jumătatea lunii septembrie, Şehabeddin şi cu rămăşiţele oastei sale ajunse la Edirne. Prietenii îl sfătuiră să nu dea ochi cu sultanul. Dar el stărui şi se duse la palatul lui Fadullah. Acesta îl primi cu răceală, privindu-l cam de sus.

— Când a aflat de înfrângere, luminăţia sa şi-a îmbrăcat strai negru

şi trei zile n-a mâncat, n-a băut, povesti secretarul sultanului. E mâhnit peste măsură. Păzeşte-te, Şehabeddin. Eu, în locul tău, după o pierdere ca asta m-aş duce hăt departe, în Caucaz sau în Siria, şi mi-aş pierde urma. Ce mai nădăjduieşti de la padişah?

— Nimic decât iertare, murmură beglerbegul.

— Vina ta e prea mare, prietene, oftă Fadullah.

— Trebuie să-i cer iertare, stărui celălalt.

— Ei bine, dacă socoteşti că ajută la ceva… mă duc să-l rog să te primească.

Sultanul stătea în sala cea mare a palatului său, cu ochii la bazinul cu apă limpede în care zburdau câteva dansatoare. Prin vitraliile roşii şi galbene pete de lumină dulce cădeau asupra marmurei, înveselind-o, dar pe omul căruia îi erau închinate aceste frumuseţi nu izbuteau să-l înveselească.

Şehabeddin se opri în uşă, furişă o privire spre sultan şi căzu cu faţa la pământ. Murad al doilea era un om care nu ştia de glumă, dar acum, mânia lui era de-a dreptul înfricoşătoare.

— Ce-ai făcut din oastea mea? urlă el ridicându-se de pe tronul de aur. Ce-ai făcut cu cinstea mea şi cu porunca mea? Cum mi-ai prăpădit oamenii, beglerbegule? De ce i-ai lăsat, să huzurească? De ce n-ai făcut faţă luptelor? Aud că ghiaurii au avut o oaste nici pe jumătate cât a ta. Prin ce vicleşuguri te-au înfrânt?

— Luminate stăpân… încercă Şehabeddin să ridice fruntea.

— Nu-ţi mai sunt eu stăpân, spuse sultanul. Ci gâdele. Hei, berbecilor! strigă el către străjile care rămăseseră stană la uşă. Luaţi-l şi peste un ceas să-mi aduceţi capul lui!

Şehabeddin încercă să murmure o rugă de iertare, dar Murad strigă din nou:

— Am zis! Ce mai aşteptaţi?

Oştenii îl înşfăcară pe beglerbegul care plângea în hohot şi-l duseră în curte, pe mâna gâdelui. Ştiau că cu porunca sultanului nu te poţi pune.

Rămas singur, padişahul se plimbă neliniştit împrejurul bazinului cu apă limpede. Mergea aplecat, cu pas rar, şi papucii din piele roşie moale ca bumbacul nu făceau niciun zgomot pe marmura pardoselii. În sfârşit, el înălţă fruntea şi bătu din palme. Un paj se ivi cu o plecăciune.

— Să vină Fadullah, porunci sultanul. Şi să-mi aduci ceai. Şi fetele să plece. Vreau linişte. Linişte!

Fetele ieşiră din baie şi se strecurară pe lângă el tăcute ca nişte umbre. Un străjer de la uşa dinspre grădină tuşi şi sultanul aruncă după el şiragul de mătănii de chihlimbar pe care-l frământa în mâini. La un semn al căpeteniei lor, toţi bostangiii care străjuiau uşile palatului dispărură din ochii sultanului. Murad rămase cu desăvârşire

singur, cufundat în gânduri negre. Nici nu auzi paşii lui Fadullah care se apropiase.

— Ai vrut să mă vezi, luminate stăpân.

— Da, Fadullah. Şi să mă sfătuiesc cu tine. Cum vezi, soarta îmi stă împotrivă, prietene.

— Văd, stăpâne. Totuşi te-ai purtat prea aspru cu Şehabeddin.

— Nevolnicul acela! strigă sultanul. Câinele care mi-a pierdut o oaste întreagă! Din clipa asta să nu-i mai aud nici numele blestemat!

Fadullah tăcu. Se apropie de fereastră. În curte, gâdele ridica securea. Secretarul sultanului îşi întoarse repede privirea de la acea privelişte cumplită.

— Spune-mi, cuvântă sultanul după o vreme, ce mai ştii de Vlad Dârak, ostaticul nostru?

— E bolnav, stăpâne. Temniţa de la Gallipoli nu-i prieşte. Îl dor oasele de umezeală. S-a plâns împotriva lanţurilor de la picioare. Şi a cerut să-şi vadă copiii.

— S-a adeverit ceva din pâra împotriva lui?

— Nimica, luminate padişah. Poate am greşit cu toţii. Subaşiul de Giurgiu, Hasan, voia s-ajungă paşă în Valahia.

— Şi pentru asta, să mazilim un voievod? Pentru vorbele unui netrebnic? Hasan se voia paşă, auzi! Păi aveam o sută de oameni mai vrednici decât el. Şi unde să fie paşă, Fadullah? În Valahia? Acolo unde eu însumi nu izbutesc să fiu stăpân? Hasan al tău e un nerod, prietene.

— Poate m-a minţit, murmură Fadullah. Cine ştie? Poate a scornit singur povestea cu solul Iancului. Adevărul e uneori o carte închisă, din care singur Allah poate citi.

Sultanul îşi agită pumnul în faţa secretarului său:

— Ei bine, ştii cât m-a costat povestea asta cu Dârak? Hai să socotim. Douăsprezece mii de oameni daţi lui Mezit-beg. Şi acum, cei optzeci de mii. Şi zestrea unei oştiri întregi. Aur, Fadullah, grămezi de aur. Şi gândul meu să cuprind Constantinopolul, amânat. Şi corăbiile pe care voiam să le cumpăr de la veneţieni, amânate. Ştii bine că în apus se pregăteşte o cruciadă. Iar eu mă iau după vorbele voastre şi pierd un prieten preţios, punându-l în lanţuri!

— Poate că am greşit, murmură secretarul. Dar poate am făcut şi bine. Nu m-am încrezut niciodată în principii Valahiei. Dârak e os de Basarab. Iar Basarabii ne-au fost mai totdeauna împotrivă. Oare Vlad să fie altfel?

— Pe mine mă-ntrebi? mormăi sultanul. Te-ai îndoit de el de la-nceput. Adu-ţi aminte, acum şase ani, când am jefuit Ţara Bârsei. Luam prăzi bogate, cetăţile se apărau slab, era o vreme prielnică pentru noi. Ştii ce mi-ai spus? Că Vlad Dârak e viclean.

— Eram încredinţat de asta, stăpâne.

— Dar dovezi? Nimic. Totuşi te-am ascultat. Şi mi-am întors oastea, lăsând treaba la jumătate. Acuma iar îmi spui că Dârak e vânzător. Şi din vorba asta, aproape o sută de mii de săbii pierdute... Făcu o pauză, se apropie de secretarul său care nu îndrăznea să se clintească. Izbucni furios: Ce ai tu cu Dârak, prietene? De ce-i porţi sâmbetele şi-l ponegreşti mereu? De ce vrei să-l pierzi?

— Nu eu am poruncit să-i pună lanţuri la picioare, spuse vicleanul Fadullah.

— Nu tu, ci eu. Dar la îndemnul cui? îţi dai seama cât preţuia pacea cu Valahia?

— Stăpâne, înfrânează-ţi mânia. Sunt. Mai în vârstă ca luminăţia ta. Te ştiu de când erai prunc în faşă. Îţi stau alături de douăzeci de ani, de când domneşti cu slavă şi izbândă. Nu fi nedrept, stăpâne. Nu arunca vina numai asupra mea.

Murad se domoli. Bătu din palme şi slujitorii intrară aducând ceaiul şi tot felul de bunătăţi. Sultanul şi sfetnicul său se aşezară pe perne şi băură în tăcere băutura fierbinte şi aromată. Abia după ce puse ceaşca deoparte, Murad vorbi iarăşi:

— Mă gândesc să îndreptăm lucrurile, Fadullah. În clipa asta, Iancu de Hunedoara e stăpân în Valahia. Dacă se uneşte cu ungurii şi cu nemţii, şi dacă-l mai ajută şi cetăţile italiene iar burgunzii şi francii răspund la chemarea papei de la Roma, suntem pierduţi.

— Te gândeşti să-l pui iarăşi în scaun pe Dârak?

— Aşa mă gândesc. Şi cred că-i cea mai bună cale.

Fadullah îşi ciupi bărbuţa căruntă. Liniştea aceea, pe care temutul sultan o poruncise, deveni iarăşi stăpână în sala cu lumini roşii şi galbene, între timp, soarele scăpătase şi printr-un ochi de geam o rază palidă se strecura, alcăutind un desen ciudat pe marmura de pe marginea bazinului. Fadullah urmări jocul soarelui şi oftă:

— Încearcă, luminăţia ta. Poate că Dârak şi-a vârât minţile-n cap. O jumătate de an în lanţuri, asta te face mai înţelept.. Ţi-a cunoscut, puterea. Acum să-ţi cunoască milostenia. Poate de-acum încolo va fi credincios împărăţiei noastre!

CAPITOLUL AL ŞASELEA

Zile fără capăt, zile de singurătate, nopţi de gânduri amare, în temniţa de pe malul mării. Vlad Dracul îşi ducea astfel captivitatea, pe care doar beiul cetăţii, un om de inimă şi care nu-l iubea pe sultan, i-o mai îndulcea întrucâtva.

— Eu, îi mărturisi beiul într-o zi, nu sunt de partea lui Murad. Mi-e mai aproape de inimă Daud Celebi, fiul principelui Murad.

— Îl cunosc, spuse repede Vlad Dracul. L-am întâlnit la curtea împăratului Sigismund. Sora lui, Catharina, s-a măritat cu un nobil ungur.

— E un om cuminte, spuse beiul. Mai domol decât. Murad al doilea. Şi mai cu inimă. A făgăduit oamenilor că nu va mai bate războaie şi nu-i va mai duce la moarte. Poporul ţine la el, dar nu se arată, de frica sultanului. Tatăl lui Daud a fost orbit de Murad I şi pe urmă osândit la moarte. Trebuie să ştii, Dârak, că blestemul neamului nostru acesta este: viaţa omului are preţ de nimic…

— Blestem ce se răsfrânge şi asupra altor neamuri, beiule. Şi asta nu-i drept.

— N-a spus nimeni că e drept, murmură turcul.

Era singurul om cu care Vlad putea sta de vorbă.

Temnicerii săi erau slugi mute şi grăbite, care-i aduceau hrana şi plecau fără un cuvânt. Mai auzea, uneori, strigătele pescarilor de pe mare. Atât, zile şi luni în şir, între pereţii rotunzi ai turnului…

Şi într-o după-amiază de toamnă târzie, vestea aceea tulburătoare, adusă de un călăreţ într-un pergament ascuns în dreptul inimii. Vlad îl văzuse pe călăreţ intrând pe poartă, auzise sfada lui cu oştenii care nu voiau să tulbure odihna de după prânz a beiului:

— Vreau să-i vorbesc în clipa asta, negreşit!

— Nu se poate! Stăpânul se odihneşte şi ne-a dat poruncă aspră să-i dăm pace.

— Am omorât un cal în fugă, ca să mă zăboviţi voi acum? strigă mânios noul-venit.

— Ce este? întrebă de sus, de la geam, glasul aspru al beiului cetăţii.

— Mă-nchin cu plecăciune, effendi. Un răvaş de la Fadullah, secretarul luminăţiei sale padişahul!

— Bine, cobor îndată! răspunse beiul.

Vlad auzi pocnetul ferestrei închise. O presimţire nesigură îi făcu inima să-i bată mai repede. Ce treabă putea avea sultanul cu această cetate mărginaşă, dacă nu ceva în legătură cu preţiosul ostatic pe care-l adăpostea? îşi îndreptă brăţara de fier care-i rosese glezna. Îşi cercetă în ciobul de oglindă din perete faţa suptă, obrajii palizi de boală şi tristeţe, ochii strălucitori de friguri. Îşi trecu degetele răsfirate prin

plete. Zări deasupra urechii o şuviţă argintie. Un junghi îi săgeta inima: „Încărunţesc! Încărunţesc aici, în temniţa sultanului, în vreme ce ai mei trec prin cumpene şi nedreptăţi…”

Auzi dincolo de uşă glasul beiului, care-i cerea voie să intre, după obiceiul lui. Cu tâmplele arzând, Vlad îi deschise.

— Măria ta, spuse beiul, padişahul vrea să te vadă. Sunt fericit să-ţi aduc vestea asta bună.

— Ce vrea de la mine? întrebă Vlad cu glas pierit..

— Nu ştiu. Dar se vede că te-aşteaptă zile bune, Dârak. Luminăţia sa a poruncit să-ţi scoatem lanţurile, să-ţi ajutăm să-ţi tămăduieşti rănile, şi să te întremezi. Vei sta la masa mea de azi înainte. Apoi, îndată ce vei fi în stare să călătoreşti, te vei înfăţişa sultanului la Edirne. Nu te-a văzut, de zece luni.

— Zece luni… murmură Vlad cu capul în piept. Zece luni de temniţă şi, deodată, mă vrea zdravăn şi voios. Ce spui, beiule, şi-a schimbat inima sultanul? Oare aceste zece luni l-au făcut mai bun, mai înţelept?

— Nu-ţi pot răspunde, voievoade. Cred că Murad s-a săturat, de tulburări şi de înfrângeri şi-ţi va da tronul înapoi.

— Rămâne să ştim preţul, zise Vlad. Domnia e un lucru care se vinde scump.

— Eu zic că dacă-i spre binele neamului tău, poţi plăti preţul. Şi-acum îngăduie fierarului care aşteaptă la uşă să intre. Şi-a adus uneltele şi te va scăpa de chin, înlăturându-ţi fiarele de la picioare.

— Dar chinul din suflet, beiule, cine mi-l poate înlătura? Şi cu ce unelte?

Beiul cetăţii oftă şi nu răspunse.

Curând după Anul Nou, Vlad se simţi în stare să pornească spre Edirne şi să se înfăţişeze sultanului aşa cum era el, cel adevărat: puternic, sănătos, gata să-şi apere cu tărie dreptul. Făcu drumul spre capitala otomană însoţit, ca la venire, de beiul cetăţii. Acesta avea la mână salv-conduct pentru cetăţile prin care poposeau, astfel ca preţiosul ostatic să poată călători nesupărat.

La Edirne se înfăţişară lui Fadullah, care-i duse, fără să le dea prea multe desluşiri, în palatul marelui vizir. Acesta îl primi cu bunăvoinţă pe voievodul valah, îl pofti să stea jos şi-l luă pe ocolite:

— Dârak, luminăţia sa sultanul a hotărât să te ierte şi să-ţi dea înapoi domnia. După cuviinţă trebuie să-i înfăţişezi ruga ta de iertare şi jurământul că-i vei fi credincios.

— Pune o vorbă pentru mine, puternice paşă, că mi-am şubrezit oasele în temniţă.

— Asta te va face să primeşti cu mai multă înţelegere gândurile padişahului.

— Dar ce gândeşte luminăţia sa? tresări Vlad fulgerat de o bănuială.

— Asta numai el însuşi o poate spune, murmură marele vizir. Te voi duce în faţa luminăţiei sale, încălcând obiceiul curţii. Ştii bine că după tipic, nu te poţi înfăţişa înaintea sultanului decât după ce el a iscălit cu mâna lui firmanul de domnie. De data asta a poruncit, să lăsăm deoparte tipicul; vrea să-ţi vorbească înainte, iar după aceea, când va iscăli, i te vei înfăţişa potrivit rânduielilor noastre, ca şi cum n-ai dat ochii cu el.

— Ce rost are joaca asta? întrebă voievodul.

Fadullah, care stătuse deoparte şi gustase din şerbetul de trandafiri închizând ochii de plăcere, se uită deodată în ochii lui Vlad şi murmură:

— Prea multe întrebări, fiule. Supune-te şi vei afla care-i pricina. Mulţi dintre principii Europei ar da o avere ca sultanul să-i poftească la dânsul, încălcând obiceiurile păstrate din vechime. Ţie ţi se face cinstea asta, deci supune-te şi fii bucuros.

— Sunt bucuros, rosti cu greutate Vlad Dracul. Şi mulţumesc luminăţiei sale pentru atâta cinste!

— Atunci să mergem, hotărî marele vizir. Luminăţia sa se află în palat şi a poruncit să i te înfăţişezi îndată ce soseşti.

Murad îl primi cu bunăvoinţă şi ceremonie pe Vlad Dracul. Erau de faţă câteva obraze înalte ale împărăţiei; marele vizir îşi luă locul de-a dreapta tronului, între emir şi dereftar; Fadullah rămăsese mai într-un colţ şi zâmbea nedesluşit, cu ochii la chipul înăsprit, îmbătrânit, al lui Vlad Dracul. Acesta se oprise în faţa tronului, după ce la uşă făcuse temeneaua obişnuită la curtea otomană.

— Dârak, spuse sultanul, vreau să te iert pentru viclenia ta.

— Nu trebuie să mă ierţi, slăvite padişah. Nu ai de ce să mă ierţi. Ar trebui să te iert eu, pentru nedreptatea săvârşită asupra mea şi asupra ţării mele.

Murad se înroşi la faţă. Căută încruntat spre supuşii săi care ascultau vorbele îndrăzneţe ale voievodului.

— Aşadar mă înfrunţi, strigă el. Ştii tu, Dârak, cât m-ai păgubit cu necredinţa ta?

Fadullah făcu o temenea către sultan:

— Luminate padişah, Dârak n-are de unde şti întâmplările ce au urmat după ce a fost închis.

— Am avut grijă să le afle, rânji padişahul. Să vadă cât rău a adus Valahiei. Valahiei şi împărăţiei noastre.

— Necredinţa mea a fost doar o bănuială, spuse Vlad. Pentru asta m-ai adus aici, ca să mă cerţi din nou?

Murad se înfrână. Încercă să zâmbească şi porunci să se aşeze masa.

— Oamenii se înţeleg mai uşor când sunt sătui, lămuri el.

— Cât despre asta, spuse Vlad, dacă îmi aduc bine aminte, de la

masă m-au luat oştenii tăi între iatagane.

— Ce-a fost a trecut, Dârak. Hai să lăsăm diplomaţia şi să vorbim pe faţă. În bunătatea mea am hotărât să-ţi dau tronul înapoi.

— Întâi să-mi dai copiii, spuse Vlad cu asprime. Doi sunt sub puterea ta; pe al treilea l-ai dus la pieire cu politica ta. Rău te-a sfătuit cine te-a sfătuit, luminate padişah.

Murad se ciupi de bărbuţa deasă şi neagră. Făgăduise lui Fadullah să se stăpânească, să vorbească liniştit şi cu înţelepciune. Numai astfel putea obţine de la Vlad ceea ce dorea.

— Dârak, spuse el, vreau să trăim în pace de acum înainte. Tronul tău şi sceptrul tău şi ţara ta, pentru un cuvânt.

— Şi care-i acel cuvânt, slăvite padişah?

— Pace pe veci! spuse sultanul răsunător. Jurământul tău că niciodată nu vei ridica sabia împotriva Porţii Otomane şi nici nu vei lega prietenie cu cei ce ne duşmănesc. Vreau pace în Valahia, Dârak, şi ştiu că tu mi-o poţi aduce dacă vrei. Eşti puternic şi iubit de oameni; boierii din ţara ta te-au numit „cel Bun”. Ei te vor asculta şi vor ţine pacea, dacă tu le-o ceri.

Sultanul tăcu. Vlad tăcu şi el, cu mintea învălmăşită. Se aşteptase la o asemenea dorinţă din partea sultanului, dar acum, când o auzea, rostită în gura mare de însuşi Murad, se tulbură nespus. Vorbele la care cugetase îndelung în vremea din urmă îi veneau cu greu de buze. Răsufla adânc. Tăcerea din sala tronului i se păru apăsătoare.

— Şi noi vrem pace, slăvite padişah. N-am fost nicicând un neam de oameni hrăpăreţi. Ne-am mulţumit totdeauna cu ce era al nostru. Nenorocirea noastră e că v-am avut vecini. Baiazid Ildârâm a năvălit nu o dată în Valahia şi s-a luptat cu tatăl meu şi l-a ajutat pe acel Vlad care-i era duşman.

Au murit oameni cu zecile de mii. Şi din neamul meu, şi din neamul vostru. Ţărâna e încăpătoare. Un popor întreg zace sub brazde, înţelegi? Călăreţii noştri calcă pe morminte, padişahule. Nu mai vrem moarte. Dă-ne îndărăt ce e al nostru, făgăduieşte că nu ne mai calci hotarul, şi-atunci vei avea şi jurământul meu de pace.

— Ce vrei să spui? Îţi dau ţara şi sceptrul, nu-ţi ajunge?

— Ştii bine la ce mă gândesc. Cetăţile de pe Dunăre şi mai cu seama Giurgiul, clădit de părintele meu.

— Niciodată! strigă sultanul. Cetăţile mi se cuvin. Trebuie să mă apăr de năvăliri. Am acolo oameni şi tunuri. Nu-ţi dau nicio cetate, Dârak. Altceva ce mai ceri?

— Pe fiii mei. I-ai răpit din ţara lor şi-i ţii departe. Vreau să-i am lângă mine, şi să-i învăţ a gospodări ţara. Sunt urmaşii mei şi vor domni când le va veni vremea.

— Te înţeleg, Dârak. Îţi voi da numai unul din fii. Împarte cu el treburile ţării, dacă vrei. Dar pe celălalt o să-l ţin aici. Ostatic. Chezaş

la dreptatea jurământului tău.

— Dar, slăvite padişah, încercă Vlad.

— Niciun cuvânt mai mult. Hotărârea mea o cunoşti. Aceasta este şi rămâne neschimbată. Un fiu ostatic, tronul şi jurământul de pace. Hotărăşte, e rândul tău.

Vlad îşi plimbă privirea pe chipurile apropiaţilor sultanului. Dintre ei lipsea Şehabeddin, beglerbegul Turciei Europene. Vlad aflase de soarta lui şi înţelese o dată mai mult că nu de bună voie îi propunea Murad pacea.

— Primesc, slăvite Murad. Jur să păstrez pacea la hotarele împărăţiei tale.

— Şi să nu te pui alături cu duşmanii mei.

— Jur şi asta

— E bine, vom iscăli împreună tractatul. Fadullah, dă-i pana măriei sale voievodului Dârak!

La auzul titlului folosit de sultan, cei de faţă făcură spre Vlad o plecăciune, zâmbitori, Vlad răspunse salutului lor dar rămase posomorit. Luă pana şi-şi înscrise numele în josul tractatului. Pe urmă i-o întinse lui Murad. Acesta iscăli. Puse pana alături şi-i întinse mâna lui Vlad:

— Te voi numi, ca şi până acum, prietenul meu. Vei sta lângă mine la masă; iar peste trei zile, întovărăşit de un alai pe potriva rangului tău, vei porni spre Valahia. Fiul tău va sosi aici la vreme. Să-mi spui pe care-l vrei.

— Pe Vlad, spuse repede voievodul. E mai bărbat şi mai deprins cu treburile ţării.

— Aşa va fi, spuse sultanul. Porunca mea va pomi în clipa asta spre Nymphaeon. Să cânte muzica! Avem puţine clipe plăcute pe lumea asta, Dârak. E drept să ne bucurăm din plin de ele!

Dincolo de geamurile colorate, bubui toba şi un cor de flaute începu un cântec tărăgănat. Era cântecul favorit al lui Murad al doilea.

În cele trei zile cât dură pregătirea alaiului domnesc pentru întoarcerea lui Vlad în ţară, fiul său avu vreme să ajungă de la Nymphaeon, unde fusese ţinut dimpreună cu fratele său, la Edirne. E greu de arătat în cuvinte bucuria revederii dintre părinte şi copilul său. Vlad cel Tânăr i se păru voievodului mai bărbat, mai înţelept. Învăţase fără cusur limba osmanlâilor şi dovedise cunoştinţe filosofice şi cosmografice pe care nu le avusese înainte. Stătură îndelung de vorbă, la umbra chiparoşilor din curtea interioară a palatului.

— Tată, spuse Vlad, de mare folos mi-a fost boierul Cândea. M-a învăţat atâtea lucruri despre lume…

— Cine-i acest boier Cândea?

— O să ţi-l înfăţişez îndată. Abia aşteaptă să-l vezi şi să ţi se

închine. L-am întâlnit la Brăila după plecarea măriei-tale la Poartă. Venea încoace adus de o corabie din Genova, unde a trăit o bună parte din viaţă. Când sultanul a trimis după noi, am stăruit să-l iau cu mine. Am spus că este guvernorul meu.

— Guvernor! se miră Vlad. La curtea Valahiei n-a fost niciodată o asemenea dregătorie.

— Am născocit-o eu, pe loc. Când am înţeles că vom fi ostatici, m-am gândit că vremea trebuie trecută cu folos. Iar boierul Cândea e un om umblat…

— Să mi-l aduci, porunci Vlad Dracul.

Vlad cel Tânăr porni cu bucurie să împlinească voia părintelui său. Şi reveni după o clipă cu un moşneag înalt şi slab, cu plete şi barbă albă ca zăpada, încât semăna cu sfântul Nicolae zugrăvit pe peretele mitropoliei din cetatea de scaun. Bătrânul purta o mantie lungă şi neagră, cu glugă, asemenea veşmintelor călugăreşti, de care-o deosebea doar gulerul alb, ţesut cu fir de aur şi bumbii tot de aur care se înşirau de la gât până la glezne. Bătrânul se opri la trei paşi de perna voievodului şi făcu o plecăciune adâncă, ducând încetişor mâna cu mânecă largă până-n dreptul inimii.

— Mă înfăţişez cu supunere şi credinţă, măria ta. Faima de oştean a măriei tale a trecut hotarele tuturor ţărilor.

— Fii binevenit, boier Cândea, că aşa auzii că-ţi zice.

— Petre Cândea, măria ta. Conda, pe limba genovezilor, iar pe latineşte Condus, aşa cum m-am şi iscălit pe o cosmografie izvodită de mine.

— Dar n-am avut prilejul să-ţi aud vestitul nume.

— Povestea mea e lungă, voievoade.

— Aşează-te, îl îndemnă Vlad, şi spune-mi-o îndată.

Bătrânul îşi potrivi în preajma domnului un jilţ de lemn cu picioarele meşterite în cruce; îşi mângâie barba de sfânt şi începu:

— În vremea tatălui măriei tale, Mircea cel Bătrân, odihnească în pace, eram tânăr curtean. Avusesem vreme să trag sabia împotriva turcului, în desele războaie pe care voievodul era silit să le dea. Ne-am înfruntat, în Dobrogea cu acel vânzător numit Vlad, cel care ţintea să smulgă sceptrul domniei din mâna slăvitului Mircea cel Bătrân.

— Am auzit această tristă istorie, spuse Vlad. Pe atunci eram copil. Mă aflam la Constantinopol, unde mă dăduse taica la învăţătură. Ştiu că acest Vlad s-a dat cu turcii şi ei l-au ajutat să ia Dobrogea de la taica. Mai ştiu că toată Dunărea, de la Păcuiul-lui-Soare şi până la Chilia, ajunsese în stăpânirea lui.

— Ei bine, măria ta, eu am bătut, cu pasul acele locuri şi am lovit în duşmani şi am primit lovituri. Am aici, sub coaste, un semn de două degete, împunsătură de lance turcească. Asta s-a petrecut sub zidurile Nicopolelui…

— Ai fost la Nicopole? tresări voievodul.
— Am fost, mărite voievod. Am fost acolo şi am lovit şi eu destul. Şi m-am nimerit în preajma tatălui măriei tale în clipa bătăliei. L-am văzut luptându-se ca un leu. Şi numai nesocotinţa şi trufia unora dintre principii aflaţi în cruciadă a zădărnicit sângele vărsat. I-am cunoscut bine pe unii din acei principi. Bărbaţi viteji şi puşi pe fapte războinice, numai că…
— Dar cum de i-ai cunoscut? Se spune că erau dezbinaţi şi fiecare închis în sine…
— Fiecare după felul lui, zise în doi peri boierul Cândea. Pe unul dintre ei l-am cunoscut foarte bine şi am pătimit multe împreună. Era un nobil din Ţara Burgundiei, baronul de Concy, om mare în ţara lui, guvernatorul Picardiei. Acest baron a cerut măriei sale un tânăr de neam şi care să cunoască împrejurările şi locurile din partea turcilor. Măria sa mi-a poruncit să-i fiu eu călăuză. M-a lăudat înaintea lui cu vorbe bune. Iar eu am împlinit porunca şi am fost toată vremea alături de baron.
— Chiar şi în bătălie la Nicopole? stărui voievodul.
— De bună seamă. Am trecut Dunărea cu luntrile. Francii şi nemţii şi burgunzii erau numai în fier. Cavaleri vestiţi şi nobili cu toţii. Burgunzii aveau o mie de boieri în zale şi şase mii de oşteni cu leafă. După ce ne-a văzut pe malul celălalt, la Vidin, s-a îndreptat spre numita cetate Vidin unde stăpânea ţarul Straţimir. El s-a închinat regelui venindu-i în întâmpinare şi i-a spus că mai la deal se afla cetatea numită de turci Rahova, adică Orehovo pe limba bulgarilor, o cetate stăpânită de turci, dar cu creştini mulţi care-o locuiau şi care sufereau din greu de pe urma turcilor. Vestea asta i-a făcut pe principii creştini să-şi zăngăne săbiile. Într-un glas au hotărât cu toţii să mergem asupra Rahovei şi să-i alungăm pe turci. Dar văzându-ne că venim şi înţelegând cam cu ce gânduri ne apropiem de cetatea lor, turcii au ferecat porţile şi n-au vrut să iasă, deşi craiul Sigismund le ceruse aceasta. Cinci zile am zăbovit la porţile cetăţii şi nu i-am putut, face niciun rău. Doar că turcii erau neliniştiţi iar creştinii din cetate prinseseră curaj. Într-a cincea zi ei s-au năpustit asupra turcilor care străjuiau porţile şi i-au ucis şi-au tras zăvoarele. Turcii ceilalţi au pus mâna pe sabie şi oamenii regelui i-au fugărit prin cetate de i-au ucis sau i-au luat prinşi. Numai că unul dintre ei va fi scăpat şi a dat fuga la sultanul care venea cu oaste, de i-a făcut cunoscută tăria şi alcătuirea cruciadei. Iar sultanul va fi dat poruncă oamenilor săi din cetatea Nicopole să nu dea drumul creştinilor înăuntru, că el e pe drum. Dar regele Sigismund nu ştia nimic şi a mers cu ceilalţi principi spre Nicopole, cu gând să cucerească cetatea şi să treacă mai departe. Şi au rămas în jurul cetăţii timp de şaisprezece zile, dar n-a fost chip s-o ia din mâna duşmanului. Iar într-a şaisprezecea zi, a ajuns în

preajmă şi sultanul cu oastea sa.

— Baiazid Ildârâm, murmură Vlad.

— Întocmai, mărite voievod. Baiazid Ildârâm, adică Fulgerul. I-au dat acest nume credincioşii săi, linguşindu-l şi spunând că-i un viteaz fără pereche.

— Fireşte că era viteaz, râse voievodul. Cu o oaste ca a lui…

— Oaste cum nu s-a mai pomenit, încuviinţă boierul Cândea. Un puhoi nenumărat! Atunci voievodul nostru Mircea s-a dus la regele Sigismund şi i-a cerut îngăduinţă să plece în calea turcului, să iscodească şi să-i afle tăria. Ceea ce regele a îngăduit pe dată, ştiindu-l pe tatăl măriei tale om priceput în treburile turcilor. Şi şi-a luat Mircea o mie de călăreţi din oastea sa şi s-a apropiat de tabăra duşmană. Când s-a întors, i-a spus regelui, care stătea şi aştepta împreună cu mai-marii oştilor creştine:

— Duşmanul e puternic, măria ta. Are douăzeci de steaguri şi după întocmirea armatei turceşti, un steag numără pe puţin zece mii de oameni.

— Prea bine, s-au bucurat craii apuseni. Cu cât e duşmanul mai puternic, cu atât e mai mare gloria celui care-l înfrânge.

— Atunci, a spus regele, să întocmim ordinea de luptă.

— Îngăduie, a spus Mircea cel Bătrân, îngăduie măria ta să dau eu prima năvală; îi cunosc bine pe turci, m-am mai luptat cu ei şi le cunosc vicleşugurile. Pe urmă ne va fi mai uşor să-i dovedim.

— Bucuros îngădui acest lucru, a spus regele Sigismund.

— Să chibzuim, monseniore, s-a împotrivit contele burgunzilor, Ioan Fără Teamă. Eu am venit de la mare depărtare, tocmai de pe ţărmul oceanului; am adus cu mine oaste de şase mii de oameni, cu care am cheltuit aur mult, şi o mie de cavaleri nobili. Daţi-mi mie cinstea primului atac.

— Asta a fost spre nenorocirea Europei, zise Vlad Dracul cu glas înăbuşit. Acest cavaler şi-a dus oastea la pieire şi a pricinuit înfrângerea tuturor.

Boierul Cândea oftă aducerii aminte şi spuse cu tristeţe:

— Floarea vitejilor din lume a pierit atunci. Burgunzii s-au năpustit asupra oastei turceşti care s-a prefăcut mai întâi că fuge, prinzându-i mai apoi în cleşte. Pe urmă au sărit ceilalţi principi, fiecare cu rânduiala lui, fiecare socotindu-se în stare să se lupte singur. Iar turcii i-au amăgit şi i-au bătut pe rând. Seniorul meu, baronul de Concy, a fost doborât de pe cal în toiul luptei. Îl împinseseră doi ieniceri cu lăncile. Baronul avea platoşă grea de fier, de la gât până la călcâie, şi când a căzut n-a mai putut încăleca. Am sărit să-l scap, dar cei doi se aţineau cu suliţele şi m-au izbit cumplit. Atunci m-am ales cu împunsătura în coastă, precum am mai spus. Ne-au luat pe amândoi şi ne-au dus la Brusa, unde ne-au ţinut ostatici. Baronul de Concy se

ruga mereu de ei să ne dea drumul, făgăduind că o să-şi răscumpere viaţa cu aur, dar turcii nu i-au îngăduit. După şase luni de stat în temniţă, a şi murit de inimă rea. Iar eu am vegheat lângă el şi l-am jelit şi i-am certat pe cruzii temniceri spunându-le:

— Nu era mai bine şi pentru el şi pentru voi să-i daţi drumul? Scăpa cu viaţă iar voi vă alegeaţi cu aurul. Aşa, s-a pierdut în robie un viteaz nobil şi bun la suflet.

— Lasă-l să piară, au spus nelegiuiţii, că el şi ai lui ne-au ucis şase mii de-ai noştri.

— Acuma cu mine ce-aveţi de gând? Îngăduiţi-mi să mă duc la ai mei, dacă seniorul a murit. Tatăl meu e neguţător în Valahia şi vă va plăti pentru viaţa mea.

— N-avem vreme să luăm răspuns din Valahia, au râs ei. Neguţători bogaţi se află pretutindeni.

— Ticăloşii! mormăi Vlad. Găseau răspuns la toate.

— Da, măria ta, şi m-au dus în târg strigând că vor să vândă un rob de neam ales, om sănătos la minte şi la trup. Atunci s-a apropiat de mine un neguţător genovez. I-am spus în limba burgunzilor, pe care-o învăţasem de la baron cât stătusem în temniţă, şi l-am rugat să mă scape de lanţurile păgânilor. El m-a ascultat, s-a tocmit cu acei turci, a plătit preţul şi m-a luat cu sine. M-a dus pe corabia lui care încărca marfă şi am mers cu el la Genova, oraş mare şi vestit care se află pe malul unei mări depărtate.

— Cunosc, zâmbi voievodul. Nu trebuie să-mi vorbeşti ca unui prunc neştiutor.

— Iertare, măria ta. Dacă ştii de cetatea Genovei trebuie să ştii că oamenii de acolo îşi agonisesc traiul mai cu seamă de pe urma corăbiilor. Am învăţat şi eu, ca slugă a acelui neguţător, să vorbesc limba genovezilor şi să umblu pe mare cu corăbiile…

— Cu corăbiile! strigă Vlad luminându-se la faţă. Te pricepi la corăbii, boier Cândea?

— Cum se pricepe ţăranul la ţarină, măria ta. Corăbiile stăpânului meu cutreierau marea de la răsărit la apus, din Englitera şi până la Crimeea. În câteva rânduri a arvunit marfă pentru Brăila noastră, şi m-am rugat să mă ia cu sine. Dar el râdea şi spunea că mă lasă slobod cu corabia în toate ţările, numai în Valahia nu, căci nu vrea să mă piardă. Prinsese drag de mine şi mi-a dat corabie pe mână şi mi-a poruncit, să merg în toate ţările, şi la arapii din Africa, oameni negricioşi la faţă care se închină ca turcii şi se hrănesc cu carne de berbec. Şi soarta mi-a scos în cale furtuni fără număr, şi bătăi cu piraţii, dar nicio împrejurare care să mă apropie de casă. Şi la greu şi la bine îmi ziceam totdeauna că n-aş vrea să pier înainte de a-mi vedea iar pământul. Asta s-a petrecut abia acum un an, pe vremea asta…

— Dar eu n-am ştiut nimic, se miră Vlad. S-ar fi cuvenit, după

atâtea întâmplări, să mi te înfăţişezi. M-aş fi mândrit cu un călător din neamul nostru…

— Nu era vreme pentru asta, măria ta. Când am ajuns eu în port la Brăila, ţara se gătea de război. Aşa i-am şi spus neguţătorului meu, l-uându-l cu vorbă bună. Sunt bătrân şi să mă lase la ai mei, care trec prin grea cumpănă din pricina turcilor. Şi el mi-a îngăduit, să plec, după ce mi-a dat aur pentru slujba mea şi s-a văitat că rămâne acum, la bătrâneţe, fără ajutor. Dar nu m-am lăsat înduplecat şi am coborât pe ţărm la Brăila. Şi acolo era fiul măriei tale care vorbea cu genovezii despre corăbii şi l-am rugat să mă ia cu sine ca tâlmaci, apoi au venit olăcari din partea turcilor să-l ducă la Edirne, şi el s-a milostivit, de nu m-a lăsat, spunându-le turcilor că sunt guvernorul său. Aşa bătrân cum sunt, socotesc că tot voi mai putea face ceva pentru neamul Basarabilor, înainte de-a închide ochii…

— Eşti voinic, boier Cândea, nu mai vorbi de bătrâneţe, că nu-i vreme. Te iau în slujbă domnească şi-ţi poruncesc să fii *capudan-başa*, cum spun turcii, adică mai-mare peste corăbiile ţării. Dar să ştii, boier Cândea, că aceste corăbii nu fiinţează, în clipa de faţă, decât în cugetul meu. Dar le vom avea şi aievea, într-o bună zi. Fără corăbii nu putem face faţă turcilor.

— Înţeleaptă vorbă, mărite stăpân. Valahia noastră are hotar întins pe Dunăre, şi cetăţi pe ţărmuri, şi schele cu negoţ bogat. Îi trebuie şi corăbii care să le străjuiască.

— Aşadar, nu socoteşti corăbiile drept un vis zănatic? Şi nu-ţi vezi slujba ca pe o trudă fără folos?

— Dimpotrivă, spuse boierul Cândea. Voi face tot ce-mi stă în puteri pentru izbândirea acestui vis. Iar slujba pe care te-ai milostivit să mi-o dai mă umple de bucurie.

— Atunci e bine, rosti domnitorul. O să stai alături cu fiul meu, care-mi cunoaşte gândul şi crede în el. Nădăjduiesc că voi doi o să-mi faceţi pe voie. Ţara are nevoie de corăbii!

— Le va avea, spuse boierul Cândea cu ochii strălucind.

CAPITOLUL AL ŞAPTELEA

În faţa cetăţii Giurgiului, nu departe de podul care fusese coborât pentru trecerea alaiului, boierii din divanul Ţării Româneşti pregătiseră primire sărbătorească voievodului. Turcii îl însoţiseră până la Dunăre, cu muzica ienicerilor sfâşiind văzduhul şi acoperind tropotul cailor de rasă dăruiţi de sultan, după datină, oricărui domnitor care primeşte firmanul domniei; cele două sute de călăreţi care-l însoţeau pe voievod se opriră, făcură rând cu faţa şi-l salutară, în vreme ce subaşiul Giurgiului venea să i se închine, dimpreună cu trei sute de ieniceri sosiţi din cetate cu bărcile. Ocrotit de puterea alor săi, Hasan îl primi pe voievod cu temenele şi vorbe dulci, îi făcu urări de domnie lungă şi-i zâmbi de parcă fapta lui mârşavă nu se petrecuse niciodată. Ca să nu strice pacea abia statornicită, voievodul se strădui să-şi ascundă mânia pe care i-o stârnise vederea trădătorului; se mulţumi doar să-i şoptească fiului său:

— Uită-te la el, Vlade, şi ţine minte că mi-e duşman de moarte.

— N-o să uit, tată. Şi mai ţin minte vorba că fiecare faptă îşi are răsplata ei.

— O să-mi dea el socoteală într-o zi, murmură Vlad Dracul.

Se întrerupse, fiindcă sangeacdarul turc se apropiase, purtând steagul cu două cozi de cal – semnul domniei peste Valahia. Voievodul luă steagul şi-l flutură către ai săi. Cei cincizeci de oşteni valahi din alaiul domnesc strigară de trei ori:

— Trăiască măria sa Vlad!

Apoi Vlad porunci să se împartă turcilor care-l însoţiseră până la hotar darurile pregătite din vreme, potrivit obiceiului bine statornicit la Poartă. În sfârşit, urmat de fiul său, de Cândea şi de alţi câţiva curteni care-l întâmpinaseră la Edirne, urcă în luntrea care-l aştepta să-l treacă Dunărea. Hasan avu grijă să nu se suie alături de domnitor; el se îndreptă spre a doua luntre, împreună cu câţiva ieniceri, urmând ca în celelalte, mai mari şi mai butucănoase, să se rânduiască oştenii şi caii. Trecură deci apa, străbătură cetatea salutaţi de oştenii lui Hasan şi ajunseră la pod. Când înălţă ochii spre mal, voievodul dădu cu ochii de vechii săi prieteni, boierii din divan, şi le făcu cu mâna. Strigăte de bun-venit îi răspunseră; urmat de ai săi, Vlad urcă sprinten malul şi se repezi să-şi îmbrăţişeze sfetnicii, citindu-le în ochi bucuria şi credinţa.

— Măria ta, ne bucurăm că ai scăpat de năpastă, spuse vornicul Albu în numele tuturor.

— Am scăpat, dragii mei, şi o să plătesc cui trebuie pentru nenorocirea mea. Dar nu sunteţi toţi. Ce s-a întâmplat? Au pribegit oare unii dintre credincioşii mei? Unde sunt spătarul Dimitrie, şi paharnicul Micle, unde sunt boierii Tatul şi Borcea?

— Mare, năpastă, măria ta, spuse Albu cu tristeţe. S-au prăpădit în luptele cu turcii. Precum ştii, am trecut prin multe nevoi în lipsa măriei tale. Lui Tatul i-a luat locul fiul său Stan, om de credinţă, care a venit să ţi se-nchine chiar aici.

— Măria ta, viaţa mea îţi e dăruită, spuse Stan îngenunchind. Porunceşte şi îţi voi face pe voie, orice slujbă mi-ai încredinţa.

Vlad îi puse o mână binevoitoare pe umăr:

— Ridică-te, fiule. Să se facă hrisov că te întăresc ca spătar al doilea.

— Tatăl meu mi-a poruncit să-l răzbun. L-a lovit în piept, un iatagan turcesc, şi când a fost să-şi dea sufletul, atât a spus: „Nu-i lăsaţi pe păgâni să ne îngenunche ţara...” Am o sută de călăreţi în satele mele, măria ta. Când dai poruncă, ne luăm armele şi pornim.

— Suntem gata cu toţii, întăriră ceilalţi boieri. Să ne răzbunăm pentru toate!

— Răbdare, fraţii mei, spuse Vlad încruntat. E drept că m-am izbăvit de temniţa turcească, dar cu ce preţ? A trebuit să jur că niciodată nu voi ridica sabia împotriva sultanului.

— Ai jurat? strigară îngroziţi boierii.

— Numai aşa mi-am putut vedea iarăşi ţara şi pe voi.

Se făcu tăcere. O pală de vânt foşni prin sălciile plângătoare care străjuiau Dunărea. Voievodul îşi strânse mai bine mantia în jurul trupului.

— Nu prea mi-a priit temniţa de la Gallipoli, spuse el cu un zâmbet chinuit.

Boierii din divan se înfiorară. În tăcerea ce se lăsase, se auzi deodată scrâşnetul lanţurilor care ridicau podul. Priviră cu toţii spre cetate: niciun om nu se vedea pe zidurile înalte.

— S-au închis iarăşi acolo, murmură voievodul. Parcă înadins au ales locul acesta ca să trec hotarul ţării. Să-mi facă în ciudă.

— Şi să-ţi amintească o datorie veche, spuse voios Vlad cel Tânăr: Tată, cât o să mai laşi cetatea în mâna lor?

— Ce ştii tu, băiete... oftă voievodul.

Postelnicul Voicu făcu un pas înainte:

— Măria ta, să lăsăm gândurile negre. Vei fi ostenit de pe drum. Ţi-am pregătit loc de popas pe pământ românesc, în conacul de la Clejani. Vom înnopta acolo. Şi vom vorbi de toate ale ţării.

Voievodul încuviinţă. I se aduse calul dăruit de sultan. Un boier bătrân îl ajută să încalece.

— Tot dumneata, comise Badea? spuse voios domnitorul. Mai duci slujba, o duci?

— O duc, măria ta. Abia am împlinit optzeci de ani. Şi cât oi fi de bătrân, slujba pare uşoară la un stăpân care ţi-e drag.

— Aşa e, strigară boierii. Te iubim, măria ta, şi ne bucurăm că te

avem iarăşi în scaunul ţării!

Vlad Dracul zâmbi şi dădu pinteni calului. În urma lui şi pe de lături, precum le erau rangul şi vârsta, călăreau boierii. Le deschidea calea un pâlc de călăreţi în haine negre, din oastea cu leafă a domniei. Deasupra lor flutura, ca o aducere-aminte, steagul cu două tuiuri pe care turcii îl dădeau domnilor la înscăunare.

— Orice am face, suntem în puterea lor, îşi spuse Vlad Dracul oftând.

Sfatul domnesc care urmă îndată după revenirea lui Vlad desluşi boierilor multe lucruri. Mai întâi, că sultanul dorea pace în partea Dunării ca să-şi împlinească gândurile pe care le avea în Asia. Voievodul le spuse iarăşi că trebuia, până una alta, să ţină legământul de pace.

— Numai astfel vom avea linişte, spuse el. Şi liniştea ne trebuie foarte, cinstiţi boieri. Trebuie să lăsăm ţăranii să-şi vadă de recoltă. Cămările domniei sunt goale, iar vistieria…

— Goală şi ea, întregi vistierul Coica. Ne-au secătuit-o războaiele, măria ta. De un an şi mai bine n-avem pace…

— Acuma vom avea, spuse voievodul.

Boierii se mişcară nemulţumiţi şi-şi plecară bărbile unul spre altul, sfătuindu-se. Vornicul Albu fu acela care dădu glas nemulţumirii tuturor:

— Măria ta, jurământul pe care l-ai făcut sultanului ne-a mâhnit de moarte. Dacă i-ai dat cuvânt de pace, apoi noi ştim ce urmează: la toamnă, după ce vom strânge roadele ogoarelor, vor veni după haraciu. Şi vor porni iar spre schela Giurgiului carele cu grâu şi miere şi aur, să sature foamea semilunii. Şi iarăşi vor cădea asupra satelor ienicerii din Giurgiu şi din Turtucaia şi Silistra, şi vor jefui după placul lor. Iar noi n-avem drept să-i pedepsim, fiindcă măria ta ai rostit jurământ…

— Nu l-am rostit de bună voie, spuse voievodul cu glas înăbuşit. De nu juram, sultanul m-ar fi pus îndărăt în lanţuri, iar ţara… Gândiţi-vă ce s-ar fi petrecut cu ţara. Murad al doilea i-a pus gând rău; vrea s-o facă paşalâc. Întâia oară n-a izbutit, dar dacă-şi adună iarăşi oaste, dacă-şi cheamă bulucurile din Anatolia, dacă-i înarmează pe sirieni, nu văd ce oaste i s-ar putea împotrivi. Cât despre ajutorul pe care ni-l poate da Europa, vedeţi bine de câţi ani se fac demersuri şi se încheie tractate, fără prea mare folos. Chibzuiţi voi înşivă, boierii sfatului cel mare al ţării, priviţi în jurul vostru şi o să vedeţi aşa cum am văzut eu: decât urgie pe pământul ţării, decât sate pustiite şi oameni duşi robi ori doborâţi de sabie, mai bine legământul acesta, care să ne îngăduie a rostui ţara şi a-i reface puterile. Aşa m-am gândit şi acolo, în faţa padişahului, când a fost să iscălesc înţelegerea cu el. Acuma au venit

doftorii să mă îngrijească de frigurile ce le-am dobândit în temniţă. Mă duc cu ei. Aveţi vreme să vă sfătuiţi între voi şi să hotărâţi…

Boierii se ridicară din jilţuri, salutând ieşirea voievodului şi a fiului său. Îndată ce Vlad cel Tânăr închise uşa spătăriei mari, dinăuntru se auzi larmă de glasuri. Vlad Dracul se întoarse către fiul său:

— Înadins i-am lăsat singuri, să se sfătuie în voie. Eu nu silesc pe nimeni, fiule, să urmeze politica mea. Dar vezi bine că altă cale nu este…

— Oricum, tată, trebuie să tocmim iarăşi oastea. Trag nădejde că nu te gândeşti la o pace veşnică cu turcii, aşa cum le-ai jurat. Pace veşnică nu poate fi cu cel ce asupreşte.

— Jurământul acesta mi-a dat un răgaz, spuse domnitorul. Crezi că eu mă împac cu zâmbetele celor care m-au nedreptăţit şi m-au pus în lanţuri? Nemernicul acela de Hasan, care-mi face temenele după ce m-a dus la pierzanie cu jurământul lui strâmb, e stăpân în cetatea clădită de tatăl meu. Ah, cum de m-am încrezut o clipă în cuvântul lui viclean?

— Şi de nu-l credeai, nu te-ai fi dus?

— M-aş fi dus, făcu voievodul. Oricum m-aş fi dus. Nu-mi stă în fire să mă ascund sau să fug.

Intrară în spătăria cea mică. Voievodul se aşeză în jilţul său şi-i mângâie cu palmele netezimea braţelor de lemn lustruit.

— Acasă… murmură el. Ce nu face omul ca să se vadă iar între ai lui!

— Nu te mai îndoi, tăicuţă, şi nu-ţi mai frământa cugetul. Ai făcut bine ce-ai făcut. Ţara e de partea măriei tale şi te va ajuta s-o scapi de năpastă. Cât despre noi, ne facem slujba înainte.

— Ce slujbă? tresări domnitorul din gânduri.

— Cea pe care ne-ai poruncit-o la Edirne. Eu şi boierul Cândea ne-am sfătuit îndelung. El spune că pentru Dunăre nu-s potrivite corăbiile. A cercetat în dreapta şi-n stânga, a întrebat oameni din partea bălţii. Cu toţii spun că nici turcilor nu le vine la-ndemână cu corăbiile pe Dunăre. Bărcile cu vâsle sunt mult mai potrivite. Corăbiile merg cu puterea vântului, iar în părţile Dunării vântul e nărăvaş. Bate sau nu bate. Sau bate împotrivă. Iar apa are multe coturi, şi maluri cu întinsură, unde galioanele se împotmolesc ades. De aceea, boierul Cândea ne sfătuieşte să lăsăm gândul corăbiilor. Şi să facem un soi de luntre pe care grecii le numesc monoxile, adică dintr-un singur lemn. Copaci tăiaţi cu meşteşug şi scobiţi înăuntru…

— Copaci scobiţi! strigă voievodul. Aşa se fac troacele pentru porci, băiete! S-ajungă oştenii mei să umble pe apă cu troacele?

Fiul domnului făcu câţiva paşi prin încăpere. Privi îndelung la rafturile de cărţi. Se întoarse deodată spre voievod:

— Tată, eu te ascult cu supunere şi te urmez în toate. Ca fiu şi ca

oştean. Dar hai să chibzuim. Pentru galere trebuie meşteri iscusiţi. Şi aur mult. Şi vreme destulă, ca să facem totul pe-ndelete. Dar vremurile sunt schimbătoare şi aurul ne trebuie mai vârtos pentru tunuri şi pulbere. Pe când aceste monoxile… câţiva dulgheri îndemânatici, câţiva meşteri buni… Ai putea avea chiar în vara asta câteva zeci de luntre cu armele şi oamenii trebuitori, gata să cadă asupra cetăţilor turceşti de pe Dunăre.

— Cetăţi turceşti cu troacele… făcu încruntat voievodul.

— Le spui troace, dar nu uita că-n codrii Vlăsiei sunt stejari bătrâni cu trunchiul cât casa. O troacă de aceasta ar putea duce cu ea o bombardă şi zece ori douăzeci de oameni înarmaţi. Boierul Cândea s-a străduit noaptea trecută, la lumina lumânărilor, de-a înfăţişat pe pergament chipul acestor luntri. Priveşte: sunt adevărate corăbii de război…

Scoase din sân o bucată de pergament frumos împăturită şi o întinse în faţa domnului. Erau acolo înfăţişate nu numai luntrile, ci şi oamenii din ele: câte zece vâslaşi pe-o parte, cu pavezele atârnate în afară, spre apă, iar între ei, luptători înarmaţi cu arcuri şi flinte. În faţă se iţea gura groasă a unei bombarde; în urmă, lângă vâsla cea mare ce slujea drept cârmă, era înfipt un steag cu semnul Dragonului.

Vlad Dracul privi îndelung pergamentul, apoi întrebă:

— În câtă vreme am putea avea gata luntrile astea?

— În câteva luni, măria ta. Oricum, de două ori mai iute decât s-ar alcătui galioanele.

— Atunci, spuse voievodul, o să-ncercăm. Îţi poruncesc, fiule, să pregăteşti luntrile şi oamenii. Vom da poruncă în satele despre munte să taie copacii trebuitori. Vei lua cu tine meşteri din târguri şi din satele pescăreşti. Îţi voi da o sută de oşteni şi un iuzbaşă, ca să-ţi fie de ajutor. Iar pe boierul Cândea să-l asculţi în tot ce spune. Vreau câteva zeci de luntri nu mai târziu de luna lui Cuptor…

Pe la mijlocul lunii mai, Trandafir Braşoveanul se arătă iarăşi în cetatea Argeşului. Era înveşmântat ca războinicii apuseni, cu cămaşă de zale şi scut, iar pe scut avea însemnat herbul neamului său – o nicovală străjuită de un vultur, şi coroana braşovenilor, încununând o rădăcină de copac. Îl însoţeau doi cavaleri în zale, cu lănci lungi şi flamuri de-ale voievodului Transilvaniei, precum şi o ceată de călăreţi din oastea cu plată a cetăţii Alba Iulia.

Vlad Dracul tocmai judeca pricinile unor moşneni care se plângeau că boierul locului le luase din pământuri, când un aprod vesti că a sosit o solie din partea voievodului de Transilvania. Vlad întrerupse judecata şi porunci ca solul să fie poftit chiar acolo, în spătăria cea mare, de faţă fiind şi boierii din divan. Când Trandafir Braşoveanul se opri în uşă să-l salute, voievodul se ridică de pe tron, coborî cele trei

trepte acoperite cu covor de Anatolia şi veni în întâmpinarea lui. Boierii divanului văzură cu mirare cum domnul îl îmbrăţişează pe solul transilvan, pe care nu-l cunoscuseră în prima clipă.

— L-aţi uitat pe Trandafir Braşoveanul, râse el, şi cântecele lui cu multe înţelesuri?

— Vara trecută a fost aici ca neguţător, îşi aminti unul dintre boieri. Acum văd că poartă straie de cavaler.

— Iar la Gallipoli, când a venit să-mi aducă veşti, purta strai de cerşetor, râse domnul. Dar orice strai ar purta, să ştiţi că în el ascunde o inimă vitează şi un suflet curat. Fii binevenit, nobile Trandafir, şi spune-ne ce vânt te aduce.

— Măria ta, spuse Trandafir, stăpânul meu, contele Iancu, voievodul Transilvaniei, îţi trimite gândul lui cel bun şi se bucură că ai scăpat de viclenia sultanului. Şi mi-a poruncit, să-ţi aduc o vorbă tainică.

— Grăieşte fără teamă, dragul meu. Eşti între prieteni. Nu am taine faţă de boierii mei.

Boierii divanului zâmbiră mulţumiţi de aceste vorbe şi-l salutară cu prietenie pe trimisul Iancului.

— Contele Iancu, spuse Trandafir, te întreabă dacă nu vrei să dai vrăjmaşului ceea ce i se cuvine.

Vlad Dracul oftă, se aşeză în jilţ, făcu semn tuturor să se aşeze pe scaunele rânduite de-o parte şi de alta a tronului, iar pe Trandafir îl pofti lângă sine, în jilţul păstrat pentru oaspeţii de vază.

— Dragul meu Trandafir, alteţa sa nu cunoaşte cu ce preţ m-am aşezat iarăşi în scaunul Ţării Româneşti. Am jurat pace veşnică sultanului.

— Ai jurat, repetă Trandafir Braşoveanul. Dar mai jurase cineva înainte. Cineva pe care jurământul nu l-a împiedicat să te pună în lanţuri.

— Aşa e, strigară boierii. Sultanul şi-a călcat făgăduiala! Iar jurământul solului său a fost viclean!

Solul transilvan ascultă vorbele boierilor şi cuvântă:

— Măria ta, ţi-ai dat cuvântul în faţa unui om care şi-a călcat propriul său cuvânt. Ai iscălit tractat cu cel care ţi-a dat iscălitură că te vei întoarce teafăr. Ce putere mai are jurământul măriei tale? Te poţi socoti dezlegat de el în orice clipă.

— Are dreptate, cuvântă vornicul Albu. După pravila veche.

— Şi după obiceiul pământului… adăugă postelnicul Voicu.

— Prin urmare, întregi Trandafir, pacea făgăduită turcilor poate fi încălcată, aşa cum şi ei şi-au călcat făgăduiala!

Vlad se întoarse către boierii săi. Pe feţele tuturora în privirile tuturora, el citi un gând care-l întărea. Ştia că un război avea să aducă ţării pierderi şi nenorociri; avea deci nevoie de tăria pe care numai ţara i-o putea da.

— Cunoşteam gândul vostru de cum am păşit peste Dunăre, spuse el. Se potrivea întocmai cu gândul meu. Dar dacă am şovăit, a fost cu gândul la ţară.

— Ţara se vrea neatârnată, măria ta, cuvântă vornicul Albu. Prin glasul nostru, ea vorbeşte. Ridică sabia spre binele ei; noi te dezlegăm de jurământul acela.

— Aşa să fie, spuse Vlad. E voia mea şi a ţării. Ai auzit, nobile Trandafir. Du cuvânt alteţei sale că-i stăm alături. Şi într-o lună oastea mea va fi gata de război!

Strigătele de bucurie acoperiră cele din urmă cuvinte ale domnului. Albu, ca mai bătrân şi dregător de frunte, veni şi-l îmbrăţişă pe voievod. Iar ceilalţi binecuvântară într-un glas hotărârea îndelung aşteptată.

Vistierul Coica îşi luă rămas bun de la voievod şi de la boierii divanului şi plecă îngândurat. În curte îl aştepta sluga sa, care-i înfăţişă de îndată calul.

— Mergem spre casă, stăpâne?

— Da. Dar de tine nu mai am trebuinţă astă seară. Du-te la crâşmă dacă vrei. Uite aici un ducat. Ţi-o fi destul pentru a încerca vinul cel nou al crâşmăriţei Radului.

— Ba şi cu doi ţigani lăutari zicându-mi la ureche, spuse bucuros omul. Mulţumesc prea plecat, stăpâne!

Vistierul încălecă şi porni pe uliţele întunecate ale cetăţii. Mergea în pasul calului, îngândurat, fără să bage de seamă că după el se strecura neauzit un tânăr subţirel, fără suman, cu opinci moi în picioare, care-i înăbuşea paşii. Vistiernicul o luă spre marginea târgului, se opri la hanul lui Solomon, îşi priponi calul de pălimarul din faţă, dar nu intră, ci plecă pe jos către o căsuţă mai singuratică, cu gard înalt, ale cărei geamuri abia se desluşeau printre scândurile dese. Tânărul – după el. Când vistiernicul bătu într-un anume chip la poarta grea a casei, urmăritorul său se afla după un pom, la numai câţiva paşi, atât cât să poată auzi vorbele şoptite:

— Cine-i? întrebă cineva dinăuntru.

— Eu, Coica. Omul meu a venit?

— Te aşteaptă, stăpâne.

— Nu l-a zărit nimeni intrând?

— Nu. A venit după căderea serii. Şi m-am uitat bine în urma lui. Nici ţipenie.

— Bine. Deschide.

Vistiernicul se strecură înăuntru. Tânărul auzi sunetul surd al zăvorului care fereca poarta şi înţelese că drumul său nu era pe acolo. Îşi luă vânt şi sări gardul. Când atinse pământul, azvârli câinelui cu glas dogit, care lătra întărâtat în urma oaspetelui de adineauri, un

cocoloş de mămăligă cu bucăţi de carne. Zăvodul înfometat hăpăi îmbucătura şi-l lăsă în pace să urce pe prispă şi să se apropie de geamuri. Când simţi în palmă botul rece al câinelui, omul mai scoase un cocoloş. Câinele îl înfulecă tot aşa de repede şi se lăsă mângâiat pe spinare. Tânărul se uită pe geam. În lumina opaiţului de pe masa din mijloc văzu un chip bărbos şi negricios, iar alături de el faţa roşcovană a vistiernicului. Mai băgă de seamă că bărbosul purta în urechea dreaptă un cercel de aur, după obiceiul tâlharilor de drumul mare. Se uită bine la el, ca să-şi întipărească în minte chipul acela negricios şi bărbos. Când vistiernicul începu să vorbească, tânărul îşi apropie urechea de geam.

— Ismaile, am o slujbă pentru tine. O slujbă grea, ţi-o spun din capul locului.

— Slujbele grele costă mult, rânji bărbosul.

Vistiernicul scoase din mâneca anteriului o pungă cu aur şi o sună în auz, apoi o puse pe masă dinaintea tâlharului.

— Sună bine, spuse Ismail. Ce slujbă ai, stăpâne?

— O viaţă.

Tâlharul tresări şi împinse punga din faţa lui spre mâna mică şi albă a boierului.

— Am jurat să nu mai ucid, boierule. Mi-e frică de blestem.

Vistiernicul mută iarăşi punga lângă tâlhar şi spuse:

— Asta-i numai jumătate. Mai primeşti una, după săvârşirea lucrului.

— Întâi s-aud despre ce e vorba, spuse Ismail cu ochii la pungă.

Vlad Drăculea oftă adânc şi-i puse o mână pe umăr:

— Ai făcut treabă bună, Costea. Acuma ştim cine ţine parte turcilor şi le vinde tainele noastre. Dar solul trebuie ocrotit. Mă tem că va trebui să te trimit la drum.

— Mă duc oriunde, la porunca măriei tale.

— Atunci, dragul meu, ia-o chiar în seara asta către Turnul Roşu. Să-l ajungi din urmă pe Trandafir, dar să nu i te arăţi. Lasă-l să creadă duşmanii că e singur, iar tu veghează.

— Prea bine, măria ta, spuse Costea liniştit.

— Du-te, Costea, murmură fiul domnlui. Trag nădejde că ai să izbândeşti.

Trandafir Braşoveanul călări o zi întreagă pe drumul de la Argeş spre trecătoare. Umbla singur, lăsându-şi alaiul să mai zăbovească la curtea domnului Ţării Româneşti, semn pentru iscoadele turceşti că solia n-avea nicio grabă. De unde era să ştie solul că un prieten de-al turcilor se afla chiar în preajma domnului şi se muncea să-i taie calea?

Pe seară îl prinse o ploaie cumplită, care îngreună pasul calului pe

drumul plin de hârtoape care ducea spre munţi. Dar solul voievodului transilvan nu pregetă să meargă înainte; socotea că va apuca să ajungă în cetatea de la hotar înainte de căderea serii. Ploaia izbea mereu, nedomolită, şi se înnoptase de-a binelea când Trandafir ajunse sub zidurile cetăţii. Cercetă cu privirea drumul din faţa lui: podul fusese ridicat şi poarta închisă; vameşii şi străjile intraseră undeva la adăpost, numai sus, în foişorul care străjuia intrarea, zări nelămurit prin pânza neagră a ploii o fiinţă omenească.

— Strajă! strigă Trandafir Braşoveanul. Vreau să intru în cetate, am treburi grabnice.

— Poruncă de la ispravnic să nu mai intre nimeni, spuse omul de pe zid. Adastă până mâine, că-i zi de iarmaroc. Iar până atunci, poţi înnopta la han. E-n stânga drumului, la o sută de paşi de aici.

Drumeţul nu mai stărui; îl pătrunsese ploaia şi se gândea la un foc bun şi la o ulcică de vin fiert, întoarse calul şi porni încet înapoi, în partea unde-l îndrumase străjerul. Curând zări prin ploaie o luminiţă şi calul grăbi de la sine pasul, simţind în apropiere un liman. Bătu la uşa hanului; bătu îndelung, până când cineva se milostivi să crape numai uşa, cât să poată cerceta cu privirea întunericul de afară.

— Câţi oameni? întrebă el prin crăpătura uşii

— Unul singur, spuse Trandafir.

Abia atunci omul deschise uşa de-a binelea, făcându-i loc să intre. Pe lângă el se strecură o slugă cu un sac în cap şi cu un fanar în mână, să adăpostească undeva calul drumeţului. Trandafir băgă de seamă că hangiul, un om gras şi voinic, păstra în mână o toporişcă cu coadă scurtă.

— Urgie ce-i afară, hangiule. Bună seara.

— Bună seara. Dacă se poate numi bună. Pe vremea asta, oamenii cumsecade stau acasă, la gura sobei. Nu mai aşteptam oaspeţi…

— Slujbă domnească, hangiule, făcu Trandafir. Cred că-mi dai ceva de mâncare şi o duşcă…

— Îndată, îndată, se grăbi hangiul punând deoparte toporişca şi zăvorind cu grijă uşa. Tăiam nişte surcele pentru foc, lămuri el văzând privirea drumeţului către toporişcă.

— Asta-i bună şi pentru surcele, şi pentru alte lucruri, jupâne.

— Ce să fac, boierule? Vremurile sunt grele. Mă aflu aici, în pustietate, între munţi; mă bizui doar pe-o slugă ticăloasă…

— Şi pe tăişul toporiştii, întregi Trandafir.

— Şi pe el, la nevoie, încuviinţă hangiul. Umblă tâlharii, şi vremea asta e numai bună pentru ei. Dar pofteşte mai lângă foc, boierule, să-ţi usuci straiele. O să-ţi pregătesc ceva de-ale gurii, iar pânatunci să guşti nişte vin ars de prin părţile noastre. Am două măsuri: una mică, te încălzeşte şi-ţi dă putere. Una mare, care te veseleşte, dar îţi taie şi puterea ce-o ai.

— Mie dă-mi măsura mijlocie, jupâne. Ca să-mi alunge şi frigul, şi tristeţea…

Hangiul plecă în grabă şi, după o clipă, sluga care-i adăpostise calul intră pe uşa din dos şi se duse spre cuhnii, după stăpânul lui. Veni îndată înapoi, aducând un ştergar curat şi o bărdacă de rachiu. Trandafir sorbi o înghiţitură şi simţi puterea băuturii până-n vârful degetelor. Apoi se auziră bătăi în uşa de afară.

— Altă slujbă domnească, spuse hangiul trecând spre săliţa din faţă cu ţoporişca-n mână. Dar până nu văd, nu pot şti…

Se duse, veni curând, urmat de doi călători: unul bărbos, cu cercel în urechea dreaptă, celălalt tânăr şi subţirel, îmbrăcat ţărăneşte.

— Ceva de-ale gurii, porunci bărbosul.

— Pentru amândoi? vru să ştie hangiul.

— Fiecare pe seama lui, răcni Ismail. Nu suntem tovarăşi de drum; s-a nimerit să bătem amândoi la uşă, asta-i tot.

— Jupâne, spuse tânărul ţăran, la noi acasă e un obicei: mâncare puţină şi vin bun. Sunt neam de podgorean şi preţuiesc cum se cuvine darurile pământului.

Hangiul zâmbi a râde şi se depărtă. Când reveni cu bucatele, îi rugă pe drumeţi să nu se supere, dar e mai bine să înnopteze aici, în sala mare, unde-i mai cald. Odăile din catul de sus erau toate pline cu oameni veniţi la iarmarocul de mâine. Drumeţii se arătară mulţumiţi şi cu atâta.

…După vreun ceas, mâncând şi bând cât îi ţineau baierele pungii, cei trei drumeţi începură să-şi caute culcuş. Trandafir îşi întinse cerga adusă de hangiu pe o laviţă de lângă perete, bărbosul se ghemui în jilţul din faţa focului spunând că-i prieşte un culcuş rău lângă un foc bun, iar ţărănuşul, care părea că se întrecuse cu băutura şi vorbea cam fără şir, se întinse îmbrăcat şi încălţat la picioarele lui Trandafir şi începu să sforăie pe dată.

Într-un târziu, pe când focul se potolise de tot şi doar spuza de tăciuni mai arunca licăriri stacojii pe pereţii hanului, bărbosul se mişcă. Îşi făcu mai întâi de lucru scormonind jarul; se apropie în vârful picioarelor de ţăranul care gemea în somn, îi ascultă câteva clipe răsuflarea adâncă, pe urmă scoase de la brâu un jungher şi se apropie tiptil de laviţa pe care dormea solul transilvan. Atunci ţăranul sări de la locul său drept în spinarea tâlharului, îi zbură din mână arma care lucea stins în lumina roşiatică şi se prăbuşi cu el odată pe podea, răcnind:

— Jupân Trandafire, sări!

Trandafir îi sări în ajutor tocmai când Ismail îl cam dovedise: se afla asupra lui, cu un genunchi proptindu-i pieptul, cu mâinile căutându-i beregata. Trandafir îl cuprinse pe tâlhar de la spate, pe sub braţul drept, şi-i apăsă ceafa cu podul palmei până când Ismail gemu:

— Stăi, jupâne, că mă dau bătut!

Se ridicară cu toţii. Trandafir îl ţinu pe tâlhar sub ameninţarea spadei; ţăranul culese jungherul de pe jos şi aprinse lumânarea cea mare de pe masă, apoi cu mişcări îndemânatice legă mâinile ucigaşului la spate cu un curmei de sfoară.

— Ce voiai de la mine? îl întrebă Trandafir cu asprime, vârându-şi sabia în teacă.

— Banii, mormăi tâlharul. Mă gândeam că ai aur.

— Minţi, strigă ţăranul. Mai bine mărturiseşte, ca să scapi de ţeapa armaşilori

— Nu mint, spuse Ismail privindu-l chiorâş. Nu se trag oamenii în ţeapă pentru o mână de taleri.

— Dar pentru fapta ta, se trag. Ai vrut să iei viaţa unui sol, nu-i destul lucru?

— Cine eşti? se cutremură tâlharul.

— Cine eşti? întrebă şi Trandafir Braşoveanul.

— Sunt Costea, slujitorul lui Vlad, fiul domnesc. Şi am poruncă, boier Trandafire, să-ţi veghez calea până la hotar. Iar acest ticălos voia nu banii, ci viaţa ta!

— Nu-l asculta, boierule, se milogi tâlharul. Sunt hoţ de drumul mare, recunosc, dar de viaţă omenească nu m-am atins vreodată!

— Deci nu vrei să spui cu binele? spuse flăcăul întărâtat. Atunci o să spun eu: te cheamă Ismail, şi te-a tocmit boierul Coica, omul turcilor, să împiedici solia către contele Iancu!

Ismail scoase un răcnet şi se repezi aşa, cu mâinile legate, către uşă. Acolo îl aştepta, cu toporişca ridicată, hangiul.

— Nu-l ucide! ţipă Costea. Trebuie să mărturisească în faţa domnului!

— Nu-l ucide, spuse Trandafir în aceeaşi clipă. Vlad voievod trebuie să afle care-i sunt duşmanii. Iar mărturia acestui ticălos va sluji pentru mântuirea ţării de alt ticălos, mai mare. Auzi, vistierul, boier din divanul ţării, un vânzător… Lumea e plină de ciudăţenii.

— Şi de păcate, adăugă Costea.

— Îţi mulţumesc, prietene, spuse Trandafir Braşoveanul cu căldură în glas. Îmi voi aminti de tine toată viaţa. Şi o să te răsplătesc.

— Răsplata mea e una singură, boier Trandafire: să dau veste stăpânului meu că ai trecut teafăr hotarul Ţării Româneşti. Solia pe care-o duci e preţioasă pentru domnie şi pentru ţara toată. Şi-acuma odihneşte-te. Eu şi cu hangiul vom sta de veghe, să-l păzim pe tâlhar. Mâine în zori te voi însoţi până la poarta cetăţii Turnu Roşu. Voi cere acolo doi oşteni şi mă voi întoarce la Argeş cu ostaticul meu!

Aruncă o privire spre Ismail care căzuse pe o laviţă, înnegurat, cu fruntea-n jos. Apoi se întoarse către hangiu:

— Ce spui, jupâne, mă ajuţi să-mi împlinesc slujba? E în folosul

domniei…

— E şi-n folosul meu, râse hangiul punându-şi toporişca la-ndemână. Un tâlhar mai puţin pe drumurile munţilor…

Vlad Dracul chibzui îndelung înainte de a începe cercetarea boierului vânzător. Ştia că vistierul are neamuri care-l ajută; de nu-l făcea să mărturisească din capul locului, s-ar fi putut isca tulburări. Porunci deci unui aprod să-l cheme ca pentru o pricină oarecare, în spătăria cea mică. Voievodul stătea în jilţul său când intră boierul Coica, ploconindu-se:

— Să trăieşti, măria ta. M-am înfăţişat la poruncă…

Domnul privea în jos; nu înălţă capul la intrarea boierului. Trecură clipe lungi şi grele de tăcere; marele vistiernic aştepta cuviincios; alături fiul domnesc stătea tot aşa, tăcut, cu privirile-n podea. Deodată, Vlad Dracul fulgeră spre boier cu ochii mânioşi şi spuse răspicat:

— Ascultă, boier Coica, de ce mă vinzi?

Boierul nu păru tulburat defel, el privi cu mirare în ochii domnului şi-l mustră:

— Nu-mi vine-a crede, măria ta. Aşa vorbeşti unui om care ţi-a fost alături şi la bine şi la rău. De zece ani încoace?

— Mă vinzi, boier Coica! Am dovezi tari împotriva ta. Mărturiseşte, până nu-i târziu.

— N-am ce mărturisi, mărite doamne! Mă jur pe viaţa copiilor mei…

— Taci! tună voievodul. Copiii tăi n-au nicio vină că tatăl lor s-a dovedit un ticălos. Aduceţi prinsul!

Doi seimeni îmbrânciră pe uşa tainică de lângă raftul cu cărţi pe Ismail. Boierul Coica se îngălbeni la faţă văzându-l.

— Acest om va pune mărturie împotriva ta, spuse Vlad. E un tâlhar vestit de pe drumurile Câmpulungului. Te-ai dat cu tâlharii, câine, ca să faci pe placul turcilor! Vorbeşte, Ismaile. E adevărat că te-a tocmit ca să-l ucizi pe solul contelui Iancu?

— Adevărat, măria ta, spuse tâlharul. Şi mă rog de iertare, căci răul n-a fost făptuit.

— Măria ta! Nu-l cunosc pe acest om! Faci rău dacă pui în balanţă cuvântul unui tâlhar şi cinstea unui boier din divanul ţării.

— Nu mai eşti boier în divanul ţării, jupân Coica. Eşti un vânzător şi o să te pedepsesc cu mâna mea!

Înălţă buzduganul, dar Vlad cel Tânăr se repezi la tatăl său şi-i prinse braţul:

— Tată, nu-l lovi! Gândeşte-te la slujba pe care trebuie s-o facă!

Vlad îşi stăpâni cu greu mânia. Coborî buzduganul şi, răsuflând greu, se uită la tâlhar.

— Ţie, Ismaile, îţi dăruiesc viaţa. O să sapi la sare pentru cămara domnească cinci ani de zile.

— Mulţumesc, milostive doamne, zise tânguitor tâlharul. Nu sunt vrednic de atâta bunătate.

Seimenii îl luară între săbii pe Ismail şi-l duseră cu ei. Voievodul se uită pe sub sprâncene la boierul Coica:

— Tot nu mărturiseşti?

— Măria ta, spuse boierul, oamenii sunt răi. Vin cu pâri mincinoase.

— Te joci cu viaţa, jupân Coica. Dar îţi mai aduc o dovadă, înainte să te trimit la ţeapă. Ce-ai căutat acum două seri, după sfatul domnesc, în casa unui oarecare Spălăţelu?

Boierul Coica începu să tremure şi căzu în genunchi:

— Iertare, măria ta! Nu-ţi mai ascund nimic. A fost o clipă de rătăcire. Turcii mi-au făgăduit domnia, dacă-i ţin în cunoştinţă cu tot. Ce se petrece la noi şi la vecinii noştri. Mărturisesc de bună voie, iată: sunt vânzător. Fii milostiv, măria ta, şi nu mă trimite la moarte. O să-ţi fiu credincios, mă jur…

— Ai jurat o dată, când ţi-am încredinţat dregătoria de mare vistier, şi am crezut. În tine. Cum să te mai cred a doua oară?

— Milostive stăpân, fac tot ce-mi ceri. Pune-mă la-ncercare, te vei încredinţa că eu… Cruţă-mi viaţa, măria ta!

— Ai trimis scrisoare turcilor despre sfatul nostru cu Trandafir Braşoveanul. Ai lucrat împotriva mea şi a ţării. Încape iertare pentru o asemenea faptă mârşavă?

— Fii milostiv, măria ta! hohoti trădătorul, îmbrăţişând cizmele voievodului. Am fost un ticălos, un netrebnic…

— Noroc că scrisoarea ta n-a ajuns la turci. Iar omul tău, acel Spălăţelu, se află închis în turn. Tu să faci altă scrisoare către turci, scriind aşa cum te-nvăţ eu. Şi să-i faci semnele pe care le ştii, ca turcii să te creadă. De te vor crede, eşti scăpat şi-ţi vei duce viaţa mai departe în singurătate, la mănăstirea Snagovului, cugetând la urâţenia sufletului tău. Dacă scrisoarea ta va da de bănuit turcilor, atunci…

Împunse eu degetul arătător văzduhul, într-o mişcare ce spunea mai mult decât vorba. Boierul Coica spuse cu grabă:

— Fii binecuvântat, măria ta. Voi face precum îmi porunceşti!

— S-a potolit Dârak, precum se vede, murmură Fadullah.

— Ai veşti din partea Valahiei? se bucură sultanul.

— Da, luminate stăpân. Omul meu de la curtea lui Dârak mi-a trimis veste grabnică. La Argeş a venit un sol din Transilvania să-l îndemne pe Dârak la război. Iar voievodul s-a împotrivit, spunând că are jurământ şi nu va strica pacea cu noi.

— Crezi în omul tău?

— Ca în mine însumi, stăpâne. E marele vistier, boier de frunte. Mi-

a mai dat şi altă dată veşti şi toate s-au dovedit adevărate. E drept că preţul a fost mare: i-am făgăduit că-l ajut să ia tronul Valahiei.

— Viclean mai eşti, Fadullah. Făgăduieşti tuturor şi nu dai nimănui.

— Mă ostenesc pentru slava Aliotmanului, luminate stăpân.

— E bine, spuse sultanul după o clipă. Iancu nu va cuteza să ne lovească, dacă nu-l are pe Dârak de partea lui. Putem deci să ne vedem de lucrul nostru în Asia. M-am gândit să luăm ceva oameni din cetăţile dunărene şi din Bulgaria, să-i adăugăm oastei din Anatolia şi să cuprindem Persia. E unul dintre visurile scumpe strămoşilor mei.

— Care vise se izbândesc sub sceptrul tău, luminate stăpân, spuse cu încredinţare Fadullah.

CAPITOLUL AL OPTULEA

— Măria ta, a sosit bombarda de la Braşov!

Vlad Drăculea ieşi din scobitura stejarului uriaş pe care meşterii îl terminaseră de strunjit. Îşi scutură aşchiile de lemn care-i intraseră pe sub cămaşă la ceafă.

— Foarte bine, spuse el. Chemaţi-l pe boierul Cândea. E pe mal, se îngrijeşte de luntrea cea mare. Adică stai! Spune să tragă carul mai aproape, până-n malul apei. Acuma o să vedem ce ispravă am făcut!

Porni el însuşi spre malul apei, unde meşterii clădiseră schelă nouă şi groasă, din copaci sănătosi. În marginea schelei, legată bine în otgoane, se legăna uşurel luntrea cea mare. Făptura puţină a boierului Cândea abia se zărea într-o lăture.

— A venit bombarda, strigă Vlad de departe.

Meşterii se adunară în jurul lui. Boierul Cândea, ajutat de un flăcău cu securea în mână, sări pe pod şi veni lângă fiul său domnesc.

— Luntrea cea mare e gata, spuse el. Am încercat-o punându-i înăuntru bolovani. Stă bine pe apă, oricât am împovăra-o.

— Aruncaţi bolovanii în Dunăre, porunci Vlad. Acuma o vom încerca cu povara ei adevărată.

Sus, pe mal, se arătară coarnele boilor care trăgeau carul greu, braşovenesc. Meşterii alergară la car, să-i domolească mersul. Drumul cobora lin către schelă. Curând, carul ajunse pe pod, lângă luntrea cea mare. Vlad şi meşterii se îngrămădiră în jurul lui să privească bombarda. Era o armă nouă, cu ţeava scurtă şi groasă alcătuită din doage de stejar, strânse în cercuri de fier. La gură avea un brâu gros de trei degete şi lat de-o palmă, pe care era încrustat semnul breslei armurierilor din Braşov. Ţeava se sprijinea pe tălpice groase ca de sanie, iar la capătul din urmă avea un locaş pe unde se dădea foc.

— Acuma-i acum, spuse Vlad. Trebuie s-o cumpănim bine, ca să n-o scăpăm în apă.

— Las' pe mine, măria ta, spuse boierul Cândea. Am mai umblat, cu lucruri de-astea.

— Atunci îţi poruncesc să începi, zise Vlad stăpânindu-şi tulburarea.

La porunca lui Cândea, meşterii aduseră scânduri groase şi funii. Carul fu tras cu spatele la schelă. Zece perechi de braţe voinice începură să tragă frânghiile. Bombarda lunecă pe tălpile ei, spre scândurile de călăuză. Când ajunse jos, podul trosni sub greutatea ei. Apoi câţiva oameni săriră în luntre. Aşezară şi acolo scânduri care duceau pe podişca din partea din faţă a bărcii, anume întărită ca să poarte o povară însemnată. Frânghiile lungi de cânepă se întinseră ca un păienjeniş în toate părţile. Urcat pe car, cu barba fluturând în vânt, boierul Cândea răcnea porunci:

— Mai trage la vale! Ţine-o de sus! Ridicaţi din dreapta! încet! încet!

Bombarda se mişca ascultătoare pe drumul hotărât de bătrânelul acesta vioi. Spre prânz, ajunse la locul ei, în luntre. Oamenii dădură jos greutăţile care cumpăneau celălalt capăt al vasului şi puseră în locul lor ghiulelele şi cutiile cu pulbere. Pe urmă, zece vâslaşi se urcară pe rând şi trecură la locurile lor, pe laviţele puse de-a curmezişul, dintr-o lăture în alta a luntrii. La semnul lui Cândea, se urcară alţi zece, cu arcuri şi suliţe, care-şi luară locul între vâslaşi. Barca se afunda treptat, apăsată de greutate: Uneori, la o mişcare mai repede a oamenilor, se legăna încetişor, dar îşi regăsea curând cumpăna. Se auzea doar lipăitul mărimi, al valurilor care loveau lemnul bine lustruit.

— Măria ta, spuse Cândea răguşit, îţi poţi lua locul. Luntrea domnească e gata!

Un strigăt de bucurie ţâşni din piepturile oamenilor din luntre şi al celor ce adăstau pe mal. Vlad cel Tânăr se urcă la urmă, lângă vătaf. Acesta, luase-n mână vâsla cea mare şi aştepta cu ochii la el.

— Dezlegaţi! spuse Vlad stăpânindu-şi tremurul glasului.

O mână îndemânatică desfăcu frânghia înfăşurată în jurul unui trunchi de copac bătut în mal. Partea dinainte a luntrii, având deasupra bombarda, se depărtă de schelă.

— Înainte! răcni vătaful luntraşilor.

Braţe voinice înfipseră vâslele în apă. Luntrea îşi săltă puţin vârful şi porni să spintece valurile Dunării. Vlad cel Tânăr răsuflă adânc, sorbind mireasma proaspătă a apei. Privi feţele oamenilor de la vâsle: feţe roşii de sforţare, dar bucuroase. Barca îşi luase avânt. Când fiul domnesc privi în urmă, zări schela şi meşterii micşoraţi de depărtare. Chiar lângă marginea schelei, făptura măruntă, înveşmântată în negru, a boierului Cândea se desluşea între cămăşile albe ale celorlalţi.

— Înapoi, la mal, porunci Vlad cel Tânăr. Se cuvine să-l luăm şi pe boierul Cândea cu noi. Nu putem încerca bombarda fără el!

În vreme ce în tabăra de pe malul Dunării meşterii făureau alte şi alte luntri, pe câmpul din apropiere şi pe apa bălţii învecinate luntraşii cei noi ai domniei învăţau de zor meşteşugul. Alături de oştenii pe care voievodul îi dăduse fiului său, acesta adunase din satele dunărene vreo cinci sute de flăcăi ageri şi voinici, care ştiau să înoate ca şi peştii şi să lupte ca leii. Pe câmpul din preajmă, flintaşii şi arcaşii învăţau tragerea la ţintă. Vlad poruncise să se facă două feluri de luntri – unele cu zece, altele cu douăzeci de vâslaşi. Între vâslaşi, precum şi la capetele luntrilor, trebuiau să încapă tot pe atâţia luptători, care la drumurile lungi trăgeau la vâsle cu schimbul, în vreme ce vâslaşii trebuiau să ia armele. Aşadar, fie că erau vâslaşi sau luptători,

oamenii de la luntri trebuiau să ştie deopotrivă amândouă meşteşugurile. De aceea se osteneau cu rândul să le înveţe şi pe unul, şi pe celălalt.

Zilele şi săptămânile se scurgeau astfel, fiul voievodului împărţindu-se între cei ce meştereau bărcile şi cei care învăţau să le mânuiască şi să se lupte. La jumătatea lunii iunie, într-o dimineaţă, un olăcar călare fu oprit, de străjile care păzeau tabăra. Vlad auzi din cortul său sfadă şi se trezi.

— Poruncă pentru fiul domnesc, de la măria sa!

— E prea de dimineaţă, oştene.

— Am călărit zi şi noapte. Sunt veşti grabnice. Dă-te la o parte, străjerule, şi lasă-mă să trec!

Vlad se ridică repede. Îşi trase cizmele, îşi puse cămaşa – el şi ai săi dormeau goi până-n brâu, căci erau nopţi de arşiţă acum, la început de vară – şi-şi încinse spada. Dădu deoparte perdeaua de mătase şi ieşi din cort. Se lumina de ziuă. Copacii din jurul taberei scăpărau în culorile trandafirii ale răsăritului. Un cal necheză încet în ţarcul din marginea taberei. Fiul domnesc răsuflă adânc şi-şi trecu mâna prin plete.

— Strajă! strigă el.

— Poruncă, măria ta!

— Lasă pristavul să vie-ncoace.

Călăreţul se strecură printre corturile liniştite şi curând descălecă în faţa lui Vlad.

— Plecăciune, măria ta. Am adus porunci de la curte.

— Te ascult.

— Măria sa a poruncit să te înfăţişezi la Calafat până-ntr-o lună, cu luntrile pe care le ai gata, fiindcă oştile noastre şi ale contelui Iancu vor trece Dunărea!

— Aşadar, contele şi-a ţinut cuvântul, murmură Vlad. Prea bine, omule. Du răspuns măriei sale că voi face precum a poruncit. Chiar mâine vom pleca la drum!

…Pe înserat, mai toată tabăra era strânsă şi pusă în luntri. Oştenii şi luntraşii lucrară până la apusul soarelui, apoi aprinseră focurile să-şi pregătească cina. Vlad ştia că-i aşteaptă un drum greu, plin de încercări, pe care nimeni nu-l mai făcuse pân-atunci, şi poruncise ca toată mişcarea taberei să se potolească mai devreme în seara asta. Dar luntraşii săi erau oameni tineri şi fără astâmpăr; zăboviră îndelung în jurul focurilor, povestind şi cântând din fluier; abia către miezul nopţii, la porunca aspră a fiului domnesc, stinseră focurile şi se cuibăriră pe pământul învelit cu iarbă grasă al luncii, având drept căpătâi mantiile lor aspre ostăşeşti. Curând, în tabăra de pe malul Dunării rămaseră treze numai străjile. Dinspre apă, sfada broaştelor răsuna ca un murmur necontenit, iar stelele sclipeau tremurător în

văzduhul încă fierbinte de arşiţa zilei.

Drumul luntraşilor începu liniştit şi fără pătimiri. Luntrea cea mare se afla în frunte, trasă de braţe voinice care păreau a nu şti ce-nseamnă oboseala. În urmă se înşirau, trei câte trei, celelalte luntri, în număr de cincizeci, cu vâslaşi şi luptători în ele, cu corturi pe care seara le întindeau pe ţărm, cu arme şi cu merinde, ca orice oştire în mers.

— Dac-o urma tot aşa, drumul nostru seamănă cu o petrecere, spuse Costea care stătea în stânga fiului domnesc, de-a dreptul pe podul bărcii, ţinându-i armele la-ndemână.

— Aşa o să urmeze, îl încredinţă Vlad cel Tânăr. Turcii se uită la noi de pe malul lor şi n-au ce ne face; armele lor nu bat până aici. Într-un singur loc ne pot tulbura: când vom ajunge în faţa Giurgiului. E cetatea cea mai tare de pe Dunăre şi singura aflată pe malul nostru; n-aveam cum s-o ocolim. De dincolo, din Rusciuc, iarăşi pândesc turcii. Mă gândesc cum s-o luăm ca să scăpăm nevătămaţi.

Vătaful luntraşilor îşi întoarse spre Vlad faţa arsă de soare şi spuse:

— Măria ta, eu socotesc că-i mai bine să mergem pe aproape de cetatea Giurgiului. În partea Rusciucului e malul mai înalt, şi ne pot lovi cu uşurinţă de sus.

— În schimb la Giurgiu au turnurile mai înalte, spuse Vlad cu îndoială.

— Le au, dar armele lor cele mari sunt aţintite mai mult spre ţară decât spre Dunăre. Până să le-ntoarcă şi să le ţintuiască, vom fi trecut.

Fiul domnului chibzui o clipă. Se uită în urmă la bărcile care veneau tot aşa, trei câte trei, lunecând cu iuţeală pe apele lucii.

— Să-ncercăm, spuse el. Dar va trebui să avem puştile şi arcurile pregătite. Dacă turcii vor voi să ne lovească, vom lovi şi noi!

A treia zi după plecare, pe-nserat, zăriră în faţa lor turnurile mari şi pătrate ale cetăţii. Vlad făcu semn şi tunarii scăpărară amnarele, aprinzând feştilele pentru tunuri şi flinte; arcaşii îşi puseră la îndemână cucurile cu săgeţi şi îngenuncheară lângă vâslaşi cu arcurile pregătite; strigătele vătafilor de luntre se înteţiră, vâslele muşcau mai cu nădejde apa; vasele suple şi lungi zburau parcă deasupra valurilor. De sus, din turnul cel mare, se văzu deodată un fum alb, apoi altul şi altul. Ghiulelele de piatră căzură departe, în faţa luntrilor.

— Nu-s deprinşi, strigă voios Vlad cel Tânăr. N-au tras niciodată în corăbii. E rândul nostru, flăcăi!

Arcaşii din luntrea cea mare îşi încordară arcurile. Flintaşii îşi rezemară armele lor grele de marginea bărcii. Cei din urma lor făcură la fel. Vlad aşteptă puţin. Ghiulelele turcilor cădeau tot mai aproape, fără să vatăme pe cineva însă. Vâslaşii trăgeau de zor, toţi într-o mişcare, fără să vadă ce se-ntâmplă înainte.

— Ochiţi în foişoarele de pe turnuri! De-acolo ne vine primejdia. Acuma, daţi foc!

Săgeţile ţâşniră din arcuri. Nici nu se potolise zbârnâitul corzilor, când începură flintele să bubuie. După ce fumul lor se risipi, Vlad căută spre turnurile duşmane.

— S-au ascuns, strigă el bucuros. Nu-i slăbiţi, flăcăi!

Arcurile zbârnâiră iar. Una câte una, flintele încărcate cu zăbavă se îndreptau iarăşi către duşman. Curând luntrea ajunse în dreptul zidului cetăţii. Vlad desluşi în foişoare capetele turcilor, adăpostite pe după metereze. La fiecare bubuit de flintă, capetele dispăreau. Câteva săgeţi se înfipseră în apă, în preajma cârmei.

— Maică! strigă unul dintre vâslaşi. Mi-a zburat pălăria cu o săgeată.

— Îţi dăruiesc alta nouă, strigă Vlad voios, fără să-şi desprindă privirea de la cetate. Hai, flăcăi, c-am scăpat!

Din urmă se auzea bubuitul înteţit al flintelor din celelalte bărci. Răspunsul turcilor era tot mai slab. După ce trecură şi bubuiturile încetară, Vlad se ridică în picioare să numere luntrile. Erau toate, niciun om nu se pierduse, vâslaşii trăgeau cu aceeaşi nădejde. Găsind mai sus de balta Verigii un loc prielnic, Vlad dădu poruncă de oprire. Luntrile se apropiară de mal, vătafii îndemnară oamenii, pregătiră tabăra pentru noapte. La lumina focurilor, luntraşii lui Vlad vodă îşi pregătiră cina, vorbind cu multă însufleţire despre isprava lor.

— Sunt războinic vechi, spuse Stoian căpitanul, care mersese în barca de pe urmă. Am luptat prin munţi şi pe câmp deschis, în codri şi sub zidurile cetăţilor. Dar n-am visat niciodată să schimb calul cu o luntre!

— Şi nu-ţi place slujba, căpitane Stoian? Nu-i nimic. Când ajungem la ai noştri te dezleg de ea.

— Ba nu, să nu faci una ca asta, râse căpitanul Stoian. Trece-mă în rândul luntraşilor şi păstreazămă lângă măria ta, dacă socoteşti că mi se cuvine asemenea cinste.

— Ţi se cuvine, încuviinţă Vlad. Voi ruga pe tata să te întărească în slujbă, alături de boierul Cândea!

În faţa Vidinului, oştile Iancului şi ale lui Vlad Dracul se întâlniră în ziua de 22 iulie. Era o zi fierbinte; din cerul senin se revărsa asupra câmpiei un vifor de foc. Cavalerii transilvani îşi puneau slugile să le ude armurile cu apă; oştenii îşi traseră caii pe unde puteau, căutând un colţ cât de mic cu puţină umbră. Spre prânz, de după cotul care le adăpostea sosiră luntrile. Din partea Vidinului nicio mişcare. Dar cei doi căpitani, ca şi mulţimea oştenilor adunată pe malul apei, ghiceau privirile încordate ale turcilor în faţa primejdiei. De la ţărmul celălalt se desprinse o galeră mică înarmată cu tun şi dădu să se apropie de

malul românesc.

— Vin să ne iscodească, zâmbi Vlad Dracul către Iancu. Acum o să-mi vezi copiii la lucru. Oştene, ia fă-te-ncoa. Dă fuga la fiul meu şi spune-i că am poruncit să gonească galera turcilor.

— Îndată, măria ta!

Oşteanul se depărtă în fugă. Iancu de Hunedoara se uită mirat după el şi-i spuse voievodului valah:

— Noi suntem mai mult oameni de munte, măria ta, şi n-am prea avut prilejul să vedem război pe apă.

— Atunci să ne dăm mai aproape, alteţă. Nădăjduiesc că priveliştea îţi va fi pe plac.

Îşi îndemnară caii şi se apropiară de malul apei, într-un loc înalt şi fără copaci care să le împiedice vederea.

Două luntri se desprinseră iute de ţărm: într-una stătea Vlad cel Tânăr, cu paloşul în mână; în cealaltă, căpitanul de seimeni. Oştenii şi vâslaşii, înveşmântaţi în cămăşi albe cu şireturi roşii, erau aşezaţi în bună regulă la locurile lor. Luntrile, uşoare şi lesne de cârmuit, o luară de-a latul Dunării, încolţind din două părţi galera turcească, mult mai mare şi mai greoaie. Pocniră flinte de-o parte şi de alta; zburară săgeţi, apoi sclipiră săbii. Prinsă la mijloc, între cele două luntri, galera încercă să scape cu fuga, dar nu izbuti. Curând cele trei nave se alăturară şi oştenii din ele începură lupta corp la corp. Izbită cu bardele şi cu ghioagele, galera turcească se înclină într-o parte, luă apă, câţiva turci săriră în Dunăre şi începură să înoate către ţărm. Pe ceilalţi, oştenii lui Vlad îi luară prinşi şi se întoarseră la ţărm târând după ei galera.

— Lucru bun şi de mirare, se bucură contele Iancu. Războiul nostru începe frumos.

— Şi va sfârşi tot astfel, spuse Vlad. Alteţă, am şapte mii de oşteni călare, iar turcilor le-am tras o păcăleală. Ei nu se aşteaptă să-i lovim.

— Ştiu cum i-ai păcălit, zâmbi voievodul Transilvaniei. Mi-a povestit Trandafir al meu. Tot el mi-a povestit şi de luntrele măriei tale; drept să-ţi spun, n-am crezut că iese lucru atât de temeinic în câteva luni.

— Vremea nu aşteaptă, alteţă. Pe timpuri, oamenii erau mai liniştiţi, făceau lucrurile pe-ndelete. Dar în acest veac tulbure, zilele trec ca clipele şi avem răgaz puţin ca să îndeplinim ce ne-am pus de gând.

— Iar linişte avem şi mai puţină, murmură contele Iancu.

— Întocmai. Dacă izbutim acum să-i potolim pe turci, vom avea vreme să ne vedem de treburile dinlăuntrul ţării.

— Crezi că se potolesc? se îndoi voievodul transilvan.

Seara, după luptă, în cortul său întins sub zidurile stricate ale cetăţii Vidinului, Trandafir Braşoveanul se apucă să scrie mamei sale. Spre

ţara lui avea să plece chiar în acea noapte un olăcar ducând scrisori de liniştire şi îmbărbătare către domniţele nobililor ce luau parte la război. Hotărâse să-i încredinţeze şi răvaşul său, olăcarul urmând să i-l dea vreunui om cumsecade care avea drum de la Alba Iulia către Braşov. La lumina săracă a opaiţului, ţinând hârtia pe genunchi, Trandafir Braşoveanul scria repede, mânat de nerăbdarea călăreţului care aştepta afară, gata de ducă.

„Dragă mamă, mă-nchin cu plecăciune şi-ţi trimit veşti despre mine. Mă aflu teafăr şi sănătos aici, pe malul Dunării, în cetatea Vidinului stăpânită de turci, pe care am luat-o din mâna lor cu puterea armelor. Să ştii, dragă mamă, că port la piept lănţugul pe care mi l-ai dăruit dimpreună cu cameea pe care se aflǎ chipul tău. El mă va feri în luptă şi mă va scoate cu bine din această încercare. Astăzi în zori, alteţa sa contele Iancu a dat poruncă de trecerea Dunării. Duşmanii de pe malul celălalt au încercat să ne împiedice, trăgând asupra podului de vase; atunci au venit luntrile valahilor şi au lovit cu bombardele lor artileria turcească de pe celălalt mal. Pe urmă au stat strajă în preajma podului până ce oştile au trecut dincolo nesupărate.

Mai greu ne-a fost, să cuprindem cetatea; locul e înalt şi duşmanii se puteau apăra cu uşurinţă. Dar ai noştri au bătut cu ghiulele poarta cetăţii şi au dărâmat-o, năvălind apoi cu mare dor de luptă înăuntru. Am găsit între ziduri mai mulţi turci decât ne aşteptam; se apărau cu îndârjire, fiecare pas a fost udat cu sânge vitejesc. Au căzut destui dintre ai noştri, dar către prânz duşmanii au înălţat flamură albă de pace şi lupta s-a încheiat cu mare câştig de partea noastră. Contele Iancu e îndârjit tare împotriva turcilor iar prietenul său, voievodul Valahiei, cavaler al ordinului Dragonului, ni s-a alăturat cu oastea sa. În primăvara aceasta fiul domnului valah, un tânăr cam de seama mea, pe care-l cheamă tot Vlad ca pe tatăl său, a pus să cioplească luntri din copaci groşi de prin codri şi luntrile acestea pot fi folosite ca nişte corăbii de război. Judecând după cum am început, socotesc că vom face ispravă bună împotriva turcilor.

Dragă mamă, mă grăbesc să închei, căci omul care duce scrisorile e gata de plecare. Vreau să te rog un lucru. Lângă scrisoarea de faţă mai pun una, pentru domniţa de la Râşnov pe care-o ştii şi care m-a petrecut cu vorbe bune la plecare. Nădăjduiesc că de vom sfârşi cu bine acest război, voi avea şi prilejul să stau de vorbă cu domniţa care – mărturisesc – a devenit dragă inimii mele. Aş vrea s-o cunoşti şi domnia ta şi de aceea te rog să-i dai în mână scrisoarea, în loc s-o încredinţezi vreunui om de pe acolo.

Te încredinţez, scumpă mamă, că mă lupt după puterile mele şi după priceperea mea, cu gândul la nobilul meu tată care zace sub brazdă, răpus de sabie turcească. Mă lupt ca să-l răzbun şi ca duşmanii să nu mai poată împrăştia jale şi moarte pe pământul nostru. Te

îmbrăţişez cu supunere, al tău fiu iubitor.
Trandafir Braşoveanul, căpitan de husari din oastea Transilvaniei.”

Războiul lui Iancu şi al lui Vlad pornise sub o stea bună. Cetate după cetate, târg după târg, turcii coborau steagul în faţa îndârjirii cu care luptau oştenii înfrăţiţi ai celor două ţări. Pe rând căzură în mâinile lor cetatea Niş din Serbia, apoi, mai către toamnă, Sofia, vechea capitală a Bulgariei. Le stăteau într-ajutor oamenii acelor locuri, asupriţi şi nedreptăţiţi de turci, dornici să scuture, măcar pentru o vreme, jugul robiei care le apăsa grumazul, îndurând greutăţi de tot felul, luptând cu moartea şi apărând vitejeşte satele şi târgurile smulse din mâna turcilor, oştenii valahi şi transilvani cutreierară ţinuturile de peste Dunăre până după Anul Nou. O iarnă grea se lăsase peste Balcani, oţelul săbiilor se lipea de palme, gerul cumplit dobora cai şi oameni, ajutoarele făgăduite de nobilii unguri nu mai veneau…

În sala cea mare din palatul sultanului, Murad stătea asupra hărţii, cu ochii învăpăiaţi.
— Luminate stăpân, cuteză un paşă negricios, îmi trebuie măcar un steag de zece mii de oameni.
— Zece mii! strigă sultanul. Poate vrei să-ţi dau şi oastea din Anatolia!
— Îndurare stăpâne, n-am vrut să te mânii. Dar ghiaurii au bătut Sofia şi ne-au măcelărit oamenii şi i-au robit pe cei care au aruncat armele.
— Nu trebuia să le arunce, ţipă sultanul.
— Luminate padişah, valahii sunt stăpâni la Niş. Au cotropit jumătate din ţinuturile dunărene.
— Ştiu.
— Garnizoanele din Bulgaria n-au oameni, n-au pulbere…
— Nu dau nimic, hotărî Murad. Nu mai avem nevoie de oaste ca să-i gonim. A venit iarna, beiule, şi lui Iancu nu-i place să lupte iarna.
— Ba luptă aprig, stăpâne, şi dacă urmează aşa, curând ajunge pe malul mării.
— N-are hrană pentru oaste, spuse sultanul. Am avut grijă să pârjolesc totul în calea lui. Trebuie să gândesc tot eu pentru voi, netrebnicilor!
Beiul înghiţi cu umilinţă mustrarea, dar rămase tot în faţa sultanului, aşteptând un răspuns mai hotărât.
— Mărite stăpân, zise Fadullah încet, eu cred că trebuie să pui capăt hărţuielilor din Bulgaria. Să trimitem solie către ghiauri şi să cerem pace. O să le pară bine; i-a apucat iarna prin străini şi tot n-ar putea păstra ce-au cucerit.
— Fie, spuse sultanul încruntat. Adu-ţi uneltele de scris Fadullah. Să

pregătim un tractat.

— L-am pregătit, spuse vicleanul secretar cu zâmbetul lui ciudat. Un tractat care nu ne umileşte, ci ne dă câştig. Pace pe zece ani în partea Dunării, ce spui, luminăţia ta?

— Pe zece ani! murmură padişahul. În zece ani ajung stăpân peste toată Europa!

Vântul şuiera cumplit şi pânza cortului bubuia din vreme-n vreme ca o tobă. Tuşind de fum, Vlad Dracul făcu semn oşteanului de la uşă:

— Să vină Bădin clucerul.

Cel chemat se înfăţişează într-o clipă.

— Poruncă, măria ta.

— Cum stăm, clucere, cu hrana oastei?

— Rău de tot, măria ta. De câteva zile oamenii mai mult postesc. N-avem carne, iar pâinea e pe sfârşite. Straiele s-au rupt şi nu mai ţin de cald. Iar corturile s-au stricat şi ele. Ştii bine că pe unde trecem, găsim sate făcute scrum, case pustii. Caii s-au împuţinat… Nu mai putem, trebuie să încetăm războiul.

— Să încetăm, murmură Vlad Dracul. Poate că ai dreptate. Ne-o fi ajungând, de-o jumătate de an cu arma-n mână. Nici Anul Nou nu l-am putut ţine după datină. Dă veste contelui Iancu că vreau să-i vorbesc!

Slugerul plecă. Deschizând uşa cortului, înăuntru se învifioră o trâmbă de zăpadă. Vlad tuşi iarăşi – tusea lui veche, rămasă din închisoarea de la Gallipoli. Fiul său stătea lângă foc, cu coatele pe genunchi, cu obrajii-n palme.

— Trebuie să ne-ntoarcem, tată, spuse el. Istovim zadarnic oamenii. În toamnă ne-a mers bine, dar acum… vezi şi măria ta: turcii pârjolesc totul şi fug. Ne luptăm cu pustiul, tată.

— Numai să vrea contele Iancu. El e mai înverşunat decât mine; dac-ar fi după inima lui, peste-o săptămână ne-am afla la porţile cetăţii Edirne, să zăngănim săbiile în auzul lui Murad. Numai că asta nu se poate.

— E drept, nu se poate, spuse contele Iancu din uşă.

Vlad cel Tânăr se ridică şi-l salută, apoi îl pofti pe locul său, lângă foc.

— Tocmai voiam să vin la alteţa voastră, spuse Vlad Dracul. E vremea să ne-ntoarcem, alteţă. Nu mai putem duce lupta mai departe.

— Ştiu, spuse Iancu trist. Am primit o solie din partea sultanului. Ne întreabă dacă vrem să plecăm nesupăraţi. Ne aminteşte că până acasă avem drum lung, şi că oastea lui cea mare ne-ar putea ajunge lesne din urmă.

— Şi nu-i minciună, alteţă. Murad încă nu şi-a arătat, toată puterea. Are oşti multe şi bune în partea Asiei, iar oamenii noştri sunt flămânzi

şi istoviţi…

Contele Iancu se apropie de foc şi încheieturile armurii sale scârţâiră ca o roată neunsă.

— N-avem altă cale, prietene Vlad, Sultanul ne-a trimis şi un tractat, să-l iscălim. Ştii ce scria în tractatul ăsta? Pace pe zece ani. În schimbul făgăduielii că nu va trimite niciun oştean împotriva noastră. Ce spui, îl iscălim?

— Să iscălim, alteţă. Zece ani de linişte înseamnă mult. O adevărată binefacere pentru ţară. Sunt atâtea de făcut…

Iancu se întoarse spre el:

— Chiar crezi în aceşti zece ani de linişte? În apus meşteşugarii făuresc de zor săbii şi tunuri, iar papa Eugeniu s-a înţeles cu regele Vladislav şi cu francii şi cu burgunzii… îl aşteaptă zile grele pe sultan.

— Atunci să iscălim şi să plecăm spre casele noastre. Oamenii au nevoie de odihnă. O să-i mai chemăm sub arme, nu-i aşa?

Contele Iancu încuviinţă din cap şi-l chemă pe Trandafir Braşoveanul, care aştepta la uşă:

— Pofteşte-l pe solul turcesc, Trandafire. Dar mai înainte, trimite doi oameni cu ceva de-ale gurii. Să nu creadă turcii că foamea ne împinge să punem pace cu ei…

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

Contele Iancu stătea singur în biblioteca palatului voievodal din Alba Iulia. Adunase aici tot ce era mai de preţ în ştiinţa militară a vremii; cărţi de strategie se învecinau cu cronicile scrise de oşteni de rând care povesteau cu simplitate bătălii grozave, fără să bănuiască, în clipa în care înşirau rânduri grăbite, că ele vor deveni istorie. Desene vechi pe pergament, care înfăţişau oraşe ciudate, izvorâte mai mult din închipuirea desenatorilor decât din cele văzute aievea; apoi hărţile de război întocmite de marinarii greci şi genovezi, cu coastele minuţios zugrăvite, cu însemnări despre adâncimea râurilor, şi despre starea turnurilor de la hotare, cărţi de cosmogonie, sfaturi despre lecuirea rănilor căpătate în luptă, şi despre foloasele pe care praful de puşcă le poate aduce în asedierea unei cetăţi

— Iată zestrea cu care pornise în viaţă acest bărbat viteaz, priceput la războaie şi dornic de libertate.

Desfăşurând pe masa lungă de stejar, lucrată de meşteri florentini, o hartă a Balcanilor, Iancu se aplecă asupra numelor de cetăţi şi de ape scrise mărunt, cu îngrijire, şi începu să cugete. Năvala peste Dunăre a oştilor sale, unite cu călăreţii lui Vlad Dracul, fusese rodnică. Într-o jumătate de an bântuiseră Bulgaria şi jumătate din Serbia, cuprinseseră atâtea cetăţi însemnate, slăbiseră puterile turceşti şi arătaseră lumii că turcii pot fi înfrânţi. Contele Iancu oftă cu gândul la visul său cel mare – o oaste a tuturor ţrilor Europei unită sub un singur steag – steagul dezrobirii Balcanilor. Dar în Europa se vorbea mult şi se înfăptuia puţin; din deosebite pricini, când unul când altul dintre craii şi voievozii creştini începea să dea îndărăt, după ce făgăduise să ia parte cu toată oastea sa la cruciada cea mare. Acuma, papa Eugeniu al IV-lea îşi îndemna iarăşi ambasadorii să vorbească despre cruciadă în capitalele Europei; vestea biruinţelor lui Vlad şi Iancu în Bulgaria şi Serbia înflăcărase minţile şi stârnise doruri de mărire în inima multor cavaleri…

Contele atinse clopoţelul din colţul mesei şi îndată un aprod cu haină strălucitoare se arătă în uşă:

— Porunciţi, alteţă.

— Trandafir Braşoveanul s-a întors?

— Da, alteţă. A sosit acum o jumătate de ceas şi s-a dus drept în odaia lui. Vrea să-şi schimbe straiele şi să se spele înainte de a se înfăţişa alteţei voastre.

— Spune-i că sunt nerăbdător să-l văd. Să vină neîntârziat la mine!

Aprodul se retrase cu o plecăciune. După câteva clipe, apăru iarăşi în uşă şi vesti:

— Domnul Trandafir Braşoveanul, căpitan de husari!

— Intră, Trandafire, spuse contele ieşindu-i în întâmpinare.

— Alteţă, iertare. Eram murdar şi zdrenţuit ca de pe drum. Purtam veşminte de pribeag. Pe o vreme ca asta e mai bine aşa. Treci mai nebăgat în seamă şi poţi auzi lesne ce se vorbeşte.

— Şi… ce se vorbeşte, Trandafire?

— Alteţă, drumurile sunt pline de ştafete grabnice care duc veşti de la o capitală la alta. Ducele Burgundiei, Filip cel Bun, a făgăduit că va ajuta cruciada; asemenea şi ducele Albert al Bavariei, şi regele Angliei, Henric al Vl-lea. Toate astea le-am aflat la Roma, unde vin şi pleacă soli spre cele patru vânturi. Maiestatea sa Ioan Paleologul e spăimântat de puterea turcilor. Constantinopolul nu se va mai putea împotrivi mult. Turcii l-au împresurat din toate părţile, numai marea i-a rămas liberă. Şi împăratul Ioan l-a rugat pe papa Eugeniu să sprijine cruciada. Vrea să-l alunge pe sultan din Balcani.

— Asta vrem cu toţii, murmură Iancu de Hunedoara. Numai că e din ce în ce mai greu.

— Cred că cruciada are sorţi de izbândă. Căpeteniile Europei au făgăduit bani şi oameni şi arme. Iar regele Vladislav, domnind peste două ţări deodată, ar dori să stea el în fruntea oştilor…

— Regele Vladislav… spuse voievodul transilvan. Tânăr şi bătăios. Dar nu-i destul atâta, când e vorba să te baţi cu turcii. Ar trebui o putere pe măsura puterii lor. Şi regele Vladislav nu poate aduna atâta putere, oricâte ştafete ar primi din Europa. Ţine minte, Trandafire: pentru cavalerii apuseni o cruciadă e un turnir mai mare, atâta. Pe câtă vreme noi ne punem în joc libertatea ţării, fiinţa ei. Regele n-ar trebui să glumească cu asta.

— I-a spus un sfetnic mai vârstnic o vorbă asemănătoare. Dar maiestatea sa e îndârjit foarte. Şi gândul că va sta în fruntea unei cruciade l-a ademenit cu totul. Ba, pe deasupra, cavalerii din Pesta şi din alte cetăţi ale Ungariei îl tot îndeamnă să-nceapă război. Au aflat, de isprăvile alteţei voastre dincolo de Dunăre şi… să-mi fie cu iertare, alteţă, dar vă pizmuiesc. Visează şi ei nişte fapte asemănătoare, pe care să le cânte menestrelii la petreceri.

— Visează… spuse Iancu încet. Ei nu ştiu cu câte jertfe…

— Nu-i osândiţi, alteţă. Primejdia turcească atârnă şi asupra Ungariei. Iar ungurii sunt gata de luptă. Cât despre Ţara Românească, Vlad Dracul a pregătit o oaste călare de opt mii de oameni. Aşadar, cruciada va avea o putere care să se măsoare cu cea turcească.

— Bine-ar fi, făcu gânditor voievodul. Dar vezi, Trandafire, nu întotdeauna capetele încoronate îşi ţin cuvântul…

Se ridică şi se apropie de fereastră. În curtea castelului câţiva ostaşi în armuri grele, călări pe cai voinici, învăţau lupta cu lăncile.

— Catafracţii se mişcă greu, murmură el. Platoşele lor au rămas bune doar pentru turniruri. Cum să te lupţi cu turcii, care vin

îmbrăcaţi uşor, pe cai mărunţi şi iuţi, şi dau năvală fără veste?

— Ei bine, catafracţii nu au a se teme de iatagan, alteţă, spuse Trandafir.

— Nu, dar e destul o lovitură de lance ca să-i doboare de pe cal. Şi nu s-a născut încă bărbatul în stare să încalece singur, când poartă pe el atâta fier. Nu, Trandafire, trebuie arme noi şi o ştiinţă nouă în baterea războiului...

Se întoarse iarăşi la masa şi la harta lui. Un colţ al pergamentului se îndoise; Iancu îşi scoase jungherul de la brâu şi-l puse deasupra îndreptând harta.

— Aşadar, de data asta pare să fie ceva mai temeinic, îşi urmă Trandafir vorba. Prin satele Bazariei au început să umble căpitanii să tocmească oameni. Iar corăbiile burgunzilor şi cele ale papei aşteaptă semnul de plecare.

— Acum, în pragul verii? strigă voievodul. Ar fi o faptă necugetată. Să luăm ţăranii de pe ogoare şi să-i ducem la război? Cine va strânge recolta? Ce va mânca oastea cruciaţilor acum, când grâul nu s-a copt încă? Vor intra cavalerii cu sila prin hambarele şi cămările oamenilor?

— Aveţi dreptate, alteţă. O oaste, e o oaste, chiar trecând prin ţara unor prieteni. Pe unde trece trebuie să-şi agonisească de mâncare.

Contele Iancu se uită iar pe fereastră şi râse. Unul dintre catafracţii din curte fusese doborât şi încerca să se ridice, mişcându-şi caraghios mâinile şi picioarele încât părea un gândac mare de fier răsturnat pe spate.

— Da, Trandafire, asta e. Oşteanul are o foame nedomolită. Mai ales când poartă pe sine o întreagă fierărie. Oamenii trebuie să-şi vadă de recoltă. Iar lupta o vom putea porni mai spre toamnă.

— Mă bucur că alteţa voastră se gândeşte şi la oamenii de jos.

— Mă gândesc, Trandafire. Cruciada nu este o joacă de copii. Trebuie pregătită temeinic. Dacă regele Vladislav se aruncă în vâltoare, nu-l putem lăsa aşa. Mergi şi te odihneşte câteva zile, dragul meu. Iar după aceea o să-ţi încredinţez o slujbă grea. Cu drumuri multe şi anevoioase.

— Mâine în zorii zilei sunt gata să pornesc.

— Nu, nu aşa curând. Se cuvine să te bucuri şi tu de viaţă. Am auzit că ţi-ai găsit o domniţă...

— Da. E fata unui boier din Râşnov. Tatăl ei a fost ucis de turci acum şase ani, când au dat năvală în Ţara Bârsei. Era un om tare viteaz. Iar fata lui îi seamănă.

— Aşadar o să avem nuntă, spuse contele Iancu.

— Când ne-or da răgaz războaiele, alteţa O s-o văd, dacă-mi îngăduiţi. Iar după asta sunt gata să îndeplinesc poruncile ce mi le veţi da.

— Foarte bine. O să faci un drum cam lung. Mai întâi la regele

Vladislav, apoi la francezi şi la burgunzi. Să le înfăţişezi părerea mea: cruciada să pornească după strângerea recoltei. Va trebui să aperi această idee, dragul meu.

— Aşa voi face, alteţă.

— Şi acum, du-te şi petrece. Dacă la Râşnov cetate găseşti gazde bune, poţi sta vreme de trei zile. După aceste trei zile, vei avea scrisorile pregătite. Craii Europei aşteaptă cuvântul nostru. Iar noi cunoaştem mai bine decât ei treburile de-aci, din răsărit.

Pe la începutul lunii august, în casa lui Hasan se înfăţişă omul său de credinţă, Mustafa, pe care-l făcuse să pribegească prin Valahia în căutare de veşti. Iscoada aflase lucruri noi, pe care subaşiul Giurgiului voia să le trimită grabnic stăpânului său la Edirne.

— M-am ostenit o vară-ntreagă, cinstite subaşiu, spuse Mustafa cu ochii strălucitori. M-am furişat prin hanuri şi am tras cu urechea la vorba slugilor boiereşti; i-am tras de limbă pe orăşenii înşiraţi la un pahar de vin, ba pentru asta a trebuit să încalc şi eu în câteva rânduri porunca şi să gust din băutura oprită…

— Vei fi iertat, îl încredinţă subaşiul. Te aflai în slujbă pentru izbândă semilunii. Hai, spune mai departe. Vreau veşti plăcute inimii mele. Padişahul a pus pace cu Dârak după războiul de astă toamnă Pacea asta trebuie clătinată într-un fel.

— O vor clătina ghiaurii cei dintâi, spuse repede Mustafa. Îşi adună oştile şi-şi ascut săbiile. Dârak a pregătit luntri pentru trecut apa, contele Iancu a cumpărat tunuri noi, regele Vladislav a poruncit o hartă mare a Balcanilor pe care să fie trecut şi cel din urmă cătun. Bancherii din Genova au dat bani cu camătă pentru tocmirea unor lefegii. Nu-s destule pricini să te gândeşti la război?

— Sunt, Mustafa, sunt. Chiar în clipa asta vei pregăti un răvaş amănunţit către luminăţia sa. Şi o să trimit un olăcar la Edirne. Aş merge eu însumi, dar mi-e teamă de vreo faptă de-a valahilor.

— Din partea lor cred că acuma suntem liniştiţi. N-au să se încumete, până nu vine oastea cea mare. Ai văzut că au cruţat Giurgiul astă toamnă…

— L-au cruţat, dar cu ce gânduri? întrebarea asta nu mă lasă să dorm, Mustafa. Dacă-mi dau vreo lovitură fără veste? Ştii obiceiul valahilor: se năpustesc când îi aştepţi mai puţin. Trebuie să stau aici, să-mi apăr cetatea.

— Atunci dă-mi mie scrisoarea, stăpâne. Voi şti s-o duc unde trebuie.

— Nu, Mustafa. Pentru tine am altă slujbă.

— Sunt la porunca ta şi fac tot ce-mi ceri.

— N-o să uit vorba asta când mi-o da luminăţia sa cele două tuiuri de paşă al Valahiei.

— Stăpâne, strigă Mustafa luminat, se va izbândi ce se aude?

— Numai dacă va hotărî luminăţia sa. Iar noi trebuie să-i înrâurim hotărârea. De asta te-am purtat prin Valahia şi acum te trimit iarăşi acolo.

— Iarăşi în Valahia? Gândeam că s-a sfârşit…

— Ţi-am spus că-ţi dau o slujbă grea. Să-l pierzi pe acest iscusit slujitor al Iancului, care colindă ţările sub felurite înfăţişări şi-şi ajută stăpânul în toate. Vreau… Mustafa, vreau viaţa lui Trandafir Braşoveanul!

— Un turc a trecut azi-noapte Dunărea pe furiş, măria ta. Plăieşii din satul Putineiu i-au luat urma, dar s-a ascuns prin baltă. Oamenii spun că ar fi apucat calea Bolintinului.

— Caută-l, Costeo, şi vezi ce gânduri are. Ţine aici nişte bani să ai de drum.

— Nu-i nevoie, măria ta.

— Ia-i, că nu se ştie. Călătorul trebuie să fie pregătit cu de toate.

— Iar eu, băiete, cuvântă boierul Cândea, îţi dăruiesc jungherul ăsta, cu cingătoare cu tot. E mic şi lesne de ascuns când stai de vorbă cu oameni pe care nu-i cunoşti. Îl poţi scoate uşor la nevoie.

— Mulţumesc cu plecăciune, boierule. E un lucru de preţ.

— Eu nu-l mai folosesc, îşi urmă vorba Cândea. Îl am din tinereţe, mi l-a dăruit genovezul, stăpânul meu, când s-a întors de la un drum în Englitera.

— Încă o dată îţi mulţumesc.

— Hai, du-te şi împlineşte porunca fiului domnesc.

Costea făcu o plecăciune şi ieşi din cort. Chemându-şi calul. După un ceas era pe drumul cel mare al Bolintinului. După alte trei ceasuri, se oprea în faţa hanului din preajma mănăstirii Bolintin, locul de popas al voievozilor când porneau spre Dunăre sau când se-ntorceau din partea Ialomiţei. O slugă veni să-i ia calul, după obicei; Costea merse după el şi, după ce băiatul dădu calului un braţ de fân, îl luă într-un colţ:

— Băiete, ce oameni sunt înăuntru?

— Oameni fel de fel, spuse sluga.

— Uite aici o jumătate de ducat ca să-mi spui mai pe şleau.

— Jumătate de ducat?

— Ia-o şi nu mai întreba. Răspunde la ce te-ntreb eu.

— Apăi nişte oameni din satele vecine. Au venit la mănăstire cu nişte treburi. Şi-i auzeam vorbind de fâneţe şi de stupi.

— Dar vreun străin?

— Unul, sosit acum vreo două ceasuri. Un pierdevară. După ochi pare să fie turc, dar nu e. Vorbeşte ca mine şi ca dumneata. Şi legea turcească nu îngăduie turcilor să vorbească decât graiul lui Mahomed.

— Asta era pe timpuri, zise încet Costea. Lucrurile s-au schimbat. Oricum, bagă de seamă. Mai ai de la mine o jumătate de ducat dacă faci ce-ţi spun.

— Să fie treabă cinstită, spuse sluga. Lucrurile necurate nu mi-au fost pe plac niciodată.

— Treabă cinstită, frăţioare. Uite, mă aflu în slujba domniei şi trebuie să dovedesc un răufăcător. Mă tem că e chiar turcul de care vorbeai. Mă vei ajuta să-l trag de limbă. Înainte de toate, te prefaci că mă cunoşti de când lumea şi nu te miri de nimic. Pe mine mă cheamă Costea. Poţi să spui că suntem dintr-un sat vecin, că taţii noştri sunt veri buni, dacă te-ntreabă cineva. Oricum trebuie să mă dau drept om din partea locului, dar care umblă mult. Încă o dată îţi spun, e spre binele ţării şi al domniei. Cum te cheamă?

— Nae.

— Bine, Nae, ne-am înţeles. Ia seama, să vorbeşti firesc şi să nu mă dai de gol.

— Da, jupâne.

— Nu jupâne, ci Costea. Să mergem. Eu voi intra în han prin faţă, tu vii pe uşa din dos. Vorbim tare, că n-avem nimic de ascuns.

Aşa şi făcură. Costea intră pe uşa din faţă, dând bineţe muşteriilor din sala cea mare, apoi se aşeză la o masă din colt şi strigă:

— Nae!

Oamenii ridicară miraţi capetele. Nae se înfăţişă îndată:

— Cine mă strigă?

— Vino-ncoa, vere, dar nu veni cu mâna goală. Mă-ntorc de la drum lung şi mi-e o foame de lup.

— Costea, tu erai? întrebă sluga.

— Eu, vărule. Sau nu mă mai cunoşti?

— Pe unde-ai umblat?

— În slujba domniei, dragul meu. La Târgovişte şi la Argeş şi în alte locuri. Tot târguri mari cu lume multă şi hanuri bogate.

— Nici la noi nu-i sărăcie, spuse băiatul.

— Atunci să te văd. Adu-mi ceva de mâncare, şi dacă mi-o place, oi sta şi mâine.

Băiatul se depărta. Costea îşi dădu mai aproape desagii pe care-i purta mereu cu sine şi începu să cotrobăie prin ei. Nici nu ridică fruntea când turcul se aşeză la masa lui.

— Ziua bună, drumeţule, spuse Mustafa.

— Mulţumesc, jupâne.

— Vii de la Curte, parcă aşa auzeam.

— Da, şi mă-ntorc tot acolo. Îmi petrec vremea mai mult pe drum decât acasă lângă ai mei. Ce să-i faci! Asta-i slujba la domnie.

— Bei cu mine un pahar?

— Şi două, jupâne. De felul meu sunt om vesel şi singurătatea nu-mi

prieşte. Dar dumneata cu ce treburi prin părţile astea?

— De tot felul, spuse Mustafa în doi peri. Sunt negustor şi caut marfă. Vorbesc cu oamenii, întreb, aflu, cumpăr şi vând.

— Nu pari a fi din părţile noastre.

— Nici nu sunt. M-am născut pe malul mării, la Salonic. Şi am pribegit de tânăr prin multe locuri. Şi umblând am învăţat, graiul vostru. Dar hai să bem. În doi ai curaj şi îndemn la petrecere.

— Noroc şi sănătate, ură Costea ridicând bărdaca cu vin.

După a doua cană erau prieteni la toartă. Mustafa îşi îndemna mereu oaspetele să bea, întrebându-l cu dibăcie tot felul de lucruri despre cetatea domnească. Lucruri mari şi mărunte: despre mersul pieţii, despre negustori, despre meşterii din cetatea de scaun şi despre preţul grânelor. Costea îi răspundea fără sfială, cu vorbe multe şi lăsând să se vadă că vinul îi dezleagă limba tot mai mult. În cele din urmă, Mustafa îl întrebă:

— Dar de un anume Trandafir Braşoveanul ai auzit?

— Dacă am auzit! Ehei, spuse Costea fără să se tulbure. M-am aflat în preajma lui de zeci de ori. Avea un cal alb cu frâul bătut în ţinte de argint. Dar de ce mă-ntrebi de jupânul Trandafir? Ce treabă ai cu el?

— Vreau să-i vând nişte cai buni. Cai de soi, cum nu găseşti pe toate cărările!

— Da, dac-ar auzi de cai bietul jupân Trandafir! Păcat de el!

— De ce păcat? întrebă repede turcul. A avut vreun necaz?

— Necaz mare, jupâne. Săptămâna trecută, mergând cu el pe drum către vama Nicopolei, l-a muşcat, o gânganie. Şi l-a luat cu friguri, cu fierbinţeli, cu ameţeli, de ziceai că se prăpădeşte. Aşa că l-am lăsat la mănăstirea Glavaciocului, în grija călugărilor, iar eu mi-am urmat drumul. La întoarcere, după ce-am împlinit ce aveam de împlinit, am trecut, iar pe la mănăstire. Asta a fost acum două zile. Nădăjduiam să-l găsesc tot acolo, înzdrăvenit.

— Plecase? strigă turcul nerăbdător.

— Da de unde! Zăcea sărmanul şi se topise de-i plângeai de milă. O muscă veninoasă, spunea un călugăr care se pricepe la lucruri de-astea. I-au fiert buruieni, i-au dat să bea tot soiul de leacuri. El rău şi rău. Dar slujba nu te iartă. A trebuit să plec iarăşi la drum, singur, să-mi împlinesc porunca.

— Ce poruncă aveai aşa de grabnică?

— Ei, jupâne, prea multe vrei să ştii! Treburile domniei sunt tainice, iar cine-i gură spartă se pomeneşte în turn lângă tâlhari. Mulţumesc pentru cinstea ce mi-ai făcut-o. Cu voia domniei tale, mă duc să trag un pui de somn. Vinul ăsta e bun, dar îţi toarnă plumb în pleoape.

— Ascultă, frate, să nu-ţi treacă prin cap că vreau să te ispitesc. Mă mir doar. Ştiam că acest Trandafir Braşoveanul e în slujba voievodului de Transilvania. De ce se plimbă de colo-colo prin Valahia?

— Caută călăreţi pentru turnir. S-a zvonit că în satele de câmpie se află nişte flăcăi iscusiţi, cu cai buni. Iar contele Iancu vrea să dea o serbare în toamnă.

— Ei, caii mei erau tocmai buni pentru ce-i trebuie lui. Ai dreptate, mare păcat.

— Da, jupâne. Noapte bună. Mă duc la culcare, că mâine mă trezesc în zori. Am drum lung de făcut prin sate. Umblu eu în locul lui Trandafir, după oameni. Nae!

— Poruncă, spuse băiatul apropiindu-se.

— Odaia mea e gata? Unde ai de gând să mă adăposteşti?

— Într-un pat moale, Costeo. O cămăruţă din capăt, unde nu s-aude nici musca.

— Foarte bine. Să mă trezeşti cum se luminează de ziuă.

Se ridică greoi, clătinându-se pe picioare. Sluga luă o lumânare din sfeşnicul de pe masă şi plecă înainte, să-i arate drumul. Turcul se ridică şi el:

— Păi… singur nu mai are haz. Mă duc şi eu la culcare, flăcăi. O să mă scol tot aşa, în zorii zilei. O iau către Silistra, să caut ceva peşte.

Porniră toţi trei, bocănind pe treptele de lemn. Turcul intră în odaia din dreptul scării iar cei doi merseră mai departe, spre cămăruţa din capăt. După ce turcul închise uşa, Costea îl trase de mîneca pe slujitor şi-i şopti:

— Trebuie să plec. Cred că turcul nostru i-a pus gând rău acestui Trandafir Braşoveanul, prieten al domniei.

— Şi ce vrei să faci?

— Să i-o iau înainte. Bagă de seamă, să nu mă dai de gol. Scoate-mi calul uşurel în faţă; eu o să ies pe geam. Cred că turcul pândeşte cu urechea lipită de uşă. Hai, ajută-mă să-l păcălim!

Păcălirea turcului urmă întocmai. Costea plecă pe furiş de la hanul din Bolintin şi alergă toată noaptea pe drumul cel mare care duce către Ruşii-de-Vede. Ca orice voinic, nu se temea să treacă noaptea prin codrul Vlăsiei; tâlharii de drumul mare nu ţin calea unui călăreţ singur, om tânăr şi înarmat; le plac mai mult căruţele încărcate ori negustorii plini de bani şi păziţi de doi-trei oşteni. Acolo nădăjduiau ei dobândă grasă, în vreme ce de la un călăreţ al domniei nu puteau lua decât nişte lovituri de sabie, înainte de a dobândi sabia însăşi.

Călări omul lui Drăculea toată noaptea, poposi în zori la o casă de ţărani în margine de sat, atât cât să-şi adape calul şi să-l lase să răsufle o frântură de ceas, apoi iarăşi la drum, până către prânz.

Părintele Ilie îl întâmpină cu bunăvoinţă:

— Cam rari oamenii domniei în părţile noastre. Cu ce-ţi pot fi de folos, fiule?

— Părinte, ajută-mă să păcălesc un turc.

— Şi doi, fiule, dar odihneşte-te întâi. Să-ţi dau ceva de mâncare. Şi

să ne îngrijim de cal. I-ai scos sufletul, precum se vede. Ce te zoreşti aşa?

— Treburi grabnice, părinte. Turcii i-au pus gând rău lui Trandafir Braşoveanul, un sfetnic de-al voievodului Iancu. O iscoadă întreabă de el. M-am pus pe urma acelei iscoade. Am şi stat de vorbă. I-am spus că Trandafir Braşoveanul se află bolnav aici, la Glavacioc.

— Ştii bine că nu-i aici. Dacă vine să-l caute?

— Fii încredinţat că va veni. Dar am venit eu mai înainte şi o să-i spunem că a murit. Pentru încredinţare, o să-i arătăm şi mormântul.

— Nu se poate, fiule. Un mormânt gol? Aşa ceva nu s-a pomenit.

— Nu-i vreme de pierdut. Parcă spuneai că vrei să-l păcălim pe turc. Dacă-i arătăm că a murit, o să-l lase-n pace. Să-şi poată vedea omul liniştit de treburi. De treburi care sunt îndreptate împotriva turcilor.

— Atunci să-l ajutăm, oftă părintele Ilie. Duşmanii turcilor sunt prietenii mei. Voi vorbi cu câţiva fraţi călugări să pregătească tot ce trebuie.

— Nu uita că turcul e pe drum. Sunt cu o jumătate de zi înaintea lui, atât. Şi încă un lucru, părinte: să plece teafăr de aici. Avem mare trebuinţă ca el să ducă vestea la ai săi, în cetatea Giurgiului. Părintele Ilie îl privi cam cu jale:

— O să plece teafăr, îţi făgăduiesc. Cu toate că va fi greu să-l ferim de oamenii din sat.

În cimitirul de pe coastă, fraţii călugări tocmai sfârşeau de zugrăvit crucea de lemn pe care scriseseră numele boierului transilvan, când la poarta mănăstirii bătu sfios iscoada turcilor.

— Bună seara, spuse el călugărului care desfăcu uşiţa de lemn îngustă de-o palmă, din poarta mănăstirii, şi-l măsura cu ochi bănuitori. Sunt negustor din Bulgaria, părinte, şi am o treabă cu Trandafir Braşoveanul.

— Cu cine? se miră călugărul.

— Cu Trandafir Braşoveanul.

— Are treabă cu Trandafir Braşoveanul, spuse călugărul cuiva din curte.

— Da, întări Mustafa. Un om cumsecade m-a îndrumat încoace. Spunea că se află aici, la mânăstire, şi că s-ar simţi bolnav.

— Bolnav? spuse călugărul. Intră om bun. Avem să-ţi dăm veşti rele. Trandafir Braşoveanul nu se mai află printre cei vii.

— Cum? A murit? strigă turcul. Acum două zile aveam vorbă să mă-ntâlnesc cu el…

— Soarta omului, spuse călugărul, deschizându-i poarta. Acuma intră că se înserează şi n-o să poţi pleca la drum. Te vom găzdui cum om putea. Sau poate vrei să vorbeşti cu părintele Ilie? El i-a ţinut lumânarea. Acuma se află la cimitir lângă mormântul răposatului.

Dacă vrei să mergi acolo…

— Vreau, spuse turcul tulburat din cale-afară. Mi-a fost prieten bun şi trebuie să las să cadă o lacrimă…

— Pe-aici, omule, spuse călugărul ieşind pe poartă. Cimitirul e la doi paşi. Calul lasă-l în grija noastră.

Turcul îl urmă în tăcere. Călugărul, deşi bătrân, mergea iute, de-i fluturau poalele veşmântului.

Un vânticel se iscase peste dealuri, alungând oarecum arşiţa zilei. Păşind înfiorat printre mormintele vechi, cu crucile netezite de ploaie şi vânt, Mustafa se gândea la norocul lui, bucuros că soarta a potrivit astfel lucrurile, încât să-i împlinească singură slujba lui anevoioasă.

— Părinte Ilie, dumnealui e prieten cu Trandafir Braşoveanul.

— Prieten? tresări părintele ridicând privirea, îl cunoşti bine, omule?

— Am fost ca fraţii, murmură turcul. Când a murit?

— Aseară s-a sfârşit, lăsându-ne durere-n inimi. Era un om de ispravă. Şi tânăr. Umbla să se-nsoare. Mi-a povestit, de mireasa lui şi mi-a lăsat vorbă pentru ea. Şi a mai spus ca acest, jungher, dimpreună cu cingătoarea să i le trimitem mamei lui, la Braşov. Ai poate drum pe-acolo?

— Drept la Braşov mă duc, spuse repede Mustafa. Cu toate că mi-e greu să duc tocmai eu vestea cea rea. Cine nu-şi dă seama de durerea unei mame?

— Atâta copil avea, zise trist părintele Ilie, ferindu-se să-l privească în ochi. Şi să moară printre străini… Omule bun, dac-o vezi şi dacă-i vorbeşti, spune-i că i-am făcut toate slujbele după cuviinţă şi că vom avea grijă de locul unde odihneşte. Păcat, că s-a stins aşa nădejde de voinic; era un om făcut să trăiască o sută de ani. Să-i spui că l-am îndrăgit cu toţii, chiar dacă l-am cunoscut o vreme aşa de scurtă. Şi să încerci s-o mângâi în durerea ei.

— Aşa voi face, răspunse Mustafa cu glasul întristat. Mâine în zori pornesc către Braşov. Dă-mi, părinte, ce vrei să trimiţi mamei sale. Încrede-te în mine.

Preotul ridică din umeri:

— Mă încred, cum nu? Dar n-a lăsat decât jungherul şi cingătoarea. Celelalte lucruri ce le avea cu sine le-a dăruit oamenilor din sat. Iar scrisori n-a apucat să mai scrie. Doar jungherul acesta şi l-a păstrat. Îl avea de la o călătorie în apus şi-i venea greu să se despartă de el…

— Jungherul, se bucură Hasan. Frumos lucru, Mustafa. O să-l păstrez pentru mine. Cingătoarea ia-o tu, dacă-ţi place.

Mustafa îşi trecu cingătoarea peste brâul lui roşu, dar văzu că-l strânge.

— Era un om subţire şi frumos la chip, stăpâne. Şi viteaz, precum se

spune.

— Te-a ferit Allah să te înfrunţi cu el, râse subaşiul. Că nu ştiu, zău, dacă scăpai cu pielea-ntreagă.

— Am doborât eu oameni mai voinici şi mai aprigi ca acesta, se lăudă Mustafa. Dar oricum, bine c-am scăpat de el. Din câte-am înţeles eu, era un sfetnic bun al lui Iancu de Hunedoara.

— Da, şi cu mare trecere la curţile principilor din apus. Ştia să vorbească; solii noştri care l-au întâlnit povestesc că-i fermeca pe toţi. Şi îi plăcea să întărâte lumea împotriva padişahului, după plăcerea contelui Iancu.

— Acum nu va mai întărită pe nimeni, râse gros Mustafa.

În vreme ce Hasan se bucura că a scăpat de o piedică în calea izbândirii visurilor sale, Trandafir Braşoveanul se afla departe, călătorind la Roma şi Lyon, la Paris, la Buda sau Londra, ducând pretutindeni cuvintele voievodului său. Principii şi căpitanii căzură astfel la înţelegere ca oştile să fie gata de luptă în toamnă, iar adunarea cruciaţilor să se facă sub steagul maiestăţii sale Vladislav al Vl-lea, regele Poloniei şi Ungariei, la începutul lunii noiembrie 1444, sub zidurile cetăţii Buda. Vlad Dracul făgădui să fie şi el gata de năvală şi să întâlnească oastea cruciaţilor în faţa Vidinului.

La începutul lunii noiembrie, într-o dimineaţă rece şi neguroasă, Vlad cu cei şapte mii de călăreţi ai săi trecu Dunărea. Îi stăteau într-ajutor aproape o mie de oameni, luntraşii domniei, având-l în frunte pe fiul său. După trecerea apei, Vlad cel Tânăr îşi lăsă luntraşii în grija căpitanului Stoian şi el încălecă pe cal, împlinind, la porunca voievodului, slujba de mare hatman al oştii valahe. Voievodul şi fiul său, urmaţi de căpitani şi de steagurile de călăreţi, se apropiară în bună rânduială de locul de popas al cruciaţilor, nu departe de cetatea Vidin.

— Ia te uită, fiule, spuse Vlad Dracul când avură sub priviri întreaga tabără. S-ar zice că regele Vladislav şi-a lăsat în altă parte ceva oaste.

— Nu cred, tată. Dacă iei seama bine la steagurile feluritelor cete, ai să vezi că s-au strâns oameni din mai toate ţările.

— Atunci principii Europei au dat oşteni mai puţini decât au făgăduit. Asta nu-i putere ca să-i înfrunte pe turci. Trebuie să-i vorbim regelui.

Fiul domnesc dădu semnal de oprire. La porunca lui se alcătui un alai de o sută de călăreţi, cu căpitani şi trâmbiţaşi în frunte. Boierul Cândea, îndeplinind slujba de dragoman, şi Vlad Drăculea se aşezară de-a dreapta şi de-a stingă domnului. Alaiul porni cu sunet de trâmbiţă şi tropot mare către cortul regal. În calea lor veniră cavaleri cu felurite straie, din oştile aflate sub steagul regelui Vladislav. Ei urară bun-venit voievodului şi-l poftiră cu multă cuviinţă spre cortul

regelui, aflat chiar în mijlocul taberei. Vlad, fiul său şi Cândea descălecară, vorbiră cu cavalerii şi porniră pe jos, precedaţi de aprozii cu sumane stacojii şi suliţe lungi. Printre corturi, în drum, oştenii cruciaţi îi salutară în felurite graiuri. Mai încolo, Iancu de Hunedoara veni şi el în calea voievodului. Dragomanii se dădură în lături, fiindcă cei doi voievozi foloseau limba românească.

— Bun sosit, măria ta, spuse Iancu ridicându-şi viziera coifului său strălucitor. Maiestatea sa te aşteaptă.

— Mulţumesc, alteţă, mă grăbesc să mă înfăţişez regelui. Dar spune-mi, rogu-te, asta-i toată oastea?

— Câtă s-a putut strânge, măria ta. Oameni viteji şi pricepuţi la război.

— Dar puţini, alteţă, prea puţini. Gândeşte-te o clipă la puhoiul turcesc ce le va sta împotrivă.

— Am încercat să schimb gândul regelui, spuse Iancu încet. I-am spus să amâne lupta, că nu suntem încă de ajuns de puternici pentru o năvală în Balcani. Nici n-a vrut s-audă. Trufia nobililor din jurul lui a fost mai tare. Regele va merge înainte.

— Va merge spre pierzanie, se încruntă Vlad.

— Încearcă să-i vorbeşti şi măria ta. Poate-i mai înmoi hotărârea.

— Oi încerca… murmură Vlad.

În faţa cortului regal, trâmbiţaşii unguri sunară prelung din goarnele lor lungi şi lucitoare, cu steguleţe de mătase fluturând în vânt. Însuşi regele făcu oaspetelui cinstea de a ieşi din cort ca să-l întâmpine.

— Fii binevenit, voievoade, spuse el voios. Nădăjduiesc că ne-am întărit bine, având lângă noi pe vitejii călăreţi valahi, şi că vom izbândi. Priveşte-mi oastea. Cavaleri unul şi unul, ce spui?

— Oameni vrednici, maiestate. Dar puţini, mult prea puţini pentru a înfrunta semiluna.

— Vom cumpăni numărul duşmanilor cu vitejia braţelor noastre şi cu înţelepciunea regelui nostru, spuse zâmbind un nobil din suita lui Vladislav.

Vlad îl ascultă, oftă şi se îndreptă iarăşi spre rege:

— Întoarce-te, maiestate. N-ai oaste destulă. Pe sultan şi la vânătoare îl însoţesc trupe mai numeroase.

— Să mă întorc? strigă tânărul rege. După ce oastea strânsă cu atâta trudă se află sub ochii mei? Să trimit oamenii acasă fără să fi dat ochi cu turcii? Spune-mi deschis, voievoade: ţi-ai schimbat gândurile? Nu mai vrei să mă ajuţi?

— Îţi stau alături, maiestate, cu toţi oştenii mei. Am venit, de bună voie să lupt sub steagul tău. Dar încerc să te apăr de nenorocire.

— Zadarnic, nobile voievod. De-acuma zarurile au fost aruncate, cum spuneau cei vechi. Sanctitatea sa papa mi-a poruncit să-i alung pe

turci din Europa. Principii atâtor ţări mi-au trimis cavalerii lor cei mai buni. Vom izbândi.

— Aşa să fie! îi ură Vlad cu o plecăciune.

Pe drumurile aspre dintre Dunăre şi Balcani, oastea cruciaţilor se mişca anevoie spre răsărit, având drept ţintă castelul de la Varna. Era o vreme posomorită, fără soare şi cu un vânt iute de miazănoapte care tăia răsuflarea oamenilor. La locurile de popas, oştenii aprindeau focuri mari şi jucau pe lângă ele ca să alunge răceala fierului pe care-l purtau pe dânşii. Dar oamenii erau voioşi şi dornici să dea piept cu duşmanul. Mulţi dintre ei nu avuseseră încă prilejul să se bată cu turcii; luaseră parte la lupte mărunte între cetăţile-târguri ale apusului, se izbiseră cavalereşte şi se-ntorseseră acasă cu prăzi de erau învingători, sau păgubiseră plătind răscumpărarea după obicei, dacă vrăjmaşul îi învingea. Dar nu ştiau ce-nseamnă puhoiul fără număr care se-nşiră în urma steagului cel verde al Profetului.

După două zile şi două nopţi de drum, prin negură zăriră sus, în vârf de deal, zidurile grele ale cetăţii Varna. Regele se sfătui cu cavalerii de frunte ce-l însoţeau şi hotărî locul taberii. Apoi oastea întreagă se osteni să sape şanţuri şi întărituri, să aşeze tunurile şi bombardele şi să se tocmească de luptă.

La zece noiembrie, în zori, cercetaşii vestiră că oastea sultanului era aproape. Şi mai aduseră o veste care răspândi neliniştea între oşteni: mărimea ordiei turceşti întrecea şi cele mai negre preziceri. Curând, într-adevăr, se arătară pe dealuri şiruri nesfârşite de călăreţi. Buluc după buluc, în goană nebună, mişcând steagurile cu cozi de cal în vârf, oamenii sultanului îşi porniră năvala. Căpitanii creştini rostiră porunci înălţându-şi săbiile şi lăncile; bombardele bubuiră gros, apoi călăreţii ţâşniră în calea duşmanului…

Lupta merse înverşunată ceasuri întregi, măcinând pe loc mii şi mii de vieţi. Copleşită de numărul mare al duşmanilor, călărimea regelui Vladislav începu să dea înapoi. Bătălia de la Varna se sfârşi cu o goană deznădăjduită şi înspăimântătoare, în care fiecare om se străduia să scape cu viaţă, rupt de ai săi, urmărit de vrăjmaşi sângeroşi, călcând peste cei căzuţi şi rămânând surzi la strigătele răniţilor. Din loc în loc câţiva viteji se strângeau roată cu săbiile-n mână, şi încercau să facă faţă celor ce-i goneau. Atunci se năpusteau vrăjmaşi din toate părţile, armele se încrucişau cu scrâşnet mare, loviturile cădeau fără cruţare de-o parte şi de alta – cruciaţii piereau fără spor…

Când cei rămaşi în viaţă îşi domoliră fuga şi încercară să se adune iarăşi sub steaguri, privind cu jale la movilele de trupuri rămase pe câmpul de luptă, se văzu că regele Vladislav nu este printre ei. Urmară întrebări pline de spaimă, rămase fără răspuns; cineva povesti că-l văzuse împresurat de duşmani, altul că regele fusese răpus odată cu

câţiva slujitori ai săi în încăierare; se vorbea că turcii luaseră în robie o mulţime de cavaleri unguri şi că Vladislav s-ar afla printre ei. Dar curând turcii dădură iarăşi semn că-şi alcătuiesc steagurile pentru năvală, hotărâţi să zdrobească şi ultimele rămăşiţe ale oastei ce-i înfruntase; de aceea contele Iancu, ca sfetnic apropiat al regelui, se puse în fruntea acestor rămăşiţe şi porunci retragerea. Vlad îi stătea în preajmă şi erau amândoi deopotrivă de trişti că temerile lor dinaintea plecării la luptă se adeveriseră.

— Regele nu trebuia să rupă pacea cu turcii, spuse Vlad. Când porneşti un război ca acesta trebuie să te bizui pe oaste.

— I-am spus, murmură Iancu. I-am spus de zece ori. I-am arătat tractatul încheiat în iarnă şi el l-a rupt cu mâna lui. Ambiţios şi mândru, dar asta l-a dus la pieire.

— Poate mai e încă în viaţă, alteţă. După ce s-or mai linişti lucrurile vom cere sultanului să-l ierte.

— Turcii sunt îndârjiţi că a anulat tractatul. Se spune că o parte a oastei o ducea în luptă Mahomed, fiul cel mare al lui Murad. Acest Mahomed e întâiul duşman al Europei. Cum să nădăjduieşti iertare de la el?

Pe drumurile aspre dintre Dunăre şi Balcani, se târau rămăşiţele unei oşti mândre, a cărei înfrângere pecetluia soarta acestei părţi de lume.

La mănăstirea Tismana, pe drumul de întoarcere, contele Iancu făcu popas mai lung. Călugării oblojiră cum se pricepeau mai bine rănile oştenilor săi, hrăniră oameni şi cai fiindcă merindele oastei ajunseseră în mâna turcilor; şi-i mângâiară cu vorbe blânde pe învinşi. Iancu dărui mănăstirii un felon cusut cu fir de aur şi împodobit cu pietre preţioase, drept mulţumire pentru purtarea omenoasă a gazdelor lui. Apoi porni mai departe către Ungaria, trecând Dunărea pe la Orşova şi dând porunci straşnice căpitanilor şi ispravnicilor de la hotar să ocrotească pacea mănăstirilor Vodiţa şi Tismana, locurile sale de popas în Valahia. Plecă voievodul cu amarul înfrângerii în suflet, nutrind noi gânduri de răzbunare împotriva turcilor.

CAPITOLUL AL ZECELEA

Codrul răsuna de chiotele hăitaşilor. Mistreţii în goană, înspăimânţaţi şi furioşi, treceau de-a dreptul prin tufişuri, rupând copăceii tineri, căutând scăpare în întunecimi de pădure. Apoi pământul tremură sub copitele cailor. Fiul voievodului, în fruntea vânătorilor, pe un armăsar roşcat, strigă scurt. Suliţa, azvârlită cu dibăcie, zbură către mai-marele cetei de mistreţi. Se auzi urletul de moarte al fiarei…

— L-a-nţepat şi p-ăsta, hohoti starostele vânătorilor care galopa alături de Vlad. Meşteră lovitură!

Fiul domnesc îşi domoli goana calului şi însoţitorii lui făcură la fel, apropiindu-se.

— Mai bucuros aş înţepa un mistreţ cu turban, râse Vlad şi sub mustaţa-i neagră, abia mijită, sclipiră dinţii albi ca sideful. De-acuma gata. Aprindeţi focul. Să vedem cât e de dulce carnea de mistreţ friptă aici, la locul ei de baştină.

Vânătorii descălecară şi aprinseră un foc mare în poiana anume aleasă. Starostele se osteni cu mâna lui, ajutat de câţiva vânători mai vârstnici, să pregătească vânatul. În vreme ce carnea de mistreţ sfârâia pe tăciuni iar ploştile treceau din mână-n mână, în jurul focului se încinse sfatul vânătorilor.

— Vino lângă mine, Costea, şi povesteşte, spuse Vlad cel Tânăr.

— La poruncă, măria ta. Mare lucru n-am făcut acolo. Am vândut piei de oaie şi am tras cu urechea. La Constantinopol sosesc mereu veşti rele. Sultanul Murad a luat iarăşi domnia. A stat şase luni deoparte, lăsându-l pe Mahomed pe tron, şi-acuma e iar mare şi tare. Oamenii sunt neliniştiţi şi le pare rău de înfrângerea cruciadei. Plâng şi-acum nădejdea pierdută acolo, la Varna…

— Dar cine se bucură? făcu Vlad. Poate doar turcii.

— Printre cavaleri, urmă Costea, umblă vorba că regele Vladislav e ostatic, luat de turci şi ţinut într-o cetate din Bulgaria. O fi Varna, o fi Silistra…

— Sau poate Giurgiul, spuse Vlad. E cea mai însemnată raia de pe Dunăre. Numai acolo ar cuteza turcii să-l ţină pe rege. Să-l vestim pe tata. Poate ne dă poruncă să-l izbim pe Hasan şi să ne luăm cetatea înapoi… Ce-ar fi să ne năpustim într-o bună zi sub zidurile ei?

Vătaful vânătorilor lăsă să se potolească strigătele celor din jur şi clătină din cap:

— Eşti tânăr şi năvalnic, măria ta, dar nu uita că Giurgiul e o cetate zdravănă. Eram de vârsta măriei tale când s-a clădit, din porunca slăvitului Mircea Voievod cel Bătrân. Bunicul măriei tale a plătit cu un bolovan de sare fiecare piatră pusă la temelia castelului, iar cele patru

turnuri de strajă sunt cea mai zdravănă lucrare pe care am văzut-o vreodată. Numai acoperişurile şi galeriile de trecere sunt din lemn, dar lemn din cel bun, stejar din codrul Vlăsiei, care nu putrezeşte nici într-o sută de ani…

— Şi-acum se lăfăie Hasan în ea, scrâşni fiul voievodului. Hasan cu cetele lui de tâlhari. Dar n-o să scape, jurământul măriei sale stă chezăşie. Aşteptaţi numai să culegem holdele, şi-apoi ne-om răfui noi cu osmanlâii…

— Nu-i uşor, măria ta, stărui vătaful. Ştii bine că la Varna s-au unit atâtea oşti împotriva sultanului. Şi a curs mult sânge zadarnic…

Vlad cel Tânăr se ridică de pe buşteanul pe care şezuse şi spuse cu asprime:

— Am fost şi noi acolo şi am pierdut oameni de-ai noştri. Regele Vladislav e de vină, cu trufia lui nemăsurată. Cine l-a pus să-nceapă lupta având o oaste mică? Tata l-a sfătuit să se-ntoarcă, dar te pui cu semeţia regilor? Întocmai ca la Nicopol, pe vremea lui Mircea: trufia pierdu bătălia!

Vânătorii din jurul focului râseră la aceste vorbe.

— Păi să mai închinăm din vinul ăsta, spuse vătaful vânătorilor. Măi flăcăi, ia scoateţi careva fluierul la iveală, să-i zicem una de pe la noi!

Petrecerea era în toi când târziu, către miezul nopţii, un călăreţ pătrunse în adâncul pădurii dând sunet lung din corn. Vânătorii domneşti îi răspunseră şi curând călăreţul se ivi în lumina roşiatică a focului.

— Poruncă de la măria sa voievodul, strigă el descălecând. Fiul domnesc să i se înfăţişeze îndată, fiind pricini grabnice la mijloc.

— Dar ăsta-i Stoian căpitanul, se miră Vlad. Ai schimbat luntrea cu calul, căpitane? Te-ai întors la vechiul meşteşug?

— Numai de nevoie, măria ta. Am venit într-un suflet.

— Daţi-i căpitanului o cupă, porunci Vlad.

— Nu-i vreme, măria ta. Avem veşti însemnate. La Brăila au sosit trei corăbii din Ţara Burgunzilor. Vor să lovească cetăţile turceşti de pe Dunăre şi ne poftesc să le dăm o mână de ajutor.

— O mână, spui? strigă Vlad sărind în picioare. Amândouă mâinile, ba şi inima, dacă e vorba de cetăţile dunărene. Cetăţile noastre, ca să vorbim drept. Pe cai, fraţii mei!

În câteva clipe focul era stins şi alaiul fiului domnesc se alcătuia de drum.

— Să mergem, deci, spuse Vlad cel Tânăr. Boier Cândea, te-aş ruga să treci în dreapta mea, şi tu, prietene Stoiene, în stânga. Dar mai întâi dă vinul de duşcă. Abia după aceea îţi voi îngădui să vorbeşti. Doresc să ştiu cât mai multe despre burgunzi şi despre corăbiile lor.

Porniră. În auzul lui Vlad, căpitanul luntraşilor povesti tot ce ştia.

Flota burgundă venise în Bosfor din toamna trecută, cu gând să-i

sprijine pe cruciaţi. La catargul galerei celei mari flutura flamura seniorului căpitan Walerand de Wavrin, consilier şi şambelan al ducelui Filip cel Bun. Burgunzii se străduiseră, fără să izbutească, a împiedica trecerea turcilor din Anatolia în Balcani. Ei aţinuseră calea galerelor turceşti, dar acestea luaseră alte drumuri, ocolind departe prin Marea cea Mare căreia începuseră să-i spună corăbierii levantini şi Marea Neagră, şi debarcaseră oştile în preajma castelului de la Varna. Galerele burgunde iernaseră pe celălalt mal al Bosforului, la Pera, adăpostite într-un golf adânc în faţa Constantinopolului. La mijlocul iernii, în capitala bizantină se răspândise vorba că regele Vladislav se află în viaţă, ascuns într-o cetate din ţinuturile Mării celei Mari. Seniorul căpitan Walerand hotărâse să-l caute şi îndată ce se desprimăvărase porniseră către porturile Mării Negre.

— După ce au cercetat zadarnic cetăţile de pe ţărmul mării, anume Mesembria şi Pangallia, au ajuns la cetatea Chilia, povestea căpitanul Stoian. Românii din cetate n-au ştiut să le spună despre regele Vladislav, sfătuindu-i să trimită un sol voievodului Transilvaniei. Şi cavalerul Walerand a trimis la alteţa sa pe un anume Pietre Vast, împreună cu mai mulţi unguri scăpaţi din mâinile turcilor. Acuma, venind acel nobil cu răspuns din partea contelui Iancu, acesta l-a sfătuit să treacă şi pe la voievodul Valahiei, dându-i ca însoţitor pe un nobil al său.

— Şi ce veşti au adus de la Iancu?

— Au adus veşti bune, măria ta. Anume, că dacă voievodul nostru doreşte să-şi împlinească gândul cel vechi şi să lovească cetăţile de pe Dunăre, atunci să vină cu oaste la Nicopole, la începutul lunii septembrie. Unindu-se galerele burgunde cu oastea Iancului şi cu luptătorii valahi, va fi mai lesne să-i dovedească pe turci.

— Minunat, strigă Vlad Drăculea. Nu mă-ndoiesc că tata va cădea la înţelegere cu burgunzii şi cu contele Iancu.

— Fireşte, măria ta. Voievodul i-a rugat, pe burgunzi să rămână cu galerele la Brăila până la strângerea recoltei. Şi vrea să te trimită în solie la ei.

— Mă voi duce, strigă voios fiul domnului. Negreşit mă voi duce. Să le văd mai de aproape galerele şi luptătorii. Poate din asta învăţăm câte ceva şi pentru noi. Ce spuneţi, prieteni, mă însoţiţi?

— Mai e vorbă, măria ta? cuvântă boierul Cândea în numele tuturor. La nevoie, cunoscând limba burgunzilor, care vorbesc întocmai ca oamenii din Francia, voi sluji drept dragoman.

— Atunci zoriţi-vă bidiviii, dragii mei, spuse Vlad dând pinteni calului. Dacă-i vorba de război pe Dunăre, apoi şi luntrile noastre vor fi de folos la ceva!

Micul alai grăbi pasul cailor şi în mai puţin de un ceas se află în cetatea de scaun. La curtea domnească văzură oameni în straie străine

şi Vlad se grăbi să se înfăţişeze părintelui său.

Pietre Vast era un bărbat subţire şi cu ochi scăpărători. Vorbea latineşte despre cărţi cu voievodul şi se bucura că-n aceste părţi bântuite de război oamenii mai găseau vreme pentru hrana cugetului. Când i se înfăţişă Vlad Drăculea cu boierul Cândea, care îl salută în graiul francilor, domnul Pietre Vast se bucură şi mai tare.

— Sunt fericit să am asemenea fraţi de arme, spuse el. Am dat aici peste oameni înţelepţi şi binevoitori, iar asta o să ne uşureze misiunea. Contele Iancu, la stăruinţa nobililor pe care i-am scăpat din robia turcilor, a făgăduit opt mii de oşteni ca să se întoarcă în Balcani cu sabia în mână.

— Vom da şi noi oaste câtă vom putea strânge, spuse Vlad Dracul. Dar mai întâi aş dori să vorbesc cu căpitanul vostru, seniorul Walerand de Wavrin. Şi-l poftesc să-mi fie oaspete în cetatea mea.

— Nu mă-ndoiesc că seniorul meu va primi cu bucurie invitaţia alteţei voastre. Dar contele de Hunedoara mi-a cerut să mă întorc la Constantinopol şi să-l aduc cu mine pe principele Daud Celebi, nepotul sultanului, pretendent la tron.

— Îl cunosc, spuse Vlad Dracul. Este un om bun şi am dori să izbutească. De va lua în mână sceptrul de padişah, vom avea zile mai bune. El a făgăduit că va păzi pacea între vecini, de aceea îl vom ajuta.

— Aşadar, alteţă, v-aş ruga ca peste vreo lună, timpul trebuitor seniorului meu să ajungă la Constantinopol şi să se întoarcă cu întăriri, să-i trimiteţi cai spre a-i înlesni drumul către alteţa voastră. Iar dacă vă veţi osteni să vă apropiaţi tabăra de portul Brăila, va fi mai uşor seniorului Walerand să vi se înfăţişeze, căci nu poate lipsi prea mult din fruntea oamenilor săi.

— Aşa vom face, făgădui Vlad Dracul. Până atunci fiul meu se va duce la seniorul Walerand şi va vorbi cu domnia sa. Fiului meu – adăugă zâmbind – îi plac corăbiile şi l-am pus în fruntea luntraşilor mei. Aşa încât nădăjduiesc că va lega bună prietenie cu căpitanul Walerand de Wavrin.

— Iar eu şi căpitanul meu vom fi fericiţi să-l avem prieten pe fiul alteţei voastre.

Vlad Dracul zâmbi, rămase o clipă pe gânduri, apoi bătu din palme şi un aprod se ivi pe dată în uşa spătăriei celei mari.

— Poruncă, măria ta!

— Să vină la mine Bădin clucerul. Logofete Ştefan, scrie, rogu-te, porunca mea: se vor da corăbiilor burgunde cinci care cu merinde, adică făină, vin şi miere, plătite din vistieria domnească, cu gândul la ajutorul pe care ni-l vor da şi ei. Poate ne izbăvim cetăţile de robie!

Vlad cel Tânăr porni aşadar, la porunca tatălui său, să se întâlnească

cu mai-marele corăbiilor burgunde. Îl însoţeau Pietre Vast, cu oamenii lui Stoian căpitanul şi boierul Cândea. Când ajunseră la schela Brăilei, fiul domnesc se tulbură văzând cele două corăbii burgunde trase lângă mal. Erau vase mari şi înalte, cu vâsle lungi trecute prin găuri anume făcute în laturile corăbiei, iar partea din urmă o aveau înălţată în chip de castel cu două caturi, cu ferestre mici, pătrate; în partea din faţă erau puse bombardele, pe poduri anume, cu roţi şi frânghii care să le ţintuiască la nevoie. Un corăbier de-al seniorului Pietre Vast alergă înainte, să vestească de sosirea soliei românilor. Căpitanul burgund se înfăţişă îndată pe puntea corăbiei, apoi coborî pe ţărm însoţit de cornițele galerei şi-i făcu primirea cuvenită fiului domnesc:

— Vă aduc, seniore, salutul meu şi al stăpânului meu, ducele Filip al Burgundiei.

— Iar eu vă aduc salutul voievodului Valahiei şi vă doresc bună venire pe pământul nostru.

Acesta este boier Cândea, guvernorul meu, care-mi va sluji şi de dragoman.

— Vă poftesc pe amândoi pe corabia mea, să ne sfătuim, zise cavalerul de Wavrin.

Vlad dădu urmare chemării şi urcă pe bordul corăbiei, privind cu uimire în jurul lui. Pe catargul cel mare din mijlocul navei se afla pânza strânsă şi legată cu îngrijire; mai încolo, la prova, văzu cutiile cu pulbere şi ghiulelele de piatră pentru bombarde rânduite cu grijă ca să nu stea în drum. Fiindcă era foarte cald, seniorul îi pofti sub baldachinul ce fusese întins la pupa şi-i apăra de razele soarelui. Acolo se arătă îndată un paj aducând pe o tavă pahare de vin.

— Luaţi şi gustaţi, spuse seniorul. E vin de-al nostru, din Burgundia, dar din păcate, după atâta umblat pe mare, prin căldură, s-a cam acrit.

— În urma mea vin carele cu merinde pe care vi le-a trimis tatăl meu, spuse Vlad cel Tânăr. Între aceste merinde se află şi câteva poloboace cu vin.

— Mulţumesc voievodului Valahiei pentru acest dar de preţ, spuse cavalerul. Din veştile ce mi-au ajuns aici am înţeles că alteţa sa ar dori să ne ajute în asaltul cetăţilor dunărene.

— Vă va ajuta cu toate puterile, seniore. Tata avea şi aşa gândul să se lupte cu turcii şi să-i alunge din cetăţi; nădăjduim că împreună cu voi va fi mai lesne să ne împlinim gândul.

— Aşa va fi, spuse voios seniorul. Să ştiţi, dragă prietene, că ne aflăm prin părţile astea de mai bine de o lună. După ce-am cercetat cetăţile de pe ţărmul mării, ne-am gândit că regele Vladislav poate fi într-un oraş dunărean stăpânit de turci. Am înţeles că singur nu mă pot război cu turcii, de aceea l-am rugat pe seniorul Pietre Vast să se înfăţişeze contelui Iancu şi voievodului de Valahia. În aşteptarea lui n-am stat degeaba. Am colindat vreme de o lună pe Marea cea Mare,

încercând să dau ochi cu turcii. Am prins în cale trei corăbii turceşti cu grâu şi le-am dus la Caffa. Apoi m-am întors şi am aşteptat răspunsul soliei.

— Răspunsul soliei acesta este, spuse Vlad cel Tânăr. Tatăl meu vă roagă să aşteptaţi până la strângerea recoltei. Apoi îşi va aduna oamenii şi vom porni să ne unim cu oastea contelui Iancu.

— Contele Iancu ar dori să-l aducem şi pe pretendentul turc Daud Celebi, adăugă Pietre Vast.

— Îl vom aduce, întări Walerand. Şi-aşa trebuie să faci un drum la Constantinopol, prietene Vast, ca să-l pofteşti încoace pe cardinal şi să-i aduci pe ceilalţi oameni ai noştri împreună cu galerele rămase acolo. Nu ştiu cât de tari sunt cetăţile, dar nădăjduiesc că vom izbândi.

— Mai avem şi noi nişte luntri, spuse Vlad. Ne-am ostenit şi ne-am făcut singuri, după priceperea noastră, vase mici cu care să păzim Dunărea. Cred că ne vor fi şi ele de un ajutor oarecare.

Walerand de Wavrin se înveseli şi încuviinţă din cap:

— Sunt încredinţat, seniore. Mai ales că oamenii voştri cunosc bine locurile. Aşadar, vom aştepta întoarcerea domnului Pietre Vast cu cardinalul şi corăbiile. Între timp recolta va fi strânsă de pe câmpuri şi luptătorii din Valahia vor putea lua arma. Iar noi avem răgaz să ne dregem galerele şi să ne pregătim oamenii…

Oaspeţii valahi rămaseră pe corabia burgundă. Căpitanul Stoian lua seama la rânduiala corăbierilor, iar Vlad cel Tânăr şi boierul Cândea stăteau de vorbă cu Walerand, punând la cale, în faţa unei hărţi vechi, drumurile viitoare ale luptătorilor. Apoi Stoian luă drumul Argeşului, unde urma să dea seama voievodului despre cele văzute. Vlad cel Tânăr rămase în preajma cavalerului burgund, întovărăşindu-l la vânătoare prin bălţile din preajma Brăilei şi povestindu-şi unul altuia întâmplări din viaţă.

La sfârşitul lunii iulie, pe apele Dunării se arătară trei galere, care dădură de departe salutul, prin lovituri de tun, către pământul de care se apropiau. Curând galerele se alăturară de ţărm şi domnul Pietre Vast se grăbi să se înfăţişeze seniorului Walerand, împreună cu alţi nobili burgunzi şi cu Daud Celebi, nepotul sultanului, fugit la Constantinopol spre a scăpa de prigoana lui Murad.

— Vin şi galerele cardinalului în urmă, spuse Pietre Vast. Ajung aici în câteva zile. I-am povestit de unirea noastră cu valahii şi el a încuviinţat.

— De-acuma suntem gata, se bucură cavalerul Walerand. Va trebui să stăm de vorbă cu alteţa sa seniorul Valahiei şi să ne sfătuim asupra luptei ce avem de dat.

Vlad cel Tânăr făcu un pas înainte:

— Tatăl meu va fi bucuros să vă întâlnească, seniore. El mi-a

poruncit ca îndată ce vă vin corăbiile să-i dau de veste ca să vă trimită cai. Măria sa se află în tabără la zece leghe de aici, împreună cu oştenii şi vânătorii.

— Atunci, seniore, cred că e timpul să-i daţi de veste, zâmbi Walerand.

Un olăcar domnesc porni în goana mare spre tabăra lui Vlad Dracul şi se întoarse în aceeaşi zi, aducând caii trebuitori. Iar Vlad cel Tânăr îl pofti pe seniorul de Wavrin şi pe Pietre Vast să fie oaspeţii tatălui său. Cavalerii încălecară şi, urmaţi de un pâlc de seimeni domneşti şi de zece oşteni de pe corăbii, porniră către tabăra voievodului. Drumul trecea pe lângă lanuri de curând secerate; se întâlniră cu căruţe ce duceau grâul treierat de la arie, văzură căpiţele aurii de snopi încă întregi, le dădură bineţe oamenii acelor locuri, care-şi opreau o clipă lucrul la trecerea alaiului.

— Frumoasă ţară, şi foarte bogată, precum se vede, spuse seniorul Walerand.

— De aceea o râvnesc atâţia, oftă fiul voievodului. Au încercat prin vreme s-o apuce când ungurii, când turcii, când tătarii. De fiecare dată oamenii de aici s-au ridicat, cu sabia în mână şi a curs sânge pentru fiecare petec de pământ. Suntem o ţară mică, seniore, dar nu putem răbda robia. Asta, ca să înţelegeţi de ce ne păstrăm gândul de a lupta alături de voi împotriva turcilor.

Se opriră într-un sat, în preajma unei fântâni cu cumpănă, să adape caii şi să răsufle după arşiţa drumului. O fată tânără ieşi în poartă cu o vadră mare de lemn şi cu un fagure de miere atunci desprins din stup, îmbiindu-i pe cinstiţii oşteni să guste şi să se răcorească. Seniorul Walerand mulţumi în graiul său privind-o drept în ochi şi fata plecă fruntea îmbujorându-se.

— Pe fetele acestea le râvnesc turcii de peste Dunăre, spuse iarăşi fiul voievodului. Ienicerii ies din cetăţile lor învârtind iataganele, dau foc satelor şi duc oamenii în robie. Este şi aceasta o pricină care ne însufleţeşte în lupta noastră…

Cavalerul dădu din cap şi aruncă încă o privire fetei, care făcuse un pas înapoi spre poarta casei, şi se îndreptă spre calul său.

— Vă înţeleg, seniore, spuse el. Făgăduiesc că cea dintâi lovitură de sabie o voi da cu gândul la această fată. Şi-i doresc să nu cadă niciodată în mâinile lacome ale ienicerilor…

În preajma taberei lui Vlad Dracul, o strajă sună prelung din corn vestind apropierea oaspeţilor. Printre copaci zăriră într-o poiană corturile ostăşeşti şi caii luptătorilor păscând. Dintre corturi se ivi, pe jos, voievodul însoţit de boierii săi de frunte. La o depărtare oarecare, cavalerul Walerand se opri, descălecă şi-şi scoase coiful înfierbântat de soare. Însoţitorii săi făcură la fel. Apoi căpitanul burgund, însotit de fiul voievodului şi de boierul Cândea, merse să-l salute pe domnitor.

— Fiţi binevenit, seniore, spuse Vlad Dracul. Am dori să vă simţiţi la noi tot aşa de bine ca în frumoasa voastră ţară.

— Monseniore, vă aduc salutul suveranului meu, ducele Filip de Burgundia, şi urările sale de izbândă.

— Să mergem în cortul meu, e mai răcoare, spuse voievodul. Se află aici şi trimisul contelui Iancu de Hunedoara, un nobil pe care domnul Pietre Vast îl cunoaşte.

Intrară în cortul răcoros şi începură sfatul de război. Domnul era însoţit de marele spătar Dragotă şi de vornicul Albu, care ştiau seama oştilor. Trandafir Braşoveanul era şi el de faţă, cu solie din partea contelui Iancu şi a nobililor unguri.

— Stăpânul meu, cuvântă Trandafir Braşoveanul, mi-a poruncit să spun înalţilor căpitani că el se va afla cu oastea sa la Nicopole în ziua de opt septembrie.

— Cam târziu, se încruntă Vlad Dracul.

— Mai devreme nu e cu putinţă să adune oastea, măria ta.

— Atunci vom porni la jumătatea lunii august, – noi pe uscat, iar corăbiile burgunde pe apă.

— Credeţi că ne va ajunge timpul? întrebă seniorul de Wavrin. E drum lung şi necunoscut…

— Vă vom da călăuze. Fiul nostru vă va însoţi pe apă cu cincizeci de luntri încărcate cu luptători.

Ei vă vor feri de capcanele Dunării. Şi… ale turcilor, adăugă voievodul cu un zâmbet.. De asemenea veţi primi merinde pentru oamenii de pe corăbii.

— E un ajutor preţios, murmură Walerand.

— La fel de preţios cu cel pe care ni-l veţi da la asaltul cetăţilor prinse de turci, seniore. Aceste cetăţi sunt locuri de trecere care vatămă mult Ţara Românească. Şi de le vom izbăvi, va fi bine pentru noi.

— Avem puteri destule, spuse Walerand. Aşteptăm să ne mai vină de la Constantinopol trei galere, care se află sub steagul legatului papal, domnul cardinal Condolmieri, căpitanul-general al flotei creştine. Vom avea astfel opt galere cu totul şi bombarde destule, cu praf şi ghiulele de granit.

Voievodul schimbă în şoaptă câteva vorbe cu marele spătar, apoi cuvântă:

— Oastea noastră vi se alătură cu şase mii de oameni, osebit de luntraşii care vor fi în număr de cinci sute. Avem şi două bombarde mari, noi-nouţe, care pot fi aduse la nevoie pentru asaltul cetăţilor.

— Iată o putere în stare să cuprindă o cetate oricât de întărită, spuse voios Walerand, dând mâna cu voievodul.

Cei de faţă se arătară bucuroşi de acest legământ. Veni apoi vorba de principele Daud Celebi, care se afla pe una din galerele căpitanului.

— Am făgăduit acestui principe să-l ajutăm să ia tronul, spuse cavalerul burgund. Iar de nu va izbuti, îl vom da teafăr în mâna nobililor unguri, printre care el are prieteni şi neamuri.

Vlad Dracul încuviinţă cu un semn hotărât.

— Trebuie să-l ajutăm. Precum bănuiesc că v-a spus, el a făgăduit pace şi s-a lepădat de gândurile hrăpăreţe ale sultanului Murad. Îl vom ocroti şi îl vom sprijini cât vom putea.

— Aşadar, vom porni la fapte, spuse în chip de încheiere seniorul burgund. Vă mulţumesc pentru buna înţelegere, alteţă, şi… bizuiţi-vă pe cuvântul meu de cavaler. Ne vom sili să împlinim tot ce ne-am pus în gând.

— Asemenea şi noi, seniore.

Sfatul fiind sfârşit, Vlad Dracul îşi pofti oaspeţii la o cină ostăşească, în preajma focului de tabără, unde se rostiră multe urări de izbândă şi se ciocniră cupe cu vin.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

— Eşti o iscoadă iscusită şi te voi răsplăti, spuse Hasan după ce ascultă veştile. Dar cum ai aflat toate astea?

Mustafa rânji netezindu-şi mustăţile pe care le lăsase să crească după obiceiul ţăranilor valahi:

— E un meşteşug deosebit, stăpâne. Am mâncat pâine amară, acesta-i preţul: am cărat saci la Curtea de Argeş, şi am mânat boi pe drumul Brăilei. M-am tocmit, căruţaş la domnie şi am pus piciorul pe corăbiile venite din apus. Am tras cu urechea la ce vorbeau isprăvniceii veniţi să strângă oaste. Şi m-am furişat cu bărcuţa mea în urma luntrilor domneşti ce coborau către schela Brăilei. Nu-mi pune vorbele la-ndoială, stăpâne. Dârak s-a vorbit cu corăbierii burgunzi să bată cetăţile de pe Dunăre. Au mai venit de pe mare cinci corăbii. Sunt acum opt cu totul, şi fiecare are patru tunuri mari şi flinte nenumărate, şi arcaşi îmbrăcaţi în zale. În clipa asta meşterii dreg corăbiile şi le rânduiesc pentru luptă. În câteva zile pot porni la drum. Şi se vor opri fără îndoială la cea dintâi cetate ce le-o ieşi în cale.

— Silistra, murmură Hasan..

— Întocmai, stăpâne, Silistra. Fă ceva, că altfel pe cei de acolo îi aşteaptă zile grele.

— Voi face, Mustafa. Lasă-mă să cuget în linişte. Ba nu, du-te şi alege dintre ieniceri zece călăreţi, pe cei mai iuţi şi mai ageri la minte. Îi voi trimite cu scrisori grabnice în zece părţi ale ţării bulgăreşti. Să afle toţi subaşiii ce ne aşteaptă. Şi să-i vestesc că Daud Celebi, duşmanul padişahului, s-a unit cu ghiaurii ca să-i smulgă sceptrul. Zece ieniceri.

— Bine, stăpâne.

— Stai, nu pleca. Uite, pentru osteneala ta, o pungă cu galbeni. Iar dacă ajung paşă al Valahiei te pun strângător de haraci.

— Milostive stăpân! se bucură Mustafa. Strângător de haraci? Atunci o să-ţi întorc înzecit aurul acesta.

— Lasă, băiete, făgăduieli am auzit eu multe. Până una alta, găteşte-te iarăşi de drum.

— Mă duc şi eu cu solie la vreo cetate?

— Ba te vei duce înapoi în Valahia, Mustafa. Să-ţi faci slujba mai departe, cum ai început-o. Vreau să ştiu tot ce se petrece acolo, în preajma lui Dârak. De i-aş putea citi şi gândurile!

La jumătatea lunii august, corăbiile erau gata de plecare. Sosiseră şi luntrile românilor, pe care Stoian căpitanul se ostenise a le pregăti cât putea mai bine, punând înăuntru merinde şi arme. Câţiva dintre luntraşi, oameni născuţi şi crescuţi pe malul Dunării şi care-i

cunoşteau toate cotloanele, primiră porunca să urce pe corabia din frunte, unde se afla căpitanul Walerand, şi să fie călăuză burgunzilor. Ceilalţi se rânduiră în urma celor opt corăbii, ducând cu sine şi corturile pentru adăpostirea pe timp de noapte. A doua zi după jumătatea lunii august, în zori, flota se urni – burgunzii folosind adierea de vânt abia iscată, care punea viaţă în pânzele uriaşe ale galerelor, iar românii vâslind din răsputeri ca să nu rămână-n urmă. După câteva leghe de mers văzură în depărtare norul de praf stârnit de oastea voievodului care venise să însoţească navele mergând pe malul apei. Mai către prânz, vântul scăzu; luntrile lui Vlad cel Tânăr, care rămăseseră în urmă, ajunseră în dreptul corăbiei din frunte. Walerand se aplecă peste pălimarul înalt al galerei sale şi-l salută pe fiul voievodului întrebându-l dacă iuţeala aceasta nu e istovitoare pentru vâslaşi.

— Dimpotrivă, seniore, asta-i face să tragă mai cu nădejde. Dacă rămânem în urmă, alta e pricina: vântul vă e prielnic astăzi, dar nu ştiu de va fi aşa în toate zilele.

În acest timp vântul se opri de tot; pânzele galerelor începură să fluture nefolositoare deasupra catargelor, se auziră poruncile comiţilor de galere care-şi îndemnau vâslaşii să treacă la lucru. Cursul apei oprise galerele pe loc; vâslele lungi şi late ca nişte lopeţi loviră deodată valurile, apoi încă şi încă o dată, până când corăbiile burgunde se urniră iarăşi. Luntraşii lui Vlad ajunseseră departe şi-şi râdeau în barbă de marile corăbii pântecoase ce se târau anevoie în urma lor.

Spre seară, ajungând la un loc prielnic, Vlad Dracul hotărî să facă popas. Şetrarii dădură porunci pentru aşezarea corturilor; pitarii, clucerii şi toţi cei ce aveau în grijă hrana oastei dădură ghes carelor cu merinde să se apropie; se aprinseră focuri mari iar cailor li se dădu tainul cuvenit. Curând, Vlad cel Tâhăr şi ai săi îşi pregătiră şi ei tabăra niţel mai într-o parte, cu rânduială bună care plăcu mult voievodului.

— Nu m-am ostenit să vin în tabăra luntraşilor până azi, spuse el. Văd că oamenii tăi au învăţat de toate.

— Boierul Cândea s-a îngrijit de ei, zâmbi fiul voievodului. Ne-am gândit să-i ospătăm şi pe corăbierii burgunzi. O să-i poftim aici, şi n-am vrea să râdă de noi când or intra în tabăra noastră.

— Dar văd că zăbovesc…

— Merg greu la deal când se opreşte vântul, lămuri Vlad cel Tânăr. Acum înţelegi de ce i-am zorit să plece mai curând de la Brăila. Ei sunt deprinşi cu marea, unde vântul bate mereu şi te poartă el singur până la capătul lumii. Aici, pe Dunăre, sunt alte obiceiuri…

În sfârşit, puţin înainte de căderea serii, galerele se arătară în depărtare. Vlad dădu poruncă să se înteţească focurile de sub pirostrii şi alergă pe mal să găsească burgunzilor loc prielnic pentru a-şi arunca

ancorele.

După zece zile de mers, corăbiile primiră semn de la fiul domnului să se oprească fiindcă se aflau la două ore de cetatea Silistrei. Românii îşi făcură tabăra pe malul Valahiei, într-un loc unde nu puteau fi văzuţi de turcii din cetate. A doua zi înainte de revărsatul zorilor după cum hotărâseră de cu seară, se pregătiră de luptă astfel: seniorul Walerand în avangardă, având drept ajutor o parte din luntrile românilor, iar mai în urmă, cardinalul cu galerele sale şi cu restul de luptători ai lui Vlad.

— Nu ne putem vârî în vizuina lor până nu ştim ce şi cum, spuse Vlad cel Tânăr sfătuindu-se cu ai săi. Tu, căpitane Stoian, ia patru luntri şi du-te spre malul celălalt până nu se luminează bine; poate afli ceva despre turci şi ne spui şi nouă.

— Am înţeles, măria ta.

În întuneric se auzi glasul căpitanului chemându-şi oamenii. Vlad îl aşteptă să plece, apoi se sfătui cu Cândea:

— Eu mă voi duce înainte, împreună cu corăbiile seniorului de Wavrin. Domnia ta rămâi cu cardinalul. Dacă Stoian aduce vreo veste însemnată, ne dai de ştire.

Spunând acestea, îşi tocmi luntrile şi porni în susul apei alături de corăbiile seniorului burgund. Răsărise soarele când ajunseră în dreptul cetăţii. Dar în zadar îşi ascuţiră privirea şi auzul: din partea turcilor nu se simţea nicio mişcare.

— Te pomeneşti că-i luăm pe neaşteptate, se bucură Vlad. Acum ar fi clipa cea mai bună pentru dat asaltul. Dar ce face domnul cardinal?

— Nu pricep nimic, strigă mânios căpitanul burgunzilor. Aşa se-ntâmplă când faci un preot conducător de oaste. Nu poate să iasă lucru bun!

După două ceasuri de aşteptare, Walerand hotărî să trimită o barcă să vadă ce se-ntâmplă. Dar barca zăbovea şi ea. Atunci îl rugă pe Vlad să meargă împreună la galerele cardinalului. Soarele era sus de-acuma, arşiţa grea a zilei făcea să dogorească mânerele săbiilor, vremea pentru năvala asupra cetăţii trecuse. Seniorul coborî aşadar în barca lui Vlad cel Tânăr şi se îndreptară spre galera cardinalului, iar când ajunse lângă ea, Walerand de Wavrin era atât de mânios încât nici nu-l salută pe cardinal ci îi strigă:

— Monseniore, oare crezi că mai putem încerca la ceasul acesta un asalt?

Cardinalul zâmbi şi răspunse netulburat:

— Chiar acum am ridicat ancora. Ne vom apropia de cetate. Veniţi sus, seniorilor.

Urcară pe galeră. Şi Vlad văzu acolo pe Stoian căpitanul, alăturea de Costea, iar lângă catarg, cu mâinile legate la spate de un scripete ce atârna de sus, de pe verga cea mare, stătea un turc îmbrăcat în straie

proaste, tare înspăimântat.

— Ce-i cu ăsta? strigă Vlad cel Tânăr.

— L-am prins în gura unui pârâu, măria ta. Îşi cerceta coşurile puse de cu seară şi-şi umpluse barca cu peşte. Ne-am dus prin spatele lui şi i-am pus lancea în coaste: el a crezut că suntem de-ai lui şi a-nceput să se roage de iertare. Că a încălcat porunca subaşiului. Ce poruncă? l-am întrebat. Ca picior de om să nu iasă din cetate vreme de trei zile. De ce? N-a vrut să spună nici în ruptul capului. Atunci l-am adus la domnul cardinal, şi l-am pus la cazne. Ne-a spus că îl paşte moartea dacă află căpeteniile cele mari din cetate. Şi domnul cardinal, auzind una ca asta, a poruncit să nu mai dăm asalt şi să-l cercetăm mai departe pe prins.

Vlad se apropie de turcul care stătea pleoştit, cu mâinile la spate, şi din vreme-n vreme încerca să-şi scuture picurii de sudoare ce i se prelingeau de pe frunte pe vârful nasului.

— Dacă vrei să vezi şi mâine lumina soarelui, vorbeşte, îi spuse el în limba osmanlâilor.

Turcul spuse cu glas tânguitor:

— De nu vorbesc, mă omorâţi voi; de vorbesc, mă vor ucide ai mei. Mai bine să mor de mâna duşmanului.

— Vorbeşte, repetă Vlad.

Turcul dădu din cap în semn că nu. Atunci cardinalul, care stătea deoparte, făcu un semn şi doi corăbieri de-ai lui traseră de frânghia care, trecută prin scripetele de sus, era legată de mâinile turcului. Cu braţele răsucite, prinsul căzu în genunchi şi dădu un strigăt, de durere; nu mai cunoscuse această caznă, cu care sunt pedepsiţi pe corăbii hoţii şi cei ce se răzvrătesc.

— Aman! strigă el. Daţi-mi drumul că spun tot!

Vlad făcu semn corăbierilor care slăbiră frânghia.

Turcul rămase în genunchi şi începu să plângă:

— Allah mi-e martor că nu vreau să-i vând pe-ai mei. Dar nu pot să rabd durerea, cinstite efendi.

— Spune ce se petrece în cetatea voastră, îi porunci Vlad mânios.

— În cetatea noastră s-a aflat, că veniţi cu oaste şi corăbii ca s-o cuprindeţi. Şi au venit aici toţi subaşiii din cetăţile bulgăreşti şi o să fie rău de voi dacă vă apropiaţi.

Boierul Cândea tălmăci în limba burgunzilor spusele turcului.

— Omul acesta poate că minte, zise cardinalul liniştit. Dar ca să nu greşesc, am oprit atacul. Trebuie să ştim care-i adevărul.

— Îl vom afla numaidecât, spuse Vlad cel Tânăr. Eu mi-am petrecut copilăria în oraşul sultanului şi cunosc după nume mulţi oameni de vază.

Făcu semn corăbierilor şi aceştia întinseră puţin frânghia. Turcul ţipă iarăşi, mai mult de spaimă decât de durere.

— Vorbeşte, câine, se răsti Vlad cel Tânăr. Spune-mi numele subaşiilor ce se află în cetate, şi numărul oştenilor ce au venit cu dânşii.

— Feriz-beg, spuse repede turcul. Şi Mehmet-Ali. Şi Hasan din Giurgiu cu toţi oştenii săi. Şi Isac-beg cel viteaz, care a fost başbulucbaşa în Anatolia… Pe ceilalţi nu-i cunosc. Dar să mă tăiaţi în patru dacă mint. Sunt treizeci de mii de oameni înarmaţi; de trei zile sosesc întruna şi abia mai au loc pe uliţe.

— Lăsaţi-l slobod, spuse Vlad apoi se întoarse spre boierul Cândea: Spune cardinalului şi seniorului că nu mă îndoiesc de vorbele acestui om. Şi trebuie să fim cu luare-aminte, fiindcă e greu să te pui cu treizeci de mii de oameni ascunşi îndărătul unor ziduri ca acestea.

Dar boierul Cândea n-avu vreme să tălmăcească până la capăt; o bubuitură grozavă îl întrerupse; văzură fum alb pe zidurile cetăţii şi câteva ghiulele căzură în preajma galerei cardinalului. Acesta porunci îndată să întoarcă şi să se mute toate galerele mai departe, unde n-ajungeau loviturile tunurilor din cetate. Ceea ce şi făcură.

Pe urmă poarta cetăţii se deschise şi ieşi afară un stegar călare, urmat de câteva sute de călăreţi; apoi alt stegar şi altă trupă, şi alta, şi alta… Sub ochii uimiţi ai celor de pe galere, mii de oameni ieşiră din cetate şi se rânduiră pe malul apei, fiecare după steagul lui.

— Pot fi treizeci de mii, cum a spus acest netrebnic, murmură Vlad. Înseamnă că nu ne-a minţit.

Galera pe care se afla principele Daud Celebi veni alături de a lor şi comitele galerei strigă:

— Principele turc doreşte să vorbească cu cavalerul Walerand.

— Duceţi-vă, seniore, spuse cardinalul. Poate că principele turc ne va spune ceva de folos.

Seniorul de Wavrin coborî grăbit în barca ce-l adusese. Românii vâsliră iute spre galera lui Daud Celebi. Şi când ajunseră aproape, potriviră bătaia vâslelor astfel ca barca să nu se depărteze de galeră. Daud Celebi se aplecă pe pălimarul galerei şi spuse:

— Eu îi cunosc bine pe subaşiii şi căpitanii care sunt pe ţărm. Dacă aş putea să le vorbesc, poate că i-aş atrage de partea mea.

— Voi cere îndăguinţa domnului cardinal, spuse Walerand, şi se înapoie la corabia cardinalului.

— E o veste bună, se bucură cardinalul. Vă rog găsiţi mijlocul să le vorbească fără a-şi pune capul în primejdie.

Căpitanul burgund se întoarse să ducă turcului răspunsul. Acesta dădu poruncă unui slujitor al său să înalţe o flamură albă în vârful suliţei şi s-o arate celor de pe ţărm. Când lucrul se făcu astfel, turcii înălţară şi ei o flamură asemănătoare.

— Putem merge fără teamă, spuse Daud Celebi.

Atunci Walerand hotărî să apropie de ţărm galera cu flamura

principelui Daud, pe care se afla ajutorul său cavalerul Regnault de Comfide, şi s-o străjuiască cu propria sa galeră; de aceea, cele două nave îşi potriviră astfel vâslele încât să meargă alăturate şi se apropiară de ţărm la o bătaie de săgeată. Turcii, care le urmăreau mişcarea, se rânduiră şi ei frumos pe ţărm, cu steagurile şi subaşiii lor în frunte. Apoi Daud Celebi apăru pe podul din faţă al galerei, înveşmântat în haine bogate şi cu coroană de aur peste turbanul său alb, ca să-l cunoască ai săi. Apoi rugă să se coboare pe apă o barcă a galerei, în care se suiră patru dintre însoţitorii săi.

— Duceţi-vă la aceşti subaşii şi spuneţi-le că eu, fiul principelui Murad şi nepotul principelui Saudji, le cer să mă recunoască de stăpân fiindcă mi se cuvine pe drept împărăţia Turciei. Şi le făgăduiesc pacea şi iertarea, de mi se vor închina!

Barca plecă spre turci. Deodată, Walerand auzi glasul cavalerului de Comfide de pe galera cealaltă:

— Domnule căpitan, nu vedeţi ce se petrece?

— Ce anume?

— Turcii îndreaptă tunurile asupra noastră.

— Să pregătim şi noi tunurile. Şi vom da foc îndată ce ei vor trage în noi.

Când barca ajunse la douăzeci de paşi de ţărm, se auzi glasul solului care spunea întocmai ce-i poruncise Daud Celebi. Cei de pe galere îi văzură pe subaşii chemându-se unii pe alţii şi trăgându-se deoparte să se sfătuiască. Apoi veniră iar la locurile lor, în fruntea stegarilor, şi unul dintre ei rosti cu glas puternic:

— Avem un stăpân pe care l-am ascultat şi l-am slujit.. Nu cunoaştem alt. Stăpân şi nici nu putem avea doi!

Walerand ascultă spusele tălmaciului, în vreme ce barca se întorcea. Tot atunci izbucniră tunurile de pe ţărm. Comiţii de pe cele două galere porunciră foc şi turcii se împrăştiară îndată. Seniorul de Wavrin şi cavalerul de Comfide întoarseră galerele şi se apropiară de grosul flotei lor, ca să dea seamă cardinalului de cele petrecute. Iar principele Daud primi îngăduinţa să coboare pe ţărm şi să se înfăţişeze domnului Ţării Româneşti, căruia să-i ceară adăpost.

— Domnule cardinal, spuse Walerand, apoi, eu cred că ne pierdem vremea în faţa acestei cetăţi. Nu e chip să dăm atacul când înăuntru se află asemenea oaste.

Cardinalul se uită cu tristeţe către ţărmul unde se foia mulţimea de călăreţi vrăjmaşi.

— E drept. Mai bine ar fi să ne grăbim spre Nicopole, unde ne vom întâlni şi cu oastea ungurească. Porniţi înainte, seniore, şi găsiţi un loc prielnic pentru copt pâinea. Mi s-a spus că oamenii mănâncă turte şi grâu fiert, că şi-au terminat posmagii şi nu mai au decât făina şi grâul pe care ni l-au dat românii. Eu vă voi urma îndată cu galerele mele.

Se îndeplini întocmai. Vânt prielnic suflă în pânzele galerelor burgunde. Luntrile lui Vlad cel Tânăr se aţineau mai mult pe lângă ţărm, unde cursul apei era mai domol şi puteau înainta mai lesne. Iar când se opriră şi traseră la ţărm într-un loc cu mulţi copaci, Vlad spuse către boierul Cândea a cărui barcă plutea în dreapta lui:

— Unde se tot duc oamenii aceştia? Mai avem o leghe şi ajungem în nasul turcilor din cetatea Turtucaiei. Du-te degrabă, boier Cândea, şi vesteşte-i unde se află. Şi spune-le că mâine în zorii zilei voi veni cu toţi oamenii mei şi vom da asaltul!

Boierul Cândea zăbovi mult la galera căpitanului burgund; între timp Vlad şi cu ai săi îşi aşezară tabăra şi se pregătiră de odihnă. Soarele apusese de mult când bătrânul se întoarse:

— Măria ta, cavalerul Walerand nu ştie ce-i cu cardinalul. Vântul e prielnic, galerele lui ar fi trebuit s-ajungă demult. Dar el trage nădejde că oricum vor veni în noaptea asta şi deci mâine, îndată ce suntem gata de atac, să-l vestim şi el ne va aştepta.

— Foarte bine, spuse fiul domnului. Căpitane Stoian, rânduieşte străjile şi trimite iscoade în jurul taberei. Tata cu oştenii săi se află în urmă, căci noi am avut vânt bun şi spor mare la vâslit. Suntem, aşadar, singuri în faţa cetăţii turceşti. Străjile să fie cu ochii în patru. Toţi ceilalţi să se odihnească. Mâine în zori începem asaltul!

— Prea bine, măria ta! spuse căpitanul Stoian. Cu toate că…

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că în locul măriei-tale nu m-aş încumeta. O cetate e o cetate.

— Nu-i prea tare, îl linişti Vlad. E mai mică decât Silistra.

— Poate-ar fi mai bine să-l aşteptăm pe măria sa cu grosul oastei. Nici cardinalul n-a venit, cu corăbiile sale…

— Va veni, spuse Vlad. Fii pe pace, căpitane Stoian, vom face treabă bună.

— Voia măriei tale, spuse Stoian liniştit. Mă duc să-ţi împlinesc porunca.

În timp ce corăbiile căpitanului Walerand se depărtau în susul Dunării, subaşiii din cetatea Silistrei se adunaseră iarăşi la sfat.

— Pleacă pe rând, spuse Hasan.

— Da, întări subaşiul cetăţii Turtucaia, pe nume Feriz-beg. Au văzut că nu le-a mers aici, caută gâlceavă mai departe. Ia stai! Întâia cetate pe care o vor ajunge în drum este cetatea mea! Să mergem într-acolo, cinstiţi prieteni. Văzându-ne aşa de mulţi, ghiaurii nu vor cuteza să dea atacul.

— Are dreptate, spuseră ceilalţi. Vom merge cu toţi oştenii la Turtucaia!

— Ei, efendi! strigă un ostaş de pe ziduri. Veniţi să vedeţi ce se

petrece!

Toţi săriră pe scări şi urcară în turn. În lumina blândă a soarelui care apunea, văzură cinci galere învârtindu-se cam în loc.

— N-au plecat toţi?! se miră Hasan.

— N-au plecat! Vor să iscodească. Au ghicit gândul nostru, că mergem să apărăm Turtucaia, şi ne aşteaptă să plecăm. Iar după asta, vor veni şi vor cuprinde nesupăraţi cetatea…

— Dar ceilalţi au plecat, stărui Feriz-beg. Şi au plecat şi valahii, cu luntrile lor. Va fi fiind un şiretlic. Îmi vor lovi cetatea, în vreme ce noi stăm aici şi nu ne hotărâm.

— Ştii să numeri, efendi? spuse supărat alt subaşiu. Către Turtucaia au plecat trei corăbii, iar aici au rămas cinci. E lesne de înţeles unde vor să lovească.

— Nu-i niciuna, nici alta, le-o tăie Hasan care nu-şi lua privirea de la corăbiile burgunde. Nu vedeţi, oameni buni? Li s-a împotmolit o corabie. Uite-o cum stă neclintită, de când ne uităm la ea, în vreme ce celelalte caută s-o tragă… Ia priviţii acuma au început s-o descarce.

— Tocmai acesta e şiretlicul, spuse cu înflăcărare subaşiul Silistrei. Ca să credem noi că de nevoie au rămas aici şi să plecăm. Vor să-mi ia cetatea, bunii mei prieteni. Eu nu mă mişc de aici!

Subaşiii tăcură, descumpăniţi, cu ochii la apa care începuse să vălurească, sub bătaia aprigă a vântului. Întunericul era tot mai adânc; curând galerele începură să nu se mai desluşească decât ca nişte umbre pe apa încă strălucitoare.

— Se înnoptează, murmură un oarecine. Ei ne aşteaptă să plecăm. Vor lovi cetatea chiar în noaptea asta.

— Rămâneţi aici, ţipă Feriz-beg. Nu mă lăsaţi pe mâna lor!

— Nu te lăsăm, îl liniştiră ceilalţi. Rămânem aici câtă vreme stau şi ei.

— Ba eu o să plec, spuse Hasan. După Turtucaia vine cetatea mea la rând. Mă duc să-mi apăr cetatea, cinstiţi prieteni.

— Te voi pârî în faţa beglerbegului! ţipă Feriz-beg.

Hasan se uită la el şi râse în întuneric:

— Aşa? Şi ce-o să-mi facă? O să mă certe. Iar eu o să-i dăruiesc nişte cai şi nişte odoare de aur ca să mă ierte. Dar dacă pierd cetatea, nu-ncape iertare. Luminăţia sa padişahul îndată mă scurtează de cap. Nu vă supăraţi, fraţii mei. Mă duc să-mi apăr cetatea şi capul!

Se duse să-şi cheme oştenii cu care venise. În urma lui, ceilalţi oftară şi rămaseră tăcuţi. Într-un târziu, unul din ei se apropie de deschizătura turnului:

— Răsare luna, prieteni. Şi corăbiile sunt tot acolo…

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

— Aşadar aţi luat castelul? întrebă zâmbind Vlad Dracul.

— L-am luat, tată. Dar au căzut mulţi de-ai noştri sub zidurile lui.

— Dacă n-ai avut răbdare… îl mustră cu blândeţe voievodul.

— Era cu neputinţă să aşteptăm. Din clipă în clipă puteau veni ajutoare de la Silistra, unde ştii şi măria ta ce mulţime de oşteni se-ngrămădise. Mai greu a fost în clipa dintâi a asaltului. Am trecut Dunărea mai jos de cetate şi n-am mai aşteptat să vină burgunzii. Ne-am dat jos din bărci şi ne-am năpustit către ziduri. De-acolo ne-a lovit o ploaie de săgeţi. Şi după ce au tras ostaşii, ienicerii au ieşit cu toţii din cetate şi ne-au alungat către bărci. Erau mulţi, iar dintre ai noştri căzuseră destui. Atunci i-am simţit pe burgunzi în urma noastră; veneau trăsnind din flinte şi din bombarde. Turcii s-au ascuns îndată în cetate. Am prins inimă cu toţii şi ne-am năpustit până sub zidurile castelului. Din urmă, de pe galere, bubuiau tunurile. Cavalerul Walerand şi-a rânduit arcaşii şi purtătorii de flinte şi le-a poruncit să tragă fără încetare, aşa că duşmanul nu cuteza să se arate pe ziduri. Am sărit cu toţii, ai noştri şi burgunzii, şi am intrat peste ei.

— Iar ei s-au vârât în turnul cel mare, aşa-i?

— Aşa-i. Dar de unde ştii, tată?

— Cunosc cetatea, fiule. Turnul cel mare e nespus de bine clădit şi apărat din toate părţile. Nu poate fi dărâmat nici cu tunul, nici cu alt mijloc.

— Ştii, că ne-am străduit şi noi cu drugi de fier aduşi de pe galere. Nicio ispravă. Turcii, văzând că n-avem ce le face au început să ne strige de sus. Spuneau să punem pace şi se târguiau cu noi. Am înţeles că era un şiretlic. Voiau să ne ţină de vorbă până le vine ajutor. Dar nici aşa nu le-a mers. Căci s-au ostenit oamenii mei şi cu burgunzii, în vreme ce focul flintelor îi ţinea pe turci nemişcaţi, şi au adus lemne şi paie la piciorul turnului.

— Aha! strigă domnitorul. Bun gând aţi avut, căci pridvoarele şi adăposturile turnului sunt din lemn.

— Întocmai, măria ta. Şi-am îngrămădit lemne până sus, la galerie, apoi am dat foc. Când i-a ajuns fumul, turcii au deschis uşa turnului şi au ieşit cu sabia-n mână, să-şi facă drum. Ăsta le-a fost sfârsitul…

Voievodul ascultă mulţumit povestea fiului său şi-i spuse încet:

— Acum avem în drumul nostru cetatea Giurgiului. Va trebui să vorbim cu burgunzii. Fără ajutorul lor n-o vom putea cuprinde. Eu am trimis prin sate să mai aducă oameni, şi cele două bombarde mari din cetatea Argeşului. Vornicul Albu e în drum; m-am înţeles cu el să fie mâine pe câmp la Stăneşti şi să ne aştepte. Acuma, fiule, te vei duce la seniorul Walerand împreună cu boierul Cândea şi-l vei ruga să ne

ajute. Fii stăruitor şi vei izbândi.

Vlad cel Tânăr înclină fruntea şi se duse să-l ia pe omul său de credinţă. Curând se aflară pe galera seniorului Walerand de Wavrin.

— Seniore, la o zi de drum, dacă avem vânt. Prielnic, sau la două, dacă vântul e împotrivă, se află o cetate de patru ori mai mare decât castelul Turtucaia, cetatea Giurgiului. V-am mai vorbit, de ea; este clădită de bunicul meu şi se află de treizeci de ani în mâna sultanului. Am putea merge acolo s-o împresurăm.

— Dar turcii? spuse Walerand. Aminteşte-ţi de cei treizeci de mii de la Silistra. De nu se împotmoleau galerele cardinalului, ca să-i ţină acolo, veneau să apere castelul Turtucaia şi nu l-am mai fi cucerit niciodată. Ce ne facem dacă vin în ajutor?

— Nu e cu putinţă, răspunse Vlad cel Tânăr. Cetatea se află pe o insulă mare, chiar lângă ţărmul nostru. Turcii nu vor cuteza să treacă prin faţa bombardelor de pe galere. Vă rog, monseniore. E dorinţa cea mai fierbinte a tatălui meu. Cetatea aceasta ne e scumpă şi ne va scăpa de multe rele. Iar tatăl meu a jurat bunicului meu aflat pe patul de moarte că o va lua înapoi.

— Eu nu pot hotărî, spuse Walerand încet.. Domnul cardinal s-a mâniat foarte, aflând că am cucerit castelul Turtucaia fără el. De-acum, voi face totul numai după voia lui. Duceţi-vă la el şi povestiţi-i ce mi-aţi povestit şi mie. Să vedem ce hotărăşte.

Vlad se duse. Luă povestea de la capăt, străduindu-se să-l tragă pe cardinal de partea sa. Boierul Cândea tălmăci în auzul seniorilor de pe corabia cardinalului tot ce spunea. Iar cardinalul zise:

— Fără seniorul de Wavrin nu pot hotărî nimic. Voi trimite la el pe cineva care se va strădui să-l aducă încoace.

Vlad se prefăcu a nu vedea neînţelegerea ce se stârnise între cardinal şi căpitanul burgund. În aşteptare, el se trase cu boierul Cândea într-o margine a corăbiei şi spuse:

— Mă tem că eu am fost pricina vrajbei dintre aceşti căpitani de care avem nevoie.

— Se prea poate, măria ta. Noi te-am sfătuit atunci să nu te pripeşti, dar eşti tânăr şi ai sânge clocotitor. Poate că domnul cardinal îl pizmuieşte pe seniorul burgund pentru victoria la care el n-a luat parte. Cine ştie? Bine că s-a întâmplat să-i răzbim pe turci şi nu ne-am făcut de ocară.

— Dar cearta lor nu-i bună. Şi tata mi-a poruncit să-i chem alături de noi pentru asaltul cetăţii.

— Fii pe pace, îl linişti boierul Cândea. Se vor împăca ei până la urmă. Sunt mândri şi le place războiul, iar dezbinaţi nu pot face nimic. Ai răbdare şi ai să vezi că aşa va fi.

Între timp, seniorul Walerand ajunse şi el pe galera cardinalului. Boierul Cândea se dădu mai aproape, ca să-i audă ce vorbesc şi să

tălmăcească fiului domnesc cuvintele lor. Sfatul celor doi căpitani urmă puţin. Walerand, prefăcându-se umil, spuse că el va face numai ceea ce poruncea cardinalul; acesta, împăciuitor, îi cerea sfatul zicând că nu ştie ce hotărâre să ia.

— Ce-aţi hotărî, dacă v-aţi afla în locul meu? îl întrebă cardinalul în cele din urmă.

— Eu doresc foarte mult să dobândesc cetatea, spuse Walerand. Românii sunt aici, cu vreo şase mii de oameni şi două bombarde mari. Am şi eu una, foarte potrivită pentru cetăţi. Iar turcii din Giurgiu îi apasă foarte mult pe cei din Ţara Românească.

— Atunci să pornim chiar acum, spuse cardinalul bucuros. Să se spună seniorului Valahiei că vom asalta cetatea Giurgiului cu toată puterea noastră!

Burgunzii şi românii îşi ridicară aşadar tabăra din faţa cetăţii Turtucaia, ale cărei turnuri se preschimbaseră în mormane de cenuşă şi pietre risipite, şi porni mai departe. La căderea nopţii, în preajma cetăţii Giurgiu, gonacii care călăreau mult în faţa oştii, cercetând ce se petrece în drum, dădură veste că se apropia un pâlc de oaste de ţară, călări pe cai. La care Vlad Dracul se miră foarte, întrebându-l pe spătarul Dragotă de mai tocmise ceva oaste pentru ce ştia el.

— Nu ştiu nimic, măria ta. Toţi oamenii sunt cu noi. Şase mii, şi peste fiecare mie, un căpitan. După poruncă.

— Să vină-ncoace şi vom vedea, spuse Vlad. Bombardele cele noi de la Argeş au venit?

— Ele sunt în grija şetrarului, măria ta. Dar ştiu că sunt în drum.

— Prea bine. Îndată ce noii veniţi ajung aici, serdarul lor să mi se înfăţişeze.

După vreun pătrar de ceas, din umbra pădurii se desprinse un călăreţ şi după ce vorbi cu seimenii din jurul domnului, se dădu mai aproape:

— Mă închin cu plecăciune, măria ta!

— Ei, nu-mi vine să cred, se miră voievodul cercetându-i obrazul în lumina lunii. Dumneata erai, părinte Ilie?

— Eu, măria ta. Numai că mi-am lăsat haina preoţească şi m-am socotit serdar. Binevoieşte măria ta să-mi întărească acest rang în faţa oştenilor mei.

— Binevoiesc, râse domnul. Dar cine sunt acei oşteni?

— Ţărani din Vlaşca, măria ta. Am auzit că vrei să baţi cetatea Giurgiului şi m-au rugat să vin cu ei. Şi-au adus merinde şi arme – ce-au găsit: coase preschimbate-n suliţi, topoare ce pot sluji de baltag, iatagane rămase din războaiele vechi… Nu-ţi fie cu supărare, măria ta. Oamenii mei nu cer nici mâncare, nici leafă. Vor doar să dezrobească Giurgiul, şi îi cred: e în judeţul lor. Îngăduie deci…

— Îngădui, spuse vodă cu glas schimbat îţi mulţumesc, serdare Ilie, ţie şi voinicilor tăi. Cu oameni ca voi, mi-e inima mai uşoară. Am pornit să împlinesc porunca tatălui meu. Acuma sunt încredinţat că o voi împlini!

Cetatea părea că doarme când galerele şi luntrile se apropiară de ea. Pe ziduri şi în turnuri nici ţipenie; porţile ferecate; pământul din jur pustiu. Oştenii de pe galere şi luptătorii din luntri coborâră pe insulă cam toţi odată, iar luntrile se grăbiră să se întoarcă pe ţărm ca să aducă alte rânduri de oşteni. Vlad cel Tânăr îşi adună oamenii deoparte, în preajma porţii cetăţii. Şi pe când oştenii de pe ţărmul mare abia se urcau în bărci, vreo trei sute de turci ţâşniră deodată pe poartă şi începură să-i lovească pe români. Vlad nu se aştepta la atâta îndrăzneală; el ridică sabia şi se aruncă în luptă, alături de ai săi, până când îi dădură peste cap pe turci şi-i goniră înapoi în cetate. Porţile mari de stejar ferecat în fier se închiseră la iuţeală în faţa românilor. Vlad cercetă zidul gros şi clătină din cap:

— Ne va fi greu de data asta, căpitane Stoian.

— Numai să vină bombardele, atunci vom vorbi altă limbă, spuse Stoian.

Într-acestea, trecerea se urma în bună rânduială. Burgunzii găsiseră nişte căruţe pe insulă; tăiară cu securile lemne mari şi acoperiră căruţele. Şi împingându-le înaintea lor, ca să-i apere de săgeţile şi pietrele cu care-i împroşcau cei de sus, ei se apropiară de cetate până-n marginea şanţurilor, în latura dimpotrivă a cetăţii, românii făcură acelaşi lucru, astfel că cetatea era ameninţată din două părţi deodată. Până la căderea nopţii, oştenii lucrară cu sârg la aceste pregătiri. Căruţele îi fereau de loviturile duşmanilor aflaţi pe ziduri şi în turnurile de apărare. Noaptea, burgunzii aduseră bombarda cea mare de pe galeră, târând-o pe tălpi de sanie cu o mulţime de oşteni.

Dimineaţa se porni asediul. Îndată ce se lumină de ziuă, bombarda începu să tragă în locul unde se unea turnul cel mare cu zidul. La cele dintâi lovituri, li se păru că zidul se crăpase, şi izbucniră cu chiote de bucurie; veni însuşi voievodul să vadă această ispravă. Dar urmară alte şi alte lovituri, fără să-l vatăme în vreun fel, de aceea Vlad Dracul porunci să se aducă cele două bombarde şi mai mari care-i veniseră din cetatea lui de scaun. Curând înţeleseră însă că nu era de niciun folos: zidul rămăsese aproape neatins după ce zeci de ghiulele îl izbiseră.

După prânz, Walerand, care căpătase o rană la braţ în timpul asediului de la Turtucaia, căzu bolnav şi trebuiră să-l ducă la galera sa. Regnault de Comfide primi puterea de căpitan în locul său şi seniorul de Wavrin porunci comiţilor de galere şi tuturor oştenilor burgunzi să-l asculte şi să-i urmeze poruncile.

— S-ar cuveni să facem ca la Turtucaia, spuse Vlad cel Tânăr vorbind cu căpetenia burgunzilor. Vom aduna lemne cât vom putea de multe şi vom da foc cetăţii.

Regnault de Comfide încuviinţă acest, lucru, dar tocmai când oştenii se împrăştiaseră să caute lemne, se auzi mare zarvă în partea unde erau bombardele. Vlad cel Tânăr îşi chemă iute oamenii şi alergă într-acolo. Turcii ieşiseră fără veste din cetate şi omorâseră câţiva dintre tunarii care lucrau pe lângă bombarde. Ceilalţi fugiseră, căci erau prea puţini pentru ceata de ieniceri care le venea pe urme.

— Înapoi! strigă Vlad. Au să ne strice bombardele!

Într-adevăr, întorcându-se în fuga mare văzură câţiva duşmani care se străduiau să înfunde ţeava tunurilor cu nişte pari ciopliţi pe potrivă. Se năpustiră deci asupra lor cu săbiile-n mână şi ienicerii fugiră înapoi în cetate, înjumătăţiţi de armele valahilor. Apoi Vlad cel Tânăr lăsă străji întărite lângă tunuri şi porunci luntraşilor săi să-şi urmeze lucrul. Curând, în jurul cetăţii se îngrămădiră munţi de vreascuri şi lemne uscate, numai bune pentru un rug uriaş…

Din turnul cel mare, Hasan urmărea cu ochi neputincioşi mişcările celor ce-i împresuraseră cetatea. Le înţelese curând şiretlicul şi porunci oştenilor săi:

— Aceşti ghiauri vor să ne pună foc. Coborâţi îndată coşuri cu jeratic, să aprindem rugurile până nu sunt prea înalte ca să ne vatăme galeriile!

Turcii se suciră, se-nvârtiră şi împliniră porunca. Din mai multe părţi odată, asupra rugurilor căzură lemne aprinse şi grămezi de jar. Lemnele de jos se aprinseră îndată, şi prin coridoare se răspândi miros de fum.

— Foarte bine, se bucură Hasan. Acuma, pe măsură ce ei aduc lemne, focul le mistuie şi noi scăpăm nevătămaţi.

— Stăpâne! Stăpâne! strigă Mustafa de pe scara turnului. Porunceşte îndată să arunce apă!

— Ţi-ai pierdut minţile? întrebă subaşiul înfuriat.

— Stăpâne, te-ai gândit prea târziu să dai foc. Nu ştii cât de mari sunt rugurile. Focul a aprins ghereta turnului de miază-zi!

— Arde acoperişul de la turnul mic! urlă alt oştean năvălind pe scară. Suntem pierduţi!

— Turnaţi apă! hotărî Hasan. Tot omul din cetate, la apă!

Dar apa era departe, în şanţul de apărare, şi când ienicerii se aplecară cu găleţile, în jurul lor începu să plouă cu săgeţi. Câţiva se întoarseră cu apă, alţii rămaseră acolo prăbuşiţi pe buza şanţului. Când află şi de această întâmplare, Hasan se îngrozi. Fumul se întindea biruitor deasupra turnurilor; limbi de flăcări se furişau pe coridoare, stârnind răcnete de spaimă.

— Asta-i pieirea noastră, ţipă Mustafa. O să murim arşi de vii!

— Dacă nu ne-năbuşim înainte, spuse un arcaş din turn începând să tuşească.

Hasan alergă pe coridorul turnului cel mare. Îmbrânci un oştean de la o ferestruică şi privi afară. Înţelese că nu mai era nimic de făcut.

— Ridicaţi steag alb! strigă el. Decât să murim, mai bine dăm cetatea!

Vlad Dracul se apropie el însuşi de zidul unde fusese înălţat steagul alb. Chipul lui Hasan se arătă sus, mânjit de funingine.

— Vă dăm cetatea, strigă subaşiul. Dar să ne lăsaţi teferi să plecăm cu caii şi cu tot ce-i al nostru.

— La ce ne-ar folosi o cetate arsă? spuse Dragotă spătarul în urechea voievodului. Lasă-i slobozi, măria ta, să se ducă unde-or voi.

— Slobod acest câine care m-a vândut? scrâşni Vlad Dracul şi ochii săi aruncau fulgere.

— E mai de preţ cetatea, spuse şi Vlad cel Tânăr. Cu Hasan ne-om răfui noi pe urmă.

— Bine. De nu te vei răfui, nu te mai socot fiul meu.

— Aşa să fie, tată! spuse Vlad cel Tânăr.

— Subaşiule, dă poruncă să stingă focul. Ne-am milostivit să punem pace, dar dacă ne minţi iarăşi, nu mai rămâne om viu în cetate, strigă voievodul..

Hasan se întoarse către oamenii săi şi le împărţi iarăşi porunci. El însuşi coborî din turn şi ieşi din cetate, dându-se chezăşie că focul va fi stins. Iar voievodul se duse la cardinal şi-i spuse cum a încheiat pacea cu turcul.

— Sunt bucuros, spuse cardinalul. Seniorul Walerand este de-un gând cu mine. Vom cruţa viaţa turcilor dacă ne dau cetatea întreagă. Şi le vom da salv-conduct că se pot duce nevătămaţi.

Hasan, auzind că duşmanii săi au căzut la înţelegere, îşi spori obrăznicia.

— Dorim, spuse el, să ne treceţi Dunărea cu luntrile voastre. Noi n-avem destule şi în cetate se află destul calabalâc.

— Fie precum spui, zise domnul stăpânindu-şi mânia.

Atunci porţile cetăţii se deschiseră larg şi românii, lucrând alături de turcii rămaşi fără arme, stinseră degrabă focul, păstrând cetatea aproape nevătămată. Turcul ceru să i se dea salv-conductul; după ce-l primi, puse tălmaciul să i-l citească şi abia după aceea se încrezu în el şi-şi îndemnă oamenii să se gătească de plecare.

În cortul său, Walerand de Wavrin asculta povestirea întâmplărilor din urmă. După ce cavalerul de Comfide îi spuse cum s-a pecetluit

înţelegerea cu turcii, el spuse că-i pare rău de boala care-l lovise şi-l rugă să ducă cardinalului felicitările sale pentru izbândă. Ceea ce cavalerul făgădui, ieşind din cortul mai-marelui său. Veni apoi un paj care-ivesti pe Walerand că fiul domnesc vrea să-i vorbească.

— Pofteşte-l, zâmbi Walerand încercând să se ridice.

— Staţi liniştit, seniore, spuse boierul Cândea din uşă. Stăpânul meu, fiul voievodului valah, vrea să vă spună o vorbă tainică.

Vlad cel Tânăr se arătă şi el în uşă. La semnul prietenos al seniorului, se apropiară amândoi.

— Seniore, am plătit prea scump cetatea. Ne-au murit mulţi oameni, iar duşmanul nostru a scăpat nevătămat.

— În schimb aţi luat cetatea întreagă, după dorinţa tatălui vostru.

— Dar tatăl meu are o durere, seniore. Subaşiul cetăţii este un trădător care l-a dus cu făgăduieli mincinoase de l-a pus sultanul în lanţuri. Şi mi-a poruncit să mă răzbun. De nu, a spus tata că nu mă mai socoate fiu al său.

— Dar am iscălit, cu toţii salv-conductul, strigă Walerand. Eu şi domnul cardinal ne-am atârnat de el pecetea noastră. Am făgăduit că acel subaşiu va pleca din cetate nevătămat, cu oamenii şi avutul lor.

— Şi n-au plecat? zâmbi Vlad cel Tânăr. Domniile voastre v-aţi ţinut cuvântul, şi tata la fel. Turcilor nu li s-a clintit nimic. Acum trec apa cu ajutorul luntraşilor mei. Dar vă spun o taină, seniore…

— Ştiu să păstrez tainele, spuse Walerand. Jur că nu vă voi trăda, seniore. Suntem prieteni şi am luptat împreună.

— Atunci ascultaţi. Voi trece Dunărea la două leghe de aici, împreună cu două mii de oşteni ai mei. Hasan cu ai săi se duc spre Nicopole, ştiind că şi noi ne îndreptăm într-acolo. Şi le voi ţine calea şi voi împlini porunca tatălui meu.

Walerand îşi feri privirea şi nu spuse nimic.

— Ce ziceţi de gândul meu? stărui Vlad.

— Nu vă pot sfătui, seniore. Poate fi bine, poate fi şi rău. Ne-am dat cuvântul faţă de ei. Dar dacă ne gândim bine, ei pot întări cetăţile pe care vrem să le lovim…

— Atât mi-e de ajuns, se bucură Vlad cel Tânăr. Vă doresc grabnică sănătate, seniore!

— Iar eu vă urez izbândă!

Pe drumul Nicopolei se află un loc mai înalt vălurit, ca nişte dealuri netezite de vreme, acoperite cu pădure deasă. Hasan dădu pinteni fără voie calului, dornic să ajungă la liman de umbră, după această lungă cale fără spor prin soarele fierbinte de august. Ceata lui se mişca greu, fiindcă o parte din oşteni erau răniţi şi trapul cailor le-ar fi sporit durerea, iar alţii, nesăţioşi, îşi luaseră cu ei tot calabalâcul, toată prada jefuită din satele valahe cât fuseseră stăpâni în cetate.

— Mai repede, mai repede! îi zorea Hasan, zâmbind în barbă.

Izbutise şi de data aceasta să scape. Calul din dreapta lui, fără călăreţ, ducea două samare pline cu podoabe şi pungi cu aur. Nu-şi luase nimic altceva cu sine, socotind că banii îi vor aduce alte mătăsuri în locul celor părăsite în cetate, alte măsuţe cu tablaua de argint bătut în filigran, alte bunătăţi îngăduite sau mai puţin îngăduite, ca vinul acela neasemuit, roşu ca sângele, la care subaşiul se dedulcise împotriva poruncilor legii. „O să am o bătrâneţe tihnită, gândea subaşiul. La Galliopoli, într-o grădină cu trandafiri. Mi-a fost de ajuns o viaţă de zbucium. Şi-apoi beiul nu va fi prea bucuros că am pierdut cetatea… O să-l domolesc cu o pungă sau două şi o să-mi cumpăr liniştea..”

Liniştea statornicită peste pădure fu spartă de ţipătul lui Mustafa, care mergea în frunte împreună cu doi oşteni ageri:

— Dârak! Dârak!

Mai întâi, subaşiul socoti că oşteanul şi-a pierdut minţile, dar în marginea pădurii de care se apropiau sclipiră săbii şi tropăiră cai. Hasan trase iataganul din teacă şi-l flutură deasupra capului, urlând porunca de luptă. Auzi, sau numai simţi, cum oştenii din urma sa trag şi ei săbiile. Dădu pinteni calului şi se avântă înainte…

Oastea lui Vlad cel Tânăr se despărţi în două şi înconjură convoiul din două laturi. Se încrucişară săbii, răsunară strigăte şi blesteme, şuierară săgeţi.

Hasan nu era fricos, avea încredere în prezicerea unui astrolog venit tocmai din Eghipet, care-i jurase că va trăi o sută şi doi ani, întocmai ca bunicul său, şi nu va muri de sabie. Încrezător în soartă, se năpusti asupra unui pâlc de români, dornic să-şi răzbune umilinţa suferită. Dar oştenii se risipiră din calea lui…

În jurul lui Hasan cădeau mereu oameni pe care-i cunoştea de ani, cu care năvălise prin sate după pradă; călăreţii valahi loveau fără cruţare, în dreapta şi-n stânga, dar când ajungeau în preajma lui se depărtau ca să-i lovească pe alţii. În van subaşiul îşi înfigea, turbat, pintenii în coastele armăsarului său arab; calul se ridica în două picioare, se întorcea precum îi poruncea frâul bine strunit al călăreţului, dar de fiecare dată când încerca să dea piept cu un duşman, acesta dispărea din cale-i. Ciudat, îşi spuse subaşiul, încercându-şi norocul în alt pâlc de luptători valahi. Dar şi aceştia se depărtară, lăsându-l singur…

În cele din urmă, subaşiul îl zări pe mai-marele oastei ce-i aţinuse calea, îl cunoştea de copil; acum era un flăcăiandru, dar un flăcăiandru îmbrăcat în zale, mânuind un paloş lat, cu luciri albăstrii, un flăcăiandru iute ca o zvârlugă care se arunca orbeşte-n luptă şi-şi îndemna însoţitorii „Taie, mă!” După ce încercase să lupte cu cineva, subaşiul hotărî să încrucişeze iataganul încă nefolosit cu Vlad, cu acest băieţandru aprig, fiul domnului Valahiei, deci un duşman pe măsura sa.

Şi Vlad primi lupta. Se năpusti spre el cu o cutezanţă nebună, gata-gata să-şi încurce cu el pintenii. Tocmai această apropiere îl descumpăni pe Hasan, care nu mai putea folosi lungimea iataganului său. Încercând să-l lovească, fu el însuşi lovit, şi când văzu luciul sabiei lui Vlad fulgerând deasupra creştetului său, îl blestemă pe astrologul acela…

Dar Vlad nu-l despică cu paloşul, nu-l străpunse, nu-i zdrobi ţeasta, nu-i reteză mâna înarmată, ci îl lovi cu latul sabiei – atât de tare, încât îl doborî de pe cal.

Pe la apusul soarelui, Vlad Dracul se odihnea în cortul său, ascultând larma nelămurită a oştenilor de afară, care-şi chemau prietenii şi-şi îngrijeau răniţii. Ştia că la data hotărâtă prin soli îl va întâlni pe Ioan de Hunedoara în faţa Nicopolelui şi, împreună cu el şi cu burgunzii, vor da o nouă lovitură jefuitorilor otomani…

— A venit Vlad cel Tânăr!

— Trăiască fiul măriei sale!

— Izbândă e deplină!

Strigătele de afară şi tropotele de cai îl făcură pe domn să se ridice. Ieşi din cort şi mai-mai să dea piept cu Hasan, vrăjmaşul său de moarte, care venea spre cort cu capul plecat, cu mâinile legate la spate, împins de doi seimeni. Din urmă venea Vlad cel Tânăr cu bucuria zugrăvită pe faţa-i ageră, în jurul lor tălăzuia mulţimea de oşteni. Fiul domnului strigă atunci:

— Tăicuţă, măria ta! Mi-am împlinit jurământul. Răzbunarea a fost înfăptuită!

Vlad Dracul privi spre subaşiu cu ochi scăpărători.

— Ştiam că va veni şi ziua asta, câine! Tot răul şi veninul, toată mârşăvia şi trădarea, toate durerile celor pe care i-ai hăituit, şi i-ai jefuit şi i-ai robit, blestemul unei ţări întregi vorbeşte acum prin mâna mea!

Voievodul ridică sabia. Pe oţelul fin, de Damasc, cele din urmă raze ale soarelui puneau pete de sânge.

Presupus portret al lui Vlad Dracul 1390-1447

Vlad II Dracul (nas. cca. 1390 – d. 1447) a fost domnitor al Țării Românești între 1436 și 1442 și din nou din 1443 până în 1447.

Membru al familiei Basarabilor și fiu al lui Mircea cel Bătrân. Domnitorul Țării Românești era în mod oficial vasal al regelui Ungariei. Era și comandant de frontieră cu responsabilitatea de a proteja comerțul și drumurile comerciale între Țara Românească și Transilvania pentru Biserica Romano-Catolică. Deși Vlad II era în favoarea Bisericii Catolice, se știe că a ucis membri ai liniei rivale a Basarabilor, familia Dăneștilor.

Între 1431-1435 Vlad Dracul s-a stabilit la Sighișoara beneficiind pe deplin de puteri din partea lui Sigismund I de Luxemburg, regele Ungariei. În numele acestuia, Vlad Dracul pedepsește unele cetăți răsculate împotriva autorității regale, printre ele fiind Rupea. Într-o scrisoare adresată brașovenilor, explicând că fusese însărcinat de rege să păzească granița de est, îi ceartă că au jefuit pe unii oameni

protejați de el. Scrisoarea, scrisă în limba slavonă spune: "Io, Vlad, voievod și domn. Scrie domnia mea, multă sănătate pârgarilor din Brașov. Știți bine și voi că domnul chezarul m-a însărcinat pe mine să păzesc această margine…Deci să nu vă pară rău dacă domnia mea nu voi lăsa slugile mele în pagubă și dacă pentru una, voi lua îndoit și întreit de la voi."

La Sighișoara înființează o "hereghie de bani" (monetărie) unde bate ducați noi (monedă munteană), ce au circulat întâi în Translivania, iar apoi și în Țara Românească. Monedele aveau pe o parte un vultur cu aripile întinse, cu capul întors spre dreapta, iar pe altă parte un dragon înaripat cu coadă de șarpe, cu aripile și laba dreaptă ridicate, și laba stângă terminată în patru gheare.

Vlad Dracul a scris o scrisoare brașovenilor, în care îi amenință cu urmări grave dacă nu folosesc noua monedă: "Io Vlad, voivod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate pârgarilor din Brașov. Și vă dă știre domnia mea că sibienii au lepădat ducații cei vechi; deci și voi mai mult să nu umblați cu ei, căci dacă voi afla pe cineva că umblă cu ducați vechi, rău îi voi face…"

Vlad II și-a primit titlul de "Dracul" după ce a fost primit pe 13 decembrie 1431 în Ordinul Dragonului fondat în 1408 de Sigismund, Împărat al Sfântului Imperiu Roman. Ordinul, creat de Sigismund, dorea să crească puterea politică a bisericii și să protejeze familii nobiliare maghiare și românești de Imperiul Otoman.

În 1444, regele Ungariei, Vladislav al III-lea al Poloniei a declarat război Imperiului Otoman și a lansat Bătălia de la Varna sub conducerea lui Iancu de Hunedoara. Iancu i-a cerut lui Vlad să-și îndeplinească jurământul ca membru al Ordinului Dragonului și ca vasal al Ungariei, dar a fost refuzat. Papa l-a absolvit de jurământ, dar a cerut ca fiul său Mircea să meargă în loc.

Rezultatul cruciadei de la Varna a fost dezastruos pentru armata creștină, Iancu de Hunedoara abia scăpând. Mulți, inclusiv Mircea și Vlad Dracul au dat vina pe Iancu pentru dezastru. Din acel moment, Iancu de Hunedoara a avut o atitudine ostilă față de Vlad Dracul și fiul său cel mare.

În 1447, Vlad Dracul a fost asasinat împreună cu fiul său Mircea, care se pare că a fost îngropat de viu de către boieri și negustorii din Târgoviște. Iancu a ales propriul său candidat pentru tronul Țării Românești, un membru al clanului Dăneștilor, dar acesta va fi asasinat.

Vlad Dracul mai avea cel puțin alți doi fii, Mircea, fratele mai mare al lui Țepeș și Radu cel Frumos, fratele mai mic.

Table of Contents